

3312Y Sosial sferanın iqtisadiyyatı və idarə edilməsi_2016_yekun testinin sualları

Fənn : 3312Y Sosial sahələrin iqtisadiyyatı

1 İndiqativ planladırmanın əsas məqsədləri aşağıdakılardır

- Humanitar sferanın dövlət tərəfindən tam dəstəklənməsi, bələdiyyə məqsədli proqramların üstün sahələrinin müəyyən edilməsi və onlara vəsaitlərin ayrılması
- Sosial inkişaf fondunun yaradılması, sosial yardım proqramlarının həyata keçirilməsinin ilkin fəaliyyəti
- Dövlət investisiyası və büdcə vasitəsilə sahibkarların həyata keçirmək istədikləri tədbirləri və konyuktur məlumatlarının sistemləşdirilməsini yaxşılaşdırmaq, iqtisadi göstəricilər sistemini hazırlamaq
- Məqsədlər, mövcud olan bazarı, fəaliyyət, büdcə, metodlar
- Elmi, intellektual potensialı, informasiya potensialı, əmək resursları. sahibkarlıq qabiliyyətləri nəzərə alınmaqla əmək resursları, təbii resurslar

2 İqtisadi potensialdan effektiv istifadə olunmasında istehsalın effektivliyi probleminin hansı tərəfləri vardır

- Ümumi iqtisadi, sahələrarası, sahələrdaxili, istehsaldaxili
- Hazırlıq üçün vaxtın ayrılması, tələb olunan dəqiqlik səviyyəsi
- Resursların keyfiyyət və kəmiyyəti, tələb və təklif, bölgü
- Məqsədli, resurslu
- Axratış, normativ

3 İqtisadi resurslara öz ölkəsində toplanmış və sərhədlərindən kənarında mövcud dəyərləri daxildir ki, bunlara aid etmək olar

- Humanitar sferanın dövlət tərəfindən tam dəstəklənməsi, bələdiyyə məqsədli proqramların üstün sahələrinin müəyyən edilməsi
- Məqsədlər, mövcud olan bazarı, fəaliyyət, büdcə, metodlar
- Dövlət investisiyası və büdcə vasitəsilə sahibkarların həyata keçirmək istədikləri tədbirləri və konyuktur məlumatlarının sistemləşdirilməsini yaxşılaşdırmaq, iqtisadi göstəricilər sistemini hazırlamaq
- Sosial inkişaf fondunun yaradılması, sosial yardım proqramlarının həyata keçirilməsinin ilkin fəaliyyəti
- Elmi, intellektual potensialı, informasiya potensialı, əmək resursları. sahibkarlıq qabiliyyətləri nəzərə alınmaqla əmək resursları, təbii resurslar

4 Cəmiyyətin iqtisadi potensialından istifadə olunması effektivliyi hansı göstəricilərlə xarakterizə olunur

- Elmi, intellektual potensialı, informasiya potensialı, əmək resursları. sahibkarlıq qabiliyyətləri nəzərə alınmaqla əmək resursları, təbii resurslar
- Sosial inkişaf fondunun yaradılması, sosial yardım proqramlarının həyata keçirilməsinin ilkin fəaliyyəti, canlı əməyin effektivliyi
- Dövlət investisiyası və büdcə vasitəsilə sahibkarların həyata keçirmək istədikləri tədbirləri
- Ümumi effektivlik, canlı əməyin effektivliyi, istehsal fondları və investisiya qoyuluşunun effektivliyi, material resursların effektivliyi, yeni texnikanın tətbiqinin effektivliyi, xarici iqtisadi əlaqələrin effektivliyi
- Məqsədlər, mövcud olan bazarı, fəaliyyət, canlı əməyin effektivliyi

5 Sosial normativlərin tərbiri prosesinin əsas mərhələlərinə aiddir

- Metodiki mərhələ, hesablama mərhələsi, nəzarət mərhələsi
- Texniki mərhələ, təşkilati mərhələ, nəzarət mərhələsi
- Hesablama mərhələsi, təşkilati mərhələ
- Metodiki mərhələ, hesablama mərhələsi, təşkilati mərhələ
- Metodiki mərhələ, təşkilati mərhələ, hesablama mərhələsi, nəzarət mərhələsi

6 . Normativləri funksional təyinatına görə belə bölmək olar:

- İstehsal, satış
- Sosial, istehsal, satış
- Texniki-irtisadi, təşkilati, sosial
- İstehsal, satış, istehlak
- İstehsal, sosial, texniki-iqtisadi

7 Vətəndaşların Konstitusiyada nəzərdə tutulan sosial zəmanət sahəsində hüquqlarının təmin edilməsi vasitələrinə aiddir

- Sosial standartlar
- Pensiya
- B Sosial transfertlər
- Gəlirlər
- Sığorta

8 Minimal zəruri qida məhsulları dəstinə daxil deyil:

- Yumurta
- Çörək və çörək məmulatları
- Ət və ət məhsulları
- Müxtəlif növ turşular
- Süd və süd məhsulları

9 Səhiyyənin normativ göstəricilərinə aşağıdakılardan hansı daxil deyil:

- Hər 1000 nəfər əhaliyə düşən xəstəxanaların sayı
- Hər 1000 nəfər əhaliyə düşən çarpayı tutumu
- Hər xəstəyə düşən tibbi ləvazimatın dəyəri
- İl ərzində hər çarpayından maksimum və cari istifadə əmsalı (20 – 30 g
- Ayrı – ayrı səhiyyə sahəsinin bütövlükdə səhiyyə xidmətində xüsusi çəkisi

10 Elmin normativ əsasları hansı əsaslarla müəyyən olunur

- Elmi işçilərin sayı ilə müəyyən olunur
- Elmə qoyulan kapital qoyuluşu ilə müəyyən olunur
- Elmi kadrların sayı ilə müəyyən olunur
- Cəmiyyətin ETT –yə olan tələbatı ilə müəyyən olunur
- Elmi-texniki prioritetlərlə müəyyən olunur

11 Sosial normativlərin əhali ilə bağlı xüsusi problemlərinə aiddir

- Bir sıra normaların hesablanmasında, tədqiqində, proqnozunda istifadə olunan göstəricilər, mexanizmlər və hesablama qaydalarıdır
- Qida normalarının hesablanmasında, tədqiqində, proqnozunda istifadə olunan göstəricilər, mexanizmlər və hesablama qaydalarıdır
- İqtisadi normaların hesablanmasında, tədqiqində, proqnozunda istifadə olunan göstəricilər, mexanizmlər və hesablama qaydalarıdır
- İstehlak normalarının hesablanmasında, tədqiqində, proqnozunda istifadə olunan göstəricilər, mexanizmlər və hesablama qaydalarıdır
- İstehsal normalarının hesablanmasında, tədqiqində, proqnozunda istifadə olunan göstəricilər, mexanizmlər və hesablama qaydalarıdır

12 Sosial idarəetmədə maliyyə hesabatlarının təhlili hansı göstəricilərə əsasən müəyyən edilir

- Tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar
- Planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi

- Faiz və vergi ödəmələri, əməliyyat gəlirləri, xalis gəlir
- Maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənləşdirilməsi
- Ümumi vəziyyətin dəyişməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması

13 Sosial idarəetmədə yeniliklərin mühüm xüsusiyyəti aşağıdakılardır

- Maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənləşdirilməsi
- Potensial istehlakçı dairəsinin genişləndirilməsi, xidmət funksiyalarının artması, istehlakçı tələbatının dəyişməsi
- İnnovasiya prosesləri və onları idarəetmə proseslərinin təşkilinin iyerarxiyalığı, idarəçilik qərarları işlənmərkən çoxvariantlılıq, sistemlik
- Sifarişçi, layihəçi, layihənin rəhbəri, layihənin komandası, investor, tədarükçü

14 Sosial idarəetmədə innovasiya dövrüyyəsi hansı mərhələlərdən ibarətdir

- Yeni xidmətlərin reklamı və satışının təşkili, tədqiqat, eksperiment və xidmət prosesinin texnoloji baxımdan öyrənilməsi üçün kadr hazırlığı
- Kadr təminatı, xidmət tədarükçüləri, rəhbərliyin tələbləri, aksionerlərin tələbləri, dövrüyyə vəsaitlərindən istifadə
- Satış xəttində turizm məhsullarının həyat dövrüyyəsinə nəzarət
- Ödəmələrin müəyyənləşdirilməsi, gəlirlərinin qiymətləndirilməsi, gəlirlərin diskontlaşdırılması
- Layihələri idarəetmə proseslərinin mərhələliyi, innovasiya prosesləri və onları idarəetmə proseslərinin təşkilinin iyerarxiyalığı

15 Sosial sferanın idarəetmə problemlərinin tədqiqində proqramların üstünlükləri aşağıdakılardır

- Strateji, sosial-iqtisadi, elmi-texniki, ekoloji regional strategiyalarını reallaşdırmaq, problemlərin həlli, iri sosial-iqtisadi problemlərin həyata keçirilməsi, resursları cəmləməklə sistemli əlavə səmərəni təmin edir
- Şəxsi və ailə tələbatının səviyyəsi ilə gəlirlərin arasındakı qarşılıqlı əlaqə
- Onun maddi həyat fəaliyyəti sferasında təzahür etməsi və yalnız əmək məhsulları ilə deyil, həm də təbiət nemətləri vasitəsilə ödənilməsi
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri
- Bazar iqtisadiyyatı şəraitində əhalinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq, sosial ədalət və müdafiəni həyata keçirmək

16 İqtisadi artımın strateji planlaşdırılması qarşıya hansı mühüm problemləri qoyur

- Elmi, intellektual potensialı, informasiya potensialı, əmək resursları, sahibkarlıq qabiliyyətləri nəzərə alınmaqla əmək resursları, təbii resurslar
- Konyuktur məlumatlarının sistemləşdirilməsini yaxşılaşdırmaq, iqtisadi göstəricilər sistemini hazırlamaq
- Mövcud istehsal güclərindən tam istifadəsi, tam məşğuliyyət şəraitində istehsal güclərinin artırılması mümkünlüyü
- Məqsədlər, mövcud olan bazarı, fəaliyyət, büdcə, metodlar
- Sosial inkişaf fondunun yaradılması, sosial yardım proqramlarının həyata keçirilməsinin ilkin fəaliyyəti

17 Dövlət büdcəsinə daxil olan vergilər necə təsnifləşdirilir

- Mədən vergisi
- Birbaşa vergilər
- Dolaylı vergilər
- Birbaşa və dolaylı vergilər
- Əmlak vergiləri

18 İdarəetmənin hansı subyektləri fərqləndirilir

- Əsas və baş subyektlər
- Əsas subyektlər
- Baş subyektlər
- Sosial institutlar

- İşguzar müəssisələr

19 İqtisadi artımın ekstensiv tipinin əsas amillərinə aiddir

- istehlak qiymətlərinin artması
 işçilərin sayının artırılması, iş vaxtının artırılması, əməyin elmi təşkili.
 turizm islahatlarının həyata keçirilməsi
 rəqabətin formalaşması, istehlak qiymətlərinin artması.
 həyat səviyyəsinin aşağı düşməsi

20 Qiymət iqtisadi mexanizm kimi necə xarakterizə olunur

- İstehlak təyinatına görə qruplaşan əmtəə və xidmət növlərini müəyyən edir
 Sosial standart və normativlərin ödənilməsi sistemidir
 Milli iqtisadiyyatın inkişaf göstəricisidir
 İstehsal və istehlakın tarazlığını, dinamikasını və artım sürətini müəyyən edir
 Kompleks amillərin qarşılıqlı əlaqəsidir

21 İqtisadi amillərə aiddir

- Sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirlər, işsizlər və aztəminatlı əhali təbəqələrinə müavinətlər
 Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri
 Dövlət büdcəsinə yığılan vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri, xüsusi vəsaitlər
 Əhalinin müxtəlif sosial risqlərdən sığortalanmasının təşkili prosesində yaranan iqtisadi münasibətlər
 Əmək haqqının və pensiya təminatının nisbətinin müəyyənləşdirilməsi, onun minimal səviyyəsi, normativdən artıq əmək stajına, xüsusi əmək şəraitinə görə əlavə ödəmələr şəklində həvəsləndirmə elementlərin istifadəsi

22 Sosial idarəetmədə nəzarət sisteminə daxil olan parametrləri müəyyənləşdirin

- Bazarda tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri
 İş vaxtı fondu, şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti
 Planlaşdırma, əməliyyatların planlaşdırılması, standart xərclərin kalkulyasiyası
 Xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət
 Müqavilələlərin idarə edilməsi, prosedur və siyasətin reallaşdırılması, işçi qəbulu, standart və normativlərin müəyyən edilməsi, qrafiklərin tərtibi, informasiya sistemlərindən istifadə

23 Sosial sahələrin strateji biznes planına daxil olan göstəriciləri müəyyənləşdirin

- Şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti
 Ali rəhbərlik, kadrların idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketinq tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu
 İqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişilməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişilməsi
 Ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi
 Tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

24 Sosial sferanın idarə edilməsində qloballaşma amillərinə daxil olan elementlər necə müəyyən olunur

- İqtisadi artım, texnoloji proseslər, məntiqi zəncirə uyğunluq
 Qarşılıqlı əlaqə və nisbət, onlar arasındakı subordinasiyalı əlaqə
 Ali rəhbərlik, personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketinq tədqiqatları, texnoloji yenilik
 Maliyyə, məntiq, marketinq tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu, dövlət tənzimlənməsi
 Həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası

25 Təşkilat nəzəriyyəsinə müvafiq olaraq yenilikləri idarəetmənin hansı modelləri fərqləndirilir

- Normal fəaliyyət dövrü, yenidən təşkil etmə
- İşçilərin birgə iş alışıma dövrü, normal fəaliyyət dövrü
- Davranış, rasionalizm, sistem
- Layihənin rəhbəri, layihənin komandası, investor
- Kombinasiya, modifikasiya edən, retrotətbiq

26 Təhsilin nəzərdə tutulan yeni iqtisadi modeli aşağıdakı prinsiplərə əsaslanır:

- Resursla təminatın normativ üsulla formalaşdırılması, böhran dövründə zəmanətli dövlət təminatının saxlanması
- Təhsil müəssisələrinə elmi və təsərrüfat sərbəstliyinin verilməsi
- Təhsil müəssisə və təşkilatlarının fəaliyyəti üzrə mənfəətinə, habelə belə müəssisələrin təsisçiləri və investorlarının bu istiqamətdə sərf etdiyi vəsaitə vergilərin ləğv edilməsi
- Sertifikatlar tətbiq etməklə təhsil sahəsinə dövlət nəzarətinin saxlanması
- Təhsil üzrə yerli və regional xüsusiyyətləri nəzərə almaqla ümumi dövlət standartlarının həyata keçirilməsi və təhsil sisteminin fəaliyyətini normal səviyyədə təmin edən dövlət maliyyələşdirmə normativinin müəyyən edilməsi

27 Xalq təsərrüfatı səviyyəsində gəlirlərin tənzimlənməsi hansı mənbələr üzərində aparılır

- Dövlət və qeyri-dövlət müəssisələrində mülkiyyət münasibətlərindən asılı olmayaraq əldə olunan əmək haqqı, ictimai istehlak fondlarından, sosial təminat və sosial müdafiə fondlarından əhalinin mənimsədiyi pul və natural gəlirlər
- Tələbat, əhalinin gəlirləri, alıcılıq qabiliyyəti və onların dinamikası, əhalinin maddi və mənəvi nemətlər istehlakı, sosial obyektlərin inkişafı xüsusiyyətləri və qanunauyğunluqları, həyat səviyyəsi, həyat tərzı
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzı, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir
- İstehlak olunan maddi və mənəvi nemətlərin, xidmətin məcmusu ilə
- Əmək gəlirləri, sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə olunan gəlirlər, sosial transfertlər, maliyyə-kredit sistemi vasitəsilə əldə edilən gəlirlər, müvəqqəti sərbəst vəsaitlərin dövriyyəsiyəndən gəlirlər

28 Sosial sferada maliyyə siyasəti təşkil olunarkən aşağıdakı prinsiplərə riayət edilməlidir

- Mənəvi və sosial tələbatların ödənilməsi üçün zəruri olan əmtəə və xidmətlərə çəkilən xərclər
- Demografik, təbii artım, əhali amili, iqtisadi vəziyyət, inkişaf amili
- Sosial xidmətlərin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması
- Vətəndaşların pensiya ödənişlərinin etibarlı maliyyə təminatına nail olunması
- Sərbəstlik, dövlətin iqtisadiyyatına müdaxiləsi, dövlətin gəlir və xərclərinin balanslaşdırılması, maliyyə ehtiyatlarının yaradılması

29 Makroiqtisadi səviyyədə yaradılan milli gəlir hansı fondlara bölünür

- Dövlət və qeyri-dövlət müəssisələrində mülkiyyət münasibətlərindən asılı olmayaraq əldə olunan əmək haqqı
- Yığım fonduna və istehlak fonduna
- Müvəqqəti sərbəst vəsaitlərin dövriyyəsiyəndən gəlirlər
- Fizioloji minimum və sosial minimum
- Sosial müdafiə fondlarından əhalinin mənimsədiyi pul və natural gəlirlər

30 Sosial sahələrin idarə edilməsinə mühüm təsir göstərən hansı xarakteristika fərqləndirilir

- Sosial sektorda texnoloji inkişaf, qarşılıqlı əlaqə, transmilli xarakter, idarəetməyə yeni tələblərin meydana çıxması
- Firmanın tərkibindən və xüsusi işinin təşkilindən çıxmaq çəhdləri, firmanın fundamental məqsədlərinin çoxlu xırda hissələrə parçalanması
- Təşkilatın, firmanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
- Nümunə etalonu, lider, indeqator, informasiya toplayan, informasiyanı bölüşdürən, resurslar bölüşdürücüsü

31 Sosial sahələrdə idarəetmə istiqamətlərinin mürəkkəbliyi hansı göstəricilərin müəyyənləşdirilməsini zəruri edir

- Mərkəz tərəfindən nəzarətin itirilməsi
- Nümunə etalonu, lider, indeqator, sahibkar, ayrı-ayrı pozğunluqlar
- Menecment fəaliyyətinin səmərəliliyi prinsipi
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
- Texnoloji inkişaf, firma və dövlətin qarşılıqlı əlaqəsi

32 Makromodellər vasitəsilə hansı problemlərin həlli həyata keçirilir

- İqtisadiyyatın strukturu və dinamikasını təhlil etmək, iqtisadiyyatın inkişafını proqnozlaşdırmaq, iqtisadiyyatın inkişafının optimal variantının əsasını formalaşdırmaq
- Bazarın təmin edə bilmədiyi sosial xidmətlərin dövlət tərəfindən təqdim olunması
- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemləri və bu problemlərin həll edilməsi üçün maliyyə imkanları axtarılması
- İqtisadi artımla, yəni ÜDM, onun artım sürəti, adambaşına düşən səviyyəsi, ÜDM-un istehsal və istehlak bölgüsü
- Qəza vəziyyətində olan bina və tikililərin bərpa-gücləndirilmə işlərinin aparılması

33 Makrosəviyyədə radikal iqtisadi siyasətin həyata keçirilməsi gedişində hansı prioritetlər müəyyən olunur

- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemlər
- Bazarın təmin edə bilmədiyi sosial xidmətlərin dövlət tərəfindən təqdim olunması
- İqtisadiyyatın sosial yönümünü gücləndirmək, həmçinin əhəlinin sosial-mədəni sahənin xidmətlərinə olan tələbinin ödənilməsi səviyyəsini yüksəltmək
- İqtisadi artımla, yəni ÜDM, onun artım sürəti, adambaşına düşən səviyyəsi, ÜDM-un istehsal və istehlak bölgüsü
- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı

34 Sosial idarəetmə funksiyalarına daxildir

- Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, əmək intizamını möhkəmləndirmə
- Texniki hazırlıq, texniki inkişaf, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri
- Sosial xidmətlərin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması
- Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə

35 Sosial idarəetmənin qloballaşma amillərinə daxildir

- Həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası
- Sistemin ünsürləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə və nisbət, onlar arasındakı subardinasional əlaqə
- Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi
- Ali rəhbərlik, personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq
- Regionlaşma, texnoloji proseslər, iqtisadi artım, məntiqi zəncirə uyğunluq

36 Sosial idarəetmədə məsuliyyətin struktur informasiya elementlərinə daxil olan göstəricilər hansılardır

- Xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası
- Faktlar, qiymət, indeks, iş vaxtı fondu, büdcə
- Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi
- İqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişilməsi
- Maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənləşdirilməsi

37 Sosial sahələrin idarə edilməsi üçün müvafiq hakimiyyət orqanlarının funksiyaları aşağıdakı kimi qruplaşdırılmalıdır

- İqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələri üçün ixtisaslı kadrlar hazırlamaq
- İqtisadi artımla, yəni ÜDM, onun artım sürəti, adambaşına düşən səviyyəsi, ÜDM-un istehsal və istehlak bölgüsü

- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemləri və bu problemlərin həll edilməsi üçün maliyyə imkanları axtarılması
- Sosial sahələrin inkişafının təhlili, orta perspektiv müddət üçün inkişaf proqramının işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi, proqramın həyata keçirilməsinə nəzarət və uçot
- İqtisadiyyatın sosial yönümünü gücləndirmək, həmçinin əhalinin sosial-mədəni sahənin xidmətlərinə olan tələbinin ödənilməsi səviyyəsini yüksəltmək

38 Sosial qruplar üzrə gəlir və xərclərin differensasiya balansının qurulmasında əhali gəlirləri hansı normativlər əsasında təsnifləşdirilir

- Xidmət haqqları, məcburi ödənişlər və vergilər
- Əmək haqqı, dividend, pensiya və yardım, təqaüdlər, maliyyə sistemindən daxil olan gəlirlər, işləyənlərin işverənlərdən gəlirləri və s.
- Minimum əmək haqqı, minimum pensiya və fərdi sahibkarlıq
- Nominal, real və son istifadə gəlirləri
- Maddi rifahın bölgüsünün strukturu və mütənasiblikləri

39 Sosial sferada rəqabət mühitinin xüsusiyyətləri üçün bunlar səciyyəvidir

- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək
- Sosial və fərdi problemlərin, vəziyyətlərin diaqnostikası
- Zəif növ müxtəlifliyi və onların ayrı-ayrı növlərinin üstünlük təşkil etməsi, mövcud inhisarçı üstünlüklərin reallaşdırılmasına açıq ifadə olunan cəhd
- Sosial qanunvericilik sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla məsləhətləşmələr aparmaq və s.

40 Sosial sferanın qorunması üçün aşağıdakı istiqamətlərin seçilməsi məqsədəuyğundur

- Maksimal mümkün maliyyə resursları formalaşdırmaq üçün şərtlərin təmin edilməsi, maliyyə resurslarının istifadəsinin və bölgüsünün təşkili
- Özəlləşdirmə kommunal təsərrüfatının inkişafına zərər gətirməməli, özəlləşdirilmiş müəssisələrdən büdcəyə köçürüləcək pul vəsaitindən istehsalın inkişafına yönəldilməlidir
- Sosial ədalət prinsiplərinin qorunması, büdcəsindən sosial sferaya ayırmaların düzgün istifadəsinə nəzarət edilməsi, sosial sferaya dövlət və xarici investisiyaların axınının gücləndirilməsi, milli və regional sosial inkişaf proqramlarının hazırlanması
- Maliyyənin idarə olunmasının tam müstəqil və mükəmməl hala gətirmək, bütün mülkiyyət formalarının təmin edilməsi
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək

41 Kapitalların hazırlanması və ixtisasının artırılması attestasiyasına aiddir

- İnkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsindən istifadə olunması
- Yeni mütərəqqi texnologiyalarının mənimsənilməsi
- Mütəxəssislərin test yolu ilə müəyyənləşdirilməsi
- İnformasiya bazasının kəmilləşdirilməsi
- Elmi-texniki tərəqqinin son nailiyyətlərinin istehsalata tətbiqi

42 İşsizliyin hansı formaları mövcuddur

- Friksion, təbii, institusional və müəyyən olunmuş
- Gözlənilən, təbii, institusional və tsiklik
- Struktur, friksion, təbii, institusional və tsiklik
- İctimai, beynəlxalq, struktur, friksion, təbii, institusional və tsiklik
- Təbii, institusional və tsiklik

43 Yığılım fondu nədir

- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- Milli gəlirin istehsalın genişlənməsi xərclərini təmin edən
- İstehlak olunan maddi və mənəvi nemətlərin, xidmətin məcmusu ilə
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzı, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir
- Minimum yaşayış səviyyəsini təmin edən istehlak məhsullarını və xidmətin cari qiymətlərdə dəyəri və məcburi ödənişlərin məcmusudur

44 Dövlətin sosial inkişaf konsepsiyası hansı vəzifələri əhatə edir

- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı
- Əha-linin əmək, istirahət, sosial müdafiə, sağlamlığın qorunması, mədəniyyət və mənzil təminatı sahəsində konstitusiyə hüquqlarına qarantıya verilməsi
- Yerli orqanlarının və fərdi mənzil tikintisinin xüsusi çəkisinin artırılması; bütün mənbələr hesabına, o cümlədən büdcədən kənar kapital qoyuluşu hesabına mənzil tikintisini sürətləndirmək
- Həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi və istehlak bazarının tələbatına uyğun təşkili, əmək haqqı sisteminin təkilləşdirilməsi
- Səhiyyə xidmətinin əhali tələbatına uyğun inkişafı və yerləş-dirilməsi, səhiyyənin struktur əlaqələrinin optimal təşkili və idarə olunması

45 əhali gəlirlərinin bölüşdürülməsinin qeyri-bərabərliyi hansı səbəblərdən ola bilər

- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, mülkiyyətə mənsubluq, bazarda hakim mövqə, uğur qazanma
- Ölkənin vətəndaşları qocaldıqda, xəstələndikdə, əmək qabiliyyətini itirdikdə, ailə başçısını itirdikdə onlara dövlət hesabına müəssisələr, idarələr tərəfindən verilmiş maddi təminat
- Ərzaq məhsullarının minimum toplusu, fərdi və ailəvi istifadə olunan qeyri-ərzaq mallarının və xidmətlərin minimum toplusu, təhsil səviyyəsi
- Ölkənin vətəndaşları qocaldıqda, xəstələndikdə, əmək qabiliyyətini itirdikdə, ailə başçısını itirdikdə onlara dövlət hesabına müəssisələr
- Ərzaq məhsullarının minimum toplusu, fərdi və ailəvi istifadə olunan qeyri-ərzaq mallarının və xidmətlərin minimum toplusu

46 Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafına nail olmaq üçün hansı vəzifələrin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulur

- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı, istehsal müəssisələrinin fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi
- Qeyri-neft sektorunun inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi, rəqabətədavamlı sənaye məhsullarının istehsalının dəstəklənməsi və ixracəyönümlü istehsal sahələrinin yaradılmasının təşviqi
- Müəssisələrin istehsal fəaliyyətini bərpa etmək və yeni istehsal müəssisələri yaratmaq, yerli resurslardan istifadənin səmərəsini artırmaq, İnvestorların regionlara cəlb olunması üçün əlverişli şəraitin yaradılmasını təmin etmək, yeni iş yerlərinin yaradılmasına həvəsləndirmək
- Yerli və xarici sahibkarların vəsiti, Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi, Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu; Büdcədən kənar dövlət fondları
- Miqrasiya proseslərindən ölkənin inkişafı üçün səmərəli istifadə olunması, miqrasiya proqramlarının və tədbirlərinin həyata keçirilməsində dövlətin və cəmiyyətin mənafeələrinin nəzərə alınması

47 Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı çərçivəsində həyata keçiriləcək tədbirlərin hansı mənbələr hesabına maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulur

- Miqrasiya proseslərindən ölkənin inkişafı üçün səmərəli istifadə olunması, miqrasiya proqramlarının və tədbirlərinin həyata keçirilməsində dövlətin və cəmiyyətin mənafeələrinin nəzərə alınması,
- Qeyri-neft sektorunun inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi, rəqabətədavamlı sənaye məhsullarının istehsalının dəstəklənməsi və ixracəyönümlü istehsal sahələrinin yaradılmasının təşviqi
- Yerli və xarici sahibkarların vəsiti, Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi, Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu; Büdcədən kənar dövlət fondları, kommersiya banklarının və bank olmayan kredit təşkilatlarının kreditləri, beynəlxalq təşkilatların və xarici dövlətlərin maliyyə vəsaitləri

- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı, istehsal müəssisələrinin fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi, ixrac yönümlü məhsul istehsalının stimullaşdırılması
- Müəssisələrin istehsal fəaliyyətini bərpa etmək və yeni istehsal müəssisələri yaratmaq, yerli resurslardan istifadənin səmərəsini artırmaq

48 Makrosəviyyədə əmtəə və xidmət təklifinin formalaşmasının hansı mənbələri mövcuddur

- Həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi və istehlak bazarının tələbata uyğun təşkili, əmək haqqı sisteminin təkilləşdirilməsi
- Qəza vəziyyətində olan bina və tikililərin bərpa-gücləndirilmə işlərinin aparılması, kommunal xidmətlər sahəsində restrukturizasiya tədbirlərinin sürətləndirilməsi
- Respublikanın daxili istehsalı və resursları hesabına formalaşan əmtəə və xidmət təklifi, kənddən əmtəə təklifi və respublika əhalisinin başqa respublikaların istehlak etdiyi əmtəə və xidmət miqdarı
- Ərzaq məhsullarının minimum toplusu, fərdi və ailəvi istifadə olunan qeyri-ərzaq mallarının və xidmətlərin minimum toplusu, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma
- İşçilərin əmək haqqında, birdəfəlik müavinətlər istisna olmaqla, dövlət pensiyalarına, təqaüdlərə və sosial müavinətləri

49 Təhsil almaq istəyənlərin ümumi sayı hansı əsas tələbat sistemi ilə formalaşır

- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemləri və bu problemlərin həll edilməsi üçün maliyyə imkanları axtarılması
- İqtisadiyyatın tələbatı sistemi ilə və əhalinin intellektual tələbatı nöqtəyi nəzərdən
- İnsanların məhsuldar qüvvə kimi istehsal prosesində aktivliyini artırır, intellektual səviyyəli insanların həyat fəaliyyətinə qayıtmasına təsir edir
- İqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələri üçün ixtisaslı kadr hazırlamaq və mənəvi sosial inkişaf etmiş intellektual səviyyəli insanların formalaşmasına şərait yaratmaq
- İqtisadi meyar kimi səhiyyənin maliyyə imkanları, kapital qoyuluşu, iş qüvvəsinin istifadə edilməsi problemləri

50 Sosial sektorda sahibkarlığa yardım etmək üzrə tədbirlər aşağıdakı istiqamətlərə yönəlməlidir

- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək
- Sosial və fərdi problemlərin, vəziyyətlərin diaqnostikası; sosial profilaktika, sosial uyğunlaşma, sosial reabilitasiya, sosial terapiya
- Geniş təbəqəsinin formalaşdırılması, perspektiv növlərinin və istiqamətlərinin stimullaşdırılması, investisiya resurslarının yığılmasına və onlaon prioritet istiqamətlərdə istifadə olunmasına təsir göstərmək, beynəlxalq rəqabət şəraitində sabitliyinin təmin edilməsi
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə
- Firmaların zəif növ müxtəlifliyi və onların ayrı-ayrı növlərinin üstünlük təşkil etməsi, mövcud inhisarçı üstünlüklərin reallaşdırılmasına açıq ifadə olunan cəhd

51 Dövlətin sosial müdafiə resursları hansı mənbələrdən formalaşır

- Dövlət büdcəsinə yığılan vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri, xüsusi vəsaitlər
- Birbaşa vəsaitlər və məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri
- İşsizliyə görə ödənişlər, dövlət büdcəsinə yığılan vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri və xüsusi vəsaitlər
- İşçilərin əmək haqqı, vətəndaşların əmanət banklarında olan əmanətləri, dövlət istiqrazları və digər qiymətli kagızlar, təqaüdlər və sosial müavinətlər
- Əmək gəlirləri, sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirlər və sosial sığorta ödənişləri

52 əmək resurslarının bölgüsü hansı məqsədə xidmət edir?

- İqtisadiyyatın işçi qüvvəsinə olan tələbatının ödənilməsinə
- İş yerləri üzrə kadrların yerləşdirilməsinə
- İstehsal məsrəflərinin azaldılmasına
- İstehsalın artırılmasına
- Əmək ehtiyatları ilə bağlı dövlət nəzarətinin aparılmasına

53 əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadənin göstəricilərinə aid deil:

- İqtisadiyyatın sahələri üzrə çalışanların iş vaxtından səmərəli istifadə
- İqtisadiyyatın sahələri üzrə işçilərin bölgüsü
- İstehsalatda kadrların istifadəsinin səmərəliliyi
- Cəmiyyətdə məşğulluq səviyyəsi
- İşçilərin peşə-ixtisas səviyyəsi

54 İşçilərin işdən azad olunmasının əsas səbəblərinə aid deyil:

- elmi-texniki tərəqqi
- struktur dəyişiklikləri
- əməyin təşkilinin təkmilləşdirilməsi
- təbii şərait
- istehsalın təşkilinin təkmilləşdirilməsi

55 ərazi həddlərini keçərək insanların yerdəyişmə prosesi necə adlanır

- Adaptasiya
- Tənzimləmə
- Miqrasiya
- İş qüvvəsinin hərəkəti
- Təbii artım

56 əmək ehtiyatlarının sayı hansı amildən birbaşa asılıdır

- texniki
- erqonomik
- estetik
- demoqrafik
- sanitariya-qiyenik

57 əməyə uyğunlaşmanın strukturuna daxil deyil:

- ictimai-təşkilati
- sosial-psixoloji
- iqtisadi
- peşə
- psixofizioloji

58 əmək potensialının hansı tərəfləri mövcuddur:

- ictimai və fərdi
- üfüqi və şaquli
- iqtisadi və sosial
- kəmiyyət və keyfiyyət
- sadə və mürəkkəb

59 əmək ehtiyatlarının bölgüsün növləri:

- sadə və mürəkkəb
- azad və müddəli
- xüsusi və fərdi
- fərdi və təşkil olunmuş
- inzibati və iqtisadi

60 Məcburi miqrasiyanın səbəblərinə aid olunmur:

- müharibə
- siyasi münaqişə
- elmi-texniki inqilab
- ekoloji fəlakət
- torpağın işğal olunması

61 Yerdəyişmə xarakterinə görə miqrasiyanın hansı növləri mövcuddur:

- bioloji və fiziki
- iqtisadi və sosial
- azad və müzdlü
- mövsumi və dövri
- texniki və estetik

62 əmək məhsuldarlığının artırılması ilə bağlı işdən azad olunma səbəblərinə aid deyil:

- istehsalın ixtisaslaşma səviyyəsinin artırılması
- istehsalın təşkilinin təkmilləşdirilməsi
- əmək münasibətlərinin təkmilləşdirilməsi
- ETT
- əməyin təşkilinin təkmilləşdirilməsi

63 əmək ehtiyatlarının təkrar bölgüsünü xarakterizə edən işdən azad olunma səbəblərinə aid deyil:

- təbii resursların tükənməsi nəticəsində istehsalın dayandırılması
- iqtisadi sahələrində struktur dəyişikliklər
- ictimai istehsalatda struktur dəyişikliklər
- əhalinin gəlirlərinin artırılması
- xalq təsərrüfatı baxımından əhəmiyyətli obyektlərin tikintisinin başa çatdırılması

64 əhalinin iqtisadi fəallıq səviyyəsi necə müəyyən olunur

- işsizlərin qeyri-fəal əhaliyə nisbəti ilə
- məşğul olanların iqtisadi fəal əhaliyə nisbəti ilə
- iqtisadi fəal əhalinin ümumi əhaliyə nisbəti ilə
- işsizlərin iqtisadi fəal əhaliyə nisbəti ilə
- məşğul olanların və işsizlərin nisbəti ilə

65 əmək ehtiyatlarından istifadə mərhələsində hansı proses mövcud deyil:

- əmək məhsuldarlığının artırılması
- əmək fəaliyyətin həyata keçirilməsi
- məşğulluğun təmin edilməsi
- əhalinin təbii hərəkəti
- iş yerlərin attestasiyası və təkmilləşdirilməsi

66 əmək ehtiyatları hansı funksiyanı icra edir

- məhsul və xidmətlərin istehsalı
- biznesin formalaşması
- investisiyaqoyuluşu
- informasiyanın toplanmasını
- enerjinin məsrəflərini

67 əmək qabiliyyətli yaş həddinə hansı amil təsir göstərir

- siyasi fəallıq
- beynəlxalq miqrasiya
- ətraf mühit
- dövlət qanunvericilik aktları
- sahibkarlığın inkişafı

68 əmək potensialı hansı kateqoriyalara məxsusdur:

- miqrasiya, inflyasiya, rəqabət
- ərazi, inzibati, bələdiyyə
- cəmiyyət, müəssisə, fərdi insan
- iqtisadiyyat, mədəniyyət, elm
- ölkə, şəhər, kənd

69 əmək ehtiyatlarının təkrar bölgüsünün əsas funksiyaları:

- ümumi və xüsusi
- iqtisadi və sosial
- artım və yüksəliş
- inzibati və azad
- texniki və humanitar

70 İqtisadi fəal əhaliyə daxil deyil:

- məşğul olan yeniçetmələr
- əmək qabiliyyətini tam şəkildə itirmiş əlillər
- iş axtaranlar
- məşğul olanlar
- işsizlər

71 İqtisadi qeyri-fəal əhaliyə aiddir:

- iş axtarışını dayandıran, buna maraq göstərməyənlər
- məşğul olan yeniçetmələr
- iş axtaranlar
- məşğul olanlar
- işsizlər

72 əmək bazarında seqmentləşmə nədir?

- işçi qüvvəsinin hərəkətini məhdudlaşdıran qapalı sektorlara bölgüsü
- insanların əmək qabiliyyətini müəyyən edən müxtəlif keyfiyyətlərin
- işçi qüvvəsinin hərəkəti
- işəgötürənlərlə maddəli işçilərin maraqlarının razılaşması və qarşılıqlı fəaliyyəti
- işçi qüvvəsinə olan tələbatın təklifi üstələməsi

73 Sosial sferanın sahələrində əsas fondlar, onların təkrar istehsalı hansı mənbələr hesabına maliyyələşdirilir

- Bütçədən kənar sferada olan fondlar
- Korporasiyaların vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilən assosiativ fondlar
- Bir və bir neçə fiziki şəxs, ailə tərəfindən təşkil olunan və maliyyələşdirilən müstəqil fondlar
- Xeyriyyə fondları
- Bütçə vəsaitləri hesabına olan fondlar

74 Sosial sahələrin inteqrasiyası potensialına daxildir

- Nəqliyyat və rabitə infrastrukturları
- Yanacaq resursları və s.
- Əmək ehtiyatları, onların cins, yaş və peşə tərkibləri
- Təbii resurslar
- Elmi texniki tərəqqinin inkişafı

75 Sosial sferanın əsas vəsaitlərinin dinamikasına aiddir

- Sosial sferanın sahələrinin fəaliyyətidir
- Sosial sferanın sahələrinin fəaliyyəti, sosial və iqtisadi vəzifələrin icrası ilə bağlıdır.
- Sosial sferada resursların təkrar istehsalının ən vacib xüsusiyyətlərindən biri onun təkrar istehsalın resurs tutumlu olmasıdır
- Sosial sahələrə cəlb olunan resursların daimi artan həcmi, ictimai təkrar istehsalda iqtisadi əlaqələrinin inkişaf dinamikasına, maddi və maliyyələrin istiqamətlənməsinə təsir edir.
- Sosial sferanın dinamizminin ən mühüm amili elmi texniki tərəqqidir

76 Sosial sfera sahəsinin ümumi xarakteristikası və kadr strukturuna aiddir

- Müasir dövrdə sosial sfera ictimai məhsulun passiv istehlakçısı deyil, iqtisadiyyatın sürətli artımının fəal hərəkət verici qüvvəsidir
- Sosial sfera təhsil, səhiyyə, məişət, nəqliyyat xidməti və rabitə proseslərini təmin edən, həmçinin əhatə etdiyi yerlərin sayı
- Sosial sferanın əsas funksiyası həyat fəaliyyətinin subyektivi olan insanın sosial təkrar istehsalı funksiyası, onun həyat təminatının ehtiyatlarının təkrar istehsalı və sosial infrastrukturların təkrar yaradılması funksiyaları ilə şərtləndirilir
- Sosial sfera, əşya, prosessual, ideya və insani cəhətli zəruri komponentlər dəstinə malikdir
- Sosial kompleks xalq təsərrüfatı kompleksinin tərkib hissəsi olan xidmət sahəsinə aiddir

77 əmək təklifinin azaldılmasının hüquqi əsasına aiddir

- Sosial yardım yerli biznesmenlərin və sahibkarların könüllü verdiyi yardımlar hesabına maliyyələşir
- Sosial yardım məcburi sosial ayırımların hesabına maliyyələşir
- Uşaq əməyinin azaldılması, iş həftəsinin azaldılması, sosial yardım
- Uşaq əməyinin azaldılması, iş həftəsinin azaldılması, mütləq təqaüdə gedilməsinin dəstəklənməsi
- Sosial yardım xarici dövlətlərin verdiyi yardımlar hesabına maliyyələşir

78 Tranfert ödəmələrə aiddir

- Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri
- Sahibkarlıq fəaliyyəti hesabına formalaşan maliyyə mənbələri
- İstehsal və istehlakın tarazlığı, dinamikası və artım sürətinə əsasən formalaşan maliyyə mənbələri
- Büdcə hesabına dövlət tərəfindən maliyyələşdirilən xərclər
- Oğurluq, nəzərə alınmayan, pulsuz və yığıma yönəldilən maliyyə mənbələri

79 Sosial sferada əmək məsrəflərinin xüsusiyyətlərinə aiddir

- Sosial sferanın əsas fondları
- Sosial sferanın əmək ehtiyatları
- Maddi texniki bazarın modernləşməsi
- İş yerləri arasında olan mütənasiblik.
- Kadrlar potensialı

80 Məşğulluq fəaliyyəti hansı əlamətlərə görə qruplaşdırılır

- Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab, yaradıcı əməyin inkişaf etdirilməsi, ictimai münasibətlərin humanistləşdirilməsi prinsiplərinə əsasən

- İstehlakın sosial inkişafda rolunun qiymətləndirilməsi, gəlir və əmək haqqının diferensiasiyasının qarşısının alınması məqsədi ilə
- Məşğuliyyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirlərinə əsasən
- İqtisadiyyatda çalışanlar, hərbi xidmətdə olanlar, istehsaldan ayrılmaqla təhsil alanlar
- Məzmununa, keçirildiyi yerə, hərəkət üsuluna, müddətinə, iştirakçıların tərkibinə və sayına, keçirilmə üsuluna görə

81 Səhiyyənin iqtisadi meyarları aşağıdakılardır.

- Həkimlərin tibbi ləvazimatının, tibb bacılarının sayıdır.
- Səhiyyənin MTB-sıdır.
- Xəstəxanaların, poliklinikaların, disponserlərin sayıdır.
- maliyyə imkanları, kapital qoyuluşu, iş qüvvəsinin istifadə edilməsidir.
- İxtisaslı kadrların sayıdır.

82 Səhiyyə müəssisələri vahid nomenklaturaya uyğun olaraq hansı qruplarda təsnifləşdirilir

- Həkimlərin tibbi ləvazimatının, tibb bacılarının sayıdır
- Müalicə-profilaktika müəssisələri və sığorta təşkilatları
- Sanitar-epidemioloji və sanitar-maarifi müəssisələri, tibbi-məhkəmə ekspertizaları, apteklər
- Müalicə-profilaktika müəssisələri, sanitar-epidemioloji və sanitar-maarifi müəssisələri, tibbi-məhkəmə ekspertizaları,
- Müalicə-profilaktika müəssisələri, sanitar-epidemioloji və sanitar-maarifi müəssisələri, tibbi-məhkəmə ekspertizaları, apteklər

83 Səhiyyədə xüsusi təsərrüfatsılıq mexanizminin qurulması hansı şərtlər əsasında müəyyən olunur

- İqtisadi səmərə və sosial ədalət
- Həkimlərin sayı və obyektlərin sayı
- Obyektlərin sayı
- Əhəlinin sayı və obyektlərin sayı
- Çarpayılardan və kapital qoyuluşlarının sayı

84 Geniş mənada tibbi sığorta özündə nəyi əks etdirir

- məcburi sığortanı.
- büdcədən maliyyələşməsini.
- dövlət səhiyyəsini.
- ictimai səhiyyə sistemini.
- sosial tibbi yardımı.

85 Sağlamlıq amilinə aiddir

- Gəlir mənbəsidir
- Əhəlinin həyat səviyyəsidir
- iqtisadi artımın tərkib hissəsidir
- sosial iqtisadi formasiyanın tərəqqisinin indikatoru olub, həyat şəraiti kompleksinin ictimai istehsalının səmərəliliyinə məcmu təsirinin nəticəsi kimi çıxış edir.
- Ömür səviyyəsinin artımıdır

86 əhəlinin 10000 nəfərinə görə şəhərlər üzrə neçə çarpayı əsas götürülür

- 90-100
- 110-130
- 70-80
- 80-90
- 100-110

87 Səhiyyə iqtisadiyyatının problemləri şərti olaraq neçə blokda birləşdirilir

- 5
 1
 2
 3
 4

88 Risk amillərinin ikinci qrupuna aiddir

- cinayətin artımı.
 narkomanıyanın artımı.
 qidalanma problemi.
 cəmiyyətin təbəqələşməsi, pisləşən ekoloji vəziyyət, pisləşən əmək şəraiti.
 Sosial iqtisadi böhran

89 Tibbi sığorta fondunun ölçüsünü və onun zəruri ehtiyatlarını nəyə əsasən hesablayırlar?

- Görülən işin həcminə görə.
 ödənilən pul vəsaitinin həcminə görə.
 əmək haqqının həcminə görə.
 xəstəlik halının risk ehtimalına əsasən
 Sığorta müqaviləsinin şərtlərinə görə.

90 Beynəlxalq təcrübədə hansı səhiyyə modelləri mövcuddur

- Dövlət səhiyyə modeli, özəl səhiyyə modeli, sığortalanmış səhiyyə modeli
 Özəl səhiyyə modeli, sığortalanmış səhiyyə modeli
 Dövlət səhiyyə modeli, sığortalanmış səhiyyə modeli
 Dövlət səhiyyə modeli, özəl səhiyyə modeli, sığortalanmış səhiyyə modeli, klassik və liberal səhiyyə modeli
 Dövlət səhiyyə modeli, özəl səhiyyə modeli

91 Səhiyyə sisteminə aşağıdakı tərif vermək olar

- Səhiyyə cəmiyyət və dövlət tərəfindən reallaşdırılan məsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kompleksidir
 Səhiyyə əhalinin sağlamlığının qorunmasına, onun müalicəsinin həyata keçirilməsinə, əlilliyin, uşaq ölümünün qarşısının alınmasına və s. yönəldilən, cəmiyyət və dövlət tərəfindən reallaşdırılan tibbi və sosial-iqtisadi tədbirlər kompleksidir.
 Səhiyyə uşaq ölümünün qarşısının alınmasına, mədəniyyət və incəsənətin inkişafına yönəldilən, cəmiyyət və dövlət tərəfindən reallaşdırılan tibbi və sosial-iqtisadi tədbirlər kompleksidir
 Səhiyyə istehsalın təşkilinə, əlilliyin, uşaq ölümünün qarşısının alınmasına və s. yönəldilən, cəmiyyət və dövlət tərəfindən reallaşdırılan tibbi və sosial-iqtisadi tədbirlər kompleksidir.
 Səhiyyə sosial məsələlərlə yanaşı bir sıra iqtisadi və inzibati problemlərin həllində əhəmiyyətli rola malik tibbi və sosial-iqtisadi tədbirlər kompleksidir

92 Xəstəxanaların yaradılmasında normativ göstərici kimi hansı göstəricilər əsas götürülür

- Əhalinin 10000 nəfərinə görə çarpayılardan sayı
 Əhalinin 10000 nəfərinə görə həkimlərin sayı
 Əhalinin 1000 nəfərinə görə çarpayılardan sayı
 Əhalinin 1000 nəfərinə görə çarpayılardan, həkimlərin və tibb bacılarının sayı
 Əhalinin 10000 nəfərinə görə çarpayılardan və tibb bacılarının sayı

93 Səhiyyə islahatlarının maliyyələşdirilməsinin birinci modeli hansı ölkələr üçün səciyyəvidir

- Almaniya, Hollandiya, ABŞ

- Fransa, ABŞ, Böyük Britaniya
- Almaniya, Fransa, ABŞ
- Rusiya, Böyük Britaniya, ABŞ
- Hollandiya, İspaniya, Böyük Britaniya

94 Səhiyyənin inkişafının tənzimlənməsi üçün ilk növbədə aşağıdakı ilk növbədə aşağıdakı qəbul olunur

- Kapital qoyuluşu
- Həkimlərin sayı
- Obyektlərin sayı
- Əhalinin sayı
- Çarpayılarn sayı

95 Səhiyyədə səmərəliliyin iqtisadi aspektlərinə aiddir

- xəstəliklərin ilkin profilaktikası sağlam həyat tərzini, risk amilləri ilə mübarizədir
- insanın həyat keyfiyyəti və onun rifah halı, sosial zamanların reallaşdırılmasıdır
- diaqnostik tədqiqatların keyfiyyəti və nəticəliliyi, müalicəvi və profilaktik tədbirlərin keçirilməsi səciyyələndirilir
- ölkənin iqtisadiyyatına töhvəsini, ümumidaxili məhsul, milli gəlir və s. daxil olmaqla qiymətləndirilir
- insanların sağlamlığının mühafizəsi xidmətlərinin sosial və iqtisadi tənzimləyicilərinin aşkara çıxarılmasıdır

96 Sağlamlıq və tibb xidmətlərində bunlardan hansı risk amillərinin III qrupuna aiddir.

- istehlak səbəti dəyərinin artması.
- maliyyə vəsaitlərinin və ehtiyatların xaricə axını
- inkişaf etməmiş qanunvericilik.
- siqaret çəkmək və əyyaşlığın artımı
- mühacirlərin, işsizlərin artımı

97 Turizmdə sığortanın hansı növləri mövcuddur:

- Xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə
- Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma
- Tibbi sığorta, həyat və sağlamlığın sığortası, əmlak sığortası, turistlərin istirahətdə olduqları zamanı pis hava hallarında sığortalanma, assistans, nəqliyyatın ləngiməsi halları zamanı sığortalanma, avtomobil nəqliyyatı vasitələrinin sahiblərinin məsuliyyət sığortası, səfərin baş verməsinin qeyri-mümkünlüyü ilə əlaqədar xərclərin sığortası, gömrük qaydalarının pozulması, malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında şopinq-turda əmlak riskinin sığortalanması
- Qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma
- Aksioner cəmiyyətlər, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər, yoldaşlıqlar müəssisələri, məhdud yoldaşlıq müəssisələri

98 Turistlərin tibbi sığortası hansı xərcləri ödəyir?

- Turizmdə tibbi sığorta tur üzrə göstərilən xidmətlərə daxil olan qiymətlər, vergilər, ofis otaqlarının icarəsi, avadanlıq, mebel və inventarın amortizasiyasını ifadə edir
- Tibbi xidmətləri, stasionarların xidmətləri, təcili yardım maşınlarının daşınması, dərmanların alınması, bədbəxt hadisənin və qəfil xəstəliyin doğurduğu xəstələrə qulluq, xaricdə ölüm zamanı meyitin ölkəyə nəql olunması
- Aksioner cəmiyyətlər, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər, yoldaşlıqlar müəssisələri, məhdud yoldaşlıq müəssisələrinin xərclərini
- Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma
- Müqavilədə göstərilən müddət ərzində sığortalanmış şəxsin istirahət zamanı əlverişsiz hava şəraiti olarsa: güclü leysan yağışları, güclü dəniz qasırgası, aşağı hava temperaturu və s.

99 Yoluxucu xəstəliklər təhlükəsi olan ölkəyə göndərilən turistlər hansı prosedurları keçməlidirlər?

- Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi, inhisarçılığa şərait yaradan bazarın formalaşdırılmasına çalışmalıdırlar
- Lisenziyalaşdırma və sertifikatlaşdırmaya cəlb olunmalıdırlar
- Beynəlxalq tibbi tələbatlara müvafiq surətdə lazımı tibbi yoxlamadan keçməlidirlər
- Beynəlxalq tibbi tələbatlara müvafiq surətdə lazımı tibbi yoxlamadan keçməli və təhlükəli yoluxucu xəstəliklərə qarşı peyvənd olunmalıdırlar
- Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanmalıdırlar

100 Turizmdə sanitar formallığı nədir?

- Mövcud turizm yerləşmə vasitələrinin, firmalar, turlar, marşrutlar və s. haqqında informasiya banklarının yaradılmasıdır.
- Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanmasıdır
- Turizmdə sığorta polisi xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə xərclərini əhatə edir.
- Assistans səyahət edən insanların və onların ailələrinin təhlükəsizliyini təmin edir: qəzalar zamanı xilasedici əməliyyatlar aparılarkən yardımın göstərilməsi, mənəvi, tibbi və texniki yardımlardır.
- Sərhədi keçən şəxslərin təhlükəsizliyinin təmin olunması üçün xəstəliklərdən qarşısını almaq məqsədilə vaksinasiya olunmasının yoxlanılmasıdır.

101 Turizmdə sığorta polisi hansı tibbi xidmətlər kompleksini təmin edir?

- Ambulator və stasionar xidmət, təcili stomotoloji yardım, həkimin təyinatına görə dərmanların dəyərinin ödənilməsi, ölkəyə gətirilən xərclər də daxil olmaqla xəstənin nəqliyyat xərcləri
- Turizmdə sığorta polisi xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə xərclərini əhatə edir
- Tələbatı öyrənir, xidmət təchizatları və əməkdaşları ilə müqavilə bağlayır, nəqliyyat orqanları ilə müqavilə bağlayır, marşrutları seçir
- Turizmdə sığorta polisi tur üzrə göstərilən xidmətlərə daxil olan qiymətlər, vergilər, ofis otaqlarının icarəsi, avadanlıq, mebel və inventarın amortizasiyasını ifadə edir
- Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma

102 Səhiyyə xidməti və sağlamlıq arasında əlaqə necə ifadə olunur

- əhalinin doğum və ölüm səviyyəsi
- xəstəxana inkişafı
- səhiyyə xidməti əsas rol oynayır
- sağlamlıq aparıcıdır
- poliklinika təminatı

103 Səhiyyədə maliyyə mənbəyinin hansı aparıcıdır

- xarici maliyyələşmə
- müəssisə maliyyəsi
- özünü maliyyələşdirmə
- dövlət maliyyələşməsi
- Bələdiyyə xərcləri

104 Tibbi sığortanın təşkilinin əsas prinsiplərinə aiddir

- Maddi-texniki və dərman təminatı sisteminin təkmilləşdirilməsi, sığortalananların bərabər hüquqlarının təmin olunması və s.
- Reabilitasiya yardımının təkmilləşdirilməsi
- Əhalinin tibbi sığorta proqramında iştirakı, sığortalananların bərabər hüquqlarının təmin olunması, tibbi-diaqnoz tik xidmətlərin pulsuz göstərilməsi
- Pasientlərin hüquqi təminatı, təcili tibbi yardımın yenidən təşkili

- İnformasiya təminatının işlənməsi və tibbi-diaqnoz tik xidmətlərin pulsuz göstərilməsi

105 Səhiyyədə özəlləşmə hansı halda mümkündür:

- Əhatə olmaqla
 Tam xüsusi mülkiyyət verməklə
 Dövlət idarəçiliyində qalmaqla
 Rəqabət mühitü yaratmaq şərti ilə
 Maliyyə mənbəi

106 Makrosəviyyədə ölkə vətəndaşlarının sağlamlığının qeydinə qalan səhiyyə sistemində islahatlar aşağıdakı kimi olmalıdır

- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı, istehsal müəssisələrinin fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi, ixrac yönümlü məhsul istehsalının stimullaşdırılması
 Əhalinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq, bazar münasibətlərinə uyğun gələn yeni sosial-sinfi quruluşu formalaşdırmaq, sosial ədalət və müdafiəni həyata keçirmək, millətlərarası və etnoslararası münasibətləri tənzimləmək
 Pullu səhiyyə sisteminə keçidin təşkili, lakin pulsuz səhiyyə xidmətinin saxlanması, tibbi sığortanın inkişaf etdirilməsi, səhiyyə işçilərinin əmək haqlarının yüksəldilməsinə nail olunması
 Sosial təminatın yeni sisteminin yaradılması, sosial köməkliliyin ünvanlılığı, bazar mexanizmi əsasında sosial sektorun inkişafı, sosial müdafiədə yeni metod və prinsiplərdən geniş istifadə, ölkə vətəndaşlarına minimal ümumi təminatların verilməsi və s.
 Bütün obyektlərdə sosial-mədəni sahənin inkişafının təhlili, orta perspektiv müddət üçün sosial-mədəni sahənin inkişafı proqramının işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi, sosial-mədəni sahəyə dair proqramın həyata keçirilməsinə nəzarət və uçot

107 Təhsil və səhiyyə sistemində özəlləşmə hansı hallarda mümkündür

- Əhatə olmaqla
 Tam xüsusi mülkiyyət verməklə
 Dövlət idarəçiliyində qalmaqla
 Rəqabət mühitü yaratmaq şərti ilə
 Maliyyə mənbəi

108 Səhiyyənin maliyyələşdirilməsi siyasəti hansı istiqamətlər üzrə həyata keçirilir

- Dövlətin sosial sferaya qayğısının gücləndirilməsi və Dövlət büdcəsindən sosial sferaya ayrımaların düzgün istifadəsinə nəzarət edilməsi, sosial qruplar arasında sosial əməkdaşlığı gücləndirmək üçün xüsusi təşkilat və institutların işinin səmərələşdirilməsi
 Bazarda hökumət mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri
 Çoxkanallı sistemin şəffaflığının təmin edilməsi, vəsaitlərdən səmərəli istifadəni stimullaşdırmaq, sığorta maliyyələşdirməsinə keçid
 Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək, sosial qanunvericilik sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla məsləhətləşmələr aparmaq və s.
 Firmaların zəif növ müxtəlifliyi və onların ayrı-ayrı növlərinin üstünlük təşkil etməsi

109 Makrosəviyyədə səhiyyə sisteminin inkişafının qarşısına qoyulan məqsədlərə daxildir

- Sosial müdafiə səviyyəsini artırmaq və sosial fondların formalaşdırılması üçün, bütün maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə prinsipi; sosial münasibət göstərmə prinsipi
 Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək
 Tibbi sığorta sisteminin təhlili, dövlət maliyyəsi imkanlarının qiymətləndirilməsi, elmi-praktik tədqiqatların nəticələrinin qiymətləndirilməsi

- Firmaların zəif növ müxtəlifliyi və onların ayrı-ayrı növlərinin üstünlük təşkil etməsi, mövcud inhisarçı üstünlüklərin reallaşdırılmasına açıq ifadə olunan cəhd
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması

110 Makrosəviyyədə səhiyyə sistemində fokus-qrupda hansı məsələlər təhlil olunur

- Demografik, təbii artım, əhali amili, iqtisadi vəziyyət, inkişaf amili, təbii coğrafi şərait, xarici-iqtisadi əlaqələr, əməkdaşlıq, idxal, ixrac, sosial müdafiə, əhali gəlirləri, əmtəə təklifi
- Firmaların zəif növ müxtəlifliyi və onların ayrı-ayrı növlərinin üstünlük təşkil etməsi, mövcud inhisarçı üstünlüklərin reallaşdırılmasına açıq ifadə olunan cəhd, bazar hakimiyyətinin reallaşma forması kimi sahibkarlığın regionlaşması, rəqabət bazarları üzərində bəhsləşmə bazarlarının üstünlük təşkil etməsi
- Müasir dünya təcrübəsində tibbi sığorta sisteminin xüsusiyyətləri, tibbi sığorta sisteminin inkişafına manne olan amillər və onların həlli yolları, beynəlxalq modellərin tətbiqi imkanları
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək, sosial qanunvericilik sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla məsləhətləşmələr aparmaq və s.
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması

111 Səhiyyənin texnoloji əlaqəsinə daxildir

- Maddi-texniki baza
- Elmi-texniki tərəqqi
- Digər sahələrdə üzvü bağlılıq.
- müxtəlif növ ehtiyatlardan səmərəli istifadə.
- Dünya ölkələri ilə əlaqə

112 Dünyada səhiyyənin neçə modeli yaradılmışdır

- 5
- 1
- 2
- 3
- 4

113 Ümumdünya səhiyyə təşkilatı maliyyə mənbələrinə görə hansı nisbəti tövsiyə edir

- dövlət büdcəsi 40%, tibbi sığorta 30%, pullu xidmət 30%.
- dövlət büdcəsi 20%, tibbi sığorta 25%, pullu xidmət 55%.
- dövlət büdcəsi 10%, tibbi sığorta 30%, pul xidməti 60%.
- dövlət büdcəsi-60%, tibbi sığorta-30%, pullu xidmətlər 10%
- dövlət büdcəsi 50%, tibbi sığorta 30%, pullu xidmət 20%.

114 Səhiyyədə funksional sağlamlılığın mühafizəsi və möhkəmləndirilməsinə aiddir

- İş yerləri ilə təminat
- əsaslı vəsait qoyuluşu
- səhiyyə xidmətinin yaxşılaşması
- insanların sağlamlılığının mühafizəsi və möhkəmləndirilmə
- Təşkilati quruluşun yaxşılaşması

115 Səhiyyə sisteminin aşağıdakı vəzifələri müəyyənləşdirilmişdir

- Müalicə-profilaktika işlərinin həyata keçirilməsi, insanların sağlamlığının mühafizəsi və möhkəmləndirilməsi, ekoolgi siyasət
- Təşkilati quruluşun yaxşılaşması, iş yerləri ilə təminat, epidemiya və onları yaradan üsürlərlə mübarizə
- Əsaslı vəsait qoyuluşu, ana və uşaqların mühafizəsi, sanitariya tədbirlərinin reallaşdırılması, epidemiya və onları yaradan üsürlərlə mübarizə
- Səhiyyə xidmətinin yaxşılaşması, əsaslı vəsait qoyuluşu
- Müalicə-profilaktika işlərinin həyata keçirilməsi, narkomaniya və alkoqolizmlə mübarizə, ana və uşaqların mühafizəsi, sanitariya tədbirlərinin reallaşdırılması, epidemiya və onları yaradan üsürlərlə mübarizə

116 Səhiyyə sahəsinin inkişafı üçün hansı istiqamətlər əsas götürülür

- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı, istehsal müəssisələrinin fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi, ixrac yönümlü məhsul istehsalının stimullaşdırılması
- Həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi və istehlak bazarının tələbatına uyğun təşkili, əmək haqqı sisteminin təkilləşdirilməsi, onun tələbatının ödənilməsində aparıcı rolunun təminatı və stimullaşdırıcı funksiyasının mexanizminin yeni şəraitdə tətbiqi, əmək haqqı və digər gəlirlər arasında optimal nisbətlərin tapılması, sosial təminat, sosial müdafiə tədbirlərinin elmi əsaslarının işlənməsi
- Yerli orqanlarının və fərdi mənzil tikintisinin xüsusi çəkisinin artırılması; bütün mənbələr hesabına, o cümlədən büdcədən kənar kapital qoyuluşu hesabına mənzil tikintisini sürətləndirmək, mənzil bazarında xüsusi mənzillərdən ilkin kapital olaraq sonrakı mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün istifadə etmək
- Səhiyyə xidmətinin əhali tələbatına uyğun inkişafı və yerləşdirilməsi, səhiyyənin struktur əlaqələrinin optimal təşkili və idarə olunması, o cümlədən ilkin səhiyyə yardımı və sonrakı səhiyyə xidməti növləri arasında optimal əlavə formalarının təşkili, əhalinin səhiyyə yardımına hüquqlarının qorunmasını təmin edən qanunverici aktların işlənməsi
- Əhəlinin əmək, istirahət, sosial müdafiə, sağlamlığın qorunması, mədəniyyət və mənzil təminatı sahəsində konstitusiyaya hüquqlarına qərantıya verilməsi, həyat səviyyəsinin və həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasının intensiv orta meyllərini təmin etmək

117 Səhiyyənin təşkilində pullu xidmətlərlə pulsuz xidmətlər arasında fərq necə müəyyən olunur

- Konstitusiyaya hüquqlarına qərantıya verilməsi, həyat səviyyəsinin və həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasının intensiv orta meyllərini təmin etmək
- Xəstəlik, ölüm, ətraf mühitin çirklənməsi, kütləvi iğtişaşlar, qlobal kataklizmlər, makroiqtisadi sarsıntılar
- Ərzaq məhsullarının minimum toplusu, fərdi və ailəvi istifadə olunan qeyri-ərzaq mallarının və xidmətlərin minimum toplusu
- Əhəlinin az təminatlı ailələr ilə yüksək təminatlı ailələr arasında nisbətə uyğun olaraq müəyyən edilir
- Az təminatlı ailələr ilə yüksək təminatlı ailələr arasında nisbətə uyğun olaraq, xəstəlik, ölüm, ətraf mühitin çirklənməsi, kütləvi iğtişaşlar, qlobal kataklizmlər, makroiqtisadi sarsıntılar

118 Səhiyyə fəaliyyətinin makroiqtisadi effekti hansı kriteriyalar əsasında müəyyən olunur

- İqtisadi meyar kimi səhiyyənin maliyyə imkanları, kapital qoyuluşu, iş qüvvəsinin istifadə edilməsi problemləri
- İqtisadiyyatın tələbatı sistemi ilə və əhəlinin intellektual tələbatı nöqtəyi nəzərindən
- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemləri və bu problemlərin həll edilməsi üçün maliyyə imkanları axtarılması
- İqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələri üçün ixtisaslı kadr hazırlamaq və mənəvi sosial inkişaf etmiş intellektual səviyyəli insanların formalaşmasına şərait yaratmaq
- İnsanların məhsuldar qüvvə kimi istehsal prosesində aktivliyini artırır, intellektual səviyyəli insanların həyat fəaliyyətinə qayıtmasına təsir edir

119 Səhiyyənin tənzimlənməsinin sosial-iqtisadi kriteriyalarına daxildir

- Bütün obyektlərdə sosial-mədəni sahənin inkişafının təhlili, orta perspektiv müddət üçün sosial-mədəni sahənin inkişafı proqramının işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi, sosial-mədəni sahəyə dair proqramın həyata keçirilməsinə nəzarət və uçuq
- İnsanların məhsuldar qüvvə kimi istehsal prosesində aktivliyini artırır, intellektual səviyyəli insanların həyat fəaliyyətinə qayıtmasına təsir edir
- İqtisadiyyatın tələbatı sistemi ilə və əhəlinin intellektual tələbatı nöqtəyi nəzərindən
- İqtisadi meyar kimi səhiyyənin maliyyə imkanları, kapital qoyuluşu, iş qüvvəsinin istifadə edilməsi problemləri

- İqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələri üçün ixtisaslı kadr hazırlamaq və mənəvi sosial inkişaf etmiş intellektual səviyyəli insanların formalaşmasına şərait yaratmaq

120 Səhiyyənin göstəricilər sistemi aşağıdakılardır

- Sosial-tibbi, psixoloji-pedoqoji, sosial-hüquqi, sosial-məişət, sosial-məsləhət, zəmanətli xidmətlərin məcmusu, vətəndaşların sosial adaptasiyası, deviant davranışlı vətəndaşların və əlillərin reabilitasiyası
- İqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələri üçün ixtisaslı kadr hazırlamaq və mənəvi sosial inkişaf etmiş intellektual səviyyəli insanların formalaşmasına şərait yaratmaq
- Əhaliyə xidmət göstərən mülkiyyət münasibətlərindən asılı olmayan bütün səhiyyə obyektlərinin sayı, kapital qoyuluşu, səhiyyənin maddi-texniki bazası, səhiyyənin inkişafında və fəaliyyətində məşğul olan ixtisaslı kadrların ümumi sayı, həkimlərlə onlara xidmət edən işçilərin sayları arasında nisbət
- Bütün obyektlərdə sosial-mədəni sahənin inkişafının təhlili, orta perspektiv müddət üçün sosial-mədəni sahənin inkişafı proqramının işlənilməsi və həyata keçirilməsi, sosial-mədəni sahəyə dair proqramın həyata keçirilməsinə nəzarət və uçot
- Sosial təminatın yeni sisteminin yaradılması, sosial köməkliyin ünvanlılığı, bazar mexanizmi əsasında sosial sektorun inkişafı, sosial müdafiədə yeni metod və prinsiplərdən geniş istifadə, ölkə vətəndaşlarına minimal ümumi təminatların verilməsi və s.

121 Makromodellər vasitəsilə aşağıdakı problemlərin həlli həyata keçirilir

- İqtisadi artımla, yəni ÜDM, onun artım sürəti, adambaşına düşən səviyyəsi, ÜDM-un istehsal və istehlak bölgüsü
- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemləri və bu problemlərin həll edilməsi üçün maliyyə imkanları axtarılması
- İqtisadiyyatın strukturu və dinamikasını təhlil etmək, iqtisadiyyatın inkişafını proqnozlaşdırmaq, iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin səmərəliliyini müəyyən etmək, iqtisadiyyatın inkişafının optimal variantının əsasını formalaşdırmaq
- Qəza vəziyyətində olan bina və tikililərin bərpa-gücləndirilmə işlərinin aparılması, kommunal xidmətlər sahəsində restrukturizasiya tədbirlərinin sürətləndirilməsi, mövcud istilik sistemlərinin bərpası, modernləşdirilməsi və yenidən qurulması
- Bazarın təmin edə bilmədiyi sosial xidmətlərin dövlət tərəfindən təqdim olunması və bununla da əhalinin sosial stabilliyinin həm bazar, həm də dövlət tərəfindən qorunması

122 Radikal iqtisadi siyasətin həyata keçirilməsi gedişində hansı prioritetlər müəyyən olunur

- Bazarın təmin edə bilmədiyi sosial xidmətlərin dövlət tərəfindən təqdim olunması və bununla da əhalinin sosial stabilliyinin həm bazar, həm də dövlət tərəfindən qorunması
- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemləri və bu problemlərin həll edilməsi üçün maliyyə imkanları axtarılması
- İqtisadiyyatın sosial yönümünü gücləndirmək, həmçinin əhalinin sosial-mədəni sahənin xidmətlərinə olan tələbinin ödənilməsi səviyyəsini yüksəltmək
- İqtisadi artımla, yəni ÜDM, onun artım sürəti, adambaşına düşən səviyyəsi, ÜDM-un istehsal və istehlak bölgüsü
- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı, istehsal müəssisələrinin fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi

123 Məşğulluq statusuna görə əhali necə təsnifləşdirilir

- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri
- Muzdlu işçilər, işəgötürənlər, fərdi əsaslarla işləyənlər, ailə müəssisələrindən haqqı ödənilməyən müəssisələr, kollektiv müəssisələrin üzvləri
- Tələbatın dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmə, artmaq, təkmilləşmək, yenidən yaranmaq qabiliyyəti və həmçinin hər bir tarixi dövr üçün konkret iqtisadi təzahür formasına malik olması
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqə, uğur qazanma

124 Əmək bazarının dövlət tənzimlənməsinin hansı istiqamətləri müəyyənləşdirilir

- İstehsal münasibətlərinin inkişafı, sosial-iqtisadi və elmi-texniki tərəqqinin nəticələri, xalq təsərrüfatı dinamikası, əmək resurslarının təkrar istehsalı və məşğulluq, təbii resurslardan səmərəli istifadə

- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək
- Bazarda hökmrən mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması
- Məşğulluq dərəcəsinin artırılması və iş yerlərinin sayının artırılması, işçi qüvvəsinin hazırlanması və yenidən hazırlanması proqramları
- Firmaların zəif növ müxtəlifliyi və onların ayrı-ayrı növlərinin üstünlük təşkil etməsi, mövcud inhisarçı üstünlüklərin reallaşdırılmasına açıq ifadə olunan cəhd, bazar hakimiyyətinin reallaşma forması kimi sahibkarlığın regionlaşması

125 Sosial müdafiə və sosial təminatın islahatlarının əsas istiqamətləri aşağıdakı qanunauyğunluqlar üzrə müəyyənləşdirilir

- Pullu səhiyyə sisteminə keçidin təşkili, lakin pulsuz səhiyyə xidmətinin saxlanması, tibbi sığortanın inkişaf etdirilməsi, səhiyyə işçilərinin əmək haqlarının yüksəldilməsinə nail olunması
- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı, istehsal müəssisələrinin fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi
- Sosial təminatın yeni sisteminin yaradılması, sosial köməliyin ünvanlılığı, bazar mexanizmi əsasında sosial sektorun inkişafı, sosial müdafiədə yeni metod və prinsiplərdən geniş istifadə, ölkə vətəndaşlarına minimal ümumi təminatların verilməsi və s.
- Əhəlinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq, bazar münasibətlərinə uyğun gələn yeni sosial-sinfi quruluşu formalaşdırmaq, sosial ədalət və müdafiəni həyata keçirmək
- Bütün obyektlərdə sosial-mədəni sahənin inkişafının təhlili, orta perspektiv müddət üçün sosial-mədəni sahənin inkişafı proqramının işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi

126 Sosial-mədəni inkişafın tənzimlənməsi üçün müvafiq hakimiyyət orqanlarının funksiyaları aşağıdakı kimi qruplaşdırılmalıdır

- İqtisadi artımla, yəni ÜDM, onun artım sürəti, adambaşına düşən səviyyəsi, ÜDM-un istehsal və istehlak bölgüsü
- İqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələri üçün ixtisaslı kadr hazırlamaq və mənəvi sosial inkişaf etmiş intellektual səviyyəli insanların formalaşmasına şərait yaratmaq
- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemləri və bu problemlərin həll edilməsi üçün maliyyə imkanları axtarılması
- Bütün obyektlərdə sosial-mədəni sahənin inkişafının təhlili, orta perspektiv müddət üçün sosial-mədəni sahənin inkişafı proqramının işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi, sosial-mədəni sahəyə dair proqramın həyata keçirilməsinə nəzarət və uçot
- İqtisadiyyatın sosial yönümünü gücləndirmək, həmçinin əhəlinin sosial-mədəni sahənin xidmətlərinə olan tələbinin ödənilməsi səviyyəsini yüksəltmək

127 Təsərrüfatın müasir inkişaf mərhələsində iqtisadiyyatın ən ziddiyyətli məsələlərinə daxildir

- Müəssisələrin istehsal fəaliyyətini bərpa etmək və yeni istehsal müəssisələri yaratmaq, yerli resurslardan istifadənin səmərəsini artırmaq
- İqtisadi artımla, yəni ÜDM, onun artım sürəti, adambaşına düşən səviyyəsi, ÜDM-un istehsal və istehlak bölgüsü
- İqtisadiyyatın sosial yönümünü gücləndirmək, həmçinin əhəlinin sosial-mədəni sahənin xidmətlərinə olan tələbinin ödənilməsi səviyyəsini yüksəltmək
- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemləri və bu problemlərin həll edilməsi üçün maliyyə imkanları axtarılması
- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı, istehsal müəssisələrinin fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi, ixrac yönümlü məhsul istehsalının stimullaşdırılması

128 Sosial inkişafın mahiyyəti nədir

- Minimum yaşayış səviyyəsini təmin edən istehlak məhsullarını və xidmətin cari qiymətlərdə dəyəri və məcburi ödənişlərin məcmusudur
- Dövlətlə əhəli və əhəli tələbatını təmin edən obyektiv mexanizmlərin idarə olunması məcmusu
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzi, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir

- Tələbat, əhalinin gəlirləri, alıcılıq qabiliyyəti və onların dinamikası, əhalinin maddi və mənəvi nemətlər istehlakı, sosial obyektlərin inkişafı xüsusiyyətləri və qanunauyğunluqları, həyat səviyyəsi, həyat tərzı
- Əhalinin həyat səviyyəsi, əhalinin həyat tərzı, əhalinin həyat şəraiti, əmək haqqı, sosial müdafiə, sosial sığorta problemləri

129 Sosial inkişafın dövlət tənzimlənməsi dedikdə nə başa düşülür

- Əhalinin həyat səviyyəsi, əhalinin həyat tərzı, əhalinin həyat şəraiti, əmək haqqı, sosial müdafiə, sosial sığorta problemləri
- Dövlətlə əhali və əhali tələbatını təmin edən obyektiv mexanizmlərin idarə olunması məcmusu
- Tələbat, əhalinin gəlirləri, alıcılıq qabiliyyəti və onların dinamikası, əhalinin maddi və mənəvi nemətlər istehlakı, sosial obyektlərin inkişafı xüsusiyyətləri və qanunauyğunluqları, həyat səviyyəsi, həyat tərzı
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzı, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir
- Sosial müdafiə tədbirlərinin elmi əsasları-nın işlənməsi, elm, təhsil, mədəniyyət sahələrinin sosial aspektlə-rinin tədqiqi

130 Sosial inkişafın dövlət tənzimlənməsinin əsas obyektlərinə aiddir

- Dövlətlə əhali və əhali tələbatını təmin edən obyektiv mexanizmlərin idarə olunması məcmusu
- Sosial müdafiə tədbirlərinin elmi əsasları-nın işlənməsi, elm, təhsil, mədəniyyət sahələrinin sosial aspektlə-rinin tədqiqi və idarə edilməsinin iqtisadi mexanizmlərinin təkmil-ləş-dirilməsi
- Əhalinin həyat səviyyəsi, əhalinin həyat tərzı, əhalinin həyat şəraiti, əmək haqqı, sosial müdafiə, sosial sığorta problemləri
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzı, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir
- Tələbat, əhalinin gəlirləri, alıcılıq qabiliyyəti və onların dinamikası, əhalinin maddi və mənəvi nemətlər istehlakı, sosial obyektlərin inkişafı xüsusiyyətləri və qanunauyğunluqları, həyat səviyyəsi, həyat tərzı

131 Sosial inkişaf göstəriciləri hansılardır

- Sosial müdafiə tədbirlərinin elmi əsasları-nın işlənməsi, elm, təhsil, mədəniyyət sahələrinin sosial aspektlə-rinin tədqiqi və idarə edilməsinin iqtisadi mexanizmlərinin təkmil-ləş-dirilməsi
- Tələbat, əhalinin gəlirləri, alıcılıq qabiliyyəti və onların dinamikası, əhalinin maddi və mənəvi nemətlər istehlakı, sosial obyektlərin inkişafı xüsusiyyətləri və qanunauyğunluqları, həyat səviyyəsi, həyat tərzı
- Dövlətlə əhali və əhali tələbatını təmin edən obyektiv mexanizmlərin idarə olunması məcmusu
- Əhalinin həyat səviyyəsi, əhalinin həyat tərzı, əhalinin həyat şəraiti, əmək haqqı, sosial müdafiə, sosial sığorta problemləri
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzı, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir

132 əhalinin həyat səviyyəsinin qiymətləndirilməsi hansı metodoloji prinsiplər üzərində qurulur

- Minimum yaşayış səviyyəsini təmin edən istehlak məhsullarını və xidmətin cari qiymətlərdə dəyəri və məcburi ödənişlərin məcmusudur
- Dövlətlə əhali və əhali tələbatını təmin edən obyektiv mexanizmlərin idarə olunması məcmusu
- Həyat səviyyəsi, istehlak olunmuş maddi və mənəvi nemətlərin məcmusu və tələbat
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzı, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir
- Tələbat, əhalinin gəlirləri, alıcılıq qabiliyyəti və onların dinamikası, əhalinin maddi və mənəvi nemətlər istehlakı, sosial obyektlərin inkişafı xüsusiyyətləri və qanunauyğunluqları, həyat səviyyəsi, həyat tərzı

133 əhalinin pul gəlirlərinə hansı gəlirlər aiddir

- Əmək şəraiti, əmək haqqı, sosial təminat, gəlir vergisi, sosial sığorta, dövlət büdcəsinin proqnozu və istehlak səbəti, ailə məəlləsi və ailə büdcəsi, minimum yaşayış səviyyəsi və ayrı-ayrı sosial sahələrin, təhsil, mədəniyyət və səhiyyənin, ekoloji mühitin tənzimlənməsi qanunları sosial inkişafın qanunvericilik bazası
- Dövlət və qeyri-dövlət müəssisələrində mülkiyyət münasibətlərindən asılı olmayaraq əldə olunan əmək haqqı, ictimai istehlak fondlarından, sosial təminat və sosial müdafiə fondlarından əhalinin mənimsədiyi pul və natural gəlirlər

- Tələbat, əhalinin gəlirləri, alıcılıq qabiliyyəti və onların dinamikası, əhalinin maddi və mənəvi nemətlər istehlakı
- İşçilərin əmək haqqı, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin gəlirləri, pensiya, müavinət, təqaüd və başqa sosial transferlər, mülkiyyətdən gəlirlər, qiymətli kağızlardan, dividendlərdən faizlər və digər gəlirlər
- Dövlətlə əhali və əhali tələbatını təmin edən obyektiv mexanizmlərin idarə olunması məcmusu

134 əhalinin real gəlirləri necə müəyyən olunur

- Dövlət və qeyri-dövlət müəssisələrində mülkiyyət münasibətlərindən asılı olmayaraq əldə olunan əmək haqqı, ictimai istehlak fondlarından, sosial təminat və sosial müdafiə fondlarından əhalinin mənimsədiyi pul və natural gəlirlər
- Əhalinin real gəlirləri= nominal gəlirlər – xidmət haqları, məcburi ödənişlər və vergilər
- Tələbat, əhalinin gəlirləri, alıcılıq qabiliyyəti və onların dinamikası, əhalinin maddi və mənəvi nemətlər istehlakı, sosial obyektlərin inkişafı xüsusiyyətləri və qanunauyğunluqları, həyat səviyyəsi, həyat tərzı
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzı, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir
- Dövlətlə əhali və əhali tələbatını təmin edən obyektiv mexanizmlərin idarə olunması məcmusu

135 Xalq təsərrüfatı səviyyəsində gəlirlərin tənzimlənməsi hansı mənbələr üzərində aparılır

- Əmək gəlirləri, sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə olunan gəlirlər, sosial transferlər, maliyyə-kredit sistemi vasitəsilə əldə edilən gəlirlər, müvəqqəti sərbəst vəsaitlərin dövriyyəsi gəlirlər
- Dövlət və qeyri-dövlət müəssisələrində mülkiyyət münasibətlərindən asılı olmayaraq əldə olunan əmək haqqı, ictimai istehlak fondlarından, sosial təminat və sosial müdafiə fondlarından əhalinin mənimsədiyi pul və natural gəlirlər
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzı, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir
- Tələbat, əhalinin gəlirləri, alıcılıq qabiliyyəti və onların dinamikası, əhalinin maddi və mənəvi nemətlər istehlakı, sosial obyektlərin inkişafı xüsusiyyətləri və qanunauyğunluqları, həyat səviyyəsi, həyat tərzı
- İstehlak olunan maddi və mənəvi nemətlərin, xidmətin məcmusu ilə

136 İqtisadi və sosial inkişafda əmək haqqı hansı istiqamətdə tənzimləyici funksiyası daşıyır

- Görülən işin və keyfiyyətə uyğun olaraq istehsal olunmuş yeni məhsulun dəyərinin bir hissəsinin iş qüvvəsinin təkrar istehsalı üçün verilən hissəsi
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzı, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir
- İstehlak olunan maddi və mənəvi nemətlərin, xidmətin məcmusu ilə
- Bölgü və istehsala stimül yaratmaq
- Dövlətlə əhali və əhali tələbatını təmin edən obyektiv mexanizmlərin idarə olunması məcmusu

137 Sosial-mədəni inkişafın tənzimlənməsinə mühüm təsir göstərən hansı xarakteristika fərqləndirilir

- Sosial sektorda texnoloji inkişaf, qarşılıqlı əlaqə, transmilli xarakter, idarəetməyə yeni tələblərin meydana çıxması
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
- Firmanın tərkibindən və xüsusi işinin təşkilindən çıxmaq cəhdləri, firmanın fundamental məqsədlərinin çoxlu xırda hissələrə parçalanması
- Təşkilatın, firmanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi, fəaliyyətin planlaşdırılması, icraçılar arasında tapşırıqların, funksiyaların bölüşdürülməsi
- Nümunə etalonu, lider, indeqator, informasiya toplayan, informasiyanı bölüşdürən, xarici təşkilatlarla müəyyən məqsədlər üzrə nümayəndə olma

138 Sosial-mədəni sahələrdə idarəetmə istiqamətlərinin mürəkkəbliyi hansı göstəricilərin müəyyənləşdirilməsini zəruri edir

- Nümunə etalonu, lider, indeqator, informasiya toplayan, informasiyanı bölüşdürən, xarici təşkilatlarla müəyyən məqsədlər üzrə nümayəndə olma, sahibkar, ayrı-ayrı pozğunluqlar
- Mərkəz tərəfindən nəzarətin itirilməsi nəticəsində bölmələr bəzən öz hərəkətlərinə rəhbərlik üçün azadlığa və müstəqilliyə o qədər böyük meyl edirlər ki, çox hallarda firmanın tərkibindən və xüsusi işinin təşkilindən çıxmaq cəhdləri meydana çıxır
- Menecment fəaliyyətinin səmərəliliyi prinsipi, idarəçilik qərarlarının optimallığı, idarəçilik prinsiplərinin elmi təşkili, təşkilat və sosial-iqtisadi prinsiplərə vəhdət sistem halında yanaşma

- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
- Texnoloji inkişaf, firma və dövlətin qarşılıqlı əlaqəsi, transmilli xarakter, idarəetməyə yeni tələblərin meydana çıxması

139 Sosial-mədəni inkişafın müasir idarəetmə konsepsiyasına daxildir

- Situasiyalı, sistemli yanaşma idarəetmə konsepsiyası, idarəetmə prosesi, texnologiyası konsepsiyası, elmi, inzibati idarəetmə konsepsiyası, idarəetmə psixologiyası konsepsiyası, davranış, məqsədli-proqram, marketinq, idarəetmənin global strategiyası, bazar mexanizmləri ilə idarəetmə konsepsiyası
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satışın kompleks qiymətləndirilməsi
- Milli iqtisadiyyatın ümumi miqyasının genişlənməsi, təşkilati, iqtisadi və sosial əlaqələrin inteqrasiya olunması, müasir ETT-nin nailiyyətlərindən daha səmərəli istifadə olunması
- Əhalinin obyektiv imkanlarından istifadə olunmasını təmin etmək
- Menecment fəaliyyətinin səmərəliliyi prinsipi, idarəçilik qərarlarının optimallığı, səlahiyyətin, məsuliyyətin bölüşdürülməsində qərarların qəbulunda mərkəzləşmiş və qeyri mərkəzləşmiş bölgü tələblərinin əlaqələndirilməsi

140 Yeni yaranmış sosial strukturlar hansı xüsusiyyətləri ilə fərqləndirilir

- Məqsədli meylə, istiqamətə malik olması, sistemli, saslandırma, iyerarxiyalı qaydada subardınasiya olunması, konkret ünvanlı olması, direktivlik, müvafiq resurslarla təminat
- Güclü kapital yığılı bu strukturlardan çoxunun fəaliyyətinin genişlənməsinə və mürəkkəbləşməsinə gətirib çıxarı ki, bu da müasir bazar təsərrüfatına tam uyğun olan planlaşdırma formalarına tələbat yaradan başqa amillərin meydana çıxmasına səbəb olur
- Bunlar üçün planlaşdırma funksiyası əhəməlidir, bu müəssisələrdə planlaşdırma təkrar xarakter daşımış, mərkəz və sahə səviyyəsində plan fəaliyyətini əks etdirmişdir
- Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satışın kompleks qiymətləndirilməsilə

141 Sosial-mədəni inkişafın idarə olunmasına tələbatın artması hansı göstəricilərlə əlaqədardır

- Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar
- Məqsəd və vəzifələrin ümumi və konkret məzmununun müəyyən edilməsi, potensial imkanların, resursların və şəraitin nəzərə alınması, nəticələrin kompleks qiymətləndirilməsi
- Bazarda fəaliyyətinin son nəticələrinə görə məsuliyyət daşıyan şəxsin qərar qəbul etməsini təmin edən geniş təsərrüfat müstəqilliyi, biznesin səmərəliliyinin artırılmasına səy göstərilməsi
- Menecmentin konkret plan-iqtisad mexanizminin, təşkilətmə mexanizminin, təşkilat formalarının təkmilləşdirilməsi, kadr probleminin günün tələbləri səviyyəsində həll olunması
- Milli iqtisadiyyatın ümumi miqyasının genişlənməsi, təşkilati, iqtisadi və sosial əlaqələrin inteqrasiya olunması, müasir ETT-nin nailiyyətlərindən daha səmərəli istifadə olunması, kompleks sosial-iqtisadi problemlərin həlli, bazar şəraitində qeyri-müəyyənliyin artması

142 Sosial-mədəni inkişafın tənzimlənməsində idarəetmə tsikli hansı mərhələlərdən ibarətdir

- Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar
- Biznesin səmərəliliyinin artırılmasına səy göstərilməsi
- Məqsəd və vəzifələrin ümumi və konkret məzmununun müəyyən edilməsi, potensial imkanların, resursların və şəraitin nəzərə alınması, nəticələrin kompleks qiymətləndirilməsi
- Milli iqtisadiyyatın ümumi miqyasının genişlənməsi, təşkilati, iqtisadi və sosial əlaqələrin inteqrasiya olunması, müasir ETT-nin nailiyyətlərindən daha səmərəli istifadə olunması, kompleks sosial-iqtisadi problemlərin həlli
- Menecmentin konkret plan-iqtisad mexanizminin, təşkilətmə mexanizminin, təşkilat formalarının təkmilləşdirilməsi, kadr probleminin günün tələbləri səviyyəsində həll olunması

143 Sosial-mədəni inkişafın tənzimlənməsində sosial nəzarətin hansı funksiyaları fərqləndirilir

- Firma və bölmələrin rəhbəri, ayrı-ayrı fəaliyyət növünün funksional icraçısı, ayrı-ayrı işlərin təşkilatçısı, inzibati rəhbərlik, nəzarətəddici

- Fasiləsizlik, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, planla məqsədlərin şəffaflığı, plan-proqnozların optimallığı
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- Operativ, taktiki və strateji
- Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, əmək intizamının möhkəmləndirilməsi

144 Sosial-mədəni inkişafın tənzimlənməsində sosial nəzarətin hansı növləri vardır

- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- İnzibati, ictimai təşkilatların, qrup, özünə nəzarət
- Fasiləsizlik, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, planla məqsədlərin şəffaflığı, plan-proqnozların optimallığı
- Operativ, taktiki və strateji
- Firma və bölmələrin rəhbəri, ayrı-ayrı fəaliyyət növünün funksional icraçısı, ayrı-ayrı işlərin təşkilatçısı, inzibati rəhbərlik, nəzarətedici

145 Sosial-mədəni inkişafın tənzimlənməsində balans, maliyyə-büdcə aspekti baxımından kənarlaşmalar hansı istiqamətlərdə olur

- Fasiləsizlik, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, planla məqsədlərin şəffaflığı, plan-proqnozların optimallığı
- Firma və bölmələrin rəhbəri, ayrı-ayrı fəaliyyət növünün funksional icraçısı, ayrı-ayrı işlərin təşkilatçısı, inzibati rəhbərlik, nəzarətedici
- Operativ, taktiki və strateji istiqamətlərdə
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə

146 Sosial-mədəni inkişafda planlaşdırma funksiyası hansı prinsiplərə əsaslanmalıdır

- Texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, əmək intizamını möhkəmləndirmə
- Komplekslilik, lokallıq və qloballaşma, problemin olması
- Fasiləsizlik, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, planla məqsədlərin şəffaflığı, plan-proqnozların optimallığı
- Operativ, taktiki, strateji

147 əmək haqqının ərazi differensiasiyası necə hesablanır

- Əmək prosesinin təşkili formasından, sahənin xalq təsərrüfatı sistemində rolundan və sahənin iqtisadi göstəricilərindən, yəni səmərəliliyindən, faydalılığından asılı olaraq
- Əmək haqqının ərazi differensiasiyası hər hansı regionda orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin bütövlükdə respublika üzrə hər işləyəne düşən orta əmək haqqının səviyyəsinə nisbəti ilə
- Əmək haqqının sahə differensiasiyası hər bir sahənin orta aylıq əmək haqqını respublikanın bütövlükdə xalq təsərrüfatı üzrə orta aylıq əmək haqqına bölməklə
- Hər bir sahənin orta aylıq əmək haqqını respublikanın bütövlükdə xalq təsərrüfatı üzrə orta aylıq əmək haqqına bölməklə
- Orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin minimum əmək haqqı səviyyəsinə nisbəti ilə

148 Sosial inkişafın qanunvericilik bazasını hansı qanunlar təşkil edir

- Təşkilatın, firmanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi, fəaliyyətin planlaşdırılması, icraçılar arasında tapşırıqların, funksiyaların bölüşdürülməsi, tabeçilikdə olan işçi heyətinin işgüzarlıq, davranış və peşəkarlıq səviyyəsinin öyrənilməsi
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
- Əhalinin elmi əsaslarla hesablanmış normalara uyğun fizioloji tələbatını təmin etmək, onun özünün və ailə üzvlərinin minimum maddi nemətlər və xidmət tələbatını ödəmək üçün zəruri olan maddi nemətlər, xidmət növləri

- Əmək şəraiti, əmək haqqı, sosial təminat, gəlir vergisi, sosial sığorta, dövlət büdcəsinin proqnozu və istehlak səbəti, ailə məəcəlləsi və ailə büdcəsi, minimum yaşayış səviyyəsi və ayrı-ayrı sosial sahələrin, təhsil, mədəniyyət və səhiyyənin, ekoloji mühitin tənzimlənməsi
- Nümunə etalonu, lider, indeqator, informasiya toplayan, informasiyanı bölüşdürən qanunlar

149 Yaşayış minimumu dedikdə hansı məqsədlər başa düşülür

- Təşkilatın, firmanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi, fəaliyyətin planlaşdırılması, icraçılar arasında tapşırıqların, funksiyaların bölüşdürülməsi, tabeçilikdə olan işçi heyətinin işguzarlıq fəaliyyətin qiymətləndirilməsi
- Ayrı-ayrı regionlarda, inzibati rayonlarda, iş qüvvəsinin məşğuliyyət problemlərini həll etmək, təbii resurslardan tam və effektiv istifadə etmək, rayonların sosial inkişafını minimum rəasional səviyyədə saxlamaq məqsədilə
- Əmək şəraiti, əmək haqqı, sosial təminat, gəlir vergisi, sosial sığorta, dövlət büdcəsinin proqnozu və istehlak səbəti, ailə məəcəlləsi və ailə büdcəsi, minimum yaşayış səviyyəsi və ayrı-ayrı sosial sahələrin, təhsil, mədəniyyət və səhiyyənin, ekoloji mühitin tənzimlənməsi qanunları sosial inkişafın qanunvericilik bazasıdır
- Əhalinin elmi əsaslarla hesablanmış normalara uyğun fizioloji tələbatını təmin etmək, onun özünün və ailə üzvlərinin minimum maddi nemətlər və xidmət tələbatını ödəmək üçün zəruri olan maddi nemətlər, xidmət növlərinin məcmusudur
- Əmək sərfindən asılı olmayan gəlirlər- işsizlərə və aztəminatlı əhaliyə müavinətlər, pensiyalar və yardımlar, dövlətin sosial sığorta ödənişləri

150 Yaşayış minimumunun hesablanmasında hansı metodlardan istifadə olunur

- İcraçılar arasında tapşırıqların, funksiyaların bölüşdürülməsi, tabeçilikdə olan işçi heyətinin işguzarlıq
- Əmək haqqının sahə differensasiyası hər bir sahənin orta aylıq əmək haqqını respublikanın bütövlükdə xalq təsərrüfatı üzrə orta aylıq əmək haqqına bölməklə
- Əmək sərfindən asılı olmayan gəlirlər- işsizlərə və aztəminatlı əhaliyə müavinətlər, pensiyalar və yardımlar, dövlətin sosial sığorta ödənişləri
- Statistik, normativ, subyektiv, resurs, medianalı, şərti hesablanma, sosial, minimum, kombinəlanmış
- Əmək şəraiti, əmək haqqı, sosial təminat, gəlir vergisi, sosial sığorta, dövlət büdcəsinin proqnozu və istehlak səbəti, ailə məəcəlləsi və ailə büdcəsi, minimum yaşayış səviyyəsi və ayrı-ayrı sosial sahələrin, təhsil, mədəniyyət və səhiyyənin, ekoloji mühitin tənzimlənməsi qanunları

151 . Yaşayış minimumunun tənzimlənməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu əsas hansı məqsədlər üçün müəyyənləşdirilir

- Statistik, normativ, operativlik və variantlılıq məqsədləri üçün müəyyənləşdirilir
- Ayrı-ayrı regionlarda, inzibati rayonlarda, iş qüvvəsinin məşğuliyyət problemlərini həll etmək, təbii resurslardan tam və effektiv istifadə etmək, rayonların sosial inkişafını minimum rəasional səviyyədə saxlamaq məqsədilə
- Azərbaycan Respublikasında minimum yaşayış səviyyəsini tənzimləmək, əhalinin gəlirlərinin və sosial müdafiənin, dövlət tədbirlərinin hüquqi-təşkilatı və tətbiqinin əsaslarını müəyyənləşdirir
- Əmək sərfindən asılı olmayan gəlirlər- işsizlərə və aztəminatlı əhaliyə müavinətlər, pensiyalar və yardımlar, dövlətin sosial sığorta ödənişləri
- Minimum yaşayış səviyyəsini təmin edən istehlak məhsullarını və xidmətin cari qiymətlərdə dəyəri

152 əhalinin əsas sosial demografik qrupları hansılardır

- Əhalinin aztəminatlı təbəqələrinə dövlət tərəfindən müxtəlif formalarda göstərilən yardımlar-sosial ödənişlər, müavinətlər, icbari ödənişlərdən güzəştlər və s.
- Yaş, cins əlamətlərinə, sosial vəziyyətinə görə fərqlənən əhali qrupları - əmək qabiliyyətli əhali, pensiyaçılar, əlillər, uşaqlar və s
- Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş minimum yaşayış səviyyəsində olan ailələr- işsizlər, tələbələr, əlillər, ailə başçısını itirənlər, çox uşaqılı ailələr
- Əmək haqqının ərazi differensasiyası hər hansı regionda orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin bütövlükdə respublika üzrə hər işləyəndə düşən orta əmək haqqının səviyyəsinə nisbəti
- Əmək sərfindən asılı olmayan gəlirlər- işsizlərə və aztəminatlı əhaliyə müavinətlər, pensiyalar və yardımlar, dövlətin sosial sığorta ödənişləri

153 Ailədə adambaşına düşən orta gəlir necə müəyyən olunur

- Ailənin məcmu gəlirlərinin ailə üzvlərinin sayına olan nisbəti ilə müəyyən olunur
- Ayrı-ayrı regionlarda, inzibati rayonlarda, iş qüvvəsinin məşğuliyyət problemlərini həll etmək, təbii resurslardan tam və effektiv istifadə etmək, rayonların sosial inkişafını minimum rəşional səviyyədə saxlamaq məqsədilə
- Hər bir sahənin orta aylıq əmək haqqını respublikanın bütövlükdə xalq təsərrüfatı üzrə orta aylıq əmək haqqına bölməklə
- Orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin minimum əmək haqqı səviyyəsinə nisbəti ilə
- Əmək haqqının ərazi differensiasiyası hər hansı regionda orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin bütövlükdə respublika üzrə hər işləyənə düşən orta əmək haqqının səviyyəsinə nisbəti ilə

154 əhalinin aztəminatlı hissəsini hansı ailələr təşkil edir

- Nümunə etalonu, lider, indeqator, informasiya toplayan, informasiyanı bölüşdürən qanunlar
- Əhalinin aztəminatlı təbəqələrinə dövlət tərəfindən müxtəlif formalarda göstərilən yardımlar-sosial ödənişlər, müavinətlər, icbari ödənişlərdən güzəştlər və s.
- Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş minimum yaşayış səviyyəsində olan ailələr- işsizlər, tələbələr, əlillər, ailə başçısını itirənlər, çox uşaqly ailələr
- Əmək sərfindən asılı olmayan gəlirlər- işsizlərə və aztəminatlı əhaliyə müavinətlər, pensiyalar və yardımlar, dövlətin sosial sığorta ödənişləri
- Yaş, cins əlamətlərinə, sosial vəziyyətinə görə fərqlənən əhali qrupları - əmək qabiliyyətli əhali, pensiyaçılar, əlillər, uşaqlar və s.

155 Sosial transfertlərə hansı gəlirlər aid edilir

- Yaş, cins əlamətlərinə, sosial vəziyyətinə görə fərqlənən əhali qrupları - əmək qabiliyyətli əhali, pensiyaçılar, əlillər, uşaqlar və s.
- Əhalinin aztəminatlı təbəqələrinə dövlət tərəfindən müxtəlif formalarda göstərilən yardımlar-sosial ödənişlər, müavinətlər, icbari ödənişlərdən güzəştlər və s.
- Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş minimum yaşayış səviyyəsində olan ailələr- işsizlər, tələbələr, əlillər, ailə başçısını itirənlər, çox uşaqly ailələr
- Nümunə etalonu, lider, indeqator, informasiya toplayan, informasiyanı bölüşdürən qanunlar
- Əmək sərfindən asılı olmayan gəlirlər- işsizlərə və aztəminatlı əhaliyə müavinətlər, pensiyalar və yardımlar, dövlətin sosial sığorta ödənişləri

156 Sosial-mədəni inkişafın təşkilində mərkəzdənqaçma qüvvələrin güclənməsi necə qiymətləndirilir

- Nüfuzlu və iri maliyyə-sənaye qrupları iqtisadiyyatın reallığına çevrilməklə, iqtisadi münasibətlərin strukturu mürəkkəbləşdirir
- Mürəkkəb və qeyri müəyyən mühitə yaxşı uyğunlaşmaq üçün firma xidmət etdiyi bazarın müxtəlif bölmələrinin tələbatlarını yaxşı görmək, fəaliyyətin yeni gəlirli növlərinə yiyələnmək məqsədilə özünün ayrı-ayrı bölmələrinə və menecerlərinə yüksək dərəcədə muxtariyyət və müstəqillik verməlidir ki, bu cür təşkilatçılıq bölmələrin çevikliyini və sahibkarlıq aktivliyini artırır
- Firma həcmnin genişlənməsi və onun fəaliyyətinin mürəkkəbləşməsi, xarici mühitin dəyişkənliyi, işçilərə rəhbərliyin yeni üsulları, iqtisadiyyatın təşkilində mərkəzdənqaçma qüvvələrinin güclənməsi
- İdarəetmənin yeni stili işçiyə daha böyük fəaliyyət azadlığı verir, onun təşəbbüskarlığını və yaradıcılıq imkanlarını artırır
- Qərar qəbul edərəkən xarici mühit haqqında daima yeniləşən informasiyalara, onların təhlilinə, yeni strateji və taktiki axtarışlara əsaslanmaq lazımdır

157 Yaşayış minimumu hansı məqsədlər üçün istifadə olunur

- Ərzaq məhsullarının minimum toplusu, fərdi və ailəvi istifadə olunan qeyri-ərzaq mallarının və xidmətlərin minimum toplusu
- Əhalinin az təminatlı təbəqələrinə dövlət tərəfindən ünvanlı sosial yardım göstərilməsi sisteminin formalaşdırılması və tətbiqi, əhalinin həyat səviyyəsinin qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması, əhalinin pul gəlirlərinin və əmanətlərin indeksləşdirilməsi üzrə tədbirlərin işlənilib hazırlanması
- Həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi və istehlak bazarının tələbatına uyğun təşkili, əmək haqqı sisteminin təkilləşdirilməsi, onun tələbatının ödənilməsində aparıcı rölünün təminatı və stmullaşdırıcı funksiyasının mexanizminin yeni şəraitdə tətbiqi
- Qanunvericiliklə ixtisassız əməyə və xidmətə görə aylıq əmək haqqının ən aşağı səviyyəsini müəyyən edən sosial norimativdir

- Dövlət elmi idarə və müəssisələrinin, qeyri-hökumət təşkilatlarının iştirakı ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən üç ildə bir dəfədən az olmayaraq müəyyənləşdirilir

158 Dövlətin sosial inkişaf konsepsiyası hansı vəzifələri əhatə edir

- Azərbaycan Respublikasının rayonlarında mövcud potensialdan səmərəli istifadə etməklə iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin inkişafı
- Əha-linin əmək, istirahət, sosial müdafiə, sağlamlığın qorunması, mədəniyyət və mənzil təminatı sahəsində konstitusiyaya hüquqlarına qarantıya verilməsi, həyat səviyyəsinin və həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasının intensiv orta meyllərini təmin etmək
- Yerli orqanlarının və fərdi mənzil tikintisinin xüsusi çəkisinin artırılması; bütün mənbələr hesabına, o cümlədən büdcədən kənar kapital qoyuluşu hesabına mənzil tikintisini sürətləndirmək, mənzil bazarında xüsusi mənzillərdən ilkin kapital olaraq sonrakı mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün istifadə etmək
- Həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi və istehlak bazarının tələbata uyğun təşkili, əmək haqqı sisteminin təkilləşdirilməsi
- Səhiyyə xidmətinin əhali tələbatına uyğun inkişafı və yerləşdirilməsi, səhiyyənin struktur əlaqələrinin optimal təşkili və idarə olunması, o cümlədən ilkin səhiyyə yardımı və sonrakı səhiyyə xidməti növləri arasında optimal əlavə formalarının təşkil

159 əhali gəlirlərinin bölüşdürülməsinin qeyri-bərabərliyi hansı səbəblərdən ola bilər

- Ərzaq məhsullarının minimum toplusu, fərdi və ailəvi istifadə olunan qeyri-ərzaq mallarının və xidmətlərin minimum toplusu, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, mülkiyyətə mənsubluq, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma
- Ölkənin vətəndaşları qocaldıqda, xəstələndikdə, əmək qabiliyyətini itirdikdə, ailə başçısını itirdikdə onlara dövlət hesabına müəssisələr, idarələr tərəfindən verilmiş maddi təminat, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, mülkiyyətə mənsubluq, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma
- Ərzaq məhsullarının minimum toplusu, fərdi və ailəvi istifadə olunan qeyri-ərzaq mallarının və xidmətlərin minimum toplusu
- Ölkənin vətəndaşları qocaldıqda, xəstələndikdə, əmək qabiliyyətini itirdikdə, ailə başçısını itirdikdə onlara dövlət hesabına müəssisələr, idarələr tərəfindən verilmiş maddi təminat

160 Makrosəviyyədə maddi rifah və ya həyat səviyyəsi hansı yolla ölçülür

- İqtisadi artımla, yəni ÜDM, onun artım sürəti, adambaşına düşən səviyyəsi, ÜDM-un istehsal və istehlak bölgüsü
- Yerli hakimiyyət orqanlarının sosial-iqtisadi sahədə artmaqda olan problemləri və bu problemlərin həll edilməsi üçün maliyyə imkanları axtarılması
- Qəza vəziyyətində olan bina və tikililərin bərpa-gücləndirilmə işlərinin aparılması, kommunal xidmətlər sahəsində restrukturizasiya tədbirlərinin sürətləndirilməsi
- İnfrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində tədbirlərin davam etdirilməsi, iqtisadiyyatın inkişafına investisiyaların cəlb olunması işinin davam etdirilməsi
- İstehlak olunan konkret maddi və mənəvi nemətlərin həcmi və strukturu ilə

161 əmtəə və xidmət təklifinin formalaşmasının hansı mənbələri mövcuddur

- İnfrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində tədbirlərin davam etdirilməsi, iqtisadiyyatın inkişafına investisiyaların cəlb olunması işinin davam etdirilməsi
- Respublikanın daxili istehsalı və resursları hesabına formalaşan əmtəə və xidmət təklifi, kənddən əmtəə təklifi və respublika əhalisinin başqa respublikaların istehlak etdiyi əmtəə və xidmət miqdarı, dövlətin yığım vəsaiti və əhalinin şəxsi əmlakının və yığımlarının dəyişilməsi hesabına cari illərdə istifadə olunan əmtəə və xidmət miqdarı
- Qəza vəziyyətində olan bina və tikililərin bərpa-gücləndirilmə işlərinin aparılması, kommunal xidmətlər sahəsində restrukturizasiya tədbirlərinin sürətləndirilməsi, mövcud istilik sistemlərinin bərpası, modernləşdirilməsi və yenidən qurulması
- Ərzaq məhsullarının minimum toplusu, fərdi və ailəvi istifadə olunan qeyri-ərzaq mallarının və xidmətlərin minimum toplusu, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma bazarının tələbata uyğun təşkili, əmək haqqı sisteminin təkilləşdirilməsi, onun tələbatının ödənilməsində aparıcı rolunun təminatı və stimullaşdırıcı funksiyasının mexanizminin yeni şəraitdə tətbiqi
- İşçilərin əmək haqqında, birdəfəlik müavinətlər istisna olmaqla, dövlət pensiyalarına, təqaüdlərə və sosial müavinətləri, vətəndaşların əmanət banklarında olan əmanətlərinə, dövlət istiqrazları və digər qiymətli kağızlara, dövlət sığorta orqanlarına verilən haqqlar

162 Gəlirlərin bölüşdürülməsinin qeyri-bərabərliyinə hansı amillər aid edilir

- İdarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək, sosial qanunvericilik sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla məsləhətləşmələr aparmaq və s.
- İqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələri üçün ixtisaslı kadr hazırlamaq və mənəvi sosial inkişaf etmiş intellektual səviyyəli insanların formalaşmasına şərait yaratmaq
- Müstəqil istehsalçı və ya əmək müqaviləsi üzrə işləməyi azad seçməyə imkan verən əmək hüququ, istirahət hüququ
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma

163 Sosial-mədəni sahələrdə idarəetmə prosesi hansı səviyyələrdə həyata keçirilir

- İdarəetmə prosesinin iyerarxiyası, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- İdarəetmə prosesinin iyerarxiyası, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- Komplekslilik, lokallıq və qloballaşma, problemin olması, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış

164 Sosial inkişafın tənzimlənməsində idarəetmə qərarlarına qarşı hansı əsas tələblər qoyulur

- Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
- Məqsədli meylə, istiqamətə malik olması, sistemli, saslandırma, iyerarxiyalı qaydada subardınasiya olunması, konkret ünvanlı olması, direktivlik, müvafiq resurslarla təminat
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə

165 Sosial inkişafın tənzimlənməsinin idarəetmə funksiyalarına daxildir

- Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə
- Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
- Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, əmək intizamını möhkəmləndirmə

166 əmək haqqının tənzimlənməsinin əsas metodoloji amilini nə təşkil edir

- Əməyin diferensiasiyası, onun xarakteri, məzmunu
- Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması və planlaşdırılması
- Sosial təbəqələrin mənafeyini təmin etmək üçün istifadə olunan meyarlar və göstəricilər
- Əmək məhsuldarlığı
- Ayrı-ayrı əhali qruplarının, sosial təbəqələrin mənafeyini təmin etmək üçün istifadə olunan meyarlar

167 Sahələr üzrə əmək haqqının tənzimlənməsi necə formalaşır

- Ayrı-ayrı əhali qruplarının, sosial təbəqələrin mənafeyini təmin etmək üçün istifadə olunan meyarlar və göstəricilərdən istifadə etməklə
- Əmək prosesinin təşkili formasından, sahənin xalq təsərrüfatı sistemində rolundan və sahənin iqtisadi göstəricilərindən, yəni səmərəliliyindən, faydalılığından asılı olaraq
- Ayrı-ayrı regionlarda, inzibati rayonlarda, iş qüvvəsinin məşğuliyyət problemlərini həll etmək, təbii resurslardan tam və effektiv istifadə etmək, rayonların sosial inkişafını minimum rəşional səviyyədə saxlamaq məqsədilə

- Orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin minimum əmək haqqı səviyyəsinə nisbəti ilə
- Əməyin diferensasiyası, onun xarakteri, məzmunu

168 ərazi istiqamətlərində əmək haqqının tənzimlənməsi necə həyata keçirilir

- Əmək haqqının sahə diferensasiyası hər bir sahənin orta aylıq əmək haqqını respublikanın bütövlükdə xalq təsərrüfatı üzrə orta aylıq əmək haqqına bölməklə
- Orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin minimum əmək haqqı səviyyəsinə nisbəti ilə
- Ayrı-ayrı regionlarda, inzibati rayonlarda, iş qüvvəsinin məşğuliyyət problemlərini həll etmək, təbii resurslardan tam və effektiv istifadə etmək, rayonların sosial inkişafını minimum rəşional səviyyədə saxlamaq məqsədilə
- Əmək haqqının ərazi diferensasiyası hər hansı regionda orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin bütövlükdə respublika üzrə hər işləyənə düşən orta əmək haqqının səviyyəsinə nisbəti ilə
- Əmək prosesinin təşkili formasından, sahənin xalq təsərrüfatı sistemində rolundan və sahənin iqtisadi göstəricilərindən, yəni səmərəliliyindən, faydalılığından asılı olaraq

169 əmək haqqının sosial diferensasiyası necə tənzim olunur

- Əmək haqqının ərazi diferensasiyası hər hansı regionda orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin bütövlükdə respublika üzrə hər işləyənə düşən orta əmək haqqının səviyyəsinə nisbəti ilə
- Ayrı-ayrı əhali qruplarının, sosial təbəqələrin mənafeyini təmin etmək üçün istifadə olunan meyarlarla və göstəricilərdən istifadə etməklə
- Ayrı-ayrı regionlarda, inzibati rayonlarda, iş qüvvəsinin məşğuliyyət problemlərini həll etmək, təbii resurslardan tam və effektiv istifadə etmək, rayonların sosial inkişafını minimum rəşional səviyyədə saxlamaq məqsədilə
- Orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin minimum əmək haqqı səviyyəsinə nisbəti ilə
- Əmək haqqının sahə diferensasiyası hər bir sahənin orta aylıq əmək haqqını respublikanın bütövlükdə xalq təsərrüfatı üzrə orta aylıq əmək haqqına bölməklə

170 əmək haqqının sahə diferensasiyası necə hesablanır

- Əmək prosesinin təşkili formasından, sahənin xalq təsərrüfatı sistemində rolundan və sahənin iqtisadi göstəricilərindən, yəni səmərəliliyindən, faydalılığından asılı olaraq
- Hər bir sahənin orta aylıq əmək haqqını respublikanın bütövlükdə xalq təsərrüfatı üzrə orta aylıq əmək haqqına bölməklə
- Orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin minimum əmək haqqı səviyyəsinə nisbəti ilə
- Ayrı-ayrı regionlarda, inzibati rayonlarda, iş qüvvəsinin məşğuliyyət problemlərini həll etmək, təbii resurslardan tam və effektiv istifadə etmək, rayonların sosial inkişafını minimum rəşional səviyyədə saxlamaq məqsədilə
- Əmək haqqının ərazi diferensasiyası hər hansı regionda orta aylıq əmək haqqının səviyyəsinin bütövlükdə respublika üzrə hər işləyənə düşən orta əmək haqqının səviyyəsinə nisbəti ilə

171 Müxtəlif ölkələrdə QKS-nun inkişafının milli tarixi və hüquqi aspektləri əsasında təsnifatına Helmut Aşer tərəfdar çıxır. O, dövlətin hüquqi sistemi və konstitusiya quruluşundan asılı olaraq, qeyri-kommersiya sektorunun dörd əsas tipini təklif edir: QKS-nun üçüncü tipi

- Müxtəlif layihələr və səylərdə vasitəçi və ya əlaqələndirici funksiyalarının icrasına yönəlir
- İnkişaf etməkdə olan ölkələr üçün səciyyəvidir. Bu dövlətlərdə qeyri-kommersiya təşkilatları fəal surətdə həm demokratiyanın qorunması, həm də kollektiv istifadə xidmətlərinin təmin olunması funksiyalarını icra etməklə inkişaf edirlər;
- Şərqi və Mərkəzi Avropa üçün səciyyəvidir. Orada QKT-na hökumət tərəfindən kifayət qədər sərt nəzarət həyata keçirilir;
- Əsasən həm ümumi, həm də konstitusiya hüquq normalarına müvafiq fəaliyyət göstərən inkişaf etmiş bazar iqtisadiyyatı ölkələrinə xasdır
- İslam dövlətləri üçün səciyyəvidir. İslam qanunlarına görə xeyriyyəçilik müqəddəs bərcədur və hər bir müsəlman öz illik gəlirinin 2,5%-ni yoxsullara yardım kimi verməlidir.

172 Müxtəlif ölkələrdə QKS-nun inkişafının milli tarixi və hüquqi aspektləri əsasında təsnifatına Helmut Aşer tərəfdar çıxır. O, dövlətin hüquqi sistemi və konstitusiya quruluşundan asılı olaraq, qeyri-kommersiya sektorunun dörd əsas tipini təklif edir: QKS-nun dördüncü tipi

- İnkişaf etməkdə olan ölkələr üçün səciyyəvidir. Bu dövlətlərdə qeyri-kommersiya təşkilatları fəal surətdə həm demokratiyanın qorunması, həm də kollektiv istifadə xidmətlərinin təmin olunması funksiyalarını icra etməklə inkişaf edirlər;
- İslam dövlətləri üçün səciyyəvidir. İslam qanunlarına görə xeyriyyəçilik müqəddəs bərcdur və hər bir müsəlman öz illik gəlirinin 2,5%-ni yoxsullara yardım kimi verməlidir.
- Müxtəlif layihələr və səylərdə vasitəçi və ya əlaqələndirici funksiyalarının icrasına yönəlir
- Əsasən həm ümumi, həm də konstitusiya hüquq normalarına müvafiq fəaliyyət göstərən inkişaf etmiş bazar iqtisadiyyatı ölkələrinə xasdır
- Şərqi və Mərkəzi Avropa üçün səciyyəvidir. Orada QKT-na hökumət tərəfindən kifayət qədər sərt nəzarət həyata keçirilir;

173 QKS strukturunun təşkilati-hüquqi əlamətlərindən və maliyyələşdirmə mənbələrinin təhlilindən irəli gələn təsnifatı, QKS təşkilatlarını birinci əsas tipi

- Fondlar - üzvlüyə malik deyillər, ictimai faydalı məqsədlərə nail olmaq üçün vətəndaş və hüquqi şəxslər tərəfindən könüllü əmlak ödənişləri əsasında təsis olunurlar.
- Sahibkarlar tərəfindən sosial-mədəni və digər qeyri-kommersiya xarakterli funksiyaların həyata keçirilməsi üçün yaradılan və əsasən onun özü tərəfindən maliyyələşdirilən təşkilatlar.
- İctimai, dini təşkilatlar, könüllü birliklər, assosiasiyalar(ittifaqlar) - üzvlük haqları əsasında təşkil olunurlar və əsasən iştirakçıların üzvlük haqları əsasında maliyyələşdirilirlər
- Şərqi və Mərkəzi Avropa üçün səciyyəvidir. Orada QKT-na hökumət tərəfindən kifayət qədər sərt nəzarət həyata keçirilir;
- İnkişaf etməkdə olan ölkələr üçün səciyyəvidir. Bu dövlətlərdə qeyri-kommersiya təşkilatları fəal surətdə həm demokratiyanın qorunması, həm də kollektiv istifadə xidmətlərinin təmin olunması funksiyalarını icra etməklə inkişaf edirlər;

174 QKS strukturunun təşkilati-hüquqi əlamətlərindən və maliyyələşdirmə mənbələrinin təhlilindən irəli gələn təsnifatı, QKS təşkilatlarını ikinci əsas tipi

- İnkişaf etməkdə olan ölkələr üçün səciyyəvidir. Bu dövlətlərdə qeyri-kommersiya təşkilatları fəal surətdə həm demokratiyanın qorunması, həm də kollektiv istifadə xidmətlərinin təmin olunması funksiyalarını icra etməklə inkişaf edirlər;
- İctimai, dini təşkilatlar, könüllü birliklər, assosiasiyalar(ittifaqlar) - üzvlük haqları əsasında təşkil olunurlar və əsasən iştirakçıların üzvlük haqları əsasında maliyyələşdirilirlər.
- Sahibkarlar tərəfindən sosial-mədəni və digər qeyri-kommersiya xarakterli funksiyaların həyata keçirilməsi üçün yaradılan və əsasən onun özü tərəfindən maliyyələşdirilən təşkilatlar.
- Fondlar - üzvlüyə malik deyillər, ictimai faydalı məqsədlərə nail olmaq üçün vətəndaş və hüquqi şəxslər tərəfindən könüllü əmlak ödənişləri əsasında təsis olunurlar.
- Şərqi və Mərkəzi Avropa üçün səciyyəvidir. Orada QKT-na hökumət tərəfindən kifayət qədər sərt nəzarət həyata keçirilir;

175 QKS strukturunun təşkilati-hüquqi əlamətlərindən və maliyyələşdirmə mənbələrinin təhlilindən irəli gələn təsnifatı, QKS təşkilatlarını üçüncü əsas tipi

- İnkişaf etməkdə olan ölkələr üçün səciyyəvidir. Bu dövlətlərdə qeyri-kommersiya təşkilatları fəal surətdə həm demokratiyanın qorunması, həm də kollektiv istifadə xidmətlərinin təmin olunması funksiyalarını icra etməklə inkişaf edirlər
- Sahibkarlar tərəfindən sosial-mədəni və digər qeyri-kommersiya xarakterli funksiyaların həyata keçirilməsi üçün yaradılan və əsasən onun özü tərəfindən maliyyələşdirilən təşkilatlar.
- İctimai, dini təşkilatlar, könüllü birliklər, assosiasiyalar(ittifaqlar) - üzvlük haqları əsasında təşkil olunurlar və əsasən iştirakçıların üzvlük haqları əsasında maliyyələşdirilirlər.
- Fondlar - üzvlüyə malik deyillər, ictimai faydalı məqsədlərə nail olmaq üçün vətəndaş və hüquqi şəxslər tərəfindən könüllü əmlak ödənişləri əsasında təsis olunurlar.
- Şərqi və Mərkəzi Avropa üçün səciyyəvidir. Orada QKT-na hökumət tərəfindən kifayət qədər sərt nəzarət həyata keçirilir;

176 Müasir vətəndaş cəmiyyətinin tərkib hissələri.

- Kommersiya və ya biznes, xeyriyyə, könüllü sektor

- Kommersiya, filantropik, könüllü sektor
- Filantropik, könüllü sektor
- Xeyriyyə, gəlirsiz, könüllü, dövlət sektor
- Dövlət sektorudur; kommersiya və ya biznes; qeyri-kommersiya sektoru.

177 Dövlət və QKS-u biznes sektorun inkişafında maraqlıdırlar

- Maliyyə mədaxili mənbəyi kimi
- Müstəqil sektor kimi
- Xeyirə fəaliyyəti kimi
- Qeyrikommersiya təşkilatı kimi
- Bütün cavablar səhvdir

178 Bu sektor gəlir əldə etmək üçün fəaliyyət göstərmirlər, əldə edilən gəliri onlar onu nizamnamə məqsədləri üçün istifadə edirlər.

- Bütün fəaliyyət istiqamətlərinin dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının məcmusunu özündə əks etdirir
- Qeyri-kommersiya sektoru
- Bazar qanunları əsasında fəaliyyət göstərən qeyri-dövlət kommersiya firmalarının sektorudur
- Bütün səviyələrdə dövlət hakimiyyəti orqanlarını, həmçinin dövlətin payının üstün olduğu dövlət və qarışıq mülkiyyət formalarına əsaslanan bütün müəssisə və təşkilatlardan ibarətdir.
- Bütün fəaliyyət istiqamətlərinin dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının məcmusunu, qarışıq mülkiyyət formalarına əsaslanan bütün müəssisə və təşkilatları özündə əks etdirir

179 Mənfəətsiz təşkilatlar - ciddi işəgötürənlər

- Dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının məcmusunu özündə əks etdirir
- Bazar qanunları əsasında fəaliyyət göstərir
- Bütün fəaliyyət istiqamətlərini, müəssisə və təşkilatları özündə əks etdirir
- QKS -nün təmin etdiyi məşğulluq səviyyəsi:
- Bazar qanunları əsasında fəaliyyət göstərən qeyri-dövlət kommersiya firmalarının sektorudur

180 Hər şeydən əvvəl fəaliyyətin maliyyə mənbələrinin çoxsaylılığı, onu həm dövlətdən, həm də biznesdən nisbətən müstəqil edir.

- Bu sektor gəlir əldə etmək üçün fəaliyyət göstərmirlər, əldə edilən gəliri onlar onu nizamnamə məqsədləri (yalnız elan olunmuş missiyanın məqsədləri) üçün istifadə edirlər
- Düzgün cavab yoxdur
- Müstəqil sektor. Bu sektorun bir çox təşkilatları qeyri-formaldırlar, yəni rəsmən qeydiyyatdan keçmədiklərindən, dövlət təşkilatları və ya özəl biznes üçün qeyri-mümkün olan imkan və azadlıqlardan tez-tez istifadə edirlər.
- Bütün fəaliyyət istiqamətlərinin dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının məcmusunu, qarışıq mülkiyyət formalarına əsaslanan bütün müəssisə və təşkilatları özündə əks etdirir
- Bu sektorun təşkilatları, kommersiya təşkilatlarından fərqli olaraq, gəlir əldə etmək üçün fəaliyyət göstərmirlər.

181 Bu sektorun fərqləndirici xüsusiyyəti odur ki, burada volontyorların könüllü əməyindən geniş istifadə olunur.

- Könüllü fəallıq sektoru
- Dövlət təşkilatları və ya özəl biznes üçün qeyri-mümkün olan imkan və azadlıqlardan tez-tez istifadə edirlər
- Bu sektorun özü kifayət qədər rəngarəng, geniş və müxtəlif tərkiblidir məs. ictimai, siyasi, dini, xeyriyyə, təhsil, mədəni
- Bu sektorun təşkilatları, kommersiya təşkilatlarından fərqli olaraq, gəlir əldə etmək üçün fəaliyyət göstərmirlər.
- Hər şeydən əvvəl fəaliyyətin maliyyə mənbələrinin çoxsaylılığı, onu həm dövlətdən, həm də biznesdən nisbətən müstəqil edir

182 Filantropik sektor

- Gəlirsiz sektor
- Dövlət sektoru
- Könüllü fəallıq sektoru
- Xeyriyyə fəaliyyəti sektoru kimi meydana çıxmasının davamlı tarixi köklərini əks etdirir
- Müstəqil sektor

183 Bütün səviyyələrdə dövlət hakimiyyəti orqanlarını, həmçinin dövlətin payının üstün olduğu dövlət və qarışıq mülkiyyət formalarına əsaslanan bütün müəssisə və təşkilatlar

- Bazar qanunları əsasında fəaliyyət göstərən qeyri-dövlət kommertiya firmalarının sektoru deyilir
- Qarışıq mülkiyyət formalarına əsaslanan bütün müəssisə və təşkilatları özündə əks etdirir
- Dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının məcmusunu özündə əks etdirir
- Bazar qanunları əsasında fəaliyyət göstərir
- Vətəndaş cəmiyyətinin dövlət sektoru adlanır

184 Bazar qanunları əsasında fəaliyyət göstərən qeyri-dövlət kommertiya firmalarının sektoru

- Bütün səviyyələrdə dövlət hakimiyyəti orqanlarını
- qeyri-dövlət təşkilatlarının fəaliyyət göstərir
- Bütün fəaliyyət istiqamətlərinin dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının məcmusunu, qarışıq mülkiyyət formalarına əsaslanan bütün müəssisə və təşkilatları özündə əks etdirir
- Bütün fəaliyyət istiqamətlərinin dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının məcmusunu özündə əks etdirir
- Kommertiya və ya biznes sektoru

185 Müxtəlif ölkələrdə QKS-nun inkişafının milli tarixi və hüquqi aspektləri əsasında təsnifatına Helmut Aşer tərəfdar çıxır. O, dövlətin hüquqi sistemi və konstitusiya quruluşundan asılı olaraq, qeyri-kommertiya sektorunun dörd əsas tipini təklif edir: QKS-nun ikinci tipi

- Müxtəlif layihələr və səylərdə vasitəçi və ya əlaqələndirici funksiyalarının icrasına yönəlir
- İslam dövlətləri üçün səciyyəvidir. İslam qanunlarına görə xeyriyyəçilik müqəddəs bərcdur və hər bir müsəlman öz illik gəlirinin 2,5%-ni yoxsullara yardım kimi verməlidir.
- Şərqi və Mərkəzi Avropa üçün səciyyəvidir. Orada QKT-na hökumət tərəfindən kifayət qədər sərt nəzarət həyata keçirilir;
- İnkişaf etməkdə olan ölkələr üçün səciyyəvidir. Bu dövlətlərdə qeyri-kommertiya təşkilatları fəal surətdə həm demokratiyanın qorunması, həm də kollektiv istifadə xidmətlərinin təmin olunması funksiyalarını icra etməklə inkişaf edirlər;
- Əsasən həm ümumi, həm də konstitusiya hüquq normalarına müvafiq fəaliyyət göstərən inkişaf etmiş bazar iqtisadiyyatı ölkələrinə xasdır

186 QKS-da təsərrüfatçılıq mexanizminin çevikliyi:

- Kollektiv istifadə xidmətlərinin göstərilməsində ünvalılıq təmin olunur
- Bilavasitə konkret məqsədlərin həyata keçirilməsi üçün yaradılaraq, nisbətən asan yarana və ləğv oluna bilərlər; problemlərin həllinin yeni yollarının, üsullarının axtarılması üçün daha böyük imkanlara malikdirlər.
- Siyasi amillərdən, biznesin təzyiqindən daha az asılılıq. QKS çərçivəsində xidmətlər dövlətdə olduğundan daha az standartlaşdırılıb, daha rəngarəngdirlər
- Gəlirdən imtina olunmur, sadəcə olaraq, ondan ancaq elan olunmuş məqsədlər üçün istifadə olunur;
- Bazar təsərrüfatçılığının iqtisadi səmərəliliyinin, dövlətin fəaliyyətinin sosial səmərəliliyi ilə həmahəngliyi;

187 QHT- də nisbi sərbəstlik, müəyyən sabitlik.

- Bazar təsərrüfatçılığının iqtisadi səmərəliliyinin, dövlətin fəaliyyətinin sosial səmərəliliyi ilə həmahəngliyi
- Siyasi amillərdən, biznesin təzyiqindən daha az asılılıq. QKS çərçivəsində xidmətlər dövlətdə olduğundan daha az standartlaşdırılıb, daha rəngarəngdirlər
- Maliyyə mənbələrinin çoxsaylılığı, bir qayda olaraq, kəskin konyunktura təreddüdləri şəraitində təşkilatın sabitliyini və müəyyən sərbəstliyini təmin edir.

- Bilavasitə konkret məqsədlərin həyata keçirilməsi üçün yaradılaraq, nisbətən asan yarana və ləğv oluna bilərlər; problemlərin həllinin yeni yollarının, üsullarının axtarılması üçün daha böyük imkanlara malikdirlər.
- QKS çərçivəsində müxtəlif, həm büdcə, həm də büdcədən kənar maliyyə axınlarının qeyri-mərkəzləşmiş şəkildə cəlb edilməsinin və başqa cür istifadə oluna bilməyən dağınıq maliyyə resurslarının akkumulyasiyası

188 Qeyri-kommersiya sektorunun vəzifələri (funksiyaları)

- Azlıqların maraqlarının və ya yerli maraqların dəstəklənməsi; konstitusiyanın dövlət orqanlarına qadağan etdiyi xidmətlərin təmin edilməsi
- İqtisadi funksiyalar; ictimai-siyasi funksiyalar; cəmiyyətin başqa sektorlarına təsir funksiyaları:
- İctimai fikirləri oynatmaq məqsədilə alternativ baxış və strategiyaların inkişafı;
- Dövlətə təsir etmə; yeniliklərin, yeni fikirlərin, yeni proseslərin tətbiqi ilə əlaqədar təşəbbüskarlıq
- İctimai fikrin monitorinqi yolu ilə dövlət siyasətinin konkret qərarlarının işlənməsinə təsir; icra hakimiyyəti orqanlarının fəaliyyətinə müəyyən nəzarət;

189 Cəmiyyətin başqa sektorlarına təsir funksiyaları:

- Konstitusiyanın dövlət orqanlarına qadağan etdiyi xidmətlərin təmin edilməsi
- İcra hakimiyyəti orqanlarının fəaliyyətinə müəyyən nəzarət
- Kollektiv istifadə üçün rifah və xidmətlərin istehsalı, resursların akkumulyasiyası
- İctimai fikrin monitorinqi yolu ilə dövlət siyasətinin konkret qərarlarının işlənməsinə təsir;
- Dövlətə təsir etmə; kommersiya sektoruna təsir; iqtisadiyyatın hər üç sektorunun məqsədlərinin və vəzifələrinin yaxınlaşması üçün vasitəçi fəaliyyəti

190 Dövlətə təsir etmə

- Yeniliklərin, yeni fikirlərin, yeni proseslərin tətbiqi ilə əlaqədar təşəbbüskarlıq
- Biznesə müəyyən dəstəyin göstərilməsi - biznesin özünün maraqlarını qoruyan və təbliğ edən bir çox gəlirsiz təşkilatlar mövcuddur.
- Özünün kommersiya sektorundakı analoqları ilə müəyyən rəqabət mübarizəsi
- Bazar konyunkturmasının qərəzsis müşahidəsi vasitəsilə;
- Sahibkarlar assosiasiyaları, sahə üzrə, regional assosiasiyalar

191 Kommersiya sektoruna təsir;

- yeni proseslərin tətbiqi ilə əlaqədar təşəbbüskarlıq, kollektiv istifadə üçün rifah və xidmətlərin istehsalı, resursların akkumulyasiyası
- İctimai fikrin monitorinqi yolu ilə dövlət siyasətinin konkret qərarlarının işlənməsinə təsir;
- Yeniliklərin, yeni fikirlərin, yeni proseslərin tətbiqi ilə əlaqədar təşəbbüskarlıq
- Biznes üzərində müəyyən nəzarət - həmkarlar ittifaqları, dövlət, həmkarlar təşkilatları və sahibkarlar arasında üçtərəfli razılıqlar; bazar konyunkturmasının qərəzsis müşahidəsi vasitəsilə; rəqabətli mühitin yaradılmasında iştirak; biznesə müəyyən dəstəyin göstərilməsi
- Kollektiv istifadə üçün rifah və xidmətlərin istehsalı, resursların akkumulyasiyası

192 Qeyri-kommersiya sektorunun iqtisadi funksiyaları və kommersiya sektoruna təsir funksiyaları yönəlidir

- Biznesin özünün maraqlarını qoruyan və təbliğ edən bir çox gəlirsiz təşkilatlara
- Müxtəlif layihələr və səylərdə vasitəçi və ya əlaqələndirici funksiyalarının icrasına
- Daha çox "bazarın iflaslarının" tarazlaşdırılmasına
- Dövlət qüsurlarının tarazlaşdırılmasına yönəldilib.
- Biznesə müəyyən dəstəyin göstərilməsinə

193 QKS-nun ictimai-siyasi funksiyaları yönəldilib.

- biznesin özünün maraqlarını qoruyan və təbliğ edən bir çox gəlirsiz təşkilatlara
- Biznesə müəyyən dəstəyin göstərilməsinə
- Müxtəlif layihələr və səylərdə vasitəçi və ya əlaqələndirici funksiyalarının icrasına

- Daha çox "bazarın iflaslarının" tarazlaşdırılmasına
- Dövlət qüsurlarının" tarazlaşdırılmasına

194 Müxtəlif ölkələrdə QKS-nun inkişafının milli tarixi və hüquqi aspektləri əsasında təsnifatına Helmut Aşer tərəfdar çıxır. O, dövlətin hüquqi sistemi və konstitusiya quruluşundan asılı olaraq, qeyri-kommersiya sektorunun dörd əsas tipini təklif edir: QKS-nun birinci tipi

- Müxtəlif layihələr və səylərdə vasitəçi və ya əlaqələndirici funksiyalarının icrasına yönəlir
- İslam dövlətləri üçün səciyyəvidir. İslam qanunlarına görə xeyriyyəçilik müqəddəs bəzədir və hər bir müsəlman öz illik gəlirinin 2,5%-ni yoxsullara yardım kimi verməlidir.
- İnkişaf etməkdə olan ölkələr üçün səciyyəvidir. Bu dövlətlərdə qeyri-kommersiya təşkilatları fəal surətdə həm demokratiyanın qorunması, həm də kollektiv istifadə xidmətlərinin təmin olunması funksiyalarını icra etməklə inkişaf edirlər;
- Şərqi və Mərkəzi Avropa üçün səciyyəvidir. Orada QKT-na hökumət tərəfindən kifayət qədər sərt nəzarət həyata keçirilir;
- Əsasən həm ümumi, həm də konstitusiya hüquq normalarına müvafiq fəaliyyət göstərən inkişaf etmiş bazar iqtisadiyyatı ölkələrinə xasdır

195 Dövlətin maliyyə mədaxili mənbəyi

- Sahibkarların assosiasiyaları
- Birjalar
- İlanələr
- Vergilər
- Sənaye-ticarət palataları

196 Qeyri-Hökumət Təşkilatları (QHT) maliyyələşirlər

- Sənaye-ticarət palataları
- Sahibkarlıq-assosiasiyası
- Əsasən qrantlar vasitəsi
- Təsisçilərə
- Birjalar

197 Qeyri-Hökumət Təşkilatları (QHT-lər) bölünür

- Köməkçilərə
- İctimai Birliklər və Fondlara
- Sponsorlar
- Təsisçilərə
- Sahibkarlıq-assosiasiyasına

198 İctimai əhəmiyyəti olan konkret mənfəətsiz məqsədləri həyata keçirmək məqsədi ilə fərdi şəxslər tərəfindən yaradılan qurumlardır.

- Köməkçilər
- Təsisçilər
- Sponsorlar
- Fondlar
- İctimai Birliklər

199 Azərbaycan Respublikasının ərazisində və xaricdə filiallarını yarada, nümayəndəliklərini açmağa bilər.

- Düzgün cavab yoxdur
- Kifayət qədər rəngarəng, geniş və müxtəlif tərkibli ictimai, siyasi, dini, xeyriyyə qurumları
- Hansısa layihələri maliyyələşdirmək

- Dövlət qeydiyyatına alınmış qeyri-hökumət təşkilatı
- Özəl biznes qurumları

200 Qeyri-Hökumət Təşkilatlarının iştirakçlarına daxildir

- Sahibkarlıq-assosiasiyası, fondlar
- Fondlar
- Təsisçilər, üzvlər və köməkçilər
- Sahibkarlıq-assosiasiyası
- Təsisçilər, üzvlər, fondlar

201 əsasən yardım və hansısa layihələri maliyyələşdirmək məqsədi ilə yaradılır.

- Fondlar
- Köməkçilər
- Təsisçilər
- Sponsorlar
- Düzgün cavab yoxdur

202 Fondların iştirakçlarına daxildir

- Üzvlər
- Təsisçilər və köməkçilər aiddir.
- Sahibkarlıq-assosiasiyası
- Sahibkarlıq-assosiasiyası, fondlar
- Fondlar

203 Fond yaradılarkən onun nizamnamə kapitalı

- Yeddi min manatdan az olmamalıdır
- Uc min manatdan az olmamalıdır
- Səkkiz min manatdan az olmamalıdır
- Beş min manatdan az olmamalıdır
- On min manatdan az olmamalıdır.

204 QKS-nun ümumi kəmiyyət xarakteristikaları

- Qeyri-dövlət təşkilatlarının miqdarı, təmin etdiyi məşğulluq səviyyəsi, şəxsi ianələrin həcmi
- Bütün cavablar düzdür
- Sahibkarların assosiasiyaları kimi bir sıra təşkilatların fəaliyyəti, biznesin maraqları
- Birmənalı şəkildə müəyyən edilmiş göstəricilər
- Respublika ərazisində və xaricdə filiallar

205 QKS təşkilatlarının aldıkları ödənişlərin yalnız bir hissəsini təşkil edir

- Üzvlük haqqı
- Gəlir
- İanələr
- Mənfəət
- Əmək haqqı

206 QKS -nün təmin etdiyi məşğulluq səviyyəsi:

- Bütün cavablar düzdür.
- Sahibkarlıq fəaliyyəti

- Xarici filiallar
- Mənfətsiz təşkilatlar - ciddi işəgötürənlərdir.
- Mənfəətli təşkilatlar

207 Qeyri-kommersiya təsərrüfatçılığının xüsusiyyətləri aid deyil

- Fəaliyyətin gəlirə istiqamətlənməsi
- Fəaliyyətin gəlirə istiqamətlənməməsi
- Bazar təsərrüfatçılığının iqtisadi səmərəliliyinin, dövlətin fəaliyyətinin sosial səmərəliliyi ilə həmahəngliyi
- Gəlirdən imtina olunmur, sadəcə olaraq, ondan ancaq elan olunmuş məqsədlər üçün istifadə olunur
- Qeyri-kommersiya sektoru çərçivəsində fəaliyyət göstərməsi.

208 Qeyri-kommersiya təsərrüfatçılığının bir sıra üstünlükləri.

- Qeyri-kommersiya sektoru çərçivəsində fəaliyyət göstərməsi.
- Bazar təsərrüfatçılığının iqtisadi səmərəliliyinin, dövlətin fəaliyyətinin sosial səmərəliliyi ilə həmahəngliyi
- Gəlirdən imtina olunmur, sadəcə olaraq, ondan ancaq elan olunmuş məqsədlər üçün istifadə olunur
- Fəaliyyətin gəlirə istiqamətlənməməsi;
- İdarəetmənin qeyri-mərkəzləşdirilməsi. Kollektiv istifadə xidmətlərinin göstərilməsində ünvalılıq; Nisbi sərbəstlik, müəyyən sabitlik; Təsərrüfatdan kənar yanaşma

209 QKS-na Təsərrüfatdan kənar yanaşma

- Siyasi amillərdən, biznesin təzyiqindən daha az asılılıq. QKS çərçivəsində xidmətlər dövlətdə olduğundan daha az standartlaşdırılıb, daha rəngarəngdirlər
- Bazar təsərrüfatçılığının iqtisadi səmərəliliyinin, dövlətin fəaliyyətinin sosial səmərəliliyi ilə həmahəngliyi;
- Gəlirdən imtina olunmur, sadəcə olaraq, ondan ancaq elan olunmuş məqsədlər üçün istifadə olunur;
- Fəaliyyətin gəlirə istiqamətlənməməsi;
- Qeyri-kommersiya sektoru çərçivəsində fəaliyyət göstərməsi.

210 Sosial xidmətlərin növləri:

- Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab, yaradıcı əməyin inkişaf etdirilməsi, ictimai münasibətlərin humanistləşdirilməsi prinsipləri
- Əmək haqqının və pensiya təminatının nisbətinin müəyyənləşdirilməsi, onun minimal səviyyəsi, normativdən artıq əmək stajına, xüsusi əmək şəraitinə görə əlavə ödəmələr şəklində həvəsləndirmə elementlərinin istifadəsi
- Sosial reklam və təbliğat, sosial layihələrin həyata keçirilməsi, sosial ekspertiza, sosial uyğunlaşma, sosial qulluq, sosial mobillik, sosial nəzarət və s.
- Sosial-tibbi, psixoloji-pedoloji, sosial-hüquqi, sosial-məişət, sosial-məsləhət, zəmanətli xidmətlərin məcmusu, sosial adaptasiya, əlillərin reabilitasiyası və s.
- İşsizliyə görə ödənişlər, dövlət büdcəsinə yığılan vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri və xüsusi vəsaitlər

211 Ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə 2015-ci il üçün ehtiyac meyarının həddi:

- 100 manat
- 95 manat
- 105 manat
- 136 manat
- 125 manat

212 Dövlətin vətəndaşlara və ailələrə müəyyən şəraitin reallaşması üçün həyata keçirdiyi xidmətlərin məcmusu:

- Sosial sığorta
- Sosial xidmət
- Sosial təzminat
- Sosial müavinət
- Sosial pensiya

213 Sosial işin əsas vəzifələri:

- Nəqd və nəqdsiz pul ödənişləri, natural mədaxil, pulsuz və güzəştli xidmətlər
- Sosial-tibbi, psixoloji-pedoqoji, sosial-hüquqi, sosial-məişət, sosial-məsləhət, zamanətli xidmətlərin məcmusu, sosial adaptasiya
- Zəmanətli xidmətlərin məcmusu, sosial adaptasiya, əlillərin reabilitasiyası
- Pensiyalar və yardımlar, sosial sığorta ödənişləri, müxtəlif təyinatlı birdəfəlik kompensasiyalar, işsizlər və aztəminatlı əhali təbəqələrinə müavinətlərin verilməsi
- Sosial reklam və təbliğat, sosial layihələrin həyata keçirilməsi, sosial ekspertiza, sosial uyğunlaşma, sosial qulluq, sosial mobillik, sosial nəzarət və s.

214 Dünya təcrübəsində yoxsulluq həddinin müəyyən edilməsi metodları:

- Mütləq və nisbi yoxsulluq həddi
- İstehlak standartlarına uyğunlaşdırılmış, nisbi və proqnozlaşdırılan yoxsulluq həddi
- Əsaslandırılmış, nisbi və proqnozlaşdırılan yoxsulluq həddi
- Mütləq, nisbi və proqnozlaşdırılan yoxsulluq həddi
- Nisbi və proqnozlaşdırılan yoxsulluq həddi

215 2015-ci il üçün yaşayış minimumu ölkə üzrə hansı məbləğdə müəyyən edilmişdir?

- 105 manat
- 125 manat
- 108 manat
- 131 manat
- 140 manat

216 İmtiyazların verilməsi:

- əhalinin əsas gəlirləri
- müəyyən əhali qrupuna şamil edilən, ümumi fəaliyyət qaydaları ilə müqayisədə, xüsusi üstünlük başa düşülür
- əhalinin əsas gəlirlərinin real məzmunun yüksəldilməsi tədbirləri başa düşülür
- minimal büdcə xərcləridir, minimal dövlət standart və normativləri
- hər şeydən əvvəl, təhsil, səhiyyə, mənzil, əmək iqtidarında olmayan əhaliyə sosial xidmət və s. üzrə minimal büdcə xərcləridir.

217 Qiymətlərə dotasiyaların ayrılması, istehlak qiymətlərinin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi:

- minimal büdcə xərcləridir, minimal dövlət standart və normativləri
- hər şeydən əvvəl, təhsil, səhiyyə, mənzil, əmək iqtidarında olmayan əhaliyə sosial xidmət və s. üzrə minimal büdcə xərcləridir.
- müəyyən əhali qrupuna şamil edilən, ümumi fəaliyyət qaydaları ilə müqayisədə, xüsusi üstünlük başa düşülür
- Ümumdövlət miqyasında, bu və ya digər formada, kifayət qədər dar çərçivədə, əsasən də təbii inhisarların və dövlət mülkiyyəti sektorunun fəaliyyəti (qaz, elektrik enerjisi, şəhərlərarası danışıqlar, rabitə) ilə bağlı olan qiymətlər tənzimlənir
- əhalinin əsas gəlirlərinin real məzmunun yüksəldilməsi tədbirləri başa düşülür

218 Pulsuz və güzəştli xidmətlərə aid deyil:

- İctimai rifah
- Səhiyyə
- Təhsil
- Maddi xidmət
- Sosial xidmət

219 Aşağıdakılardan sosial yardıma aid edilməyən hansıdır?

- Təqaüdlər
- Dotasiyalar
- Maliyyə yardımı
- Sosial transferlər
- Müxtəlif növ güzəştlər

220 Aşağıdakılardan sosial müdafiə sisteminin əsas istiqamət və formalarına aid deyil:

- Xidmət və rifahların bölgüsü formasında
- Qiymətlərə dotasiyaların ayrılması
- İmtiyazların verilməsi
- Əhali gəlirlərinin indeksləşdirilməsi
- Sosial təminat və sosial yardım.

221 Sosial yardımın ölçüsünün müəyyən edilməsində alternativ yanaşmalara aiddir:

- Rayonun potensialını qiymətləndirmək.
- Ailə təkibini qiymətləndirmək
- Əhalinin gəlirlərinin həcmi ölçmək
- Bütün yardım alanlara eyni ölçüdə yardım verilir, yardım alan başqa gəlir mənbəyinə malik deyil, yardımın ölçüsü keçmiş əmək haqqının ölçülməsinə əsaslanıla bilər, yardım alanın tələbatından asılıdır
- İşlə təminatını ölçmək

222 Aşağıdakılardan hansı sosial yardımın göstərilməsi formasına aid deyil:

- Müvəqqəti yaşayış yerləri, protezlər
- Gəlirlər üzrə sosial zəmanətlər
- Pulsuz və güzəştli xidmətlər
- Nəqd və nəqdsiz pul ödənişləri formasında
- Pulsuz yeməxanalar, sənaye mallarının paylaşılması formasında

223 Sosial xidmətlərin ünvanlı təqdimatında daxil etmə səhvi və ya natamam əhatə nə deməkdir?

- Ehtiyacı olanlar proqrama daxil edilir
- Bütün təbəqələr proqrama salınır
- Ehtiyacı olmayanlar proqrama daxil edilir
- Ehtiyacı olanlar səhvən proqrama daxil edilmir
- Ehtiyacı olmayanlar proqrama daxil edilmir

224 Təminat sistemində əsas istiqamət:

- birdəfəlik rüsumlar
- müavinətlər
- transferlər
- iş yerləri
- kollektiv istehlak

225 Sosial transferlərə hansı normativ göstəricilər aid olunur?

- Müvəqqəti sərbəst vəsaitlərin dövrüyyəindən gəlirlər
- Əmək gəlirləri, sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirlər və sosial sığorta ödənişləri
- Pensiyalar və yardımlar, sosial sığorta ödənişləri, müxtəlif təyinatlı birdəfəlik kompensasiyalar, işsizlər və aztəminatlı əhali təbəqələrinə müavinətlər
- Sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirlər, işsizlər və aztəminatlı əhali təbəqələrinə müavinətlər
- Maliyyə-kredit sistemi vasitəsilə əldə edilən gəlirlər

226 Sosial zəmanətlər sistemi:

- Bəzi vətəndaşlara onların əmək nailiyyətlərini nəzərə almaqla və ehtiyacı olmasını yoxlamaqla sosial əhəmiyyətli rifah və xidmətlərin təklif edilməsidir
- Bütün vətəndaşlara onların əmək nailiyyətlərini nəzərə almadan və ehtiyacı olmasını yoxlamaqla sosial əhəmiyyətli rifah və xidmətlərin təklif edilməsidir
- Bütün vətəndaşlara onların əmək nailiyyətlərini nəzərə almaqla və ehtiyacı olmasını yoxlamadan sosial əhəmiyyətli rifah və xidmətlərin təklif edilməsidir
- Bütün vətəndaşlara onların əmək nailiyyətlərini nəzərə almadan və ehtiyacı olmasını yoxlamadan sosial əhəmiyyətli rifah və xidmətlərin təklif edilməsidir
- Bəzi vətəndaşlara onların əmək nailiyyətlərini nəzərə almadan və ehtiyacı olmasını yoxlamadan sosial əhəmiyyətli rifah və xidmətlərin təklif edilməsidir

227 Respublikada mövcud olan minimum əmək haqqının miqdarı:

- 100
- 140
- 75
- 105
- 125

228 Minimum istehlak büdcəsindən istifadə edilmir:

- Əhalinin həyat səviyyəsində baş verəcək dəyişikliklərin proqnozlaşdırılmasında
- İstehlak mallarının və xidmətlərin qiymətlərinin artması şəraitində vətəndaşların pul gəlirlərinin və əmanətlərinin indeksləşdirilməsi üzrə tədbirlərin işlənilib hazırlanmasında və həyata keçirilməsində
- Əhali gəlirlərinin artırılmasında, məşğulluğun təmin olunmasında, əməyin qiymətləndirilməsində
- Aztəminatlı vətəndaşların müdafiəsinə yönəldilən ünvanlı sosial siyasətin aparılmasında
- Əmək haqqının, pensiyaların, müavinətlərin, təqaüdlərin və digər sosial ödəmələrin minimum məbləğinin müəyyən edilməsində

229 2015-ci il üçün yaşayış minimumu əmək qabiliyyətli əhali üçün hansı məbləğdə müəyyən edilmişdir?

- 115 manat
- 140 manat
- 125 manat
- 131 manat
- 108 manat

230 2015-ci il üçün yaşayış minimumu pensiyaçılar üçün hansı məbləğdə müəyyən edilmişdir?

- 124 manat
- 105 manat
- 116 manat
- 131 manat
- 108 manat

231 2015-ci il üçün yaşayış minimumu uşaqlar üçün hansı məbləğdə müəyyən edilmişdir?

- 131 manat
- 105 manat
- 125 manat
- 108 manat
- 116 manat

232 Sosial yardım almaq hüququna malik olan əhali kateqoriyalarını müəyyən etmək üçün hansı göstəricidən istifadə olunur?

- Yoxsulluq həddi
- Himayədarlıq
- Böhran və qıtlıq
- İnflyasiya
- Kasıblıq səviyyəsi

233 əlillərin sosial müdafiəsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanunu neçənci ildə qəbul olunub?

- 1993-01-01
- 1992-08-25
- 1992-01-01
- 1991-08-20
- 1992-01-25

234 Sosial yardımın maliyyə mənbəyi:

- Sosial yardım yerli biznesmenlərin və sahibkarların könüllü verdiyi yardımlar hesabına maliyyələşir.
- Sosial yardım məcburi sosial ayırmaların hesabına maliyyələşir
- Sosial yardım neft fondundan maliyyələşir
- Sosial yardım dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir
- Sosial yardım xarici dövlətlərin verdiyi yardımlar hesabına maliyyələşir

235 Ünvanlı Dövlət Sosial Yardım haqqında Azərbaycan Respublikası Qanunu tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı nə vaxt təsdiq olunub?

- 2006-07-01
- 2005-10-21
- 2005-12-17
- 2005-11-16
- 2006-01-01

236 Sosial yardım hansı formada göstərilir?

- Sosial sahələrin tənzimlənməsi, imtiyazların və güzəştlərin verilməsi, məcburi sosial sığorta, sosial təminat və sosial yardım, pulsuz və güzəştli xidmətlər
- Əhalinin müxtəlif sosial risklərdən sığortalanmasının təşkili prosesində yaranan iqtisadi münasibətlər
- Nəqd və nəqdsiz pul ödənişləri, natural mədaxil, pulsuz və güzəştli xidmətlər
- Əhali gəlirlərinin indeksləşdirilməsi, gəlirlər üzrə minimum sosial zəmanətlərin təmin olunması, sosial sahələrin tənzimlənməsi, imtiyazların və güzəştlərin verilməsi, məcburi sosial sığorta, sosial təminat və sosial yardım
- Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab, yaradıcı əməyin inkişaf etdirilməsi, ictimai münasibətlərin humanistləşdirilməsi prinsiplərinə əsasən

237 Minimal zəruri qida məhsulları dəstinə daxil deyil:

- Çörək və çörək məmulatları
- Ət və ət məhsulları
- Müxtəlif növ turşular
- Süd və süd məhsulları
- Yumurta

238 Sosial texnologiyalara aid deyil:

- Sosial proqnozlaşdırma
- Sosial iş
- Sosial müdafiə
- Sosial lahiyələşdirmə

- Sosial status

239 Əhalinin gəlirlərinin indeksləşdirilməsi:

- istehlak qiymətlərinin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi
 minimal dövlət standart və normativləri
 minimal büdcə xərcləridir
 əhalinin əsas gəlirlərinin real məzmunun yüksəldilməsi tədbirləri
 İmtiyazların verilməsi

240 Sosial sferanın minimal dövlət standart və normativləri ilə tənzimlənməsi:

- hər şeydən əvvəl, təhsil, səhiyyə, mənzil, əmək iqtidarında olmayan əhaliyə sosial xidmət və s. üzrə minimal büdcə xərcləridir
 İmtiyazların verilməsi
 minimal büdcə xərcləridir, minimal dövlət standart və normativləri
 əhalinin əsas gəlirlərinin real məzmunun yüksəldilməsi tədbirləri başa düşülür
 istehlak qiymətlərinin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi

241 Sosial müdafiə sistemində münasibətlər obyektii:

- sosial müdafiənin formasıdır
 muzzdlu işçilər
 işləyən əhali
 ilk növbədə, işləməyən əhalidir
 yardım

242 Vətəndaşların Konstitusiyada nəzərdə tutulan sosial zəhmət sahəsində hüquqlarının təmin edilməsi vasitəsi:

- Sosial standartlar
 Gəlirlər
 Sosial transfertlər
 Pensiya
 Sığorta

243 Sosial müdafiənin əsas istiqamətləri hesab olunmur:

- Ailənin sosial müdafiəsi
 Əmək qabiliyyəti olmayanların sosial müdafiəsi
 Əmək qabiliyyətli əhalinin sosial müdafiəsi
 Uşaqların sosial müdafiəsi
 Şirkətinin sosial müdafiəsi

244 İndeksasiyaya bağlı sullara cavab deyil?

- İndeksasiya qiymətlərin qaldırılmasından sonra həyata keçirilir
 Gəlirlərin dövlət indeksasiyası yaşayış dəyərinin artmasının nəzərə alınması əsasında həyata keçirilir
 Gəlirlərin dövlət indeksasiyası yaşayış dəyərinin artması nəticəsində əhali gəlirlərində itkinin qarşısını almaq məqsədi ilə həyata keçirilən kompensasiya tədbirləri sistemidir
 Əhalinin sosial müdafiəsinin formalarından biri də gəlirlərin indeksasiya edilməsidir
 İndeksasiya inflyasiya şəraitində istehlak qiymətlərinin artması ilə əlaqədar əhali gəlirlərinin bu qiymətlərə uyğunlaşdırılması tədbirlərini əks etdirir

245 Yardım ödənişlərinin olcusunə görə yanaşma deyil:

- Ehtiyacı olanların hamısına eyni ölçüdə yardım ödənilir
- Yardım ya əvvəlki əmək haqqı səviyyəsinə, ya da sığorta ödəmələrinin həcminə əsaslanır
- Yardım fərdi təminatə əsaslanır
- Ehtiyacı olanların hamısına eyni ölçüdə yardım ödənilir
- Yardımın həcmi ehtiyac və tələbat əsasında müəyyən olunur

246 Əhalinin sosial-iqtisadi inkişaf səviyyəsi tədqiq edilərkən əsasən aşağıdakı məsələlər araşdırılır. Hansı doğru deyil?

- Sosial-iqtisadi yardıma ehtiyacı olan aztəminatlı əhali təbəqələrinin seçilməsi və xarakterizə edilməsi
- Əhalinin ayrı-ayrı sosial, demoqrafik və digər qrupları arasında cəmiyyətin sosial differensiallaşması dərəcəsinin qiymətləndirilməsi
- Yardımın həcmi, onun ehtiyac və tələbat əsasında müəyyənlişməsinin təhlili
- Əhalinin sosial-iqtisadi rifahının ümumi və hərtərəfli xarakteristikası
- Müxtəlif sosial-iqtisadi faktorların yaşayış səviyyəsinə təsirinin xarakteri, onların tərkibi və dinamikası

247 Sosial xidmətlərin növləri üzrə qrupları deyil:

- Pullu xidmətlər qrupu
- Köməkçi xidmətlər qrupu
- Əlavə xidmətlər qrupu
- Güzəştli xidmətlər qrupu
- Pulsuz xidmətlər qrupu

248 Ehtiyac meyarı nə deməkdir?

- Əhalinin əsas sosial-demoqrafik qrupları üzrə yaşayış minimumundan asılı olaraq ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə dövlət büdcəsi ilə birgə hər il üçün təsdiq olunan həddir
- Əhalinin əsas sosial-demoqrafik qrupları üzrə yaşayış minimumundan asılı olaraq ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə dövlət büdcəsi ilə birgə hər ay üçün təsdiq olunan həddir
- Əhalinin əsas sosial-demoqrafik qrupları üzrə yaşayış minimumundan asılı olaraq ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə dövlət büdcəsindən kənar hər il üçün təsdiq olunan həddir
- Əhalinin əsas sosial-demoqrafik qrupları üzrə yaşayış mühitindən asılı olaraq ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə dövlət büdcəsi ilə birgə hər il üçün təsdiq olunan həddir
- Əhalinin əsas sosial-demoqrafik qrupları üzrə yaşayış minimumundan asılı olmayaraq ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə dövlət büdcəsi ilə birgə hər il üçün təsdiq olunan həddir

249 Sosial yardım hansı müddətə təyin edilir?

- 3 ay müddətinə
- 1,5 il müddətinə
- 1 il müddətinə
- 2 il müddətinə
- 6 ay müddətinə

250 Sosial yardımın təyin olunması zamanı ailə tərkibində nəzərə alınmayan şəxslər kimlərdir?

- Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşamayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşları
- Cəzaçəkmə müəssisələrində cəza çəkən şəxslər
- Müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olan şəxslər
- Tam dövlət təminatında olan şəxslər
- Təhsil alanlar

251 İndeksləşdirmə əhalinin hansı gəlirlərinə və əmanətlərinə tətbiq olunur?

- Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələrinə görə
- Məşğuliyyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı və strukturuna görə

- İşçilərin əmək haqqına, vətəndaşların əmanət banklarında olan əmanətlərinə, dövlət istiqrazları və digər qiymətli kagızlara, təqaüdlərə və sosial müavinətlərə
- Məzmununa, keçirildiyi yerə, hərəkət üsuluna, müddətinə, iştirakçıların tərkibinə və sayına, keçirilmə üsuluna görə
- Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab, yaradıcı əməyin inkişaf etdirilməsi, ictimai münasibətlərin humanistləşdirilməsi prinsiplərinə əsasən

252 Sosial yardıma aid edilmir:

- Dotasiyalar
- Təqaüdlər
- Maliyyə yardımı
- Sosial transferlər
- Müxtəlif növ güzəştlər

253 Fövqaladə vəziyyətlərdə və yaxud sosial sığortanın əhatə etmədiyi yoxsul vətəndaşlara və ailələrə kömək üçün təşkil edilmiş fəaliyyətlərin məcmusu:

- Sosial müavinət
- Sosial təzminat
- Sosial sığorta
- Sosial pensiya
- Sosial xidmət

254 Az miqdarda (2000 manatadək) məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının qanunvericilikdə müəyyən edilmiş müddətdə ödənilməməsinə görə hansı tədbir görülür?

- İnzibati xətanın bilavasitə obyektı olmuş məbləğin 20 faizindən 50 faizinədək cərimə
- İnzibati xətanın bilavasitə obyektı olmuş məbləğin 50 faizindən 80 faizinədək cərimə
- İnzibati xətanın bilavasitə obyektı olmuş məbləğin 20 faizindən 30 faizinədək cərimə
- İnzibati xətanın bilavasitə obyektı olmuş məbləğin 30 faizindən 50 faizinədək cərimə
- İnzibati xətanın bilavasitə obyektı olmuş məbləğin 30 faizindən 70 faizinədək cərimə

255 Hamiləliyə və doğuma görə müavinətin ümumi məbləği:

- Gündəlik müavinətin məbləğinin əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi nəticəsində buraxılmış iş günlərinin sayından çıxmaqla tapılır
- Aylıq müavinətin məbləğinin əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi nəticəsində buraxılmış iş günlərinin sayına vurulması ilə tapılır
- Gündəlik müavinətin məbləğinin əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi nəticəsində buraxılmış iş günlərinin sayına vurulması ilə tapılır
- Həftəlik müavinətin məbləğinin əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi nəticəsində buraxılmış iş günlərinin sayına vurulması ilə tapılır
- Aylıq müavinətin məbləğinin əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi nəticəsində buraxılmış iş günlərinin sayına bölünməsi ilə tapılır

256 Müavinət hesablanarkən əməyin ödənilməsi fondundan verilən mükafatlar, əmək haqqına əlavələr orta aylıq miqdarında nəzərə alınır:

- Onların keçən ildə hesablanmış ümumi məbləğin 3 aya bölünməsi yolu ilə
- Onların keçən ildə hesablanmış ümumi məbləğin 12 aya vurulması yolu ilə
- Onların keçən ildə hesablanmış ümumi məbləğin 12 aya bölünməsi yolu ilə
- Onların keçən ildə hesablanmış ümumi məbləğin 6 aya bölünməsi yolu ilə
- Onların keçən ildə hesablanmış ümumi məbləğin 6 aya vurulması yolu ilə

257 Aşağıdakılardan sosial yardıma aid edilməyən hansıdır?

- Təqaüdlər

- Dotasiyalar
- Maliyyə yardımı
- Sosial transferlər
- Müxtəlif növ güzəştlər

258 Sosial standartlar nədir?

- Bütün vətəndaşlara onların əmək nailiyyətləri nəzərə alınmadan və ehtiyacı olması yoxlamadan rifah və xidmətlərin təklif edilməsidir
- Vətəndaşların konstitusiyada nəzərdə tutulan sosial zəmanət
- Sosial xidmətlər minimumudur
- Böhran dövründə aztəminatlı əhali təbəqələri üçün
- Əhalinin ayrı-ayrı kateqoriyalarına sosial zəmanət kimi ifadə

259 Sosial yardım sistemində islahatların əsas məqsədləri aşağıdakılardır:

- Xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi və məskunlaşma dərəcəsi, səhiyyənin planlaşması
- Sintetik və natural göstəricilər, maddi rifahın bölgüsünün strukturu və [yeni cavab]
- Məşğuliyyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu
- Sosial müavinətlərin ünvanlılığının, səmərəliliyinin və effektiv olmasının təmin olunması, sosial yardım sisteminin bazar şəraitinə uyğunlaşdırılması
- İnsanın fərdi xarakteristikaları və keyfiyyətləri, iqtisadi sistemin səmərəliliyi, sahə, müəssisə, regional xüsusiyyətlər, mülkiyyət formaları

260 Külli miqdarda (50000 manatadan yuxarı) məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınmaya görə hansı cəza tədbiri görülür?

- Yeddi ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə üç ildən beş ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə
- Beş ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə üç ildən yeddi ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə
- Üç ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə üç ildən yeddi ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə
- Üç ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə üç ildən beş ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə
- Üç ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə beş ildən yeddi ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə

261 Azərbaycanda turizmin coğrafiyasını müəyyənləşdirmir

- landaşftlar və örtüklər
- dağlar
- su təminatı
- meşə və iqlim
- sosial infrastruktur

262 İqtisadi təhlilə görə suni turizm şəraiti yaratmaq təbii turizmdən fərqli olaraq neçə dəfə baha başa gəlir

- 2-3
- 4-8
- 3-6
- 6-10
- 3-5

263 Turist xidmətlərinin hansı fərqli xüsusiyyətlərə vardır

- Rəqabət qabiliyyətli mühitin yaradılmasıdır

- Hər hansı bir ölkənin daxili və onun sərhədlərindən kənarında təşkil olunan səyahətlərdir
- Dövlətin milli sərhədlərindən kənarında həyata keçirilən səyahətlərdir
- Sahibkarlıq fəaliyyətinin səmərəli təşkili
- İstifadəsi mümkün olmayan, xidmətlərin hiss edilməməsi, mövsümi dəyişmələrə məruz qalma, müəyyən yerə bağlılıq, istehlakçılar

264 Mexmanxana sektorunda idarəetmə qərarlarına qarşı hansı əsas tələblər qoyulur

- Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış
- Məqsədli meylə, istiqamətə malik olması, sistemli, saslandırma, iyerarxiyalı qaydada subordinasiya olunması, konkret ünvanlı olması, direktivlik, müvafiq resurslarla təminat
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
- Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə

265 Turizm bazarında satışın effektivliyinin yüksəlməsinin müəyyən edici amillərinə daxildir

- İstehlakçı tələbinin inkişaf istiqamətlərinin öyrənilməsi, bazarda olan tələb və təqdim olunan təklif arasındakı uyğunluğun tədqiq edilməsi, rekreasiya şərtlərinin və istirahət infrastrukturunun təhlili
- Turist axınlarının həcmi, maddi-texniki bazanın mövcud vəziyyəti və inkişafı, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri, beynəlxalq turizmin inkişafı motivləri
- Kompleks və qrup turları vasitəsilə xidmətlərə çəkilən xərclərin azaldılması və mərkəzləşdirilmiş bronlaşdırma sistemindən istifadə edilməsi
- Maddi stimullaşdırma və əmək haqqı sisteminin formalaşması, iş şəraitinin təmin edilməsi və vəzifə irəliləyişi perspektivinin işlənməsi
- İcraçıların münasib sayının müəyyənəlməsi; keyfiyyət tərkibi və kadrlar seçiminin müəyyənəlməsi, personalın peşə-ixtisas səviyyəsinə müvafiq surətdə iş yerləri üzrə bölgü, ixtisaslı işçilərin saxlanması

266 Turizm məhsulunun aşağıdakı istehlak xüsusiyyətləri vardır

- Ekskursiyaların ümumi xüsusiyyətləri
- Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası
- Bütövlük, effektivlik, etibarlılıq, aşkarlıq, çeviklik, qonaqpərvərlik
- Ciddi hesabat blanklarının tədqiqi və tərtibi, məsuliyyət
- Kompleks səfərlər, istirahət və kompleks turlara xidmətlər paketi

267 Turizm məhsulunun irəliləyişinin məqsədi aşağıdakı istiqamət üzrə müəyyən olunur

- İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketing tədqiqi
- Bazarın yayılması, mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutlara tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi
- Xidmətlər paketi rekvizitləri, turist yollayışlarının qiymətləri
- Hərəkət fəallığı, məkdaşların gəlirin artırılmasında maraqlı olması, firmanın gündəlik işinin təşkili, yekun gəlirin əldə olunması
- Kütləvi informasiya vasitələri, çap reklam nəşrləri, kino və video reklam, küçə reklamı, suvenirilər, sərgilər, birjalar, yarmarkalar

268 Turizm sənayesinə daxildir

- Komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, inkişaf etmiş hidroqrafik şəbəkələrin və təbii su hovuzlarının olması, təbiət obyektlərinin təmiz və yararlı vəziyyətdə olması
- Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi sabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi sabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər
- Turizm fəaliyyəti təşkilatçıları, daşınma vasitələri, mehmanxana sənayesi, ictimai iaşə sistemi, əyləncə sistemi və attraksionlar, infrastruktur, dinc münasibətlər, iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr
- İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq

- Turizm fəaliyyəti təşkilatçıları, daşınma vasitələri, mehmanxana sənayesi, ictimai iaşə sistemi, əyləncə sistemi və attraksionlar, turizm infrastrukturunu, sığorta işi, bank və maliyyə xidmətləri, informasiya xidmətləri, turizm informasiya mərkəzləri

269 Mexmanxanalarda əyləncələrin müxtəlifliyi necə əsaslandırılır

- Əyləncələrin rəngarəngliyinin formalaşması, müxtəlif əyləncələrin vacibliyinin müqayisəsinə keçmək, daha sonra şəxsiyyətin inkişafında ayrı-ayrı məşğuliyyətlərin payının qiymətləndirilməsi
- Menecerlər və əməkdaşlarla əlaqə yaratmaq formalarını həyata keçirmək, özünün funksional fəaliyyəti çərçivəsində əməkdaşların işçini koordinasiya və təşkil etmə
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satışın kompleks qiymətləndirilməsi
- İnsan tərəfindən könüllü olaraq əyləncə növünün seçilməsi, əyləncə növlərinin qeyri-məhdud sayı, əyləncənin istehlakı üçün şəxsiyyətin ilkin hazırlanması, əyləncələrin digər məşğuliyyətlərlə kombinasiya edilməsi
- Məqsədli meylə, istiqamətə malik olması, sistemli, əsaslandırma, iyerarxiyalı qaydada subordinasiya olunması, konkret ünvanlı olması, direktivlik, müvafiq resurslarla təminat

270 Turizmə təsir edən müsbət amillərə aşağıdakılar daxildir:

- Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
- Əyləncə mərkəzləri, attraksionlar, tarixi abidələr, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi
- Real gəlirlərin artımı, gəlirlərin daha müntəzəm bölüşdürülməsi, valyuta kursunun stabil vəziyyəti
- Turizmin inkişafı iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilir, sosial problemlərin meydana çıxmasına şərait yaradılır

271 Turizmə təsir edən mənfi amillərə aşağıdakılar daxildir:

- İqtisadi böhranların əmələ gəlməsi, sənaye istehsalının aşağı düşməsi, valyuta sistemində qeyri stabillik
- Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
- Real gəlirlərin artımı, gəlirlərin daha müntəzəm bölüşdürülməsi, valyuta kursunun stabil vəziyyəti
- Əhalinin öz mədəni irsinə marağı artır, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilir, dövlət inhisarçılığa şərait yaradır

272 Otellərdə çarpayı fondunun gücü aşağıdakı düsturla müəyyən olunur: Burada: Gç.f - çarpayı fondunun ümumi say göstəricisi; Çil - il ərzində istifadə edilən çarpayı yerlərinin sayı; Çm - mövsümi istifadə edilən çarpayı yerlərinin sayı; T - mövsümi turist günlərinin sayı.

- $Gç.f = \text{Çil} + (Gm / T)$
- $Gç.f = \text{Çil} \times 365 - Gm \times T$
- $Gç.f = (\text{Çil} \times 365) / (Gm \times T)$
- $Gç.f = \text{Çil} + (Gm \times T)$
- $Gç.f = \text{Çil} \times 365 + Gm \times T$

273 Turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri özündə aşağıdakı parametrləri birləşdirir:

- Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər, işçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri, istehsal fondundan istifadənin göstəriciləri, turizm xidmətlərinin maya dəyəri, mənfəət, rentabellik
- Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
- İşçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri, istehsal fondundan istifadənin göstəriciləri, turizm xidmətlərinin maya dəyəri, mənfəət

- Əmək məhsuldarlığı, əmək haqqı ödəmələrinin səviyyəsi, dövrüyyə vəsaitlərini təkrar istehsalı, ödəmə qabiliyyəti, maliyyə sabitliyi
- Turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı; turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar

274 Turizmin maddi-texniki bazasına daxildir

- Turizmin inkişafı əhalinin məşğulluğunu təmin edir, əhalinin öz mədəni irsinə marağı artır, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri
- İstehsalçılar üçün müxtəlif istehlakçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması
- İstehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri, beynəlxalq turizmin inkişaf göstəriciləri
- Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriyaaların, çarpayı fondları və otaqların sayı, turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı, turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları
- İstehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması

275 Turizmdə investisiya nəyi ifadə edir

- Aksioner cəmiyyətlər, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər, yoldaşlıqlar müəssisələri, məhdud yoldaşlıq müəssisələrinin yaradılmasını
- Məşğulluğun artırılması, əhali gəlirlərinin səviyyəsinin yüksəldilməsi, həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması
- Turizm sahəsində xüsusi razılığın verilməsini təmin edir
- Turizmin normativ bazasını işləyib hazırlayır
- Mehmanxana və turizm xidmətləri ilə məşğul olan müəssisələrin tikintisi, modernləşdirilməsi və yenidən qurulmasına kapital qoyuluşundan ibarətdir

276 Turizmdə multiplikator effekt hansı formada xarakterizə olunur.

- İnsan İnkişafı İndeksində mövcud dəyişikliklərin investisiya məsrəflərində əsasən dəyişikliklərinə olan nisbəti kimi
- Umumi Daxili Məhsulda mövcud dəyişikliklərin investisiya məsrəflərində əsasən dəyişikliklərinə olan nisbəti kimi
- Məcmu Milli Gəlirdə mövcud dəyişikliklərin investisiya məsrəflərində əsasən dəyişikliklərinə olan nisbəti kimi
- Xalis milli məhsulda mövcud dəyişikliklərin investisiya məsrəflərində əsasən dəyişikliklərinə olan nisbəti kimi
- Milli səviyyədə marketinq konsepsiyalarının mövcud dəyişikliklərin investisiya məsrəflərində əsasən dəyişikliklərinə olan nisbəti kimi

277 Turist axınlarının həcmi xarakterizə edən göstəricilərə daxildir:

- Maddi-texniki bazanın mövcud vəziyyəti və inkişafı, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri, rəqabəti qabaq-layan yeni fəaliyyət formalarının inkişafı
- Turistlərin getdikləri ölkələrdə qalmalarının orta davamlıq müddəti, dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması
- Turistlərin ümumi sayı, dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması
- Turistlərin ümumi sayı, turist günlərinin sayı, turistlərin getdikləri ölkələrdə qalmalarının orta davamlıq müddəti
- Turist axınlarının həcmi, maddi-texniki bazanın mövcud vəziyyəti və inkişafı, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri, rəqabəti qabaq-layan yeni fəaliyyət formalarının inkişafı

278 Turizmdə ödəmə balansına aid edilir

- Kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri aid edilir
- Turistlərin turizm xidmətləri və turizm məhsullarının alınması sərf etdikləri xərclər nəticəsində müəyyən olunur
- Ölkəni tərk edən yerli turistlərin xərcləri ilə ölkəyə gələn xarici turistlərin yerli turizm məsulları və xidmətlərin istehlakına sərf etdikləri xərclər qarşı-qarşıya qoyulur
- Turist xərclərinin regionda dövr etməsinin hərəkət verici qüvvəsi – multiplikator effekti ilə müəyyən olunur
- Məişət əşyalarının alınması, kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri aid edilir

279 Müvafiq olaraq ÜTT turist xərclərinə aşağıdakıları aid edir

- Kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri
- Məişət əşyalarının alınması, kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri
- Ölkəni tərk edən yerli turistlərin xərcləri ilə ölkəyə gələn xarici turistlərin yerli turizm məsulları və xidmətlərin istehlakına sərf etdikləri xərclər qarşı-qarşıya qoyulur
- Turistlərin turizm xidmətəri və turizm məhsullarının alınması sərf etdikləri xərclər
- Dövlət çevrilişləri və terror hadisələrinin həyata keçirilməsi, səyahətlərin sığortalanması, valyuta mübadiləsi və yol çeklərinin komission yığılı, rabitə xərcləri

280 Turizmdə tədiyyə balansının passivlərinə aşağıdakılar daxil edilir

- Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması
- Turistlərin getdikləri ölkədə əmtəə və turizm xidmətlərinin alınmasına çəkdikləri xərclər, turistlərə xidmət göstərmək məqsədilə idxal olunan məhsullara çəkilən xərclər, çıxan turistlərin xarici nəqliyyat kampaniyalarına ödədikləri xərclər, ölkədə turizmin inkişafına qoyulmuş xarici investisiya və kreditlərə görə ödəmələr
- İqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanması funksiyası
- İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası
- Xidmətlərin səviyyəsinə, göstərilən xidmətin nomenklaturasına və keyfiyyətinə görə, daxili, daxil olan və xaric olan turizm, dünya, ölkələr, regionlar, mahallar, şəhərlər üzrə, sosial-demoqrafik meyarlara əsasən

281 Turizm bazarı hansı iqtisadi sistemin elementidir

- Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
- Turist tələbi, turizm məhsulunun təklifi, qiymət və rəqabət elementlərinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
- Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementlərinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
- Turizm məhsulunun təklifi, təhsil və səhiyyə sisteminin qiymət və rəqabət elementlərinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
- Turist tələbi və ya turizm məhsulunun qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir

282 Turist bazarının mahiyyəti onun hansı funksiyalarında ifadə olunur

- Turist məhsulunun istehlakçıya çatdırılması prosesinin təşkil olunması, əməyə material-maddi stimulun iqtisadi təminatı, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi
- Milli səviyyədə marketing tədqiqatları, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi
- Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi
- Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması
- Turist məhsuluna olan dəyərin və istehlak dəyərinin realizə olunması, turist məhsulunun istehlakçıya çatdırılması prosesinin təşkil olunması, əməyə material-maddi stimulun iqtisadi təminatı

283 Dirildilmiş personajları olan, onlarla ünsiyyətdə olmaq imkanı olan çox populyar tematik parklara daxildir

- Disneylend, Ermitraj, Mömünə Xatun, Meqapolis, İçərişəhər, Leqolend, Port Aventura
- Disneylend, Leqolend, Port Aventura və s.
- Disneylend, Meqapolis, İçərişəhər, Leqolend, Port Aventura
- Sultaniyyə, Disneylend, Meqapolis, İçərişəhər, Leqolend, Port Aventura
- Sultaniyyə, Burc Əl Ərəb, Disneylend, Meqapolis, İçərişəhər, Leqolend, Port Aventura

284 Dünya mehmanxana sənayesinin təcrübəsi əsasında hansı mehmanxana müəssisə tipləri fərqləndirilir

- Luks otel, orta dərəcə, apartament, ekonom, kurort, turist mehmanxanaları, turist bazası, aeroport, azart, B&B, motel, rotel, botel, flotel, flaytel, bunqalo, kempinq və konqres otellər

- Orta dərəcə, apartament, ekonom, kurort, turist mehmanxanalari, turist bazası, aeroport, azart, kristal, platin, subardinasiya, B&B, motel, rotel, hotel, flotel, flaytel, bunqalo, kempinq və konqres otellər
- Luks otel, orta dərəcə, apartament, ekonom, kurort, turist mehmanxanalari, turist bazası, aeroport, azart, B&B, motel, rotel, hotel, flotel, flaytel, aventura, internet, bunqalo, kempinq və konqres otellər
- Luks otel, orta dərəcə, apartament, ekonom, kurort, turist mehmanxanalari, turist bazası, maksimum, aeroport, azart, B&B, motel, rotel, hotel, flotel, pleyboy, flaytel, bunqalo, absis, kempinq və konqres
- Apartament, ekonom, kurort, turist mehmanxanalari, turist bazası, aeroport, azart, B&B, motel, kristal, platin, rotel, subardinasiya, hotel, flotel, flaytel, bunqalo, pleyboy, kempinq və konqres otellər

285 Dünya mehmanxana sənayesində klassifikasiya nədir

- Texnoloji inkişaf, firma və dövlətin qarşılıqlı əlaqəsi, transmilli xarakter, idarəetməyə yeni tələblərin meydana çıxması
- Turizm bazarının sistemli təhlili, resursların hərəkəti, məhsul və xidmətlərin hərəkət kanalları, qiymət, reklam, ictimaiyyətə, firmadankənar əlaqələr
- Konkret mehmanxananın və nömrələrin xidmət standartlarına uyğunluğunun təyin olunmasıdır
- Otelərdə idarəetmənin nəzarət texnologiyasının müəyyənəndirilməsi
- Təşkilatın, firmanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi, özünün funksional fəaliyyəti çərçivəsində əməkdaşların işçini koordinasiya və təşkil etmə

286 Turizm bazarını əhatə etmək seçimi zamanı hansı amillər nəzərə alınmalıdır

- Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsi
- Firmanın ehtiyatları, məhsulun yekcins olma dərəcəsi, rəqiblərin marketing strategiyası
- Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı
- Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmişin nəqliyyatı
- Komplekləşdirici, servis, zəmanət ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr

287 Biznes planın tərtib olunması zamanı ərazinin əhəmiyyətli turist-kurort zonası kimi tanınması haqqında aşağıdakı sənədlər hazırlanır

- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
- Bir və ya bir neçə unikal təbii müalicəvi sərvətlərə, bu sərvətlərin lazımı ehtiyatına, kurort tikintisi üçün kifayət və münasib sahəyə malik olmalıdır, ekoloji və sanitar-epidemioloji normalara uyğun gəlməlidir
- Fəaliyyətdə olan turist-kurort obyektlərinin siyahısı, təbii-müalicə sərvətlərinin vəziyyəti haqqında balneoloji və onların ehtiyatları haqqında ekspert nəticələri, təbii müalicəvi və başqa təbii sərvətlərin, ərazinin vəziyyəti haqqında dövlət ekoloji və sanitar-epidemioloji tədqiqatların nəticələri
- Turizm müəssisələrinin və turizm müəssisələrinin təsnifatı, turizm məhsullarının təhlükəsizliyinin və keyfiyyətinin təmin edilməsi, turizm məhsullarının turist tələbatına uyğunluq parametrlərinin müəyyənəndirilməsi
- Əhalinin yaşlaşması, işləyən qadınların sayının artması, gec ailə qurmaq meylləri, tənha insanların, ailə qurmayanların sayının artması, övladsız ailələrin sayının artması, ödənişli məzuniyyətlərin müddətlərinin artması, ailə gəlirlərinin artması

288 Respublikanın rekrasion rayonlaşmasının çoxfazlı sxemi aşağıdakı kimi müəyyənəndirilir

- Təşkilati xarakterli müxtəlif mexanizmlər və sosial-iqtisadi mülahizələr sistemi vasitəsilə turizmin aktual problemlərinin dərk edilməsi, qanunverici təşəbbüs və sosial turizmin təşkilinin yeni növü əsasında ölkədə sosial turizmin bərpası
- Tələbat” blokunun rayonlaşdırılması, ”Təklif” blokunun rayonlaşdırılması, ”Tələbat-təklif” probleminin “balans” yanaşma əsasında inteqral sahəli rekrasion rayonlaşdırılması, makroiqtisadiyyatın ərazi təşkilinin tərkib hissəsi kimi turizm və istirahətin optimal yayılması problemini həll edən rekrasion rayonlaşdırma
- Mehmanxanalarnın xidmət standartlarına uyğunluğunun təyin olunması
- Heyətdən istifadə olunmanın səmərəliliyinin artırılması, müxtəlif səviyyələrdə qəbul olunmuş qərarların səlahiyyətlərinin artırılması
- Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunmasını bildirir

289 .Turizm iqtisadiyyatında marketing tədbirlərinin aparılmasının vacibliyi aşağıdakı kimi təyin olunur

- Proqnozlaşdırmanın hazırlanması üçün vaxtın ayrılması, tələb olunan dəqiqlik səviyyəsi, araşdırmaq üçün verilənlərin xarakteri, proqnoz verilən müddət
- Bu sahəyə vəsait qoyuluşları, turizm müəssisələrindən və turistlərdən əldə olunan gəlirlər, turizm sahəsində işləyənlərin maddi təminatı, yeni iş yerlərinin yaradılması ilə müəyyən olunur
- Turizmdə reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması
- Təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, konsultativ-ümumi idarəçiliklə bağlı suallara cavab verən konsultasiya xidməti göstərən fəaliyyət, kommersiya-istehsal olunmuş məhsulun istehlakçıya çatdırılmasında aralıq fəaliyyətdir
- Dövlət çevrilişləri və terror hadisələrinin həyata keçirilməsi, səyahətlərin sığortalanması, valyuta mübadiləsi və yol çeklərinin komission yığılı, rabitə xətləri

290 Turizm və Səyahətlər sahəsində Tədqiqatlar Assosiasiyasının (TTRA) əsas məqsədi nədir?

- Beynəlxalq turizmin təhlükəsizliyi sahəsində əməkdaşlığın təmin olunması
- Beynəlxalq turizmin inkişaf tendensiyasını müəyyənləşdirmək üçün tədqiqatların aparılması
- Keyfiyyətin yüksəldilməsi və turizm marketingi, planlaşdırma və inkişaf səmərəliliyini artırmaq üçün elm və marketing tədqiqatları üzrə informasiyanın açıqlılığını təmin etməkdir
- Vahid bazar imicini formalaşdırmaq və turizm xidmətlərinin vahid keyfiyyət standartını müəyyənləşdirmək
- Beynəlxalq turizm statistikasının aparılması

291 Mənfəətin hesablanma metodikası necə təsnifləşdirilir

- İqtisadi münafiqələrin və bazar münasibətlərinin iştirakçıları arasında ziddiyyətlərin yumşaldılması, gəlir və əmək haqqının diferensiasiyasının qarşısının alınmasıdır, turizm xidmətlərinin standartlaşdırılması
- Turizmin inkişafına dair dövlət proqramı işləyib hazırlamaq; turizm sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənləşdirmək; turizmin normativ bazasını işləyib hazırlamaq
- Fövqəladə vəziyyət yarandığı hallarda dövlət Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarında Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafiəsi üzrə, o cümlədən onların müvəqqəti olduqları ölkədən köçürülməsi üzrə tədbirlərə
- Xüsusi mənfəət normasını formalaşdırır, hər bir turist müəssisənin yerləşdiyi şəraitdən, onun tutumundan, istehsal güclərindən, xarici ölkələrin və yerli turistlərin tələbatından asılı olaraq reallaşan, satılan məhsul və xidmətlərə görə
- Yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirmək marağında olmaq, müəssisənin idarə edilməsi zamanı səmərəli qiymət siyasəti həyata keçirmək, bazarın konyukturasını düzgün qiymətləndirmək və öz məhsuluna obyektiv qiymət təyin etmək

292 Turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələrə daxil edilir

- Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis, istehsal, mədəni-məişət xidmətləri, turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, kirayə məntəqələri, avtomobil, aviasiya, dəmir yolu, dəniz ilə çay donanması müəssisələri
- Avtomobil, aviasiya, dəmir yolu, dəniz ilə çay donanması müəssisələri, kanat və boru-kəmərlər nəqliyyatı
- Avtomobil, aviasiya, dəmir yolu, dəniz ilə çay donanması müəssisələri, mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, səhiyyə müəssisələrinin çarpayı normaları və s.
- Avtomobil, aviasiya, dəmir yolu, dəniz ilə çay donanması müəssisələri və s.
- Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis müəssisələri, avtomobil, aviasiya, dəmir yolu, dəniz ilə çay donanması müəssisələri

293 Turizmdə sahibkarlığın əsas bölmələrinin sxemi necə ifadə olunur

- Turizm infrastrukturu, sığorta işi, turoperator və turagentlər
- Xidmətlər sənayesi, gid-ekskursiya bələdçiləri, əyləncə sənayesi, qidalanma sənayesi, nəqliyyat, mehmanxana sənayesi
- Xidmətlər sənayesi, əyləncə sənayesi, qidalanma sənayesi
- Xidmətlər sənayesi, gid-ekskursiya bələdçiləri, əyləncə sənayesi
- Nəqliyyat, mehmanxana sənayesi

294 Çarter necə ifadə olunur

- Beynəlxalq turizmdə müəyyən müddətə və ya daimi reyslərlə uçan təyyərələrdə yerlərin bir qisminin icarəyə alınması haqqında müqavilədir
- Xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə haqqında müqavilədir
- Beynəlxalq turizmdə təyyərələrin satın alınması haqqında müqavilədir
- Beynəlxalq turizmdə müəyyən müddətə və ya daimi reyslərlə uçan təyyərələrdə bütün yerlərin icarəyə alınması haqqında müqavilədir
- Daimi reyslərdə rəqabətin meydana gəlməsi, turoperator strukturunun formalaşması və onun sonrakı ixtisaslaşması haqqında müqavilədir

295 Turizm müəssisələrində hesablama metodlarından asılı olaraq hansı mənfəət göstəriciləri fərqləndirilir

- Xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə
- Xüsusi maraq, xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, istehsal mənfəəti
- Rəqabətin meydana gəlməsi, turoperator strukturunun formalaşması və onun sonrakı ixtisaslaşması
- Balans mənfəəti, məhsul və xidmətin reallaşdırılması, xalis mənfəət
- Xüsusi maraq, xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə

296 Turizmdə proqnozlaşdırma məqsədi kim hansı göstəricilər müəyyən edilmişdir

- Satışın həcmi, məhsuldan və ya müxtəlif növ xidmətlərdən gəlir, onların nəticələri, marketing fəaliyyətinin proqnozlaşdırılması, xidmətlərin inkişafı
- Fəaliyyət qabiliyyəti olan hər bir Azərbaycan vətəndaşı, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq hüquqi şəxslər, hər bir xarici vətəndaş və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslər, xarici hüquqi şəxslər
- Empirik, optimistik, evristik yanaşma, sistemli proqnozlaşdırma
- İnsan İnkişafı İndeksində mövcud dəyişikliklərin investisiya məsrəflərində əsasən dəyişikliklərinə olan nisbəti
- Turizm fəaliyyətinə kömək edir, onun inkişafı üçün şərait yaradır, ölkə haqqında turizm üçün əhəmiyyətli bir diyar kimi təsəvvür yaradılması

297 ÜTT-nin proqnozlarına görə 2020-ci ildə dünyanın ən populyar turist istiqamətlərində hansı ölkədə turist gəlişlərinin miqdarı nə qədər proqnozlaşdırılır və dünya turizm bazarında payı neçə faiz olacaq

- Fransa; 93,3 milyon nəfər; 5,8%
- ABŞ; 160,4 milyon nəfər; 6%
- Rusiya; 47,1 milyon nəfər; 8,2%
- İtaliya; 145,4 milyon nəfər; 9%
- Çin Xalq Respublikası; 137,1 milyon nəfər; 8

298 Turizmdə sığortanın hansı növləri mövcuddur:

- Xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə, assistans, nəqliyyatın ləngiməsi halları zamanı sığortalanma, avtomobil nəqliyyatı vasitələrinin sahiblərinin məsuliyyət sığortası
- Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma
- Tibbi sığorta, həyat və sağlamlığın sığortası, əmlak sığortası, turistlərin istirahətdə olduqları zamanı pis hava hallarında sığortalanma, assistans, nəqliyyatın ləngiməsi halları zamanı sığortalanma, avtomobil nəqliyyatı vasitələrinin sahiblərinin məsuliyyət sığortası
- Qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma
- Aksioner cəmiyyətlər, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər, yoldaşlıqlar müəssisələri, məhdud yoldaşlıq müəssisələri

299 Turizm məhsulunun qiymətinə təsir edən əsas amillər aşağıdakı kimi qruplaşdırılır

- İqtisadi münafişələrin və bazar münasibətlərinin iştirakçıları arasında ziddiyyətlərin yumşaldılması, gəlir və əmək haqqının diferensiasiyasının qarşısının alınmasıdır
- Bazarın digər məhsullarının qiyməti kimi istər beynəlxalq, istərsə də yerli bazarda gedən proseslərə uyğun formalaşması
- Tur günlərinin sayından, turun növündən, turistlərin yaş tərkibindən
- Turizmin inkişafına dair dövlət proqramından, turizm sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənləşdirilməsindən

- Sosial-psixoloji və iqtisadi amillər

300 Turizmdə idarəetmə prosesi hansı səviyyələrdə həyata keçirilir

- İdarəetmə prosesinin iyerarxiyası, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- Komplekslilik, lokallıq və qloballaşma, problemin olması, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış, idarəetmə prosesinin iyerarxiyası, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- İdarəetmə prosesinin iyerarxiyası, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış

301 Otel menecmentinin istiqamətlərinin mürəkkəbliyi hansı göstəricilərin müəyyənləşdirilməsini zəruri edir

- Nümunə etalonu, lider, indeqator, informasiya toplayan, informasiyanı bölüşdürən, xarici təşkilatlarla müəyyən məqsədlər üzrə nümayəndə olma, sahibkar, ayrı-ayrı pozğunluqlar
- Mərkəz tərəfindən nəzarətin itirilməsi nəticəsində bölmələr bəzən öz hərəkətlərinə rəhbərlik üçün azadlığa və müstəqilliyə o qədər böyük meyl edirlər ki, çox hallarda firmanın tərkibindən və xüsusi işinin təşkilindən çıxmaq cəhdləri meydana çıxır
- Menecment fəaliyyətinin səmərəliliyi Prinsipi, idarəçilik qərarlarının optimallığı, idarəçilik prinsiplərinin elmi təşkili, təşkilat və sosial-iqtisadi prinsiplərə vəhdət sistem halında yanaşma
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
- Texnoloji inkişaf, firma və dövlətin qarşılıqlı əlaqəsi, transmilli xarakter, idarəetməyə yeni tələblərin meydana çıxması

302 Turizm məhsulunun imicinin formalaşdırılması hansı məqsədləri daşıyır:

- Bazarın müəyyən hissəsinin itirilməsində, satış həcmində və gəlirin dəyişməsində, neqativ dəyişmələrin xarici sferaya təsirində, məsələn tur xidmətinin qiymətinin aşağı düşməsi başa düşülür
- Müştərilərin təsəvvüründə turizm məhsulu haqqında rəqiblərin məhsulundan fərqli müsbət rəy yaratmaq
- Turizm məhsulunun xüsusiyyəti və turistlər üçün cəlbediciliyi, gedilən yerdə turistlərin xərclərinə ayırdıqları büdcə və bunun nə qədər tez-tez təkrarlanması, gedilən yerin iqtisadi inkişaf səviyyəsi, gedilən yerin iqtisadi gücünün ölçüsü
- Analitik qabiliyyəti, kommunikasiya vasitələrinin düzgün seçimi bacarığı, qarşıya məqsəd qoyma bacarığı, qərar qəbul edərkən əsaslandırma, işi səmərəli təşkil etmək qabiliyyəti və s.
- Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi

303 Turizm məhsulunun formalaşdırılmasının əsas amili olan turizm sənayesi necə xarakterizə olunur

- Əyləncə və intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması
- Turizm infrastrukturu, turizm sənayesi və lisenziya sisteminin təkmilləşdirilməsi
- Şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdi yorğunluq hissindən azad olması, əyləncə funksiyası, intellektual funksiya
- Turizm xidmətlərinin və turist tələbatlı malların reallaşdırılması ilə məşğul olan istehsal, ticarət və nəqliyyat müəssisələrinin məcmusu şəklində
- İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketing tədqiqi

304 Turist formallıqları necə müəyyən olunur

- Gömrük rəsmiyyətçiliyinin xarici turistlər üçün vahid şəkllə salınması və sadələşdirilməsi
- Keyfiyyət, etibarlılıq, təhlükəsizlik, qiymətin inandırıcı olması, istehlakçıların segmentləşməsi
- Hökumətlərdir, milli turizm administrasiyaları, şirkətlər, turizm əmtəə və xidmətlərinin istehlakçıları
- Turistlərdən dövlət sərhədlərini keçdiyi zaman dövlət orqanları tərəfindən qəbul olunmuş müəyyən qaydalara və qanunlara riayət etmə
- Səyahətin əsas məqsədi, səyahətin təşkilinin xarakteri, turist axınının intensivliyi, turun davamiyyət müddəti, qrupda olanların yaş fərqi

305 Turizmin dövlət tənzimlənməsi tədbirlərinə aşağıdakılar daxildir

- Turizm fəaliyyətinə kömək edir, onun inkişafı üçün şərait yaradır, ölkə haqqında turizm üçün əhəmiyyətli bir diyar kimi təsəvvür yaradır
- Turizmin normativ bazasını işləyib hazırlayır
- Turizm sahəsində xüsusi razılığın verilməsini təmin edir
- Turistin səfərlərini müəyyən edir
- Turizm infrastrukturunu sahəsində elmi tədqiqatları inkişaf etdirir

306 Manila bəyannaməsində turizm fəaliyyətinin aşağıdakı istiqamətləri üzrə tövsiyələr verilmişdir

- Turist təklifinin nizama salınması, texniki əməkdaşlıq, insan ehtiyatlarına, azad hərəkətə, avianəqliyyat, daxili turizmə aiddir
- Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər
- Azad qiymət sistemi və mülkiyyət hüququ
- Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi
- Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi aid edilir

307 Turist xidmətlərinin sertifikatlaşdırılması aşağıdakı məqsədləri həyata keçirilir

- Müəssisə, təşkilat və sahibkarların vahid əmtəə bazarında fəaliyyətinə, həmçinin beynəlxalq iqtisadi, elmi-texniki əməkdaşlıq və beynəlxalq ticarətdə iştirakına şərait yaradılması
- İnfilyasiyanın gözlənilən səviyyəsindən, təklif «şokundan», işsizliyin təbii və cari səviyyəsi arasındakı fərqdən
- Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri hesabına inkişaf istiqamətinin müəyyən olunmasından
- Sosial risqin işəgötürənlər, muzzla işləyənlər və məcburi sosial sığortaya cəlb edilməli məsul şəxslər və onların bölüşdürülməsindən
- Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab, yaradıcı əməyin inkişaf etdirilməsi, ictimai münasibətlərin humanistləşdirilməsi prinsiplərindən

308 Turizmde sosial-mədəni xidmətlərin tənzimlənməsində maliyyə hesabatlarının təhlili hansı göstəricilərə əsasən müəyyən edilir

- Ümumi vəziyyətin dəyişilməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişilməsi
- Planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi
- Turizm müəssisə və təşkilatlarında faiz və vergi ödəmələri, əməliyyat gəlirləri, xalis gəlir
- Maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənəşdirilməsi
- Tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında

309 Turizmde sosial-mədəni xidmətlərin tənzimlənməsində strateji biznes planına daxil olan göstəriciləri müəyyənləydirin

- İqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişilməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişilməsi
- Şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası
- Ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənəşdirilməsi, personalın idarə olunması
- Tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri
- Personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketinq tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu, dövlət tənzimlənməsi

310 Turist tələbatının formalaşmasına təsir edən amillərə daxildir

- Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
- Təbiət, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturunu, turizm təklifi
- Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri
- Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

- Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

311 Strukturuna görə turizmin iqtisadiyyatı ilk növbədə aşağıdakıları həll etməlidir

- Xaricdən valyuta daxil olmalarını artırır, ümumi milli məhsulun həcmi yüksəldir, yeni iş yerlərinin yaradılmasına şərait yaradır, kapitalların yatırılmasına şərait yaradır
- Turizm sahəsində yaranan istehsal münasibətlərini birləşdirməlidir, turizmin bütün resurslarından səmərəli istifadə olunmasına nail olmalıdır, turizmdə istehsal aspektlərini və istehsal münasibətlərini təsdiq edən elmi təmsil etməlidir
- Sağlamlığı bərpa etmək, dünya görüşünü genişləndirmək və istirahət-əyləncə vəzifələrini yerinə yetirmək
- Turizm infrastrukturunu sahəsində elmi tədqiqatları inkişaf etdirir
- Turizm fəaliyyətinə kömək edir, onun inkişafı üçün şərait yaradır, ölkə haqqında turizm üçün əhəmiyyətli birdiyar kimi təsəvvür yaradır

312 Turizmin funksiyalarına aiddir

- Ayrı-ayrı maddi nemətlərin bütövlükdə istehlak həcmində xüsusi çəkisi əsasında sosial idarəetmənin metodoloji prinsipidir
- Xidmət sahələrinin sosial xidmətinin tənzimlənməsi mexanizmi formasında
- Turizm sahəsində yaranan istehsal münasibətlərini birləşdirməlidir
- Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə
- Sağlamlığı bərpa etmək, dünya görüşünü genişləndirmək və istirahət-əyləncə vəzifələrini yerinə yetirmək

313 Turizmin ərazi təşkili zamanı bu əraziyə aşağıdakılar aid olmalıdır

- Turist taktikası, strategiyası, turist siyasəti və iqtisadi səmərəlilik
- Turizm üçün təbiətin mühafizəsi, landşaft və onun xüsusiyyətləri
- Təbii-coğrafi, mədəni-tarixi, sosial, iqtisadi, demoqrafik, siyasi, texnoloji, ekoloji
- Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili
- Bir və ya bir neçə unikal təbii müalicəvi sərvətlərə, bu sərvətlərin lazımı ehtiyatına, kurort tikintisi üçün kifayət və münasib sahəyə, ekoloji və sanitari-epidemioloji normalara uyğun gəlməlidir

314 Turizmdə real gəlirlərin artımını təmin edən resurslardan istifadə olunması necə hesablanır

- Əhali istehlakı üçün potensial resurslar – Bazis ilində əhəlinin son gəlirləri
- Tələbatın təbiəti və dəyişilməsi səbəblərinin insanların istehsal fəaliyyəti ilə müəyyən edilməsi
- Turizmdə istehlak resurslarının ümumi artımı – həyat səviyyəsinin stabilliyini təmin edən resurslar
- Pul gəlirləri, məhsul və xidmətlərin alınmasına sərf olunmayan gəlirlər
- Milli gəlirdə istehlak fondu + pullu xidmətlər + ev təsərrüfatında yığım – mənzil fondunun aşınması – elm və idarəetmə müəssisələrinin material xərcləri

315 Turist formallıqlarının qruplaşdırılmasında hansı göstəricilər əsas rol oynayır

- Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
- Turist axınlarının statistikası və turist gəlir və xərclərin statistikası, vizalar, gömrük qaydaları, ölkədə yaşamaq və hərəkət qaydaları və s.
- Xarici ölkəyə daxil olmaq və çıxmaq haqqında xarici ölkənin icazəsidir
- Valyuta nəzarəti və valyuta dəyişmə qaydaları, ölkəyə daxil olma və tərk etmə, sanitari qaydaları, xarici pasport, vizalar, gömrük qaydaları, ölkədə yaşamaq və hərəkət qaydaları və s.
- Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

316 Turizmdə sosial-mədəni inkişafın əsas istiqamətlərinə daxildir

- Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
- Turizm sənayesini yaratmaq, ölkə turizm-rekreasiya zonalarının hüquqi statusunu müəyyən etmək, ərazisində turist marşrutlarının müəyyən olunmasını təmin etmək, inhisarçılığa şərait yaratmaq

- Maddi-texniki bazanın mövcud vəziyyəti və inkişafı, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri
- Turizm sahəsində çalışan insanların peşə hazırlığı səviyyəsini daima artırmaq və turizm sahəsində zəngin təcrübəsi ölkələrlə kadr hazırlığı sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığı genişləndirmək
- Ölkə turizm-rekreasiya zonalarının hüquqi statusunu müəyyən etmək, ərazisində turizm zonalarının və turist marşrutlarının müəyyən olunması

317 Turizmdə iqtisadi resurslara öz ölkəsində toplanmış və sərhədlərindən kənarında mövcud dəyərləri daxildir ki, bunlara aid etmək olar

- Humanitar sferanın dövlət tərəfindən tam dəstəklənməsi
- Milli, təşkilati potensialın inkişaf proqramının işlənməsi, informasiya sisteminin təkmilləşməsi
- Dövlət investisiyası və büdcə vasitəsilə sahibkarların həyata keçirmək istədikləri tədbirləri
- Məqsədlər, mövcud olan bazarı, fəaliyyət, büdcə, metodlar
- İntellektual potensial, informasiya potensialı, əmək resursları, sahibkarlıq qabiliyyətləri nəzərə alınmaqla əmək resursları, təbii resurslar

318 Mehmanxananın təsnifatlaşdırılması meyarlarına daxildir

- Turizm fəaliyyətinə kömək edir, onun inkişafı üçün şərait yaradır, ölkə haqqında turizm üçün əhəmiyyətli bir diyar kimi təsəvvür yaradır
- Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası
- Komfort, nömrə fondunun tutumu, funksional təyinat, yerləşdiyi yer, işləmə müddəti, yeməklə təminat, qalma müddəti, qiymət səviyyəsi
- Əmtənin bazarda daha uğurlu mövqe tutması məqsədilə marketinq strategiyasının işlənməsi-nə qoyulan böyük investisiyalar, beynəlxalq bronlaşdırma sistemlərindən istifadə, çevik qiymət siyasətinin müntəzəm tətbiqi, yüksək ixtisaslı kadrlar və özlərinin kadr hazırlığı sistemi,
- Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri hesabına inkişaf istiqamətinin müəyyən olunmasından

319 Turizmdə reklam prosesinin həyata keçməsinin əsas mərhələlərinə aiddir

- Reklamın yayılması üsullarının seçilməsi, reklam büdcəsinin hazırlanması, reklam fəaliyyətinin effektivliyinin qiymətləndirilməsi
- Mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutların daxil edilməsi
- Respublikada yeni tikilmiş istirahət və turizm komplekslərinə qoyulmuş investisiyaların orta məbləği
- Reklam verən turist müəssisələri, reklam agentliyi, reklamın yayılması üsulları, istehlakçı
- Xarici turistlərin cəlb olunması üçün müasir regional sosial infrastruktur sahələrin yaradılmaması

320 Turizm və beynəlxalq səyahətlər üzrə Roma konfransında pasport rəsmiyyətçiliyinə hansı göstəricilər daxildir

- Turizm sahəsində beynəlxalq və milli təşkilatların tərəfdaşlığı və əməkdaşlığı
- Valyuta əldə edilməsinin sərbəstləşdirilməsi və valyuta-nəzarət prosedurunun yüngülləşdirilməsi.
- Xarici pasportların vahid şəkildə salınması, onların dərəcələrə ayrılması və verilmə prosedurunun sadələşdirilməsi
- Viza rejiminin yüngülləşdirilməsi, vizaların qeydiyyat və verilmə müddətinin azaldılması, vizasız girişin tətbiqi
- Gömrük rəsmiyyətçiliyinin xarici turistlər üçün vahid şəkildə salınması və sadələşdirilməsi

321 Turist firması hansı problemlərin həllinə savadlı və məsuliyyətli yanaşmaqla riski minimuma endirə bilər

- Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmalar
- Dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi üzrə
- Turist müəssisələri, konkret xidmətin risk elementləri və onların qarşısının alınması yolları ilə turistləri mütləq məlumatlandırılmasıdır
- Tibbi sığorta, həyat və sağlamlığın sığortası, malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında şopinq-turda əmlak riskinin sığortalanması və s.
- İxtisaslaşdırılmış tədris müəssisələri şəbəkəsinin yaradılmasına və müəllim kadrların hazırlanmasına kömək göstərilməsi

322 .Turizm xidməti istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi məqsədilə hansı sistemlər tətbiq edilir

- Mövcud turizm yerləşmə vasitələrinin, firmalar, turlar, marşrutlar və s. haqqında informasiya banklarının yaradılması
- Lisenziyalaşdırma və mənfəətlərin təhlili
- Sertifikatlaşdırma və mənfəətlərin təhlili, ulduz sistemləri
- Sertifikatlaşdırma və lisenziyalaşdırma
- Azərbaycanın turizm bazasının imkanlarına dair reklam-informasiya materiallarının baza paketinin hazırlanması və dərc edilməsi

323 Xidmət sahəsi istehlak dəyərlərinin yaradılmasında iştirakına görə necə təsnifləşdirilməlidir?

- əmtəə və xidmətlərin istehlak xassələrinin bərpası, insanlara xidmət göstərmək və asudə vaxta qənaət edilməsinə əlverişli şərait yaratmaq
- bölgü formasına görə
- mülkiyyət formalarına görə
- xidmət formasına
- kommersiya əsaslarına görə

324 Xidmət sahəsinin milli iqtisadiyyatın inkişafında oynadığı rola görə necə təsnifləşdirilməsi?

- istehsal
- sənaye
- bazara xidmət sahəsi
- cəmiyyətə xidmət sahəsi
- aqrar

325 İnkişaf etmiş ölkələrdə xidmət sahəsinin ölkənin iqtisadiyyatında rolunun artmasında hansı məsələlərlə kompleks bağlıdır?

- kooperativ və ictimai idarəetmə təşkilatları
- maddi və qeyri-maddi formada təsir göstərən sahələr
- kommersiya əsasları, mülkiyyət formaları və s.
- ictimai əmək bölgüsünün dərinləşdirilməsi, əhəlinin gəlirlərinin artması, kredit resurslarına tələbatın artması və s. mühüm rol oynamışdır.
- firmanın(müəssisənin) fəaliyyət mexanizmi

326 Xidmət sferasının iqtisadi,təşkilati,hüquqi,sosial bazası və orada yaranmış problemlərinin həlli və idarə olunması necə baş verir?

- zünümaliyyətləşdirmə
- tənzimlənmə
- təkmilləşdirilir
- elmi əsaslar-nəzəri və praktiki mexanizmlər əsasında
- kommersiya

327 Xidmət sferası necə təsnifləşdirilir?

- xidmətin növündən asılı olaraq
- xidmətin inkişafsəviyyəsinə görə
- istehsala uyğun olaraq
- istehlak tələbatına uyğun olaraq
- iqtisadi mexanizmlərlə

328 Xidmət sferasının planlaşdırılması hansı əsaslarla həyata keçirilir?

- xidmət sahəsinin özəlləşdirilməsinə əsasən

- kəmiyyətinə görə
- keyfiyyətinə görə
- normativ meyllərə, göstəricilərə uyğun olaraq. İstər məsrəflər qrupunda, istərsə də tələbatın ödənilməsinin formaları istiqamətində psixoloji və məsrəf normaları nəzərdə tutulur.
- resurs potensialına əsasən

329 Təbii inhisarların alt sahələrinə aiddir

- ağır sənaye
- qeyri-istehsal sahələri
- istehsal sahələri
- infrastruktur təminatı kommunal xidmətlə müəssisələri: istilik təchizatı, su təchizatı və kanalizasiya, elektrik təchizatı
- neft sənayesi

330 Mənzil fondunun gəlirləri və onların aşkarlanma amillərinə aiddir

- monitorinq qiymətləndirmə
- mənzilin şəraiti
- mənzilin həc
- il ərzində satış və kirayədən əldə olunan gəlirlər
- mənzilin şəhərdə coğrafiyası

331 Nəqliyyatın planlaşması onun hansı növləri üzrə həyata keçirilir

- Dəmir yolu, boru-kəmərlər nəqliyyatı və xidmət şəbəkələri
- Hava, su, dəmir yolu, boru-kəmərlər nəqliyyatı
- Avtomobil və boru-kəmərlər nəqliyyatı
- Avtomobil, hava, su, dəmir yolu, boru-kəmərlər nəqliyyatı
- Su, dəmir yolu və boru-kəmərlər nəqliyyatı

332 Mənzil-kommunal təsərrüfatı iqtisadiyyatın hansı sahəsinə aiddir

- sosial sfera
- mezo-iqtisadiyyat
- mikro-iqtisadiyyat
- makro-iqtisadiyyat
- meqo-iqtisadiyyat

333 əmlakın girov qoyulması yolu ilə uzunmüddətli borc necə adlanır

- Kommersiya kreditləri
- Dövlət krediti
- İpoteka krediti
- İstehlak krediti
- Beynəlxalq kredit

334 Məişət xidməti sahələri hansı müəssisələri əhatə edir

- sənaye və mənzil istismar sahələrinin yaradılması ilə məşğul olan sahələr
- səhiyyə və kommunal təsərrüfatının yaradılması ilə məşğul olan sahələr
- yeni istehlak dəyəri yaradan, əvvəl yaradılmış istehlak dəyərlərinin saxlanılması və bərpası ilə məşğul olan sahələr istehlak dəyərlərinin yaradılması ilə əlaqədar olmayan sahələr
- təhsilin inkişafına kapital qoyuluşunu təşkil edən əvvəl yaradılmış istehlak dəyərlərinin saxlanılması və bərpası ilə məşğul olan sahələr
- səhmdar cəmiyyətin yaradılması ilə məşğul olan sahələr

335 Rabitə qovşaqlarına aiddir

- Əhaliyə müvafiq xidmət göstərən xəzinədarlıq sistemi
- Əhaliyə, istehsalat müəssisələrinə, təşkilat və idarələrə müvafiq xidmət göstərən banklar
- Telefon danışıqlarının ötürülməsində istifadə olunan kabellər
- Teleqraf, telefon, poçt mərkəzlərinin təmir-tikinti idarələri
- Əhaliyə, istehsalat müəssisələrinə, təşkilat və idarələrə müvafiq xidmət göstərən rabitə müəssisələri

336 Poçt rabitəsinə daxildir

- Rabitə qovşaqları
- İstehsalat müəssisələrinə, təşkilat və idarələrə müvafiq xidmət göstərən banklar
- Əhaliyə müvafiq xidmət göstərən xəzinədarlıq sistemi
- Poçt markaları
- Nəqliyyat vasitələrinin köməyi ilə poçt göndərmələrinin müntəzəm olaraq qəbulu və yola salınması

337 Məişət xidməti sahələri hansı tip müəssisələri əhatə edir

- Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri hesabına inkişaf istiqamətinin müəyyən olunması
- Xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi və məskunlaşma dərəcəsi, səhiyyənin planlaşmasını
- Yeni istehlak dəyəri yaradan, əvvəl yaradılmış istehlak dəyərlərinin saxlanılması və bərpası ilə məşğul olan, istehlak dəyərlərinin yaradılması ilə əlaqədar olmayan sahələr
- İstehlak dəyərlərinin yaradılması ilə əlaqədar olmayan sahələr
- Zəhmətkeşlərin gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, cəmiyyətin psixofizioloji resurslarının bərpası

338 Ümumi təsnifata görə məişət xidməti sahələrinə aşağıdakılar aiddir

- Tikiş və təmir müəssisələri, nəqliyyat və mebellərin təmiri, camaşırxanalar, kirayə məntəqələri, bərbərxanalar və nəqliyyat xidmətləri
- Tikiş və təmir müəssisələri, səhiyyə və sığorta xidmətləri
- Nəqliyyat və mebellərin təmiri, camaşırxanalar, kirayə məntəqələri, bərbərxanalar və nəqliyyat xidmətləri, təhsil xidmətləri
- Mebellərin təmiri, camaşırxanalar, kirayə məntəqələri, bərbərxanalar və nəqliyyat və səhiyyə xidmətləri
- Nəqliyyat, təhsil, səhiyyə və bank xidmətləri

339 Kommunal xidməti sahələri hansı sahələri əhatə edir

- Neft sənayesi, şəhər nəqliyyatı, enerji təsərrüfatı, yaşıllaşdırma və sanitariya-gigiyena müəssisələri
- Əhalinin müxtəlif sosial risklərdən sığortalanmasının təşkili prosesində yaranan iqtisadi münasibətləri
- Şəhər su kəmərləri və su axınları, şəhər nəqliyyatı, enerji təsərrüfatı, yaşıllaşdırma və sanitariya-gigiyena müəssisələri
- Şəhər su kəmərləri və su axınları, şəhər nəqliyyatı və tranzit əlaqələr
- Şəhər su kəmərləri və su axınları, şəhər nəqliyyatı, enerji təsərrüfatı, yaşıllaşdırma və sanitariya-gigiyena müəssisələri, sosial müdafiə fondları

340 Ticarətə təsir edən amillər hansılardır

- Əmtəə təklifi, istehsal, respublikaya gətirilən məhsul, əmtəə təklifinin dəyişmə tempi
- İstehsal, respublikaya gətirilən məhsul, idxal və ixrac, pensiya və yardım, təqaüdlər, maliyyə sistemindən daxil olan gəlirlər
- Əmtəə təklifi, istehsal, respublikaya gətirilən məhsul, cəmiyyət, sosial amillər, savadlılıq səviyyəsi
- Təhsil səviyyəsi, respublikaya gətirilən məhsul, əmtəə təklifinin dəyişmə
- Dividend, pensiya və yardım, təqaüdlər, maliyyə sistemindən daxil olan gəlirlər

341 Mənzilə olan tələbat və təminat səviyyəsi hansı normativlər əsasında müəyyənləşdirilir

- təminat
- istehlak
- istehsal
- ölkə iqtisadiyyatının ümumi iqtisadi göstəriciləri, bölgü prinsipləri, əhalinin alıcılıq qabiliyyəti ilə
- proqnoz

342 Mənzil-kommunal təsərrüfatının altsahələri rəqabət mühitinin yaradılmasının imkanları əlamətlərinə görə necə qruplaşdırılır

- Təbii inhisarların altsahələri və sahibkarlıq mühiti
- Xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi və məskunlaşma dərəcəsi, səhiyyənin planlaşması
- Dövlətin həm daxili, həm də beynəlxalq turizmin ahəngdar inkişafına köməklik göstərilməsi
- Təbii inhisarların altsahələri və potensial rəqabətqabiliyyətli altsahələr
- Sahibkarlıq mühiti və potensial rəqabətqabiliyyətli altsahələr

343 Mənzil fondunun planlaşdırılması necə hesablanır

- xərclər.
- gəlirlər
- mənzillərin saxlanması
- sosial normativlər
- vergilər

344 Mənzil təsərrüfatının gəlir mənbələri hansıdır

- təqaüd
- təhsil haqqı
- əmək haqqı
- mənzil və icarə haqqı
- pensiya

345 MKT-nin saxlanması və inkişafı ilə bağlı xərclərin maliyyələşdirilməsi mənbələri hansıdır.

- su təchizatları
- yaşayış yerlərinin abadlaşdırılması
- mənzil təsərrüfatı
- büdcə vəsaitləri
- istilik-enerji təsərrüfatı

346 Mənzil kommunal sektorunda qiymət əmələgəlmənin əsaslarına aiddir

- mənzilin keyfiyyəti
- alıcılıq qabiliyyəti
- maya dəyəri
- bazar qiyməti
- təminat səviyyəsi

347 Tarixi İpək Yolunun bərpaı üzrə beynəlxalq konfrans hansı tarixdə və harada keçirilmişdir

- 7-8 sentyabr 1997-ci il, Bakı
- 15-16 sentyabr 1998-ci il, Bakı
- 7-8 sentyabr 1998-ci il, Bakı
- 10-11 sentyabr 1998-ci il, Tiflis
- 10-11 sentyabr 1999-cu il, Tiflis

348 . Traseka Proqramının əsası hansı tarixdə və harada təsis edilmişdir

- 1993-cü il, Brüsseldə
- 1996-cü il, Brüsseldə
- 1994-cü il, Moskvada
- 1991-cü il, Pekində
- 1993-cü il, Bakıda

349 Azərbaycan Respublikasının sosial-iqtisadi inkişaf istiqamətləri, bazar iqtisadiyyatı şəraitində xidmət sahəsinin müstəqil sahə kimi formalaşması nələri özündə əks etdirir?

- xidmət sahəsinin özəlləşdirilməsinə əsasən
- kəmiyyətə görə
- xidmətin keyfiyyətini özündə əks etdirir
- məhsuldar qüvvələrin inkişafı, əhalinin həyat səviyyəsi, yoxsulluq və işsizliyin azaldılması, pullu xidmət sahələrinin idarə edilməsinin əsasları, sosial infrastrukturun idarə edilməsi sistemi və mexanizmləri
- etik normalar

350 Bazar iqtisadiyyatına keçid şəraitində pullu xidmətlər bazarının yenidən qurulması necə baş verir?

- qeyri-istehsal xidmətlərinin göstərilməsində
- dünya sivilizasiyası çərçivəsində
- makroiqtisadi göstəricilərdə xidmətlərin nəzərə alınması şəraitində
- bazar münasibətlərindən istifadə imkanlarının genişlənməsi şəraitində
- rəqabət şəraitində

351 Azərbaycan Respublikasının ərazisindən keçən beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin formalaşmasında və inkişafında əsas vəzifələr aşağıdakılardan ibarətdir:

- təsərrüfatçılıq edən bir subyekt tərəfindən daşıyıcının və eyni zamanda inhisarçı infrastruktur obyektinin operatorunun funksiyalarının həyata keçirilməsinə yol verilməməsi;
- yüklərin və səmişlərin ölkə ərazisində maneəsiz hərəkətinin təmin edilməsi üçün Avropa-Asiya nəqliyyat sistemlərinin inteqrasiyası məqsədilə nəqliyyat infrastrukturunun razılaşdırılmış şəkildə inkişaf etdirilməsi;
- Dəniz Nəqliyyatı-Dəniz limanında yükəşirəmə tariflərinin və liman yığımları dərəcələrinin tənzimlənməsi;
- Nəqliyyat xidmətləri bazarı subyektlərinin yaxud bu xidmətlərdən istifadə edənlərin dövlət tərəfindən dəstəklənməsi;
- təbii inhisarçı fəaliyyət sahələrinin birbaşa tənzimləmələrini tədricən bazar tənzimlənməsi metodları ilə əvəzləndirməklə ixtisar edilməsi;

352 Nəqliyyat planının tərtib olunmasında hansı əsas göstəricilər nəzərə alınır?

- xidmət bazarı nəzərə alınır.
- xidmət təşkili nəzərə alınır
- nəqliyyatın inkişafı şəhər salma sxemi nəzərə alınır
- il ərzində yükdaşınmasına olan tələbat və yaxud tələbatı ödəyən texniki imkanlar nəzərə alınır
- dünya iqtisadi əmək bölgüsü nəzərə alınır

353 Aşağıdakılardan hansını bazar iqtisadiyyatı şəraitində xidmət sahəsinin infrastrukturunu elementlərinə aid etmək olar?

- turizm
- səhiyyə sistemi
- təhsil sistemi
- kredit sistemi və kommersiya bankları
- idman bədən tərbiyəsi

354 əhaliyə məişət xidməti muəssisələri dedikdə, nələr əsas göstərilir?

- vətəndaşlara mənsub olan avtomobillər.
- texniki xidməti;
- motosikllərin və motorrollerlərin təmiri;
- hüquqi şəxs yaratmadan bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər və qeyri-korporativ muəssisələr göstərilər.
- haqqı odənilən xidmətlər;

355 Xidmət sahəsində iqtisadi münasibətlərin dərk edilməsi hansı qruplar üzrə apılmalıdır?

- tənzimlənməli
- islahatlar aparılmalı
- təkmilləşdirilməli
- təsnifləşdirilməli
- inkişaf etdirilməli

356 Mənzil-kommunal təsərrüfatı hansı imkanlar nəzərə alınmaqla planlaşdırılır

- mənzil tikintisinə görə
- istehlaka görə
- tələbata görə
- potensial və perspektiv
- proqnoza görə

357 Ticarət sahələrinin sosial meyarlarını hansı göstəricilər təşkil edir

- Əhəlinin alıcılıq qabiliyyətinə uyğun əmtəə bazarı
- Sosial sığorta
- Pensiya sisteminin islahatları.
- Əmtəə və gəlirlərin bölüşdürülməsi sferası.
- Sosial yardım.

358 Mənzil fondu hansı sahənin mühüm bölməsidir

- ticarət
- aqrar
- istehsal
- xidmət
- ictimai-iaşə

359 Mənzil kommunal təsərrüfatına daxil olan ali sahə hansıdır

- yaşıllaşdırma və tariflər
- yaşıllaşdırma
- artım tempi
- xammal
- tariflər

360 Dövlət hər bir vətəndaşı fərdi tikinti, kooperativ mülkiyyəti formasında mənzillə nəyə əsasən təmin edir

- istehlaka görə
- qanunvericiliklə
- mənzil tikintisi ilə
- proqnoza görə
- tələbata görə

361 Mənzilin keyfiyyət göstəriciləri hansılardır

- tikinti
- Sosial obyektlərin, sosial infrastrukturuların, su, enerji, kommunikasiya və digər xidmətlər.
- mənzil bazar
- mənzil biznesi
- mənzil siyasəti

362 Mənzil təminatının investisiya ilə əlaqədar sahə olması nə ilə bağlıdır

- mənzillərin təmiri
- mənzil təsərrüfatı
- mənzil tikintisi və onun bölgüsü
- mənzillərin saxlanması
- mənzil fondu.

363 Mənzil biznesinin təşkilinə aiddir

- dövlət büdcəsi
- hər bir subyektin maliyyə imkanları vəsaiti
- mənzil bazarı
- mənzil təsərrüfatı
- mənzil kommunal təsərrüfat

364 Mənzil tikintisi nə ilə müəyyənləşir

- kompleks təsərrüfat
- mənzil bazarı
- kommunal təsərrüfatı
- tikinti materialları
- mənzil təsərrüfatı

365 Mənzil fonduna tələbat əhalinin sayına görə hansı düsturla hesablanır

- $M_t = (\Theta_s / S_n) - M_f + M_s$
- $M_t = \Theta_s - M_f + M_s$
- $M_t = (\Theta_s \times S_n) - M_f$
- $M_t = S_n - M_f + M_s$
- $M_t = (\Theta_s \times S_n) - M_f + M_s$

366 Mənzil tikintisi təmin etmək üçün dövlət mərkəzləşdirilmiş vəsaitləri necə sərf edir

- dotasiya kimi
- investisiya kimi
- faiz
- dividend
- subsidiya kimi

367 Mənzil tikintisinin dinamikasını nə təmin edir

- alıcılıq qabiliyyəti
- ucuz işçi qüvvəsi, təbii resurslardan istifadə, iqlim və s. Resurslardan istifadə
- istehlak
- proqnoz
- tələbat

368 Mənzil təsərrüfatı xidmətinin formalaşma prinsipinə aiddir

- un təchizatı
- kompleks inkişaf
- enerji
- istilik təchizatı
- qaz təchizatı

369 Beynəlxalq praktikaya uyğun olaraq mənzil statistikasına nələr daxildir

- sənaye statistikas
- mənzil fondunun dinamikası, strukturu, vəziyyəti, mənzil tikintisinin miqyasları, forma və strukturu, inşaat materialları sənayesinin inkişafı
- statistik rəqəmlər
- əhali statistikas
- tikinti statistikas

370 Mənzil statistikasında özəl təşəbbüskarlığın inkişaf edilməsi üçün hansı göstəricilərdən istifadə olunur

- səhmdar cəmiyyətin yaradılması
- MKT-nin yaradılması
- mənzil sahibkarı cəmiyyətinin (kondominimların) yaradılması
- kommunal təsərrüfatının yaradılması
- mənzil istismar sahələrinin yaradılması.

371 Mənzil bazarı və kommunal xidmətlərin əsasları hansılardır

- mənzil keyfiyyəti
- mənzilə tələbat
- əhalinin tərkibi
- gəlirlər
- mənzid fondu

372 İstehsalın istehsal, bölgü və mübadilə nəticəsində formalaşmasına aiddir

- Gəlirlərlə müəyyənləşmə
- Onun səmərəsi ilə müəyyənləşmə
- Bazarla müəyyənləşmə
- Tələbatla müəyyənləşmə
- Əhalinin ümumi vəziyyəti ilə müəyyənləşmə

373 Sahibkarlığın sosial-iqtisadi mahiyyəti hansı əsaslarda daha geniş tədqiq olunur

- Əmək fəaliyyətində
- Əhali məşğulluğunda rolu və yeni iş yerlərinin açılması baxımından
- Real gəlirlərdə
- Fərdi təsərrüfatda
- Ölkənin inkişafında

374 İstehsal və istehlak bazarında sahibkarlıq əmtəə və xidməti təmin etməklə hansı prosesləri təşkil edir

- Bazarla əlaqəli olaraq mənfəət əldə etmək
- Şəxsi, iqtisadi, təşkilatı, ölkənin həyat səviyyəsi
- Ölkə təsərrüfatlarından əldə edilən səmərə, sosial inkişaf, həyat səviyyəsi
- istehsal və istehlak bazarında əmtəə və xidmət
- Əhalinin həyat səviyyəsi, sosial inkişaf, istehsal, bölgü, fərdi təsərrüfatdan və ölkə təsərrüfatdan əldə edilən gəli

375 Sahibkarlığın sosial mövqeyinə daxildir

- Bütün cavablar düzdür
- Fərdi təsərrüfat, ölkə təsərrüfatını təmin etməklə ölçülür
- Şəxsi , iqtisadi , təşkilati tərəfdən ölçülür
- İstehsal və istehlak bazarında əmtəə və xidmət təklifini təmin etməklə əldə olunan səmərə ilə ölçülür
- Ölkə təsərrüfatından əldə edilən səmərə ilə ölçülür

376 Sahibkarlığın əsas komponentlərinə aiddir

- Təşkilati sosial və istehsal komponentləri
- Əhalinin həyat səviyyəsi komponentləri
- Şəxsi, iqtisadi, təşkilati komponentləri
- Sosial inkişaf, istehsal, bölgü komponentləri
- Fərdi təsərrüfat və ölkə təsərrüfatı komponentləri

377 Sahibkarlıq fəaliyyətinin xüsusiyyətlərinə daxildir

- Mülkiyyətə doqru addımlamaq
- Bazarla əlaqəli olmaq, mənfəət naminə, hüquqi cəhətdən azad insanların əməyinə əsaslanmaq
- Müvəffəqiyyətə doqru addımlamaq, başqalarına təsir etmək
- Şəxsi gəlir əldə etmək
- Şəxsi işini və şəxsi həyatını əlaqələndirmək

378 Sahibkarlığın iqtisadi məqsədlərinə aiddir

- Müvəffəqiyyətə doqru addımlamaq
- Başqalarına təsir etmək
- Şəxsi gəlir və mənfəət əldə etmək
- Rəhbərlik etmək
- Daim irəliləmək

379 Sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafında makroiqtisadi göstəricilərə aiddir

- Xidmət sahələrinin formalaşması, iqtisadiyyata qoyulan xüsusi kapital
- Minimum istehlak səbəti
- Yaşayış minimumu
- Ölkənin inkişaf səviyyəsi
- ÜDM-in həcmi, əhalinin pul gəlirləri, istehsal və xidmətin həcmi, iqtisadiyyata qoyulan xüsusi kapital və s.

380 Sosial inkişaf və həyat səviyyəsi sahibkarlıq fəaliyyəti ilə üzvi bağlı olub tələbat sisteminin formalaşması və ödənilməsi üçün bazar münasibətlərində nəyi təmin edir

- Xüsusi kapitalı
- Bazar münasibətlərini
- Yeni iş yerlərinin açılmasını
- Tələb və təklifin tarazlığını
- İqtisadi məqsədi

381 Müasir Azərbaycan şəraitində sahibkarlığın inkişafına bazar iqtisadiyyatının aparıcı istehsal amili kimi sahibkarlıq necə qiymətləndirilir

- Düzgün cavab yox
- Sosial-iqtisadi şərait

- Ərazi, sahə və əmək fəaliyyətinin əsas istiqamətləri
- Ölkənin inkişaf səviyyəsi,
- Qarşıya qoyulmuş vəzifələr

382 İstehsalyönlü fəaliyyətə təsir edən amillərə daxildir

- Dövlət və əhali gəlirlərinin bölgü və yenidən bölgüsü yolu ilə istehlak səviyyəsi
- Əhalinin həyat səviyyəsi, sosial inkişaf, əhalinin həyat səviyyəsi
- Bazarla əlaqəli olaraq mənfəət
- İstehsala təsir
- Sosial səmərəyə təsir

383 Sahibkarlığın formalaşmasında əsas amili necə qiymətləndirilir

- Sosial səmərə seqmentləşməsi
- İstehsal seqmentləşməsi
- Bazar seqmentləşməsi
- İstehlak seqmentləşməsi
- Gəlirlər seqmentləşməsi

384 Bazar seqmentinin formalaşması və dinamikasına nə təsir edir

- istehsal və istehlak bazarında əmtəə və xidmət
- Dövlət və əhali gəlirlərinin bölgü və yenidən bölgüsü yolu ilə istehlak səviyyəsi.
- İstehsal strukturunu, sahibkarların istehsal etdiyi məhsulun marketing quruluşu
- Ölkə təsərrüfatından əldə edilən səmərə, sosial inkişaf, həyat səviyyəsi
- Əhalinin rifahı, onların gəlirləri, həmçinin sahibkarın mənfəət əldə etmək məqsədi ilə xarici ölkələrə ixracatı

385 Bazar tələbatının istiqamətlərinin formalaşdırılmasına daxildir

- İstehsal strukturunu, sahibkarların istehsal etdiyi məhsulun marketing quruluşunu və onun planlaşdırılmasının əsas istiqamətlərini
- Sahibkarların mənfəət əldə etmək məqsədini
- İstehlal və istehlak bazarında xidməti
- İstehlak və istehsal bazarında əmtəəni
- düzgün cavab yoxdur

386 Sahibkarlıq gəlirləri hansı əsaslarla mühüm rol oynayır

- Müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni
- Dövlət büdcəsinin, sosial fondun, müəssisə və təşkilatların gəlirlərinin formalaşması və istifadəsi.
- Bir nəfər orta illik işçi hesabı ilə istehlak fondunun həcmi;
- Əhalinin demografik geniş təkrar istehsal göstəriciləri
- Real gəlirlə minimum yaşayış zənbili arasındakı nisbət

387 Sosial səmərəliliyin əsas göstəricilərinə aiddir

- Bütün cavablar düzdür
- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərclərə nisbəti kimi müəyyən edilir.
- Bir nəfərə düşən orta illik işçi hesabı ilə istehlak fondunun həcmi; real gəlirin səviyyəsi; əmək haqqının səviyyəsi; əhalinin demografik geniş təkrar istehsal göstəriciləri, bir nəfərin cari istehlakı, bir nəfər hesabı ilə satılmış məhsulun fiziki həcmi, pullu xidmətin həcmi, real gəlirlə minimum yaşayış zənbili arasındakı nisbət və s.
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ya ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni göstərir.
- Fərdi və ictimai tələbatın ödənilməsi prosesində mövcud ictimai istehsal prosesləri şəraitində bilavasitə məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsi

388 Sahibkarlığın inkişafında səmərəlilik göstəricilərinə aiddir

- İstehsala çəkilən xərclərin hər manatına verdiyi səmərə
- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərclər
- Fərdi və ictimai tələbatın ödənilməsi prosesində mövcud ictimai istehsal prosesləri şəraitində bilavasitə məhsuldar qüvvələr
- Dövlət büdcəsinin, sosial fondun, müəssisə və təşkilatların gəlirlərinin formalaşması
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ya ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticədə

389 Sahibkarlığın inkişafında səmərəlilik necə ifadə olunur

- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsində çəkilən xərclərə nisbətində.
- Fərdi və ictimai tələbatın ödənilməsi prosesində mövcud ictimai istehsal prosesləri şəraitində bilavasitə məhsuldar qüvvələrdə
- Dövlət büdcəsinin, sosial fondun, müəssisə və təşkilatların gəlirlərinin formalaşmasında
- İstehsala çəkilən xərclərin hər manatına verdiyi səmərədə
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ya ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticədə

390 Müasir dövrdə səmərəliliyin formalarına aiddir

- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ya ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticədə
- İqtisadi səmərəlilik, sosial-iqtisadi səmərəlilik və sosial səmərəlilik.
- İstehsala çəkilən xərclərin hər manatına verdiyi səmərə
- Nisbi göstərici olmaqla, səmərəlilik səmərə ilə xərclərin kəmiyyət nisbətinin səciyyələnməsi
- Məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsi ilə müəyyən edilir

391 Ümumi iqtisadi səmərəlilik necə ifadə olunur

- İstehsala çəkilən xərclərin hər manatına verdiyi səmərə
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ya ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticədə
- Fərdi və ictimai tələbatın ödənilməsi prosesində mövcud ictimai istehsal prosesləri şəraitində bilavasitə məhsuldar qüvvələr
- Məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsi və ümudə resurslar hesabına istehsal nailiyyətlərinin maksimal artması
- Dövlət büdcəsinin, sosial fondun, müəssisə və təşkilatların gəlirlərinin formalaşması

392 Sosial-iqtisadi səmərəlilik necə ifadə olunur

- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ya ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticədə.
- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərcləri
- Məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsi ilə müəyyən edilir.
- Fərdi və ictimai tələbatın ödənilməsi prosesində mövcud ictimai istehsal prosesləri şəraitində bilavasitə məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsinə əsaslanır.
- Bu səmərəlilik formasının meyarı ümudə resurslar hesabına istehsal nailiyyətlərinin maksimal artması

393 Sosial səmərəlilik nədir

- Bütün cavablar düzdür
- Bu səmərəlilik formasının meyarı ümudə resurslar hesabına istehsal nailiyyətlərinin maksimal artmasıdır.
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ya ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni göstərir.
- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərclər
- Sosial-iqtisadi səmərəliliyin bir hissəsidir və cəmiyyət üzvlərinin həyat tərzinin formalaşmasında əsaslı surətdə təsir göstərən tədbirlər vasitəsilə müəyyən edilir.

394 Makrosəviyyədə sahibkarlıq fəaliyyətinin səmərəsi necə ifadə olunur

- Ümumi daxili məhsulda rolu və onun artımı sahibkarlıq fəaliyyətinin iqtisadi göstəricilərinin elastiklik əmsalı ilə ölçülür
- Fərdi təşəbbüskarlıq amilləri ilə
- Ayrı-ayrı şirkət səviyyəsində sosial səmərə həmin şirkətlərin dövlət gəlirlərinin və fərdi gəlirlərin formalaşmasında və dinamikasındakı rolu ilə müəyyənləşir
- Cəmiyyət üzvlərinin həyat tərzinin formalaşmasında əsaslı surətdə təsir göstərən tədbirlər vasitəsilə
- Maliyyə resursların artımında

395 Sahibkarlığın mikrosəviyyəli səmərəsinə daxildir

- Bütün cavablar düzdür
- Fərdi təşəbbüskarlıq amillərinin istifadəsi ilə bağlıdır. Ayrı-ayrı şirkət səviyyəsində sosial səmərə həmin şirkətlərin dövlət gəlirlərinin və fərdi gəlirlərin formalaşmasında və dinamikasındakı rolu ilə müəyyənləşir
- Ümumi daxili məhsulda rolu və onun artımı sahibkarlıq fəaliyyətinin iqtisadi göstəricilərinin elastiklik əmsalı ilə ölçülür
- İxracatda payı əsas perspektiv tənzimləmə obyektı olaraq sosial məsələlərin həllində prioritet istiqamət kimi
- Cəmiyyət üzvlərinin həyat tərzinin formalaşmasında əsaslı surətdə təsir göstərən tədbirlər vasitəsilə

396 Sahibkarların əmək fondunun formalaşmasında xüsusi çəkisi necə ifadə olunur

- Gəlirlərlə
- Fərdi təşəbbüskarlıq amillərinin istifadəsi ilə bağlıdır.
- Maliyyə resurslarının ümumi artımında rolu, ixracatda payı əsas perspektiv tənzimləmə obyektı olaraq sosial məsələlərin həllində prioritet istiqamət kimi formalaşır
- Ayrı-ayrı şirkət səviyyəsində sosial səmərə həmin şirkətlərin dövlət gəlirlərinin və fərdi gəlirlərin formalaşmasında və dinamikasındakı rolu ilə müəyyənləşir
- Sahibkarlığın sosial səmərəsini qiymətləndirmək, təhlil və proqnozlaşdırmaq üsulları

397 Sahibkarlıq və məşğulluq səviyyəsi artdıqca nə baş verir

- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərclər
- Məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsi müəyyən edilir.
- İstehsal nailiyyətlərinin maksimal artması
- Əhalinin təminat səviyyəsi yüksəlir, onun tələbat normasına yaxınlaşması dinamikası kəmiyyət və keyfiyyətə təkmilləşir
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələri və ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticə

398 Hansı istiqamətlər konseptual yanaşmada sahibkarlığın sosial səmərəsini qiymətləndirmək, təhlil və proqnozlaşdırmaq üsullarını hazırlamağa şərait yaradır

- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərclər
- Maliyyə resurslarının ümumi artımında rolu, ixracatda payı əsas perspektiv tənzimləmə obyektı olaraq sosial məsələlərin həllində prioritet istiqamət kimi formalaşır.
- Fərdi təşəbbüskarlıq amillərinin istifadəsi ilə bağlıdır. Ayrı-ayrı şirkət səviyyəsində sosial səmərə həmin şirkətlərin dövlət gəlirlərinin və fərdi gəlirlərin formalaşmasında və dinamikasındakı rolu ilə müəyyənləşir
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələri və ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni
- Sahibkarlıq fəaliyyəti dövlətin iqtisadi fəaliyyətə bir başa qarışmasını məhdudlaşdırır, dövlətin himayəçilik siyasətini, onun monitor və fiskal siyasətinin beynəlxalq səviyyələrə uyğunluğu və tənzimləmə funksiyasını səmərəli təşkil etməyə imkan verir.

399 Bütövlükdə sosial prioritetlər iqtisadi fəaliyyətin hansı istiqamətlərini təmin edir

- Resurs potensialını müəyyənləşdirməklə iqtisadi inkişaf konsepsiyasının sosial yönlülüyünü
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələri və ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni
- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərcləri
- Məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsini.
- İstehsal nailiyyətlərinin maksimal artmasını.

400 Sosialyönümlülük insan tələbatını ödəyən hansı sahələrin inkişafını təmin edir

- İstehsal nailiyyətlərinin maksimal artmasını.
- Səhiyyə, təhsil, mənzil, məişət və digər insan tələbatını ödəyən sahələrin inkişafını
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələri və ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni
- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərcləri
- Məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsini.

401 İnvestisiya qoyuluşu nəyə istiqamətlənir

- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərclər
- Fərdi təşəbbüskarlıq amillərinin istifadəsinə.
- Əhalinin iş yerləri ilə təmin olunmasına, sosial infrastruktur obyektlərinin tikilməsinə və respublikanın coğrafi iqlim şəraitini dünya inteqrasiya sistemində istehlakçılar üçün istifadə edilməsinə
- Ayrı-ayrı şirkət səviyyəsində sosial səmərə həmin şirkətlərin dövlət gəlirlərinin və fərdi gəlirlərin formalaşmasında və dinamikasındakı rolu ilə müəyyənləşir
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələri və ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni

402 Sosial dövlətin mövcud şərtləri və onun xüsusi əlamətlərinə aiddir

- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ya ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni
- Fərdi və ictimai tələbatın ödənilməsi prosesində mövcud ictimai istehsal prosesləri şəraitində bilavasitə məhsuldar qüvvələr
- Dövlət büdcəsinin, sosial fondun, müəssisə və təşkilatların gəlirlərinin formalaşması
- Vətəndaşların yüksək mənəvi səviyyəsi; mülkiyyətçilərə zərər vermədən, gəlirlərin yenidən bölüşdürülməsi üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsinə imkan yaradan güclü iqtisadi potensial.
- İstehsala çəkilən xərclərin hər manatına verdiyi səmərə

403 Təsərrüfatın lazım olan sahələrdə dövlətin əhəmiyyətli payı olmaqla mülkiyyətin müxtəlif formalarının mövcudluğunda özünü nədə biruzə verir.

- Bütün cavablar düzdür
- İqtisadiyyatın sosial istiqamətləndirilmiş strukturunun olması
- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərclərə nisbəti
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində və ya ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni
- Fərdi və ictimai tələbatın ödənilməsi prosesində mövcud ictimai istehsal prosesləri şəraitində bilavasitə məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsi

404 Dövlətin sosial funksiyası dedikdə aşağıdakıları nəzərə almaq lazımdır

- Əhalinin sosial müdafiə olunmayan təbəqələrinə dəstək verilməsi; insanların əmək və sağlamlığının qorunması; vergi qoyuluşu, dövlət büdcəsi, xüsusi sosial proqramlarının vasitəsi ilə müxtəlif sosial təbəqələr arasında gəlirlərin yenidən bölüşdürülməsi
- Fərdi təşəbbüskarlıq amilləri
- Ayrı-ayrı şirkətlər səviyyəsində sosial səmərə həmin şirkətlərin dövlət gəlirlərinin və fərdi gəlirlərin formalaşmasında və dinamikasındakı rolu
- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələri və ayrılıqda hər hansı bir müəssisədə mütləq ölçüdə alınan son iqtisadi nəticəni
- İstehsalın son nəticəsinin, həmin nəticənin əldə edilməsinə çəkilən xərclər

405 Sosial dövlət fəaliyyətinin əsas istiqamətlərinə aiddir

- Düzgün cavab yoxdur
- İnsanların layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi; - sosial bərabərlik- sosial təminatlar, sığorta və sosial xidmətlər sistemi; - hamı üçün mümkün ola bilən təhsil, səhiyyə, mədəniyyət sistemlərinin inkişaf etdirilməsi və s.
- Ümumi daxili məhsulda rolu və onun artımı, sahibkarlıq fəaliyyətinin iqtisadi göstəricilərinin elastiklik əmsalı
- İxracatda payı əsas perspektiv tənzimləmə obyektini olaraq sosial məsələlərin həllində prioritet istiqamət kimi
- Cəmiyyət üzvlərinin həyat tərzinin formalaşmasında əsaslı surətdə təsir göstərən tədbirlər

406 Sosialyönümlü iqtisadiyyatın zəmanəti necə ifadə olunur

- Sosial iqtisadi sistem, bütün mülkiyyət növləri, həyat tərzinin formalaşması
- Vətəndaşların şəxsi azadlığı, bazar rəqabəti-nin sərbəstliyi, qiymətqoyma və s. milli məhsulun əməyə görə ədalətli bölgüsü, əhalinin maddi mühafizəsi
- Sosial iqtisadi sistem
- Bütün mülkiyyət formaları
- Həyat tərzinin formalaşmasında əsaslı surətdə təsir göstərən tədbirlər

407 Sosial bazar iqtisadiyyatında dövlətin sosial siyasətinin formalaşmasına daxildir

- Bütün cavablar doğrudur
- Vətəndaşların şəxsi azadlığı, bazar rəqabəti-nin sərbəstliyi, qiymətqoyma və s. milli məhsulun əməyə görə ədalətli bölgüsü, əhalinin maddi mühafizəsi
- İnsanların layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi;- sosial bərabərlik- sosial təminatlar, sığorta və sosial xidmətlər sistemi; - hamı üçün mümkün ola bilən təhsil, səhiyyə, mədəniyyət sistemlərinin inkişaf etdirilməsi və s.
- 1- öz kapitalına görə əhalinin gəlirlərinin artması təmin olunsun, 2-cəmiyyətin iqtisadi və sosial məsuliyyətinin artırılması yolu ilə himayədarlıq aradan qaldırılsın, 3- əhalinin sosial müdafiəsi mexanizmi yaradılsın.
- Vergi qoyuluşu, dövlət büdcəsi, xüsusi sosial proqramlarının vasitəsi ilə müxtəlif sosial təbəqələr arasında gəlirlərin yenidən bölüşdürülməsi

408 Sahibkarlığın başlıca sosial funksiyalarına daxildir

- Real əmtəələrin mövcudluğu, cəmiyyətin sosial problemlərinin həll edilməsi üzrə mövcud olan çətinliklərin aradan qaldırılması.
- İstehsal və istehlak bazarında əmtəə və xidmət təklifi-ni təmin etməklə əldə olunan səmərə
- Fərdi təsərrüfat, ölkə təsərrüfatı
- Şəxsi , iqtisadi , təşkilati baxımından
- Ölkə təsərrüfatından əldə edilən səmərə

409 əlavə əmək resurslarının cəlb olunmasına nə imkan verir

- Sosial iqtisadi sistem, bütün mülkiyyət növləri, həyat tərzinin formalaşmasına təsir normaları
- Ticarət, ictimai işə, səhiyyə, təhsil, mədəniyyət və incəsənət turizm sahələrində yayılmış qismən məşğulluq, habelə bu sahələrdə kiçik sahibkarlıq müəssisələrinin fəaliyyət göstərməsi
- Sahələrdə kiçik sahibkarlıq müəssisələrinin fəaliyyət göstərməsi
- İstehsal və istehlak bazarında əmtəə və xidmət təklifi-ni təmin etmə
- Həyat tərzinin formalaşmasında əsaslı surətdə təsir göstərən tədbirlər

410 Gəlirli marketing obyektini kimi çıxış edir

- Təsisçilər
- Fondlar
- Kütlənin müəyyən hissəsi
- Dövlət idarəetmə orqanları
- Sponsorlar

411 Marketing fəaliyyətinin ən mühüm subyektlərinə daxildir

- Dövlət idarəetmə orqanları
- Sponsorlar
- Fondlar
- Kütlə
- Təsisçisi

412 Sosial sferada dövlət mülkiyyətinin yenidən təşkili mərkəzlərinə aiddir

- Gəlir əldə etmək
- Səmərəliliyi artırmaq, investisiya cəlb etmək sosial müdafiəni qərarlaşdırmaq.
- Marketingi dəyişdirmək
- Bazara çıxmaq
- İstehlakçı cəlb etmək

413 Sahibkarlığın regional xüsusiyyətlərinə aiddir

- Əhalinin sayı
- Ərazinin iqtisadi islahatlarının prinsipləri
- Sənayenin quruluşu
- İstehsal həcmi
- İnfrastruktur səviyyəsi

414 Sahibkarlığın inkişafında dövlətin rolu necə ifadə olunur

- ixracatı təşkil edir
- Dövlətin iqtisadi idarəetmə funksiyalarını təşkilati iqtisadi mexanizmlərə dəstək verir
- maliyyə vəsaiti ayırır
- təcrübə tətbiq edir
- bazarı təşkil edir

415 Sahibkarlıqda dövlət büdcəsinin roluna aiddir

- rayonlar üzrə yerləşdirilir
- Stimullaşdırır maliyyə dəstəyi təmin edir
- planlaşdırır
- nəzarət edir
- Məhsul sifariş verir

416 Sahibkarlığın inkişafının nəzəri metodoloji əsaslarına aiddir

- Azad rəqabət və təşəbbüskarlıq yaratmaqla mülkiyyət plüyarizmi
- İqtisadi artım.
- Resurslardan səmərəli istifadə
- Gəlir əldə etmək
- İqtisadi dövriyyəni artırmaq

417 Sahibkarlığın inkişafının tənzimləmə istiqamətlərinə daxildir

- Investisiya qoyuluşu
- Dövlət tənzimlənməsinin normativ əsası və qanunvericilik bazası
- Mal və xidmət məhsulunun artımı
- iqtisadi potensialın dövriyyəyə cəlb edilməsi
- İş yerlərinin açılması

418 Sahibkarlığın inkişafının idarəetmə xüsusiyyətlərinə daxildir

- Əhalinin məskunlaşmasını təşkil etmək
- Əmtəə dövriyyəsinin artımı, vergi bazasının genişlənməsi və sosial səmərə
- Məqsədlərə nail olmaq
- Resursları maksimum cəlb etmək
- Sosial sferanı tənzimləmək

419 Sosial sferada sahibkarlığın xüsusiyyətlərinə aiddir

- İxrac və idxal xüsusiyyətləri
- Sahə quruluşunun bazar tələbatına uyğun mal və xidmət istehsalı ifadə edir.
- İstehsal və istehlak xüsusiyyətləri
- Təsərrüfat əlaqələri
- Məhsuldarlıq səviyyəsi

420 Sahibkarlığın inkişafının tənzimlənməsinin əsas istiqamətlərinə aiddir

- Strateji planlaşma
- Maliyyə vergi mexanizmi
- Təşkilati quruluş
- Investisiya qoyuluşu
- Marketing planlaşması

421 Sosial siyasət özündə hansı sahələri birləşdirir

- Oxşar, asan aşkara çıxan xüsusiyyətlərə malik olan mexanizmlər, avtomatik ünvanlılıq mexanizmləri, namizədlərin iştirak haqqında fərdi qərarları
- Tələbatın dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq, təkmilləşmək, yenidən yaranmaq qabiliyyəti və həmçinin hər bir tarixi dövr üçün konkret iqtisadi təzahür formasına malik olması
- Dövlətin, onun institutlarının, yerli özünüidarə orqanlarının, mülkiyyət formasından və növündən asılı olmayaraq bütün yerli və xarici hüquqi şəxslərin, onların birlik və assosiyalarının, yerli və xarici ictimai fondların, ictimai və dini birliklərin, vətəndaşların, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin cəmiyyətin sosial sferasının inkişafı və idarə olunması ilə bağlı fəaliyyətinin tam kompleksini
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək

422 Sosial siyasətin əsas məqsədi nədir

- Sosial siyasətin əsas məqsədi iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələri üçün ixtisaslı kadr hazırlamaq və mənəvi sosial inkişaf etmiş intellektual səviyyəli insanların formalaşmasına şərait yaratmaq
- Sosial siyasətin əsas məqsədi tələbatın xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq, təkmilləşmək, yenidən yaranmaq qabiliyyəti və həmçinin hər bir tarixi dövr üçün konkret iqtisadi təzahür formasına malik olması
- Sosial siyasətin əsas məqsədlərini bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması
- Əhalinin sosial tələblərinin və maraqlarının ödənilməsi üçün şərait yaratmaq, ayrı-ayrı vətəndaşlara, qruplara sosial yardım göstərmək, onların sosial müdafiəsini, korreksiya və reabilitasiyasını təşkil etməkdir
- Sosial siyasətin əsas məqsədi qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma

423 Sosial siyasətin əsas vəzifələri hansılardır

- Sosial siyasətin əsas vəzifələri kimi əhali gəlirlərinin indeksləşdirilməsi, gəlirlər üzrə minimum sosial zəmanətlərin təmin edilməsi, minimal standartların və normativlərin köməyi ilə sosial sahələrin tənzimlənməsi, imtiyazların və güzəştlərin verilməsi
- Əhalinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq, bazar münasibətlərinə uyğun gələn yeni sosial-sinfi quruluşu formalaşdırmaq, sosial ədalət və müdafiəni həyata keçirmək, millətlərarası və etnoslararası münasibətləri tənzimləmək
- Sosial siyasətin əsas vəzifələri kimi bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması
- Sosial siyasətə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək, sosial qanunvericilik sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla məsləhətləşmələr aparmaq və s.
- Sosial siyasətin tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq, təkmilləşmək, yenidən yaranmaq qabiliyyəti və həmçinin hər bir tarixi dövr üçün konkret iqtisadi təzahür formasına malik olması

424 Sosial siyasət hansı yollarla həyata keçirilir

- Sosial və fərdi problemlərin, vəziyyətlərin diaqnostikası; sosial profilaktika, sosial uyğunlaşma, sosial reabilitasiya, sosial terapiya
- Əhali gəlirlərinin indeksləşdirilməsi, gəlirlər üzrə minimum sosial zəmanətlərin təmin edilməsi
- Tələbatın dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq, təkmilləşmək, yenidən yaranmaq qabiliyyəti və həmçinin hər bir tarixi dövr üçün konkret iqtisadi təzahür formasına malik olması
- Sosial siyasət effektiv normativ dəyər sisteminin yaradılması, sosial normaların vətəndaşlara real təsiri, onların yaranmış sosial tələb və maraqlarının ödənilməsinin uyğunlaşdırılması, sosial normativlərin dəqiqliyini və obyektivliyini təmin etmə yolu ilə həyata keçirilir
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək

425 Sosial siyasətin əsas tərkib hissələri hansılardır

- Dövlət investisiyası və büdcə vasitəsilə sahibkarların həyata keçirmək istədikləri tədbirləri və konyuktur məlumatlarının sistemləşdirilməsini yaxşılaşdırmaq, iqtisadi göstəricilər sistemini hazırlamaq
- Sosial siyasətin əsas tərkib hissələrinə tələbatın dialektik və tarixi xarakteri
- Məşğulluq, sosial təminat, təhsil, səhiyyə, mənzil şəraiti, əmək haqqının formalaşdırılması, əməyin və ətraf mühitin mühafizəsi, istirahət və asudə vaxtın təşkili
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə
- Sosial və fərdi problemlərin, vəziyyətlərin diaqnostikası

426 Sosial siyasətin məqsəd və vəzifələrini həll edən əsas subyektlər hansılardır

- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması
- Sosial siyasətin məqsəd və vəzifələrini həll edən əsas subyektlərə dövlət investisiyası və büdcə vasitəsilə sahibkarların həyata keçirmək istədikləri tədbirləri və konyuktur məlumatlarının sistemləşdirilməsini yaxşılaşdırmaq
- Tələbatın dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq
- İşləyən adamların özləri, işəgötürənlər və müxtəlif qeyri-hökumət təşkilatları, dövlət
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək

427 Sosial siyasətin hansı səviyyələri mövcuddur

- Mərkəzi, regional, yerli
- Əməyin diferensiasiyası, onun xarakteri, məzmunu və səviyyələri
- İqtisadi artımla, yəni ÜDM, onun artım sürəti, adambaşına düşən səviyyəsi, ÜDM-un istehsal və istehlak bölgüsü səviyyələri
- Şəxsin müavinət alma ərazisini bəyənmək və ya bəyənməmək haqda müdiriyyətin qərarını tələb edən, ehtiyacı olanların fərdi qiymətləndirməsi mexanizmləri
- Əhalinin rifahı, insan kapitalının formalaşması, insan inkişafının səviyyəsi

428 Dövlətin sosial siyasətdə rolu nədən ibarətdir

- Tələbatın dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq, təkmilləşmək, yenidən yaranmaq qabiliyyəti və həmçinin hər bir tarixi dövr üçün konkret iqtisadi təzahür formasına malik olması
- Əhalinin həyat səviyyəsinin hiss olunacaq dərəcədə yaxşılaşdırılması, əhali məşğulluğunun effektiv təmin olunması, ölkədə konstitusiyaya hüququna əməl olunması
- Əhalinin gəlirləri siyasətinin ümumi məsələləri, əmək haqqı siyasəti, sosial partnyorluq, sosial sığorta, əməyin mühafizəsi və vətəndaşların əmək hüquqlarının müdafiəsi, məşğulluq siyasəti, demoqrafik siyasətdə rolu
- Dövlət maliyyəsinin idarə olunmasının tam müstəqil və mükəmməl hala gətirmək, bütün mülkiyyət formalarının təmin edilməsi, maliyyə siyasətinin ETT-nin inkişafına yönəldilməsi
- Sosial təminata zəmanət verir, elmi, mədəniyyət, təhsili, səhiyyəni, hüquq-mühafizə orqanlarını maliyyələşdirir, sosial inkişafın uzunmüddətli məqsədli proqramları reallaşdırılır, xeyriyyə təşəbbüslərini müxtəlif güzəştlərlə həvəsləndirir

429 Bazar iqtisadiyyatı şəraitində dövlətin sosial siyasəti necə formalaşmalıdır

- Əhalinin həyat səviyyəsinin hiss olunacaq dərəcədə yaxşılaşdırılması, əhali məşğulluğunun effektiv təmin olunması, sosial infrastrukturun əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırılması formalaşmalıdır
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə
- Şəxsi kapitalına görə əhalinin gəlirlərinin artması təmin olunsun, cəmiyyətin iqtisadi və sosial məsuliyyətinin artması yolu ilə himayədarlıq aradan qaldırılsın, əhalinin sosial müdafiəsi mexanizmi yaradılsın
- Bazar iqtisadiyyatı şəraitində əhalinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq, bazar münasibətlərinə uyğun gələn yeni sosial-sınıfı quruluşu formalaşdırmaq, sosial ədalət və müdafiəni həyata keçirmək
- Bazar iqtisadiyyatı şəraitində insanların məqsədə uyğun fəaliyyətinin əsas şərti kimi tələbatın dərk edilməsi, cəmiyyət üzvlərinin rifahını maksimum təhlil edən həyat şəraitinin əldə edilməsi

430 Azərbaycan Respublikasının sosial siyasətinin strategiyası və taktikasında hansı məsələlər nəzərdə tutulur

- İnsanların əmək aktivliyinin yüksəldilməsi və istehsalın inkişafının stimullaşdırılmasının əsas amili kimi, əhalinin pul gəlirlərinin onun əmək fəaliyyətindən asılılığının təmin olunması
- Tələbatın dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq, təkmilləşmək, yenidən yaranmaq qabiliyyəti
- Əhalinin həyat səviyyəsinin hiss olunacaq dərəcədə yaxşılaşdırılması, əhali məşğulluğunun effektiv təmin olunması, sosial siyasətin ailəyə istiqamətləndirilməsi, ölkədə demoqrafik situasiyanın normalaşdırılması, sosial infrastrukturun əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırılması
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması
- Şəxsi kapitalına görə əhalinin gəlirlərinin artması təmin olunsun, cəmiyyətin iqtisadi və sosial məsuliyyətinin artması yolu ilə himayədarlıq aradan qaldırılsın, əhalinin sosial müdafiəsi mexanizminin yaradılması

431 Azərbaycan Respublikasının sosial siyasətinin məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilməsi üçün hansı zəruri şəraitin olması məqsəduyğundur

- Azərbaycan Respublikasının sosial siyasətinin məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilməsi üçün yeni iş yerlərinin yaradılması
- İnsanların əmək aktivliyinin yüksəldilməsi və istehsalın inkişafının stimullaşdırılmasının əsas amili kimi, əhalinin pul gəlirlərinin onun əmək fəaliyyətindən asılılığının təmin olunması, investisiya fəaliyyətinin sosial proqramların həyata keçirilməsinə istiqamətlənməsi
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması
- Əhalinin gəlirləri siyasətinin ümumi məsələləri, əmək haqqı siyasəti, sosial partnyorluq, sosial sığorta, əməyin mühafizəsi və vətəndaşların əmək hüquqlarının müdafiəsi, məşğulluq siyasəti
- Əhalinin gəlirləri siyasətinin ümumi məsələləri, əmək haqqı siyasəti, sosial partnyorluq, sosial sığorta, əməyin mühafizəsi və vətəndaşların əmək hüquqlarının müdafiəsi, məşğulluq siyasəti, demoqrafik siyasət

432 Cəmiyyətdə gedən sosial proseslərin tənzimlənməsi üçün dövlətin sosial siyasətində hansı istiqamətlər nəzərdə tutulur

- Azərbaycan Respublikasının sosial siyasətinin məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilməsi üçün yeni iş yerlərinin yaradılması
- Tələbatın dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq, təkmilləşmək
- Əhalinin gəlirləri siyasətinin ümumi məsələləri, əmək haqqı siyasəti, sosial partnyorluq, sosial sığorta, əməyin mühafizəsi və vətəndaşların əmək hüquqlarının müdafiəsi, məşğulluq siyasəti, demoqrafik siyasət
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma

433 Məşğulluq və əmək siyasəti hansı vəzifələri əhatə edir

- Azərbaycan Respublikasının sosial siyasətinin məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilməsi üçün yeni iş yerlərinin yaradılması
- Yeni iş yerlərinin yaradılması, müəyyən xidmət sahələrinin fəaliyyəti, məşğulluq fondunu, işsizliyə görə müavinətlərin verilməsi, proqramın hazırlanması

- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək, sosial qanunvericilik sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla məsləhətləşmələr aparmaq və s.
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri
- Tələbatın dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq, təkmilləşmək

434 Sosial infrastruktura sahələrinin inkişafı siyasəti hansı tədbirlər sistemini əhatə edir

- Sosial təminatın yeni sisteminin yaradılması, sosial köməkliliyin ünvanlılığı, bazar mexanizmi əsasında sosial sektorun inkişafı
- Humanitar sferanın dövlət tərəfindən tam dəstəklənməsi, bələdiyyə məqsədli proqramların üstün sahələrinin müəyyən edilməsi və onlara vəsaitlərin ayrılması, təhsil, səhiyyə proqramlarının həyata keçirilməsi
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək
- Tələbatın dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmək, artmaq, təkmilləşmək, yenidən yaranmaq qabiliyyəti və həmçinin hər bir tarixi dövr üçün konkret iqtisadi təzahür formasına malik olması

435 Dünya ölkələri arasında sosial siyasətin hansı modelləri seçilir

- İsveç, rifah dövləti, sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı, paternalist sosialist dövləti, uğur qazanmanın bazar modelləri, sosial-mədəni inkişafın bazar tipli inkişaf modelləri
- İsveç, rifah dövləti, sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı, paternalist sosialist dövləti
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması modelləri
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqə, uğur qazanmanın bazar modelləri
- Sosial-mədəni inkişafın bazar tipli inkişaf modelləri

436 İnsan kapitalını fiziki kapitaldan fərqləndirən cəhət hansılardır

- İnsan kapitalı fiziki və mənəvi aşınmaya məruz qalır: zaman keçdikcə insanın imkanları kəsədləşir, bilgiləri azalır, onların daşıyıcıları tənəzzülə uğrayır, biliklər isə sadəcə olaraq köhnəlir
- İsveç, rifah dövləti, sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı, paternalist sosialist dövləti, uğur qazanmanın bazar modelləri, sosial-mədəni inkişafın bazar tipli inkişaf modellərini təhlil etməklə insan kapitalı fiziki kapitaldan fərqlənir
- O insandan ayrılı bilməz, onu pula almaq olmaz, onu ancaq müəyyən şərtlərlə istifadəyə götürmək yaxud vermək olar, bilikləri əlavə sərmayə qoymadan, iş yerində təlim keçmək yolu ilə əldə etmək olar
- O insandan ayrılı bilməz, onu pula almaq olar, bilikləri əlavə sərmayə qoymadan, iş yerində təlim keçmək yolu ilə əldə etmək olmaz
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqə, uğur qazanmanın bazar modellərindən istifadə etməklə insan kapitalı fiziki kapitaldan fərqləndirilir

437 İnsan kapitalının fiziki kapitalla bənzər cəhətləri hansılardır

- İqtisadi artımın stimullaşdırılması, rifahların məqsədəuyğun bölgüsü, təhsilə və tibbi xidmət, qidalanmanın zəmanətli səviyyəsinin təmin edilməsi, ehtiyacı olanlar üçün, zəmanət verilmiş minimal gəlirin əldə olunmasına sosial yardım
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək, sosial qanunvericilik sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla məsləhətləşmələr aparmaq və s.
- İnsan kapitalı fiziki və mənəvi aşınmaya məruz qalır: zaman keçdikcə insanın imkanları kəsədləşir, bilgiləri azalır, onların daşıyıcıları tənəzzülə uğrayır, biliklər isə sadəcə olaraq köhnəlir
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqə, uğur qazanma
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması

438 İnsan kapitalının yaxşılaşdırılmasına yönəldilmiş effektiv siyasətin aparılması hansı iqtisadi və sosial proqramların həyata keçirilməsini nəzərdə tutur

- İnsan kapitalı fiziki və mənəvi aşınmaya məruz qalır: zaman keçdikcə insanın imkanları kəsədləşir, bilgiləri azalır, onların daşıyıcıları tənəzzülə uğrayır, biliklər isə sadəcə olaraq köhnəlir
- İqtisadi artımın stimullaşdırılması, rifahların məqsədəuyğun bölgüsü, təhsilə və tibbi xidmət, qidalanmanın zəmanətli səviyyəsinin təmin edilməsi, ehtiyacı olanlar üçün, zəmanət verilmiş minimal gəlirin əldə olunmasına sosial yardım
- O insandan ayrılma bilməz, onu pula almaq olmaz, onu ancaq müəyyən şərtlərlə istifadəyə götürmək yaxud vermək olar, bilikləri əlavə sərmayə qoymadan, iş yerində təlim keçmək yolu ilə əldə etmək olar
- İqtisadi artımın stimullaşdırılması, rifahların məqsədəuyğun bölgüsü, təhsilə və tibbi xidmət, qidalanmanın zəmanətli səviyyəsinin təmin edilməsi, ehtiyacı olanlar üçün, zəmanət verilmiş minimal gəlirin əldə olunmasına sosial yardım
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək

439 İşçilər özləri əmək bazarında öz üzərinə hansı əsas sərmayə növünü götürürlər

- Humanitar sferanın dövlət tərəfindən tam dəstəklənməsi, bələdiyyə məqsədli proqramların üstün sahələrinin müəyyən edilməsi və onlara vəsaitlərin ayrılması
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək
- İqtisadi artımın stimullaşdırılması, rifahların məqsədəuyğun bölgüsü
- Zaman keçdikcə insanın imkanları kəsədləşir, bilgiləri azalır, onların daşıyıcıları tənəzzülə uğrayır, biliklər isə sadəcə olaraq köhnəlir
- Təhsilə və peşə hazırlığına sərmayə, mühacirət xərcləri, iş yerinin axtarılması xərcləri

440 Sosial siyasətin hüquqi bazası necə idarə olunur

- Təhsilə və peşə hazırlığına sərmayə, mühacirət xərcləri, iş yerinin axtarılması xərcləri
- Mövcud qanunvericiliklə hər bir iqtisadi qanunun sosial nəticələrini tənzimləməklə təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe
- Mövcud qanunvericiliklə hər bir iqtisadi qanunun sosial nəticələrini tənzimləməklə
- Miqrasiya siyasəti, məcburi miqrasiya, xaricdə həmvətənlərimizin maraq və hüquqlarının müdafiəsi, xarici əmək miqrasiyası, cəmiyyətin keçid dövrünün strukturlaşmasının əsası kimi, orta sinfin formalaşdırılması
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma

441 əhalinin ayrı-ayrı qruplarının sosial müdafiəsinə aiddir

- Məcburi miqrasiya, xaricdə həmvətənlərimizin maraq və hüquqlarının müdafiəsi, xarici əmək miqrasiyası
- Təhsilə və peşə hazırlığına sərmayə, mühacirət xərcləri, iş yerinin axtarılması xərcləri
- Miqrasiya siyasəti, məcburi miqrasiya, xaricdə həmvətənlərimizin maraq və hüquqlarının müdafiəsi, xarici əmək miqrasiyası, cəmiyyətin keçid dövrünün strukturlaşmasının əsası kimi, orta sinfin formalaşdırılması
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri

442 Regional sosial siyasət necə həyata keçirilir

- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq qanunvericilik bazasını təmin etmək, sosial qanunvericilik sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla məsləhətləşmələr aparmaq və s.
- Məcburi miqrasiya, xaricdə həmvətənlərimizin maraq və hüquqlarının müdafiəsi, xarici əmək miqrasiyası, cəmiyyətin keçid dövrünün strukturlaşmasının əsası kimi
- İqtisadi inkişaf səviyyəsini, onun bazar iqtisadiyyatı münasibətlərinə daxil olmasının milli-etnik, tarixi-mədəni və digər xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla məcburi miqrasiya
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri əsasında
- İqtisadi inkişaf səviyyəsini, onun bazar iqtisadiyyatı münasibətlərinə daxil olmasının milli-etnik, tarixi-mədəni və digər xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla

443 Yerli səviyyədə sosial siyasət necə həll olunur

- İqtisadi artımın stimullaşdırılması, rifahların məqsədəuyğun bölgüsü, təhsilə və tibbi xidmət, qidalanmanın zəmanətli səviyyəsinin təmin edilməsi, ehtiyacı olanlar üçün
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək yolu ilə

- İqtisadi inkişaf səviyyəsini, onun bazar iqtisadiyyatı münasibətlərinə daxil olmasının milli-etnik, tarixi-mədəni və digər xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla
- Yerli ərazidə əhalinin konkret problemlərinin və ayrı-ayrı fərdlərin problemlərinin həlli ilə bağlı siyasətdir
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma

444 İsveç modeli hansı xüsusiyyətləri ilə xarakterizə olunur

- Sosial müdafiə səviyyəsini artırmaq və sosial fondların formalaşdırılması üçün, bütün maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə prinsipi; sosial münasibət göstərmə prinsipi ilə xarakterizə olunur
- Dövlətin sosial sferanın idarə olunmasında böyük məsuliyyəti, yüksək vergi faizləri ilə xarakterizə olunur
- Bazarın təmin edə bilmədiyi sosial xidmətlərin dövlət tərəfindən təqdim olunması və bununla da əhalinin sosial stabilliyinin həm bazar, həm də dövlət tərəfindən qorunması ilə xarakterizə olunur
- İqtisadi artımın stimullaşdırılması, rifahların məqsədəuyğun bölgüsü, təhsilə və tibbi xidmət, qidalanmanın zəmanətli səviyyəsinin təmin edilməsi, ehtiyacı olanlar üçün, zəmanət verilmiş minimal gəlirin əldə olunması
- Sosial-iqtisadi inkişaf üçün dövlətin tam məsuliyyəti, istehsal və paylanma prosesində dövlətin monopolist funksiyası ilə xarakterizə olunur

445 Rifah dövləti modeli xarakterizə olunur

- Dövlətin sosial sferanın idarə olunmasında böyük məsuliyyəti, yüksək vergi faizləri ilə xarakterizə olunur
- Sosial müdafiə səviyyəsini artırmaq və sosial fondların formalaşdırılması üçün, bütün maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə prinsipi; sosial münasibət göstərmə prinsipi
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə
- Bazarın təmin edə bilmədiyi sosial xidmətlərin dövlət tərəfindən təqdim olunması və bununla da əhalinin sosial stabilliyinin həm bazar, həm də dövlət tərəfindən qorunması ilə xarakterizə olunur
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək

446 Sosial siyasətin sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı modeli dedikdə nə başa düşülür

- Əhalinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq, bazar münasibətlərinə uyğun gələn yeni sosial-sinfi quruluşu formalaşdırmaq, sosial ədalət və müdafiəni həyata keçirmək, millətlərarası və etnoslararası münasibətləri tənzimləmək, ölkədə demokratik və ekoloji şəraiti normalaşdırmaqdır
- İstehsal prosesinin bazar qanunları ilə tənzimləndiyi, azad rəqabət və azad istehlakçı seçiminin təmin olunduğu bir modeldir
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma
- Bazarın təmin edə bilmədiyi sosial xidmətlərin dövlət tərəfindən təqdim olunması və bununla da əhalinin sosial stabilliyinin həm bazar, həm də dövlət tərəfindən qorunması kimi başa düşülür
- Bazar iqtisadiyyatı şəraitində əhalinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq, bazar münasibətlərinə uyğun gələn yeni sosial-sinfi quruluşu formalaşdırmaq, sosial ədalət və müdafiəni həyata keçirmək, millətlərarası və etnoslararası münasibətləri tənzimləmə modelidir

447 Sosial siyasət dedikdə nə başa düşülür

- Bazarın təmin edə bilmədiyi sosial xidmətlərin dövlət tərəfindən təqdim olunması və bununla da əhalinin sosial stabilliyinin həm bazar, həm də dövlət tərəfindən qorunması ilə bilavasitə bağlı olan siyasət
- İctimai rifah, insanların maddi, sosial və intellektual tələbatının ödənilməsi, insan ləyaqətinə hörmətin formalaşdırılması və cəmiyyətdə sosial sabitlik və sosial sülhün bərqərar olması ilə bilavasitə bağlı olan siyasət
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək
- Sosial müdafiə səviyyəsini artırmaq və sosial fondların formalaşdırılması üçün, bütün maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə prinsipi; sosial münasibət göstərmə prinsipi
- Dövlətin sosial sferanın idarə olunmasında böyük məsuliyyəti, yüksək vergi faizləri

448 Paternalist sosialist model dövlət tərəfindən necə xarakterizə olunur

- Dövlətin sosial sferanın idarə olunmasında böyük məsuliyyəti, yüksək vergi faizləri ilə xarakterizə olunur
- Sosial-iqtisadi inkişaf üçün dövlətin tam məsuliyyəti, istehsal və paylanma prosesində dövlətin monopolist funksiyası ilə
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma

- Bazarın təmin edə bilmədiyi sosial xidmətlərin dövlət tərəfindən təqdim olunması və bununla da əhalinin sosial stabilliyinin həm bazar, həm də dövlət tərəfindən qorunması ilə xarakterizə olunur
- Sosial müdafiə səviyyəsini artırmaq və sosial fondların formalaşdırılması üçün, bütün maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə prinsipi; sosial münasibət göstərmə prinsipi

449 Azərbaycan Respublikasının sosial siyasətinin formalaşmasında, sosial siyasətin hüquqi bazasının yaradılmasında əməkdaşlıq edilən beynəlxalq təşkilatları neçə qruplaşdırılır

- YUNESKO və onun orqan və qurumu
- YUNESKO-nun bütün maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə prinsipləri əsasında sosial siyasətin hüquqi bazasının yaradılması
- Xəzər regional və dövlətlərarası təşkilatları, qeyri-hökumət təşkilatları
- İSESKO-nun orqan və qurumu, regional dövlətlərarası təşkilatlar, qeyri-hökumət təşkilatları
- BMT və onun orqan və qurumu, regional dövlətlərarası təşkilatlar, qeyri-hökumət təşkilatları

450 Aşağıdakılardan hansılar sosial siyasətin subyektləridir.

- Aztəminatlı və işləməyən əhali.
- Vətəndaşlar və sosial qruplar, onları təmsil edən institutlar, təşkilatlar və hakimiyyət orqanları.
- Vətəndaşlar və sosial qruplar
- Sosial icmalar
- Aktiv fəaliyyətdə olan sosial qüvvələr.

451 Sosial siyasətin strategiyası nədən ibarətdir.

- Böhran dövründə əhalinin sosial müdafiəsidir.
- Ölkənin inkişafının konkret tarixi mərhələsində sosial problemlərin ümumi həllidir.
- Ölkələrin inkişafının konkret tarixi mərhələsində sosial iqtisadi problemlərin ümumi həllidir
- Əsas sosial-iqtisadi və sosial siyasi problemlərdir.
- Əhalinin əsas qisminin vəziyyətinin yüksəldilməsi problemləri

452 Daxili təbiətinə görə sosial siyasət:

- Təhsilin inkişafına yönəldilmişdir.
- İnsanın inkişafına yönəldilmişdir;
- İqtisadiyyatın inkişafına yönəldilmişdir;
- Mədəniyyətin inkişafına yönəldilmişdir;
- Elmin inkişafına yönəldilmişdir;

453 Sosial xidmətlərin aşağıdakı növləri mövcuddur

- Əmək haqqının və pensiya təminatının nisbətinin müəyyənləşdirilməsi, onun minimal səviyyəsi, normativdən artıq əmək stajına, xüsusi əmək şəraitinə görə əlavə ödəmələr şəklində həvəsləndirmə elementlərinin istifadəsi
- Sosial-tibbi, psixoloji-pedoqoji, sosial-hüquqi, sosial-məişət, sosial-məsləhət, zəmanətli xidmətlərin məcmusu, sosial adaptasiya, əlillərin reabilitasiyası və s.
- Sosial reklam və təbliğat, sosial layihələrin həyata keçirilməsi, sosial ekspertiza, sosial uyğunlaşma, sosial qulluq, sosial mobillik, sosial nəzarət və s
- İşsizliyə görə ödənişlər, dövlət büdcəsinə yığılan vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri və xüsusi vəsaitlər
- Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab, yaradıcı əməyin inkişaf etdirilməsi, ictimai münasibətlərin humanistləşdirilməsi prinsipləri

454 Sosial işin əsas vəzifələri aşağıdakılardır

- Nəqd və nəqdsiz pul ödənişləri, natural mədaxil, pulsuz və güzəştli xidmətlər
- Pensiyalar və yardımlar, sosial sığorta ödənişləri, müxtəlif təyinatlı birdəfəlik kompensasiyalar, işsizlər və aztəminatlı əhali təbəqələrinə müavinətlərin verilməsi
- Zəmanətli xidmətlərin məcmusu, sosial adaptasiya, əlillərin reabilitasiyası

- Sosial-tibbi, psixoloji-pedoqoji, sosial-hüquqi, sosial-məişət, sosial-məsləhət, zəmanətli xidmətlərin məcmusu, sosial adaptasiya
- Sosial reklam və təbliğət, sosial layihələrin həyata keçirilməsi, sosial ekspertiza, sosial uyğunlaşma, sosial qulluq, sosial mobillik, sosial nəzarət və s.

455 Sosial sahələrdə müasir idarəetmə konsepsiyalarına daxil olan elementlərə aiddir

- Menecment fəaliyyətinin səmərəliliyi prinsipi, idarəçilik qərarlarının optimallığı, idarəçilik prinsiplərinin elmi təşkili, təşkilat və sosial-iqtisadi prinsiplərə vəhdət sistem halında yanaşma, təşkilatlarda iyerarxiya nizamlılığı
- İdarəetmə psixologiyası konsepsiyası, antiböhran, situasiyalı, sistemli yanaşma idarəetmə konsepsiyası, idarəetmə prosesi, texnologiyası konsepsiyası, elmi, inzibati idarəetmə konsepsiyası, davranış, məqsədli-proqram, marketing, idarəetmənin qlobal strategiyası
- İnfrastruktur fəaliyyətin planlaşdırılması, icraçılar arasında tapşırıqların, funksiyaların bölüşdürülməsi, tabeçilikdə olan işçi heyətinin işguzarlıq
- Milli iqtisadiyyatın ümumi miqyasının genişlənməsi, təşkilati, iqtisadi və sosial əlaqələrin inteqrasiya olunması
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satışın kompleks qiymətləndirilməsi

456 Sosial idarəetmə funksiyalarına daxildir

- Texniki hazırlıq, texniki inkişaf, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış
- Sosial xidmətlərin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması
- Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə
- Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, əmək intizamını möhkəmləndirmə
- Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar

457 Sosial idarəetmənin qloballaşma amillərinə daxildir

- Sistemin ünsürləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə və nisbət, onlar arasındakı subordinasiyalı əlaqə
- Ali rəhbərlik, personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketing tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu, dövlət tənzimlənməsi
- Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi
- Həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət
- Regionlaşma, texnoloji proseslər, iqtisadi artım, məntiqi zəncirə uyğunluq

458 Sosial idarəetmədə maliyyə hesabatlarının təhlili hansı göstəricilərə əsasən müəyyən edilir

- Tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketing fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar
- Planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi, əməliyyatların planlaşdırılması, standart xərclərin kalkulyasiyası və s.
- Faiz və vergi ödəmələri, əməliyyat gəlirləri, xalis gəlir
- Maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənləşdirilməsi, göstərilmiş xidmətlərin həcm və keyfiyyətinin, gəlirlərinin qiymətləndirilməsi, gəlirlərin diskontlaşdırılması
- Ümumi vəziyyətin dəyişilməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişilməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi

459 Sosial idarəetmədə nəzarət sisteminə daxil olan parametrləri müəyyənləşdirin

- Planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi, əməliyyatların planlaşdırılması, standart xərclərin kalkulyasiyası
- Qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri
- Müqavilələrin idarə edilməsi, prosedur və siyasətin reallaşdırılması, işçi qəbulu, standart və normativlərin müəyyən edilməsi, qrafiklərin tərtibi, informasiya sistemlərindən istifadə

- Xidmətlərin integrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət
- İş vaxtı fondu, şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti, əlavə resursların cəlb edilməsi yolu ilə səmərəliliyin əldə edilməsi

460 əhalinin əmək qabiliyyəti olmayan və aztəminatlı təbəqələrinin sosial müdafiəsinin hansı istiqamətləri mövcuddur

- Təhsil, səhiyyə proqramlarının həyata keçirilməsi, onların maddi-texniki bazasının daha da möhkəmləndirilməsi
- Pensiya təminatı, sosial yardım, əhaliyə sosial xidmət
- Qabiliyyətin, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma
- Pensiya təminatı, sosial yardım, əhaliyə sosial xidmət, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk, bazarda hakim mövqe
- Sosial yardım, əhaliyə sosial xidmət, bacarığın müxtəlifliyi, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, risk

461 Sığorta hadisəsi baş verdikdə sığortalının əmlakına və ya əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin yerini doldurmaq üçün pul və ya natura şəklində ödənilən vəsait:

- Sığorta məbləği
- Sığorta müqaviləsi
- Sığorta ödənişi
- Sığorta haqqı
- Sığorta tarifi

462 Müvafiq olaraq fərdi hesabın sığorta hissəsində qeydə alınan və fərdi hesabın yığım hissəsində toplanan vəsaitlərin məbləğidir

- fərdi uçot
- Əmək pensiyası
- Pensiya kapitalı
- Sosial sığorta stajı
- Fərdi hesab

463 Dövlət Sosial Sığorta Sistemində Fərdi Uçot Haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu nə vaxt qəbul olunub?

- 27 noyabr 2004-cü il
- 27 noyabr 2000-ci il
- 27 noyabr 2002-ci il
- 27 noyabr 2003-cü il
- 27 noyabr 2001-ci il

464 Sosial pensiyanın təminat sistemi:

- Hər bir nəfərin yaşayışı üçün zəruri olan xidmətlərin minimum səviyyəsi ilə ölçülür
- Hər bir nəfərin yaşayışı üçün zəruri olan maddi-mənəvi nemətlərin minimum səviyyəsi ilə ölçülür
- Hər bir nəfərin yaşayışı üçün zəruri olan maddi-mənəvi nemətlərin səviyyəsi ilə ölçülür
- Hər bir nəfərin və onun ailəsinin yaşayışı üçün zəruri olan maddi-mənəvi nemətlərin minimum səviyyəsi ilə ölçülür
- Hər bir nəfərin yaşayışı üçün zəruri olan maddi-mənəvi nemətlərin maksimum səviyyəsi ilə ölçülür

465 Sığortalının əmlakının və əmlak mənafeələrinin müdafiəsi sahəsində münasibətlərdir:

- Sağlamlıq sığortası
- Qeyri-həyat sığortası
- Sığorta
- Həyat sığortası

Tibbi sığorta

466 Sığortalının ölümü, sağlamlığının, iş qabiliyyətinin qocalığa, yaxud əlilliyə görə tamamilə və ya qismən itirilməsi halları üçün aparılan sığortadır:

- Ümumi sığorta
 Həyat sığortası
 Tibbi sığorta
 Sağlamlıq sığortası
 Qeyri-həyat sığortası

467 Sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman sığortalıya vurulan zərər ödənilməklə onun məsuliyyəti, əmlakı və mənafeləri ilə bağlı risklərin sığortasıdır:

- Ümumi sığorta
 Sağlamlıq sığortası
 Həyat sığortası
 Tibbi sığorta
 Qeyri-həyat sığortası

468 Ehtimal olunan elə hadisədir ki, onun baş verməsinə qarşı sığorta aparılır:

- Təbii hadisə
 Sığorta hadisəsi
 Sığorta riski
 Sığorta ödənişi
 Ümumi sığorta

469 Sığorta haqqının hesablanması üçün aktuar hesablamalarına əsasən müəyyən edilən faiz dərəcəsi:

- Sığorta məbləği
 Sığorta müqaviləsi
 Sığorta ödənişi
 Sığorta haqqı
 Sığorta tarifi

470 Sığortalı ilə sığortaçı arasında bağlanan sığorta müqaviləsinin olmasını təsdiq edən və həmin müqavilənin əsas məzmununu əks etdirən sənəddir:

- Frontinq sazişi
 Sığorta müqaviləsi
 Sığorta şəhadətnaməsi
 Ümumi sığorta daxili
 Razılaşma

471 Məcburi dövlət sosial sığorta haqqı ödəyiciləri:

- Özünü və ya başqasını sosial sığortaedən şəxslər
 Bütün işləyən şəxslər
 Pensiya alan şəxslər
 Başqasını sosial sığortaedən şəxslər
 Özünü sosial sığortaedən şəxslər

472 Məcburi dövlət sosial sığortasına cəlb olunmayan şəxslər:

- Hərbi qulluqçular
- Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamları ilə vəzifəyə təyin olunan şəxslər;
- Xüsusi rütbəli şəxslər
- Müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları
- Fərdi qaydada sahibkarlıq və əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər

473 Məcburi dövlət sosial sığortasına cəlb olunan gəlirlər:

- Məcburi dövlət sosial sığorta haqları hesabına verilən sosial sığorta ödəmələrinin məbləğləri
- İşçinin əmək fəaliyyəti ilə bağlı sığortaedənə olan borcu və ya öhdəliyi bağışlandıqı halda, həmin borcun və ya öhdəliyin məbləği
- İş vaxtı daimi yolda olan və ya işi gediş-gəliş (səyyar) xarakteri daşıyan, çöl təşkilatlarında işləyən işçilərə gündəlik ezamiyyə xərclərinin əvəzində verilən əlavələr
- İşçilərin sayının azaldılması, ştatların ixtisar edilməsi və ya işçinin vəfatı ilə əlaqədar əmək müqaviləsinə xitam verilərkən birdəfəlik ödənilən məbləğlər
- Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş ezamiyyə xərclərinin (gündəlik yemək xərcləri, kommunal xərclər və nəqliyyat xərcləri) məbləğləri

474 Sığorta ödəmələri qeyd olunan gəlirlərin formalaşma mənbələridir:

- Dövlət gəlirlərinin, sığorta təşkilatlarının və sığortalanan obyektlərin gəlirlərinin
- Sahibkarların gəlirlərinin, sığorta olunanların gəlirlərinin və dövlət gəlirlərinin
- Sahibkarların gəlirlərinin və fərdi gəlirlərin
- Sahibkarların gəlirlərinin və sığorta olunanların gəlirlərinin
- Dövlət gəlirlərinin və sığorta olunanların gəlirlərinin

475 Sığorta müqaviləsinə və ya qanuna uyğun olaraq sığorta obyektinin sığortalandıqı və sığortaçının öhdəliklərinin son həddi olan pul məbləği:

- Sığorta məbləği
- Sığorta müqaviləsi
- Sığorta ödənişi
- Sığorta haqqı
- Sığorta tarifi

476 Qanuna və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin, sığortalıya və ya üçüncü şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan hal:

- Ümumi sığorta
- Sığorta riski
- Sığorta ödənişi
- Sığorta hadisəsi
- Təbii hadisə

477 əhalinin sağlamlığının qorunması sahəsində pensiyaçıların hüquqlarına daxil deyil:

- Sosial müdafiə sistemi müəssisələrində pulsuz tibbi müalicə almaq və dərman ləvazimatları ilə təmin olunmaq
- Pensiyaçıların evdə, dövlət səhiyyə sistemi müəssisələrində tibbi yardımla təmin olunmaq
- Sosial müdafiə sistemi müəssisələrində tibbi-sosial yardımla pulsuz təmin olunmaq
- Tibbi rəy əsasında sosial sığorta və ya sosial-müdafiə orqanlarının vəsaitləri hesabına güzəştli şərtlərlə sanatoriya-kurort müalicəsi almaq
- Reabilitasiya olunmaq hüquqları vardır

478 Azərbaycanda sığorta xidmətlərinin təsnifatı xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- Bazarın ən aparıcı sığorta növlərindən biri sağlamlığın sığortasıdır

- Ölkədə sığorta iki əsas sahədən: həyat və qeyri-həyat sığortası sahələrindən ibarətdir
- Ölkədə tibbi sığorta məhsullarından yararlananlar ayrı-ayrı adamlar yox, daha çox korporativ müştərilərdir
- Bir sıra qərb ölkələrindən (Almaniya) fərqli olaraq, tibbi xidmətlər natamam həyata keçirilir
- İcbari tibbi sığorta sistemi sosial xarakterli xəstəliklərin sığorta olunmasını nəzərdə tutmur

479 Ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyasının təyin edilməsinin şərtləri deyil:

- Hərbi əməliyyatlar zamanı itkin düşmüş hərbi qulluqçuların ailə üzvləri cəbhədə həlak olanların ailə üzvlərinə bərabər tutulur
- Ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyası ölüm gününədək vəfat etmiş sığorta olunanın sığorta stajı 5 ildən az olmamaq şərtilə əmək qabiliyyətli yaş dövrünün hər tam ili üçün 4 ay sığorta stajı olduqda təyin edilir.
- Hərbi qulluqçuların ailə üzvlərinə ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyaları hərbi qulluqçunun xidmət müddətindən asılı olmayaraq təyin edilir
- Ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyası ailə başçısı xidmət etdiyi dövrdə və ya xidmətdən buraxıldıqdan ən gec 3 ay keçənədək, yaxud bu müddətdən sonra, amma xidmət etdiyi dövrdə aldığı xəsarət, xəstəlik nəticəsində vəfat edibsə təyin olunur
- Hərbi qulluqçular sırasından olan pensiyaçıların ailələrinə ailə başçısı pensiya aldığı dövrdə və ya pensiya ödənilməsinin kəsilməsindən 3 il keçənədək vəfat edibsə təyin olunur

480 Sığortalının ölümü, sağlamlığının, iş qabiliyyətinin qocalığa, yaxud əlilliyə görə tamamilə və ya qismən itirilməsi halları üçün aparılan sığortadır:

- Sağlamlıq sığortası
- Annuitet sığortası
- Həyat sığortası
- Qeyri-həyat sığortası
- Əmlak sığortası

481 əlilliyə görə əmək pensiyasının təyin edilməsinin şərtləri nədən ibarətdir?

- Əlilliyə görə əmək pensiyası əlil və ya sağlamlıq imkanları məhdud sığorta olunana ümumilikdə sığorta stajı 5 ildən az olmamaq şərtilə əmək qabiliyyətli yaş dövrünün hər tam ili üçün 3 ay sığorta stajı olduqda təyin edilir
- Əlilliyə görə əmək pensiyası əlil və ya sağlamlıq imkanları məhdud sığorta olunana ümumilikdə sığorta stajı 5 ildən az olmamaq şərtilə əmək qabiliyyətli yaş dövrünün hər tam ili üçün 4 ay sığorta stajı olduqda təyin edilir
- Əlilliyə görə əmək pensiyası əlil və ya sağlamlıq imkanları məhdud sığorta olunana ümumilikdə sığorta stajı 3 ildən az olmamaq şərtilə əmək qabiliyyətli yaş dövrünün hər tam ili üçün 4 ay sığorta stajı olduqda təyin edilir
- Əlilliyə görə əmək pensiyası əlil və ya sağlamlıq imkanları məhdud sığorta olunana ümumilikdə sığorta stajı 5 ildən az olmamaq şərtilə əmək qabiliyyətli yaş dövrünün hər tam ili üçün 6 ay sığorta stajı olduqda təyin edilir
- Əlilliyə görə əmək pensiyası əlil və ya sağlamlıq imkanları məhdud sığorta olunana ümumilikdə sığorta stajı 3 ildən az olmamaq şərtilə əmək qabiliyyətli yaş dövrünün hər tam ili üçün 6 ay sığorta stajı olduqda təyin edilir

482 Güzəştli şərtlərlə əmək pensiyası hüququ olan şəxslər kimlər deyil?

- Prokurorluq orqanlarında azı 25 il qulluq etmiş prokurorluq işçilərinin, həmçinin yaşa görə prokurorluq orqanlarında qulluğuna xitam verilmiş, 25 il və daha çox ümumi iş stajı olan, bu stajın azı 12 il 6 ayını prokurorluq orqanlarında qulluq etmiş prokurorluq işçiləri
- Prokurorluq orqanlarında azı 20 il qulluq etmiş prokurorluq işçilərinin, həmçinin yaşa görə prokurorluq orqanlarında qulluğuna xitam verilmiş, 20 il və daha çox ümumi iş stajı olan, bu stajın azı 12 il 6 ayını prokurorluq orqanlarında qulluq etmiş prokurorluq işçiləri
- Son iş yerindən asılı olmayaraq yeraltı işlərdə, incəsənətin xüsusi sahələrində, həmçinin əmək şəraiti zərərli və ağır olan işlərdə çalışan sığorta olunanların: kişilər - 57 yaşa çatdıqda, azı 25 il sosial sığorta stajına malik olduqda və bu müddətin azı 12 il 6 ayını həmin işlərdə, qadınlar - 52 yaşa çatdıqda, azı 20 il sosial sığorta stajına malik olduqda və bu müddətin azı 10 ilini həmin işlərdə çalışmışlarsa
- Hipovizqanizm xəstəliyinə tutulan şəxslər (liliputlar) və mütənəsibliyi pozulmuş cırdanboylar - kişilər 47, qadınlar 42 yaşına çatdıqda və həmin şəxslərin azı 5 il sosial sığorta stajı olduqda
- Mülki aviasiya uçuş və uçuş-sınaq heyətində işlə əlaqədar vəzifələrdə kişilərin azı 25 il, qadınların azı 20 il sosial sığorta stajı olduqda, səhhətinə görə uçuş işindən azad olunmuş kişilərin həmin işlər üzrə azı 20 il, qadınların isə azı 15 il sosial sığorta stajı olduqda

483 Sosial sığorta fondlarının artması zərurətini yaradan amillərdən deyil:

- Əhalinin ümumi yaşlaşması
- Əhalinin artması
- Muzdlu işçilərin sayının artması
- Həyat standartlarının yüksəlməsi
- Minimal dövlət zəmanətlərinin yüksəlməsi

484 Sığortalı ilə sığortaçı arasında sazişdir. Bu müqaviləyə görə sığortaçı sığorta hadisəsi zamanı sığortalıya sığorta ödənişi verməyi, sığortalı isə müəyyənləşdirilmiş müddətlərdə sığorta haqqını ödəməyi öhdəsinə götürür:

- Razılaşma
- Ümumi sığorta daxili
- Sığorta müqaviləsi
- Frontinq sazişi
- Sığorta şəhadətnaməsi

485 Sığorta edilənin hüquqlarına daxil deyil:

- Tibbi sığorta müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməsinə nəzarət etmək
- Müvafiq qaydada tibbi sığorta-müqaviləsi bağlamaq
- Tibbi sığorta müqaviləsinin şərtlərini müəyyənləşdirmək
- Müvafiq qaydada tibbi sığorta-müqaviləsini ləğv etmək
- Tibbi sığorta təşkilatını sərbəst seçmək

486 İnsanın həyat fəaliyyətini qorumaq məqsədi daşıyan ödəmələr və xidmətlərə aid deyil:

- Ailə başçısının itirildiyinə görə pensiyalar
- Hamiləlik və doğuşa görə müavinətlər
- İş qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə müavinətlər
- Qocalar evində saxlanma
- Sanatoriyalarda müalicə

487 Sığortaçı ilə müqavilə bağlayan və ya xeyrinə sığorta müqaviləsi bağlanan, yaxud qanuna görə sığortalanmış sayılan fiziki və ya hüquqi şəxs:

- Sığorta şəhadətnaməsi
- Frontinq sazişi
- Sığortalı
- Frontinq sazişi
- Sığortaçı

488 Hər bir sığorta şirkətinin səmərəli fəaliyyəti:

- Onun iqtisadi əlaqələri ilə bağlıdır
- Onun maddi-texniki bazası ilə bağlıdır
- Onun maliyyə vəsaiti ilə bağlıdır
- Onun riskləri və ödəmə faizi ilə bağlıdır
- Onun riskləri və sığorta olunanların sayı ilə bağlıdır

489 Sığorta müqaviləsinə və ya bu Qanuna uyğun olaraq sığortalının sığortaçıya verməli olduğu pul məbləği:

- Sığorta məbləği
- Sığorta müqaviləsi
- Sığorta ödənişi

- Sığorta haqqı
 Sığorta tarifi

490 əmək pensiyası hüququnun müəyyən edilməsi zamanı nəzərə alınan iş və ya digər fəaliyyət dövrlərinin və eləcə də müvafiq qanunvericiliklə sosial sığorta stajına daxil edilən digər dövrlərin məcmusudur:

- Fərdi hesab
 Pensiya kapitalı
 Sosial sığorta stajı
 Əmək pensiyası
 Fərdi uçot

491 əmək pensiyaları haqqında Qanunla nəzərdə tutulmuş qayda və şərtlərlə müəyyən edilən və məcburi dövlət sosial sığortaolunanın onlara əmək pensiyası təyin olunduqdan əvvəl aldıkları əmək haqqı və digər gəlirlərin, yaxud sığortaolunanın ölümü ilə əlaqədar onların ailə üzvlərinin itirdikləri gəlirlərin kompensasiyası məqsədi ilə vətəndaşlara aylıq pul ödənişidir:

- Fərdi uçot
 Əmək pensiyası
 Pensiya kapitalı
 Fərdi hesab
 Sosial sığorta stajı

492 Sığorta şirkəti ilə bağlanmış, müəyyən vaxtdan etibarən, məsələn təqaüdə çıxandan sonra fiziki şəxsə müntəzəm olaraq pul məbləği almaq hüququ verən razılıq və ya müqavilədir:

- Qeyri-həyat sığortası
 Əmlak sığortası
 Sağlamlıq sığortası
 Tibbi sığorta
 Annuitet sığortası

493 Xeyli miqdarda (2000 manatdan 50000 manatadək) məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınmaya görə hansı cəza tədbiri görülür?

- İki ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə 2000 manatdan 3000 min manatadək miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətə islah işləri və ya üç ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə
 Üç ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə 1000 manatdan 2000 min manatadək miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətə islah işləri və ya üç ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə
 Üç ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə üç ildən beş ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə
 Üç ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə 2000 manatdan 5000 min manatadək miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətə islah işləri və ya üç ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə
 Beş ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə 1000 manatdan 5000 min manatadək miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətə islah işləri və ya üç ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə

494 əmək pensiyaları haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı nə vaxt imzalanıb?

- 8 mart 2006-cı il
 6 mart 2005-cı il
 2 mart 2006-cı il
 16 mart 2006-cı il

16 mart 2005-cı il

495 Dövlət sosial sığorta sistemində fərdi uçotu həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən hər bir sığortaolunanın uçot dövründə daimi sosial sığorta nömrəsi ilə açılmış şəxsi hesabdır:

- Pensiya kapitalı
 Fərdi uçot
 Əmək pensiyası
 Sosial sığorta stajı
 Fərdi hesab

496 İşçilərin sosial sığorta formaları deyil:

- İşəgötürənlər işçilərin mənafeələrinin təmin olunması və əmək məhsuldarlığının artırılması, onların və ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədi ilə əmək kollektivini və ya onun ayrı-ayrı üzvlərini qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş sığorta formalarından daha üstün sosial sığorta olunmasını həyata keçirə bilərlər
 İşçilərin sosial sığortası məcburi dövlət sığortası, onların özləri tərəfindən könüllü sığortalanması və işəgötürən tərəfindən aparılan əlavə sığorta formalarında həyata keçirilir
 İşçilərin məcburi dövlət sığortası işəgötürənlər tərəfindən qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada və məbləğdə həyata keçirilən sosial sığortalanmadır
 İşçilər işəgötürənlər tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada sosial sığorta müqavilələri əsasında könüllü sığorta oluna bilərlər
 İşçilər öz vəsaitləri hesabına müəyyən olunmuş qaydada sosial sığorta müqavilələri əsasında könüllü sığorta oluna bilərlər

497 Pul müavinətlərinin hansı növləri vardır?

- Sosial sığorta üzrə, univevsal və yardımlar
 Univevsal və sosial müavinətlər
 Sosial sığorta üzrə və sosial müavinətlər
 Sosial sığorta və univevsal müavinətlər
 Sosial sığorta üzrə, universal və sosial müavinətlər

498 Müavinət nədir və nə vaxt verilir?

- Müəyyən əmək fəaliyyəti sahələrində təyin olunmuş iş stajına çatdıqdan sonra aybaay verilən zəmanətli pul ödəmələridir
 İşdə müvəqqəti fasilə yarandıqda, müəyyən hallarda əlavə xərcləri təminatlandırmaq ehtiyacı yarandıqda verilən zəmanətli pul ödəmələridir
 Əmək qabiliyyətini itirmiş vətəndaşlara, onların sığorta pensiyası hüququ olmadıqda verilir
 Vətəndaşlara qocaldıqda, əmək qabiliyyətini tam, yaxud qismən itirdikdə verilir
 Ailə başçısının itirildiyinə görə verilən pul ödəmələridir

499 Yüksək sığorta risklərinin sığortalanmasında öz ödəmə qabiliyyətinin təmin olunması və sığortalıların əmlak mənafeələrinin müdafiəsinə zəmanət verilməsi üçün sığortaçıların öz aralarında bağladıkları saziş əsasında qarşılıqlı sığorta fəaliyyətinin təşkili formasıdır:

- Razılaşma
 Sığorta müqaviləsi
 Frontinq sazişi
 Ümumi sığorta daxili
 Sığorta şəhadətnaməsi

500 Sığorta olunanların qanunvericiliklə nəzərdə tutulan sosial müdafiə hüquqlarının təminatı üçün zəruri məlumatların fərdi qaydada qeydiyyatının və uçotunun təşkilidir:

- Pensiya kapitalı

- Sosial sığorta stajı
- Əmək pensiyası
- Fərdi uçot
- Fərdi hesab

501 Xidmət bazarı necə ifadə olunur

- Dəyər yaradan və xidmətlərin alıcısına və ya onun əmlakına istiqamətlənən hissələnən və hissələnənməyən hərəkətlər nəticəsində müəyyən məqamda və müəyyən məkanda istehlakçılar üçün müəyyən üstünlükləri təmin edən iqtisadi fəaliyyətin növüdür
- Qeyri-istehsal sferasının müəssisələrinin fəaliyyətinin nəticəsi olan xidmətlərin mübadiləsi sahəsidir
- Bazar subyektlərinin mənafeələrini nəzərə alaraq istehlakçıların arzu və istəklərinin aşkarlanması və ödənilməsi yolu ilə uzun müddət ərzində xidmət müəssisənin mənfəət əldə etmək imkanını təmin etməkdir
- Bazar proseslərinin yüksək dinamikliyi; ərazi üzrə seqmentləşdirmə; xidmətlərin istehsalının təşkilinin spesifikliyi; xidmətlərin təbəqələşməsinin yüksək səviyyəsi
- Müştərilərin spesifik tələbatlarının ödənilməsinə yönəldilən xidmətlərin hazırlanması, irəlilədilməsi və realizə edilməsi prosesidir

502 Sosial təyinatlı maliyyələşmə mənbələri aşağıdakılardır

- Əmək gəlirləri, sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirlər və sosial sığorta ödənişləri
- Tədiyyələrdən (müəssisə və təşkilat) sığorta ayırmaları, vətəndaşların məcburi sığorta ayırmaları, dövlət büdcəsindən ayırmalar, beynəlxalq təşkilatlardan daxil olan vəsaitlər, könüllü ianələr
- Birbaşa vəsaitlər və məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri
- İşsizliyə görə ödənişlər, dövlət büdcəsinə yığılan vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri və xüsusi vəsaitlər
- İşçilərin əmək haqqı, vətəndaşların əmanət banklarında olan əmanətləri, dövlət istiqrazları və digər qiymətli kağızlar, təqaüdlər və sosial müavinətlər

503 İctimai əmək bölgüsü sistemində sosial sfera yönəldilmişdir

- İnsanın bir şəxsiyyət kimi müəyyən kollektivdə və müəyyən ərazidə yaşayan bir fərd kimi tələbatının ödənilməsinə
- Əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə şərait yaradan maddi və xidmət sferasını inkişaf etdirmək, əhalinin tələbatına uyğun istehsal, istehlak, bölgü, mübadilə proseslərini və əsas növlərini yaratmaq
- Əhalinin sosial subyekt kimi tələbatının öyrənilməsi və onun həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi
- Yaşayış üçün zəruri olan maddi və mənəvi nemətlərin çoxluğunu yaratmaq və onun daha ədalətli bölgüsünü təmin etmək
- Mənəvi dəyərlər yaradır, təsərrüfat formalarına görə mülkiyyət münasibətlərini əhatə edir və birbaşa iqtisadi artımın tərkib hissəsidir

504 Sosial sferaya necə tərif verilir

- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış
- Təşkilatın, firmanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi, fəaliyyətin planlaşdırılması, icraçılar arasında tapşırıqların, funksiyaların bölüşdürülməsi, tabeçilikdə olan işçi heyətinin işgüzarlıq, davranış və peşəkarlıq səviyyəsinin öyrənilməsi
- Sosial proses subyektlərinin durmadan təkrar istehsalı zərurətindən doğan obyektiv tələbatın yaratdığı, cəmiyyətə məxsus bütöv, daim dəyişməkdə olan bir altsistemdir
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərzi, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amildir
- Minimum yaşayış səviyyəsini təmin edən istehlak məhsullarını və xidmətin cari qiymətlərdə dəyəri və məcburi ödənişlərin məcmusudur

505 Sosial sferanın fəaliyyəti nəyə əsaslanır

- Obyektiv qanunlarla müəyyənləşdirilir və sosial idarəçiliyin müəyyən prinsiplərinə
- Təşkilatın, firmanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi, fəaliyyətin planlaşdırılması, icraçılar arasında tapşırıqların, funksiyaların bölüşdürülməsi, tabeçilikdə olan işçi heyətinin işgüzarlıq, davranış və peşəkarlıq səviyyəsinin öyrənilməsi

- Sosial proses subyektlərinin durmadan təkrar istehsalı zərurətindən doğan obyektiv tələbatın yaratdığı, cəmiyyətə məxsus bütöv, daim dəyişməkdə olan bir altsistemdir
- İnsanın həyat fəaliyyəti, həyat tərz, davranışı, qərar qəbulu, onun məhsuldarlığı ilə bağlı olub iqtisadi inkişafın nəticəsi, həlledici, təyinedici amilidir
- Minimum yaşayış səviyyəsini təmin edən istehlak məhsullarını və xidmətin cari qiymətlərdə dəyəri və məcburi ödənişlərin məcmusudur

506 Sosial sferaya bilavasitə daxildir

- Minimum yaşayış səviyyəsini təmin edən istehlak məhsullarını və xidmətin cari qiymətlərdə dəyəri və məcburi ödənişlərin məcmusudur
- Obyektiv qanunlarla müəyyənləşdirilir və sosial idarəçiliyin müəyyən prinsiplərinə
- İnsanların həyat səviyyəsi ilə bağlı olan iqtisadi obyektlər və proseslər, əhalinin maddi, mənəvi nemətlər, xidmətlər istehlakı, insanların, kollektivlərin və bütövlükdə cəmiyyətin zəruri tələbatının ödənilməsinə əks etdirən iqtisadi fəaliyyət növləri
- Təşkilatın, firmanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi, fəaliyyətin planlaşdırılması, icraçılar arasında tapşırıqların, funksiyaların bölüşdürülməsi, təcəllikdə olan işçi heyətinin işgüzarlıq, davranış və peşəkarlıq səviyyəsinin öyrənilməsi
- Sosial proses subyektlərinin durmadan təkrar istehsalı zərurətindən doğan obyektiv tələbatın yaratdığı, cəmiyyətə məxsus bütöv, daim dəyişməkdə olan bir altsistemdir

507 . Sosial sferanın iqtisadiyyatı və idarə edilməsi fənninin predmetini nə təşkil edir

- Əmək gəlirləri, sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirlər və sosial sığorta ödənişləri
- Dövlət büdcəsinə yığılan vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri, xüsusi vəsaitlər
- Yalnız bu sahəyə məxsus qanun və qanunauyğunluqların açılması
- İşsizliyə görə ödənişlər, dövlət büdcəsinə yığılan vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri və xüsusi vəsaitlər
- İşçilərin əmək haqqı, vətəndaşların əmanət banklarında olan əmanətləri, dövlət istiqrazları və digər qiymətli kağızlar, təqaüdlər və sosial müavinətlər

508 Sosial sferanın təsir obyekti

- İnsan, insanın həyat və fəaliyyətinin sosial şərtləri, həmçinin ictimai orqanizm kimi cəmiyyətdir
- Əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə şərait yaradan maddi və xidmət sferasını inkişaf etdirmək, əhalinin tələbatına uyğun istehsal, istehlak, bölgü, mübadilə proseslərini və əsas növlərini yaratmaq
- Bölgü, istehsal və istehlak
- Yaşayış üçün zəruri olan maddi və mənəvi nemətlərin çoxluğunu yaratmaq və onun daha ədalətli bölgüsünü təmin etmək
- Mənəvi dəyərlər yaradır, təsərrüfat formalarına görə mülkiyyət münasibətlərini əhatə edir və birbaşa iqtisadi artımın tərkib hissəsidir

509 Sosial sferada əməkdaşlıq sahələrinə daxildir

- İdman, turizm, mədəniyyət ,kommersiya ,səhiyyə və s.
- Cəmiyyətdə məşğulluq səviyyəsi
- İstehsalatda kadrların istifadəsinin səmərəliliyi
- İqtisadiyyatın sahələri üzrə işçilərin bölgüsü
- İşçilərin peşə-ixtisas səviyyəsi

510 Sosial sferada beynəlxalq əməkdaşlığın əsas məqsədlərinə aiddir

- İşçilərin əmək haqqında, birdəfəlik müavinətlər istisna olmaqla, dövlət pensiyalarına, təqaüdlərə və sosial müavinətləri, vətəndaşların əmanət banklarında olan əmanətlərinə, dövlət istiqrazları və digər qiymətli kağızlara, dövlət sığorta orqanlarına verilən haqqlar
- Dünya ölkələrinin sosial ideya ,norma, standart davranış və həyat fəaliyyətinin inkişafı; ölkələrinin beşiyasi maraqlarının qorunması; əməkdaşlıq sahəsində kommersiya maraqlarının dəstəklənməsi.
- Qəza vəziyyətində olan bina və tikililərin bərpa-gücləndirilmə işlərinin aparılması, kommunal xidmətlər sahəsində restrukturizasiya tədbirlərinin sürətləndirilməsi, mövcud istilik sistemlərinin bərpası, modernləşdirilməsi və yenidən qurulması

- Ərzaq məhsullarının minimum toplusu, fərdi və ailəvi istifadə olunan qeyri-ərzaq mallarının və xidmətlərin minimum toplusu, təhsil səviyyəsi, professional vərdiş, bazarda hakim mövqe, uğur qazanma
- bazarın tələbatına uyğun təşkili, əmək haqqı sisteminin təkilləşdirilməsi, onun tələbatının ödənilməsində aparıcı rolunun təminatı və stullaşdırıcı funksiyasının mexanizminin yeni şəraitdə tətbiqi

511 Sosial sferada beynəlxalq əməkdaşlığın funksiyalarına aiddir

- Tələbatın yaranma təbiəti, təzahür sferası, subyekt, ödənilmə dərəcəsi və kəmiyyətə müəyyənləşdirilməsi
- İnsanın fərdi xarakteristikaları və keyfiyyətləri, iqtisadi sistemin səmərəliliyi, sahə, müəssisə, regional xüsusiyyətlər, mülkiyyət formalarının müəyyənləşdirilməsi
- Beynəlxalq münasibətlər ayrı-ayrı subyektlərin artımının nümayiş etdirilməsi mərkəzi kimi çıxış edir, təcrübə, ənənə, həyat və davranış standartlarının bölüşdürülməsi
- Məşğuliyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu baxımından qiymətləndirmə
- İstehlak büdcəsinə daxil olan maddi və mənəvi nemətlərin məcmuu və onların qiymətinin dəyişmə meylləri

512 Sosial sferada beynəlxalq fəaliyyətin subyektlərinə daxildir

- Ölkələrin mədəniyyət, təhsil, səhiyyə və digər sosial problemlərin aradan qaldırılması ilə məşğul olan xüsusi beynəlxalq təşkilatlar
- Beynəlxalq münasibətlər ayrı-ayrı subyektlərin artımının nümayiş etdirilməsi mərkəzi kimi çıxış edir, təcrübə, ənənə, həyat və davranış standartlarının bölüşdürülməsi
- Məşğuliyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu baxımından qiymətləndirmə
- İstehlak büdcəsinə daxil olan maddi və mənəvi nemətlərin məcmuu və onların qiymətinin dəyişmə meylləri
- Tələbatın yaranma təbiəti, təzahür sferası, subyekt, ödənilmə dərəcəsi və kəmiyyətə müəyyənləşdirilməsi

513 Sosial sferada beynəlxalq münasibətlərə aiddir

- Tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında
- Planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi
- Turizm müəssisə və təşkilatlarında faiz və vergi ödəmələri, əməliyyat gəlirləri, xalis gəlir
- Ölkə və ölkə sistemlərinin bir-birini anlaması eyni zamanda istənilən beynəlxalq subyektəri və fəaliyyətin reallaşdırılmasına istiqamətlənmiş tədbirlər
- Ümumi vəziyyətin dəyişilməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişilməsi

514 Sosial sferada təsərrüfatçılıq xüsusiyyətlərinə aiddir

- Əmək haqqı, dividend, pensiya və yardım, təqaüdlər, maliyyə sistemindən daxil olan gəlirlər, işləyənlərin işverənlərdən gəlirləri və s.
- Büdcə və təsərrüfat hesablı maliyyələşdirilmə
- Maddi rifahın bölgüsünün strukturu və mütənasiblikləri
- Xidmət haqqları, məcburi ödənişlər və vergilər
- Minimum əmək haqqı, minimum pensiya və fərdi sahibkarlıq

515 Sosial sferanın inkişafına ərazi yanaşması necə müəyyən olunur

- İnsan, insanın həyat və fəaliyyətinin sosial şərtləri, həmçinin ictimai orqanizm kimi cəmiyyətdir
- Onun müvafiq inzibati-ərazi vahidlərində inkişafının kompleks prinsipini həyata keçirməyə
- Əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə şərait yaranan maddi və xidmət sferasını inkişaf etdirmək, əhalinin tələbatına uyğun istehsal, istehlak, bölgü, mübadilə proseslərini və əsas növlərini yaratmaq
- Yaşayış üçün zəruri olan maddi və mənəvi nemətlərin çoxluğunu yaratmaq və onun daha ədalətli bölgüsünü təmin etmək
- Mənəvi dəyərlər yaradır, təsərrüfat formalarına görə mülkiyyət münasibətlərini əhatə edir və birbaşa iqtisadi artımın tərkib hissəsidir

516 Sosial sahələrin ərazi yerləşdirilməsi necə müəyyən olunur

- Demografik amillərdən, istehsal infrastrukturunun ərazi təşkili və son nəticədə istehsal potensialının yerləşməsi ilə
- Məşğulluq dərəcəsinin artırılması və iş yerlərinin sayının artırılması, işçi qüvvəsinin hazırlanması və yenidən hazırlanması proqramları
- Bazarda hökumət mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək, Azərbaycanın sosial siyasətinin beynəlxalq standartlara uyğun qanunvericilik bazasını təmin etmək
- Firmaların zəif növ müxtəlifliyi və onların ayrı-ayrı növlərinin üstünlük təşkil etməsi, mövcud inhisarçı üstünlüklərin reallaşdırılmasına açıq ifadə olunan cəhd, bazar hakimiyyətinin rəlaşma forması kimi sahibkarlığın regionlaşması

517 Sosial sferada əməyin fərqli xüsusiyyətinə aiddir

- İqtisadi artımın stimullaşdırılması, rifahların məqsədəuyğun bölgüsü, təhsilə və tibbi xidmət, qidalanmanın zamanətli səviyyəsinin təmin edilməsi, ehtiyacı olanlar üçün
- Sosial qanunvericiliyə dair beynəlxalq standartları müəyyənləşdirmək yolu ilə
- İqtisadi inkişaf səviyyəsini, onun bazar iqtisadiyyatı münasibətlərinə daxil olmasının milli-etnik, tarixi-mədəni və digər xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla
- Yerli ərazidə əhalinin konkret problemlərinin və ayrı-ayrı fərdlərin problemlərinin həlli ilə bağlı siyasətdir
- Xidmətin yaranması və istehlak prosesi üst-üstə düşür

518 Sosial sfera və onun fəaliyyət növləri funksional təyinatından asılı olaraq hansı qrupa bölünürlər

- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış
- İctimai tələbatın təmin edilməsi ilə bağlı və cəmiyyətin fəaliyyəti üçün normal şəraiti təmin edən və şəxsi tələbatın təmin olunması ilə bağlı olan sahələr
- Fasiləsizlik, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, planla məqsədlərin şəffaflığı, plan-proqnozların optimallığı
- İnzibati, ictimai təşkilatların, qrup, özünə nəzarət
- Firma və bölmələrin rəhbəri, ayrı-ayrı fəaliyyət növünün funksional icraçısı, ayrı-ayrı işlərin təşkilatçısı, inzibati rəhbərlik, nəzarətəddici

519 Xidmət marketingi necə ifadə olunur

- Dəyər yaradan və xidmətlərin alıcısına və ya onun əmlakına istiqamətlənən hissələnən və hissələnənməyən hərəkətlər nəticəsində müəyyən məqamda və müəyyən məkanda istehlakçılar üçün müəyyən üstünlükləri təmin edən iqtisadi fəaliyyətin növüdür
- Bazar proseslərinin yüksək dinamikliyi; ərazi üzrə seqmentləşdirmə; xidmətlərin istehsalının təşkilinin spesifikliyi; xidmətlərin təbəqələşməsinin yüksək səviyyəsi
- Bazar subyektlərinin mənafeələrini nəzərə alaraq istehlakçıların arzu və istəklərinin aşkarlanması və ödənilməsi yolu ilə uzun müddət ərzində xidmət müəssisənin mənfəət əldə etmək imkanını təmin etməkdir
- Müştərilərin spesifik tələbatlarının ödənilməsinə yönəldilən xidmətlərin hazırlanması, irəlilədilməsi və realizə edilməsi prosesidir
- Qeyri-istehsal sferasının müəssisələrinin fəaliyyətinin nəticəsi olan xidmətlərin mübadiləsi sahəsidir

520 Xidmət marketinginin əsas məqsədlərinə daxildir

- Qeyri-istehsal sferasının müəssisələrinin fəaliyyətinin nəticəsi olan xidmətlərin mübadiləsi sahəsidir
- Bazar proseslərinin yüksək dinamikliyi; ərazi üzrə seqmentləşdirmə; xidmətlərin istehsalının təşkilinin spesifikliyi; xidmətlərin təbəqələşməsinin yüksək səviyyəsi
- Bazar subyektlərinin mənafeələrini nəzərə alaraq istehlakçıların arzu və istəklərinin aşkarlanması və ödənilməsi yolu ilə uzun müddət ərzində xidmət müəssisənin mənfəət əldə etmək imkanını təmin etməkdir
- Müştərilərin spesifik tələbatlarının ödənilməsinə yönəldilən xidmətlərin hazırlanması, irəlilədilməsi və realizə edilməsi prosesidir
- Dəyər yaradan və xidmətlərin alıcısına və ya onun əmlakına istiqamətlənən hissələnən və hissələnənməyən hərəkətlər nəticəsində müəyyən məqamda və müəyyən məkanda istehlakçılar üçün müəyyən üstünlükləri təmin edən iqtisadi fəaliyyətin növüdür

521 Xidmət fəaliyyətin növü kimi necə təsnifləşdirilir

- Dəyər yaradan və xidmətlərin alıcısına və ya onun əmlakına istiqamətlənən hissələnən və hissələnəməyən hərəkətlər nəticəsində müəyyən məqamda və müəyyən məkanda istehlakçılar üçün müəyyən üstünlükləri təmin edən iqtisadi fəaliyyətin növüdür
- Bazar proseslərinin yüksək dinamikliyi; ərazi üzrə seqmentləşdirmə; xidmətlərin istehsalının təşkilinin spesifikliyi; xidmətlərin təbəqələşməsinin yüksək səviyyəsi
- Bazar subyektlərinin mənafeələrini nəzərə alaraq istehlakçıların arzu və istəklərinin aşkarlanması və ödənilməsi yolu ilə uzun müddət ərzində xidmət müəssisənin mənfəət əldə etmək imkanını təmin etməkdir
- Müştərilərin spesifik tələbatlarının ödənilməsinə yönəldilən xidmətlərin hazırlanması, irəlilədilməsi və realizə edilməsi prosesidir
- Qeyri-istehsal sferasının müəssisələrinin fəaliyyətinin nəticəsi olan xidmətlərin mübadiləsi sahəsidir

522 Xidmət bazarının aşağıdakı spesifik xüsusiyyətləri mövcuddur

- Müştərilərin spesifik tələbatlarının ödənilməsinə yönəldilən xidmətlərin hazırlanması, irəlilədilməsi və realizə edilməsi prosesidir
- Qeyri-istehsal sferasının müəssisələrinin fəaliyyətinin nəticəsi olan xidmətlərin mübadiləsi sahəsidir
- Bazar subyektlərinin mənafeələrini nəzərə alaraq istehlakçıların arzu və istəklərinin aşkarlanması və ödənilməsi yolu ilə uzun müddət ərzində xidmət müəssisənin mənfəət əldə etmək imkanını təmin etməkdir
- Dəyər yaradan və xidmətlərin alıcısına və ya onun əmlakına istiqamətlənən hissələnən və hissələnəməyən hərəkətlər nəticəsində müəyyən məqamda və müəyyən məkanda istehlakçılar üçün müəyyən üstünlükləri təmin edən iqtisadi fəaliyyətin növüdür
- Bazar proseslərinin yüksək dinamikliyi; ərazi üzrə seqmentləşdirmə; xidmətlərin istehsalının təşkilinin spesifikliyi; xidmətlərin təbəqələşməsinin yüksək səviyyəsi

523 Sosial iqtisadiyyat hansı meyarlar ilə ölçülür

- İnsanın rifahına yönəldilən və onun ictimai tələbat sistemində uyğun şəraitlərin, tədbirlərin və mexanizmlərin məcmusu ilə
- Şərait, şərtlər, prinsiplər, proqmatik idarəetmə məqsədlərinin qarşılıqlı əlaqəsi və sosial nəticələri ilə
- Sosial məqsədlərin mahiyyətini, onun dinamikasını və mənbələrini, həmçinin idarəetmə mexanizmləri ilə
- Sosial prioritetlər, sosial siyasət, qanunlar və ayrı sosial təminatlar və sosial mexanizmlər
- Mənəvi dəyərlər, xidmət və həmçinin həyat fəaliyyətinin şəraitlərini yaradan, formalaşdıran və tənzimləyən mexanizmləri

524 Sosial məqsədlər necə formalaşır

- Mənəvi dəyərlər, xidmət və həmçinin həyat fəaliyyətinin şəraitlərini yaradan, formalaşdıran və tənzimləyən mexanizmləri
- Şərait, şərtlər, prinsiplər, proqmatik idarəetmə məqsədlərinin qarşılıqlı əlaqəsi və sosial nəticələri ilə
- İnsanın rifahına yönəldilən və onun ictimai tələbat sistemində uyğun şəraitlərin, tədbirlərin və mexanizmlərin məcmusu ilə
- Sosial prioritetlər, sosial siyasət, qanunlar və ayrı sosial təminatlar və sosial mexanizmlər
- Sosial məqsədlərin mahiyyətini, onun dinamikasını və mənbələrini, həmçinin idarəetmə mexanizmlərini

525 Cəmiyyətin sosial yükü nə vaxt müəyyənləşir

- Sosial prioritetlər, sosial siyasət, qanunlar və ayrı sosial təminatlar və sosial mexanizmlər
- Müasir bazar tipli inkişaf modeli sosialyönlü məqsədlərlə uyğunlaşdıqda
- Sosial məqsədlərin mahiyyətini, onun dinamikasını və mənbələrini, həmçinin idarəetmə mexanizmlərini
- Mənəvi dəyərlər, xidmət və həmçinin həyat fəaliyyətinin şəraitlərini yaradan, formalaşdıran və tənzimləyən mexanizmləri
- Şərait, şərtlər, prinsiplər, proqmatik idarəetmə məqsədlərinin qarşılıqlı əlaqəsi və sosial nəticələri ilə

526 Sosial sahələrin iqtisadiyyatı formalaşdırır

- İnsanın rifahına yönəldilən və onun ictimai tələbat sistemində uyğun şəraitlərin, tədbirlərin və mexanizmlərin məcmusu ilə
- Şərait, şərtlər, prinsiplər, proqmatik idarəetmə məqsədlərinin qarşılıqlı əlaqəsi və sosial nəticələri ilə

- Sosial prioritetlər, sosial siyasət, qanunlar və ayrı sosial təminatlar və sosial mexanizmlər
- Mənəvi dəyərlər, xidmət və həmçinin həyat fəaliyyətinin şəraitlərini yaradan, formalaşdıran və tənzimləyən mexanizmləri
- Sosial məqsədlərin mahiyyətini, onun dinamikasını və mənbələrini, həmçinin idarəetmə mexanizmlərini

527 Sosial sahələrin iqtisadiyyatı xalis maddi sahələrdən fərqli olaraq özündə əks etdirir

- Mənəvi dəyərlər, xidmət və həmçinin həyat fəaliyyətinin şəraitlərini yaradan, formalaşdıran və tənzimləyən mexanizmləri
- Şərait, şərtlər, prinsiplər, proqmatik idarəetmə məqsədlərinin qarşılıqlı əlaqəsi və sosial nəticələri ilə
- Sosial prioritetlər, sosial siyasət, qanunlar və ayrı sosial təminatlar və sosial mexanizmlər
- Sosial məqsədlərin mahiyyətini, onun dinamikasını və mənbələrini, həmçinin idarəetmə mexanizmlərini
- İnsanın rifahına yönəldilən və onun ictimai tələbat sistemində uyğun şəraitlərin, tədbirlərin və mexanizmlərin məcmusu ilə

528 Sosial sahələrin iqtisadiyyatına hansı yanaşma mövcuddur

- Mənəvi dəyərlər, xidmət və həmçinin həyat fəaliyyətinin şəraitlərini yaradan, formalaşdıran və tənzimləyən mexanizmləri
- Təkrar istehsalın sosial effekti kimi
- Şərait, şərtlər, prinsiplər, proqmatik idarəetmə məqsədlərinin qarşılıqlı əlaqəsi və sosial nəticələri ilə
- Sosial prioritetlər, sosial siyasət, qanunlar və ayrı sosial təminatlar və sosial mexanizmlər
- Sosial məqsədlərin mahiyyətini, onun dinamikasını və mənbələrini, həmçinin idarəetmə mexanizmlərini

529 Sosial sahələrin idarəetmə metodologiyasını özündə birləşdirir

- İnsanın rifahına yönəldilən və onun ictimai tələbat sistemində uyğun şəraitlərin, tədbirlərin və mexanizmlərin məcmusu ilə
- Şərait, şərtlər, prinsiplər, proqmatik idarəetmə məqsədlərinin qarşılıqlı əlaqəsi və sosial nəticələri ilə
- Sosial prioritetlər, sosial siyasət, qanunlar və ayrı sosial təminatlar və sosial mexanizmlər
- Sosial məqsədlərin mahiyyətini, onun dinamikasını və mənbələrini, həmçinin idarəetmə mexanizmlərini
- Mənəvi dəyərlər, xidmət və həmçinin həyat fəaliyyətinin şəraitlərini yaradan, formalaşdıran və tənzimləyən mexanizmləri

530 Sosial sfera sahələrinin müəssisə və təşkilatlarının dövlətsizləşdirilməsi hansı əsaslarla müəyyən olunur

- Pulsuz vermək
- Qarant prinsipi ilə dövlətsizləşdirmə
- Az təminatlılığı qorumaq
- Hamıya bölməsi
- Satmaq

531 İndikativ idarəetmə və özəlləşdirmə

- Uzlaşır
- Ziddiyətdir
- Biri-birini tamamlayır
- Ümumi cəhətləri var
- Fərqlidir

532 Sosial sferada özəlləşmənin dinamikası və təkmilləşməsi

- Nisbətə tənzimlənməsi
- İqtisadi artımın əsas amilidir
- Geri qalır iqtisadi inkişafdan
- Mənfi təsir edir iqtisadi artıma
- Tənzimlənilir

533 Mənzil təsərrüfatının özəlləşməsinin əsas xüsusiyyətləri

- Normativlərlə tənzimləmək
- Mənzil tələbatını ödəmək üçün pullu və pulsuz bölgü sistemi tətbiq etmək vacibdir
- Satmaq
- Qiymətləndirmək
- Pulsuz vermək

534 Sosial sfera müəssisələrində və təşkilatlarında özəlləşdirmənin xüsusiyyətləri necə müəyyən olunur

- Xarici mənbələrdən maliyyələşdirilən beynəlxalq layihələrlə proqramlar hesabına
- Mədəni səviyyədə profilini saxlamaqla
- Biznes qanununa görə
- Satmaqla
- Sahibkarlıq mənafeyinə görə

535 Bunlardan hansı sosial sfera sahələrinə aid deyil

- Rekreasiya və sosial təminat
- Yüngül sənaye
- Mədəniyyət və incəsənət
- Səmişin nəqliyyatı
- Mənzil-kommunal təsərrüfatı

536 Sosial sferada islahatların aparılması istiqamətlərinə aid deyil

- Ekoloji təhlükəsizlik
- Əmtəə və gəlirlərin bölüşdürülməsi sferası
- Pensiya sisteminin islahatları
- Sosial sığorta
- Sosial yardım

537 Aşağıdakılardan hansı sosial sferanın ən vacib amilinə aiddir

- Enerji resursları
- Kadr potensialı
- İnformasiya resursları
- Maliyyə resursları
- Maddi-texniki baza

538 Sosial sfera sahələrində əsas fondların ümumi dəyəri neçə faiz təşkil edir

- 75%
- 70%
- 65%
- 85%
- 80%

539 Aşağıdakılardan hansı sosial sferanın əsas istiqamətlərinə aiddir

- Sosial yardım
- Əhəlinin sağlamlığının mühafizəsi
- Pensiya təminatı
- Məşğuliyyət siyasəti

- Demografiya siyasəti

540 Sosial sferanın sahələrində əsas fondlar, onların təkrar istehsalı hansı mənbələr hesabına maliyyələşdirilir

- Korporasiyaların vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilən assosiativ fondlar
 Bütçə vəsaitləri hesabına olan fondlar
 Bütçədən kənar sferada olan fondlar
 Xeyriyyə fondları
 Bir və bir neçə fiziki şəxs, ailə tərəfindən təşkil olunan və maliyyələşdirilən müstəqil fondlar

541 Sosial sferanın inteqrasiya potensialına daxildir

- Nəqliyyat və rabitə infrastrukturları
 Təbii resurslar
 Əmək ehtiyatları, onların cins, yaş və peşə tərkibləri
 Yanacaq resursları və s.
 Elmi texniki tərəqqinin inkişafı

542 Sosial sferanın əsas vəsaitlərinin dinamikasına aiddir

- Sosial sferanın sahələrinin fəaliyyətidir
 Sosial sahələrə cəlb olunan resursların daimi artan həcmi, ictimai təkrar istehsalda iqtisadi əlaqələrinin inkişaf dinamikasına, maddi və maliyyələrin istiqamətlənməsinə təsir edir.
 Sosial sferada resursların təkrar istehsalının ən vacib xüsusiyyətlərindən biri onun təkrar istehsalın resurs tutumlu olmasıdır
 Sosial sferanın sahələrinin fəaliyyəti, sosial və iqtisadi vəzifələrin icrası ilə bağlıdır.
 Sosial sferanın dinamizminin ən mühüm amili elmi texniki tərəqqidir.

543 Maddi rifah və onun əsas xüsusiyyətləri anlayışına aiddir

- kənd təsərrüfatı məhsulu
 tələbatın ödənilmə dərəcəsi, istehlak səviyyəsi, onun quruluşu
 Ümumi Daxili Məhsulun artımı
 sənaye məhsulunun həcmi
 ticarət dövriyyəsi

544 Sosial proslərin əlaqə və asılılıqlarının aşkar edilməsi üçün aparılan qruplaşdırma necə adlanır

- Mürəkkəb
 Tipik
 Quruluş
 Analitik
 Sadə

545 Sosial sahələrin əsas məqsədlərinə aiddir

- Sahələr bir-biri ilə mahiyyətə və məzmunca bağlı olub, səmərəli əlaqə formasında təşkil olunduqda
 Əhəlinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə şərait yaradan maddi və xidmət sferasını inkişaf etdirmək, əhəlinin tələbatına uyğun istehsal, istehlak, bölgü, mübadilə proseslərini və əsas növlərini yaratmaq
 Bölgü, istehsal və istehlak
 Yaşayış üçün zəruri olan maddi və mənəvi nemətlərin çoxluğunu yaratmaq və onun daha ədalətli bölünməsinin təmin edilməsi
 Mənəvi dəyərlər yaradır, təsərrüfat formalarına görə mülkiyyət münasibətlərini əhatə edir və birbaşa iqtisadi artımın tərkib hissəsidir

546 Sosial sfera insanlar arasında hansı münasibətləri formalaşdırır

- İstehsal və istehlakın səmərəli əlaqə formasında təşkil olunduqda
- Sahələr bir-biri ilə mahiyyətə və məzmunca bağlı olub, səmərəli əlaqə formasında təşkil olunduqda
- Bölgü, istehsal və istehlak
- Yaşayış üçün zəruri olan maddi və mənəvi nemətlərin çoxluğunu yaratmaq və onun daha ədalətli bölgüsünü təmin etmək
- Mənəvi dəyərlər yaradır, təsərrüfat formalarına görə mülkiyyət münasibətlərini əhatə edir və birbaşa iqtisadi artımın tərkib hissəsidir

547 Müasir şəraitdə iqtisadi və sosial inkişafın əsas istiqamətlərinə daxildir

- Əhalinin sosial subyekt kimi tələbatının öyrənilməsi və onun həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi
- Sahələr bir-biri ilə mahiyyətə və məzmunca bağlı olub, səmərəli əlaqə formasında təşkil olunduqda
- Mənəvi dəyərlər yaradır, təsərrüfat formalarına görə mülkiyyət münasibətlərini əhatə edir və birbaşa iqtisadi artımın tərkib hissəsidir
- Yaşayış üçün zəruri olan maddi və mənəvi nemətlərin çoxluğunu yaratmaq və onun daha ədalətli bölgüsünü təmin etmək
- Əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə şərait yaradan maddi və xidmət sferasını inkişaf etdirmək, əhalinin tələbatına uyğun istehsal, istehlak, bölgü

548 Sosial sahələr mahiyyət etibarını ilə nəyə xidmət edir

- Əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə şərait yaradan maddi və xidmət sferasını inkişaf etdirmək, əhalinin tələbatına uyğun istehsal, istehlak, bölgü
- Sahələr bir-biri ilə mahiyyətə və məzmunca bağlı olub, səmərəli əlaqə formasında təşkil olunduqda
- Əhalinin sosial subyekt kimi tələbatının öyrənilməsi və onun həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi
- Yaşayış üçün zəruri olan maddi və mənəvi nemətlərin çoxluğunu yaratmaq və onun daha ədalətli bölgüsünü təmin etmək
- Mənəvi dəyərlər yaradır, təsərrüfat formalarına görə mülkiyyət münasibətlərini əhatə edir və birbaşa iqtisadi artımın tərkib hissəsidir

549 Sosial sferada nə zaman iqtisadi artım formalaşır

- Sahələr bir-biri ilə mahiyyətə və məzmunca bağlı olub, səmərəli əlaqə formasında təşkil olunduqda
- Əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə şərait yaradan maddi və xidmət sferasını inkişaf etdirmək, əhalinin tələbatına uyğun istehsal, istehlak, bölgü, mübadilə proseslərini və əsas növlərini yaratmaq
- Əhalinin sosial subyekt kimi tələbatının öyrənilməsi və onun həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi
- Yaşayış üçün zəruri olan maddi və mənəvi nemətlərin çoxluğunu yaratmaq və onun daha ədalətli bölgüsünü təmin etmək
- Mənəvi dəyərlər yaradır, təsərrüfat formalarına görə mülkiyyət münasibətlərini əhatə edir və birbaşa iqtisadi artımın tərkib hissəsidir

550 Maddi nemətlərin təkrar istehsalı prosesində sosial sfera həyata keçirir

- Sosial sferanın sahələrinin fəaliyyətidir
- Tədavül və istehsal məhsulunun bölünməsi funksiyalarını
- Sosial sferada resursların təkrar istehsalının ən vacib xüsusiyyətlərindən biri onun təkrar istehsalın resurs tutumlu olmasıdır.
- Sosial sferanın sahələrinin fəaliyyəti, sosial və iqtisadi vəzifələrin icrası ilə bağlıdır.
- Sosial sferanın dinamikliyinin ən mühüm amili elmi texniki tərəqqidir.

551 Turizm müəssisə və təşkilatlarında tariflərin təsdiq olunması üçün maliyyə orqanlarına hesablamalardakı məlumatlara aiddir

- Mədəniyyət sferasının təşkilat və idarələrinin cari məsrəflərinin maliyyələşdirilməsi, kapital qoyuluşlarının maliyyələşdirilməsi
- Gömrük bəyannaməsi, kadrılar uçotu üzrə sənədlər, üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbzi, pullu dəməklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetəsi

- Dövlətin iqtisadi və sosial inkişaf planına uyğun olaraq qurulur, tam təsərrüfat hesabı və özünümaliyyətləşdirmə prinsipləri
- Kadrlar uçotu üzrə sənədlər, üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbzi, dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetası
- Valideyn himayəsindən məhrum olan uşaqların, yetim uşaqların üzvlük haqqından azad edilməsi, əlavə vəsaitdən dərnək işçilərinin mükafatlandırılması

552 İstirahət parklarının müdiriyyəti dərnəklər təşkil edərkən hansı rəsmiyyətçilik qaydalarına riayət etməlidirlər

- Kadrlar uçotu üzrə sənədlər, üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbzi, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetası
- Gömrük bəyannaməsi, kadrlar uçotu üzrə sənədlər, üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbzi, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetası
- Dərnək rəhbərlərinin əmək müqavilələri, kadrlar uçotu üzrə sənədlər, üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbzi, ekspertizanın rəyi
- Kollektiv və fərdi məşğələlər cədvəli, dərnəyin işi üzrə uçot jurnalı, iş uçotu tabeli, dərnək rəhbərlərinin əmək müqavilələri, kadrlar uçotu üzrə sənədlər, ərazidəki idmançıların uçotu
- Üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbzi, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetasının layihəsi

553 Turizm və sosial-mədəni xidmətlərində ekskursiya müəssisələrinin maliyyələşdirilməsi bölmələrinə aiddir

- Kadrlar uçotu üzrə sənədlər, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetası, milli və regional əhəmiyyətli mədəni proqramların maliyyələşdirilməsi
- Kapital qoyuluşlarının maliyyələşdirilməsi, mədəni proqramların maliyyələşdirilməsi, mədəniyyət sferasının təşkilat və idarələrinin cari məsrəflərinin maliyyələşdirilməsi
- Mədəniyyət idarələri şəbəkəsinin inkişafı ilə bağlı kapital qoyuluşları və sosial yardımlar, dotasiyalar
- Təşkilatlara, mədəniyyət xadimlərinə, gənc yaradıcılara qrantlar, vergilər, sosial müdafiə xərcləri
- Təşkilatlara, gənc yaradıcılara qrantlar, vergilər, sosial müdafiə xərcləri, sosial yardımlar, dotasiyalar

554 Rekreasiya ehtiyatlarının qiymətləndirilməsində istifadə edilən strategiyalar hansı meyarlardan asılı olaraq fərqləndirilir

- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
- Sınaq, nəzarət, qiymətləndirmə, stimullaşdırma
- Rəqabət, çeşid, coğrafi, stimullaşdırıcı
- Xidmət, məmulat, turizm məhsulları, icra edilən istehsalat və məişət xidmətləri, istehsalın texnoloji proseslər
- Əvəz edən, ləğv edən, qayıdan, kəşf edilən, retrotəbiiq

555 Rekreasiya ehtiyatlarının turizm destinasiyalarının inkişafında ticarət kanallarının qarşılıqlı münasibətlərində yarana biləcək problemlərin həlli üçün marketoloqlar hansı tədbirləri üstün tuturlar

- Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu
- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq
- Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması, bölüşdürmə kanalında hazırda baş verən əsas dəyişikliklərin və onların inkişaf meyllərinin xarakterini təsvir etmək
- Həyat dövrünün hər fazası üzrə şirkətin satışı və gəlirləri arasında faiz nisbətinin müəyyənləşməsi, dəyişikliklərin hesablanması
- Xidmətlərin göstərilməsini nəzərdə tutan konkret layihənin olması

556 Rekreasiya subyektlərində investisiya fəaliyyətinin inkişafın müəyyən dövrü üçün investisiya proqramlarının formalaşdırılmasına daxildir

- Vergi qanunvericiliyi tələblərinin nəzərə alınması, sosial sferaya aid dövlət qanunvericiliyinin tələblərinin nəzərə alınması, cəmiyyətin digər sferalarını tənzimləyən dövlət qanunlarının nəzərə alınması
- Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu
- Xidmətlərin göstərilməsini nəzərdə tutan konkret layihənin olması

- Müəssisənin strateji inkişaf konsepsiyasının iqtisadi cəhətdən əsaslandırılması
- İctimai əhəmiyyətli məhsul və xidmət istehsalçısı kimi öz missiyasını yerinə yetirərkən uğur qazanmaq, rəqabət şəraitində rentabellik və iqtisadi sabitliyin təmin edilməsi

557 İqtisadi artım tendensiyasına görə rekreasiya müəssisələri qarşısında qoyulmuş vəzifələrə daxildir

- Destinasiyada bölüşdürmə kanalında hazırda baş verən əsas dəyişikliklərin və onların inkişaf meyillərinin xarakterini təsvir etmək
- Gəlirləri artırmaq, rentabelliği yüksəltmək, bazarda payı artırmaq və müəssisə sahiblərinin əldə etdikləri gəlirlər hesabına bu payı maksimumlaşdırmaq
- Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması
- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
- Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər

558 Rekreasiya müəssisələri yaradılarkən ərazinin keyfiyyətə qiymətləndirilməsi necə adlandırılır

- Rekreasiya turlarının təbii, texniki və sosial-iqtisadi göstəricilər məcmusu formasında
- Rekreasiya bonitirovkası
- Rekreasiya resursları
- Rekreasiya turları
- Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxması

559 Turizmin inkişafında mənəvi dəyərlərin maddi-texniki elementlərinə aiddir

- Dövlətin yığım vəsaiti və əhalinin şəxsi əmlakının və yığımlarının dəyişilməsi hesabına cari illərdə istifadə olunan əmtəə və xidmət miqdarı
- Dövlət müəssisələri ilə müştərək şəkildə layihə və tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün komməriya təşkilatlarından daxil olan vəsaitlər
- İnsan ləyaqətinə hörmət hüququ kimi azadlıqların verilməsi, xalqların öz müqəddəratlarını həll etməyə hörmət
- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları
- Bazarın segmentləşməsi əhalinin öz mədəni irsinə marağı artırmaq

560 Mədəniyyət sferasının inkişafının prinsipial problemlərinə daxil edilir

- Ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması, əmlakın uçotu, inventar və maddi sərvətlərin uçotu, vaxtli-vaxtında hesabatların verilməsi
- Öz iştirak payı, risklərin bölgüsündə rolu və əldə olunan nəticənin mənimsənməsində ədalətli bölgü sistemi
- Şərlə kənd arasındakı fərqi aradan götürülməsi üçün mədəniyyət və incəsənət sahələrindən daha geniş istifadə olunması
- Peşəkar incəsənət, xalq incəsənəti, öz fəaliyyət yaradıcılığı, bədii tənqid, təşkil olunmamış bədii öz fəaliyyət
- Ayrı-ayrı mədəniyyət xadimlərinə icarə haqqı və kommunal xidmətlərin ödənilməsi üzrə güzəştlər, zəmanətli və ya güzəştlili kreditlərin verilməsi

561 Rekreasiya təsərrüfatını inkişaf etdirmək üçün təbii, texniki və sosial-iqtisadi göstəricilər məcmusu necə qruplaşdırılır

- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət formasında
- Rekreasiya turlarının təbii, texniki və sosial-iqtisadi göstəricilər məcmusu formasında
- Rekreasiya bonitirovkası formasında
- Rekreasiya resursları formasında
- Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması

562 Marşrut üzrə istirahətin passiv elementlərindən istifadə olunmaqla istifadə olunan turist səyahətlərinə aiddir

- Əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi
- Rekreasiya bonitirovkası
- Rekreasiya resursları
- Rekreasiya elementləri
- Rekreasiya turları

563 Rekreasiya coğrafiyası necə təsnifləşdirilir

- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
- Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri
- Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası
- Əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində
- Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi yolu ilə

564 Mədəniyyət və incəsənət sektorunda bədii özfəaliyyətin komponentlərinə daxil olan göstəricilərə aiddir

- Təşkil olunmamış bədii özfəaliyyət, peşəkar incəsənət, xalq incəsənəti, özfəaliyyət yaradıcılığı, bədii tənqid
- Əhalinin daha çox hissəsinin bu sahələrin xidməti ilə əhatələnməsi və onun yaxşılaşdırılması
- Mədəniyyət fəaliyyəti üçün buraxılan vəsaitlərin vaxtında istifadə olunması, təşkilat və idarələrlə, ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması
- Dövlət maraqları, region maraqları, əhalinin maraqları, turizm subyektinin maraqları, xalq incəsənəti, özfəaliyyət yaradıcılığı, bədii tənqid, təşkil olunmamış bədii özfəaliyyət
- Stimullaşdırma yolu ilə innovasiya əsasında istehsal edilən, yüksək keyfiyyətli turməhsul və xidmətlərə təklifləri dayanıqlı inkişaf

565 Pullu dərnəklərin gəlirləri mədəniyyət və incəsənət müəssisələrində aşağıdakı kimi qruplaşdırılır

- Mədəniyyət fəaliyyəti üçün buraxılan vəsaitlərin vaxtında istifadə olunması, təşkilat və idarələrlə, ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri
- Ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması, əmlakın uçotu, inventar və maddi sərvətlərin uçotu, vaxtli-vaxtında hesabatların verilməsi
- Pullu bədii özfəaliyyət konsertlərindən və tamaşalarından daxil olan pul, iştirakçıların və valideynlərinin ödədikləri üzvlük haqqı
- Yüksək keyfiyyətli turməhsul və xidmətlərə təklifləri dayanıqlı inkişaf etdirmək üçün şərait yaratmaq

566 Mədəniyyət və incəsənət sektorunda dərnəklərin təşkili zamanı hansı rəsmiyyətçilik formalarından istifadə edilir

- Təşkilat və idarələrlə, ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması, əmlakın uçotu, inventar və maddi sərvətlərin uçotu
- Kadrların uçotu üzrə sənədlər, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetasının layihəsi
- Pullu konsertlər, kütləvi mühazirələr, rəqs gecələri, tamaşalar, teatr kostyumlarının kirayəsi, rekvizit, idman avadanlığının kirayəsi
- Sosial-iqtisadi inkişafın optimal variantının əsasını formalaşdırmaq və onun hansı dəqiqliklə yığım prosesini təkrarlamasına nəzarət
- Mədəniyyət fəaliyyəti üçün buraxılan vəsaitlərin vaxtında istifadə olunması, təşkilat və idarələrlə, ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması

567 Mədəniyyət və incəsənət sektorunda həvəskar birliklərin prinsiplərinə aşağıdakılar aiddir

- Qismən öz xərcini ödəmə prinsipi əsasında, tam öz xərcini ödəmə prinsipi əsasında
- Mədəniyyət, idman orqanları və müəssisələri, məktəbdənkənar tərbiyə müəssisələri, gənclər evi və sarayları, kitabxanalar, məktəblər
- Bazarda hökmran mövqe tutan və mövqe subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə

- Sosial-iqtisadi inkişafın optimal variantının əsasını formalaşdırmaq və onun hansı dəqiqliklə yığım prosesini təkrarlamasına nəzarət
- İstehsal sferasında sahibkarlıq strukturlarını müdafiə etmək, məqsədyönlü istiqamətləndirmək

568 Mədəniyyət və incəsənət sektorunda hansı təşkilatlar təsisçilik hüququna malikdirlər

- Kitabxanalar, məktəblər, mənzil-istismar təşkilatları, həmkarlar ittifaqı, digər ictimai təşkilatlar və yaradıcılıq ittifaqları
- Dərnək iştirakçılarının və ya burada təlim alan uşaqların valideynlərinin ödədikləri üzvlük haqqı
- İl üçün təlim-tərbiyə işi proqramları və planları, kollektiv və fərdi məşğələlər cədvəli, dərnəyin işi üzrə uçot jurnalı, iş uçotu tabeli
- Mədəniyyət müəssisələrinə tətbiq olunan vergi güzəştləri, həm təşkilatlara, həm də ayrı-ayrı mədəniyyət xadimlərinə icarə haqqı
- Regional əhəmiyyətli mədəni proqramların, mədəniyyət sferasının təşkilat və idarələrinin cari məsrəflərinin maliyyələşdirilməsi

569 Mədəniyyət sektorunda Xalq özfəaliyyət kollektivi haqqında əsasnamə də hansı ümumi qaydalar mövcuddur

- Milli və regional əhəmiyyətli mədəni proqramların, mədəniyyət sferasının təşkilat və idarələrinin cari məsrəflərinin maliyyələşdirilməsi
- Pullu bədii özfəaliyyət konsertlərindən və tamaşalarından daxil olan
- Milli və regional əhəmiyyətli mədəni proqramların, mədəniyyət sferasının təşkilat və idarələrinin cari məsrəflərinin maliyyələşdirilməsi
- Ştat-nomenklatura sistemi və maliyyələşdirmə məsələləri
- Üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbzi, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetasının layihəsi

570 Mədəniyyət və incəsənət sektorunda büdcə maliyyələşdirilməsi hansı istiqamətlər üzrə həyata keçirilir

- Mədəniyyət müəssisələrinə tətbiq olunan vergi güzəştləri, həm təşkilatlara, həm də ayrı-ayrı mədəniyyət xadimlərinə icarə haqqı və kommunal xidmətlərin ödənilməsi üzrə güzəştlər
- İl üçün təlim-tərbiyə işi proqramları və planları, kollektiv və fərdi məşğələlər cədvəli, dərnəyin işi üzrə uçot jurnalı, iş uçotu tabeli, kadrlar uçotu üzrə sənədlər, üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbzi, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetasının layihəsi
- Mədəniyyət sferasının təşkilat və idarələrinin cari məsrəflərinin maliyyələşdirilməsi, mədəniyyət xadimlərinə, gənc yaradıcılara qrantlar və s.
- Mədəniyyət, idman orqanları və müəssisələri, məktəbdənkənar tərbiyə müəssisələri, gənclər evi və sarayları, digər ictimai təşkilatlar və yaradıcılıq ittifaqlarının maliyyə mənbələri
- Dərnək iştirakçılarının və ya burada təlim alan uşaqların valideynlərinin ödədikləri üzvlük haqqı, habelə pullu bədii özfəaliyyət konsertlərindən və tamaşalarından daxil olan pul

571 Mədəniyyət və incəsənətin müəssisələrinin dolaylı maliyyələşmə mənbələrinə aiddir

- Mədəniyyət, idman orqanları və müəssisələri, məktəbdənkənar tərbiyə müəssisələri, gənclər evi və sarayları
- Milli və regional əhəmiyyətli mədəni proqramların, mədəniyyət sferasının təşkilat və idarələrinin cari məsrəflərinin maliyyələşdirilməsi
- Zəmanətli və ya güzəştli kreditlərin verilməsi, mədəniyyət xadimlərinə icarə haqqı və kommunal xidmətlərin ödənilməsi üzrə güzəştlər
- Dərnək iştirakçılarının və ya burada təlim alan uşaqların valideynlərinin ödədikləri üzvlük haqqı, habelə pullu bədii özfəaliyyət konsertlərindən və tamaşalarından daxil olan pul
- İl üçün təlim-tərbiyə işi proqramları və planları, kollektiv və fərdi məşğələlər cədvəli, dərnəyin işi üzrə uçot jurnalı

572 Mədəniyyət və incəsənət sektorunda maliyyələşmənin qeyri-dövlət mənbələrinə aiddir

- Mədəniyyət, idman orqanları və müəssisələri, məktəbdənkənar tərbiyə müəssisələri, gənclər evi və sarayları, kitabxanalar, məktəblər
- Mədəniyyət müəssisələrinə tətbiq olunan vergi güzəştləri, həm təşkilatlara, həm də ayrı-ayrı mədəniyyət xadimlərinə icarə haqqı
- Kommersiya təşkilatlarından daxil olan vəsaitlər, lisenziyalaşdırmadan əldə edilən mədaxil

- Mədəniyyət fəaliyyəti üçün buraxılan vəsaitlərin vaxtında istifadə olunması, təşkilat və idarələrlə, ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması
- İl üçün təlim-tərbiyə işi proqramları və planları, kollektiv və fərdi məşğələlər cədvəli, dərnəyin işi üzrə uçot jurnalı, iş uçotu tabeli

573 Turist-ekskursiya təşkilatlarında maliyyə intizamına riayət olunması göstəricilərinə aiddir

- Turist kontingentinin tələbinin uyğun mövcud şəraiti nəzərə alınmaqla tədqiqi və planlaşması
- Dövlət müəssisələri ilə müştərək şəkildə layihə və tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün kommersiya təşkilatlarından daxil olan vəsaitlər
- Əmək haqqı fondu israf edilməməlidir, xəzinə əməliyyatları və uçotun bütün növləri düzgün aparılmalıdır, ştat cədvəli pozulmamalıdır
- Mədəniyyət fəaliyyəti üçün buraxılan vəsaitlərin vaxtında istifadə olunması, təşkilat və idarələrlə, ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması
- İl üçün təlim-tərbiyə işi proqramları və planları

574 Mədəni sferada menecerin peşəkarlıq göstəricilərinə aiddir

- Təşkilat və idarələrlə, ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması, əmlakın uçotu, vəsaitlərin vaxtında istifadə olunması
- İl üçün təlim-tərbiyə işi proqramları və planları, kollektiv və fərdi məşğələlər cədvəli, dərnəyin işi üzrə uçot jurnalı, iş uçotu tabeli
- Mədəniyyət, idman orqanları və müəssisələri, məktəbdənkənar tərbiyə müəssisələri
- Dövlət müəssisələri ilə müştərək şəkildə layihə və tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün kommersiya təşkilatlarından daxil olan vəsaitlər
- Vəsaitlər ciddi olaraq məqsədli xərclənməlidir, ştat cədvəli pozulmamalıdır

575 Mədəniyyət və incəsənət sektorunda büdcə vəsaitlərinin mənbələrinə aiddir

- Mühazirələr, mədəniyyət, incəsənət, ədəbiyyat, diyarşünaslıq, tibb, pedaqogika və s. məsələlər üzrə əhaliyə xidmətlər
- Vergi güzəştləri, təşkilatlara, mədəniyyət xadimlərinə icarə haqqı və kommunal xidmətlərin ödənilməsi üzrə edilən güzəştlər
- Mədəniyyət fəaliyyəti üçün buraxılan vəsaitlərin vaxtında istifadə olunması, təşkilat və idarələrlə, ayrı-ayrı şəxslərlə haqq-hesabların aparılması
- Pullu konsertlər, kütləvi mühazirələr, rəqs gecələri, tamaşalar, teatr kostyumlarının kirayəsi, rekvizit, idman avadanlığının kirayəsi
- Dərnəyin işi üzrə uçot jurnalı, iş uçotu tabeli, kadrlar uçotu üzrə sənədlər, üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbzi, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetasının layihəsi

576 Mədəniyyət və incəsənət sektorunda məktəbdənkənar tərbiyə müəssisələri hansı istiqamətlərdə pullu xidmətlər təklif edir

- Məqsədyönlü istiqamətləndirmək, stimullaşdırmaq yolu ilə innovasiya əsasında istehsal edilən, yüksək keyfiyyətli turməhsul və xidmətlərə təklifləri
- Vergi güzəştləri, təşkilatlara, mədəniyyət xadimlərinə icarə haqqı və kommunal xidmətlərin ödənilməsi üzrə edilən güzəştlər
- Əhalinin mədəni tələbatlarını ödəmək üçün mübarizə aparırlar, dövlət qanunçuluğu əsasında hərəkət edir
- Həvəskar biliklər və maraq klubları, təbiət elmləri bilikləri, ixtiraçılar
- Sosial-iqtisadi təhlil, bərabərlik və qeyri-bərabərlik sisteminin formalaşdırılması, yeniliklər

577 Turizm müəssisə və təşkilatlarında idarəetmənin prinsiplərinə aiddir

- Mühazirələr, mədəniyyət, incəsənət, ədəbiyyat, diyarşünaslıq, tibb, pedaqogika və s. məsələlər üzrə əhaliyə xidmətlər
- Sosial-iqtisadi inkişafın optimal variantının əsasını formalaşdırmaq və onun hansı dəqiqliklə yığım prosesini təkrarlamasına nəzarət
- Sosial-iqtisadi təhlil, bərabərlik və qeyri-bərabərlik sisteminin formalaşdırılması
- Tam təsərrüfat hesabı və özünü maliyyələşdirmə prinsipləri və rəqabət şəraitində fəaliyyət göstərir, mədəni tələbatı ödəmək üçün mübarizə aparırlar

- Dövlət büdcəsinin formalaşdırılması, mədəni idman inventarının alınması, musiqi alətlərinin, tədris avadanlığının, səhnə geyimlərinin, eləcə də reklam, sərğilərin tərtibatı, nəqliyyat xərclərinin ödənilməsi əsasında

578 Turizm müəssisə və təşkilatlarında planlar tərtib edilərkən hansı normativlərdən istifadə edilir

- Tədris avadanlığının, səhnə geyimlərinin, eləcə də reklam, sərğilərin tərtibatı, nəqliyyat xərclərinin ödənilməsi normativləri
- Mədəniyyət sferasının təşkilat və idarələrinin cari məsrəflərinin maliyyələşdirilməsi, kapital qoyuluşlarının maliyyələşdirilməsi
- Göstərilən xidmətlərin növ və həcmi sahəsində dövlət sifarişləri
- Gömrük normativləri, kadrlar uçotu üzrə sənədlər, üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqı normativləri, pullu dəməklərin işi üzrə mədaxil və məxaric normativləri
- Turizm fəaliyyətinin bəzi növlərinin lisenziyalaşdırılması normativləri

579 Rekreasiya ehtiyatlarının həyat dövriyyəsinin mövqeyini müəyyənləşdirərkən bazar tənzimləməsi həyat dövriyyəsinin profilini şirkətin bütün məhsulu çərçivəsində inkişaf etdirməkdə davam edir ki, bu da özündə hansı iqtisadi parametrləri ümumiləşdirir

- Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu
- Həyat dövriyyəsinin hər fazası üzrə şirkətin satışı və gəlirləri arasında faiz nisbətinin müəyyən-ləş-məsi, dəyişikliklərin hesablan-ma-sı və sonrakı dövrlər üçün mənfəətin layihə və ixtisasını əldə etmək məqsədilə son 3-5 il ərzində ixtisasın müəyyən edilməsi
- Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması, bölüşdürmə kanalında hazırda baş verən əsas dəyi-şik-liklərin və onların inkişaf meyllərinin xarakterini təsəvvür et-mək
- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək
- Hər hansı bir ölkə vətəndaşlarının səfər etdiyi ölkələrdə turizm məhsulu və xidmətlərin əldə olunmasına, xidmət üçün zəruri malların idxalına, ölkədən gedən turistlərin xarici nəqliyyat kompaniyaları tərəfindən daşınması, başqa ölkələrdə turizmin inkişafı istiqamətində investisiya qoyuluşları

580 Rekreasiya ehtiyatlarının ərazi baxımından tədqiqi hansı istiqamətlərdə baş verir

- Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi yolu ilə
- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
- Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri
- Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası
- Əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində

581 Rekreasiya ehtiyatlarının ərazi baxımından tədqiqat obyektini kimi hansı sistemlər əsas götürülür

- Operativ nəqliyyat və rabitə, regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili
- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
- Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər
- Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası
- Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi

582 Turist-rekreasiya fəaliyyəti necə təsnifləşdirilir

- Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsidir

- Rekreasiya resurslarından və onunla bağlı maddi-texniki bazadan istifadə nəticəsində həyata keçirilən insan fəaliyyətinin müstəqil hissəsi, insanların rekreasiya tələbatlarının ödənilməsinin yeni üsullarının məcmusudur
- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamətlər şəklində
- Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər formasında
- Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası və inkişafına kömək edə bilən digər obyektlər məcmusudur

583 Destinasiyada fəal rekreasiyanı təsnifləşdirin

- Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu
- Coğrafi mövqe, relyef, landşaft, iqlim, su obyektləri, mineral sular, müalicə pəlçıqları və s.
- Bədən tərbiyəsi və sağlamlaşdırıcı növlər, turist-ekskursiya, sanatoriya-kurort
- Operativ nəqliyyat və rabitə, regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq
- Mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili

584 Turist-rekreasiya potensialının imkanlarının qiymətləndirilməsində hansı göstəricilərdən istifadə olunur

- Yataq yerlərinin sayı, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları
- Operativ nəqliyyat və rabitə, regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili
- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq
- Xarici mühit amillərindən müdafiə, dəyişən xarici mühit şəraitində insanın yaşaması üçün şəraitə adaptasiya, ətraf mühit amillərinin insana və bəşəriyyətə olan təsiri və s.
- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət

585 Kurortların rekreasiya tutumunun müəyyənləşdirilməsində hansı göstəricilərdən istifadə edilir

- Yataq yerlərinin sayı, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları
- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək, turizm fəaliyyətində ətraf mühitə ziyan vurmamaq, turlar proqramına ekoloji maariflənmənin, təhsilin və sağlam həyat tərzinin təbliği elementlərini daxil etmək
- Xarici mühit amillərindən müdafiə, dəyişən xarici mühit şəraitində insanın yaşaması üçün şəraitə adaptasiya, ətraf mühit amillərinin insana və bəşəriyyətə olan təsiri və s.
- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
- Operativ nəqliyyat və rabitə, regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili

586 Rekreasiya ehtiyatlarının sosial-iqtisadi nəticələrinə aid edilir

- Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması
- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq
- Xarici mühit amillərindən müdafiə, dəyişən xarici mühit şəraitində insanın yaşaması üçün şəraitə adaptasiya, ətraf mühit amillərinin insana və bəşəriyyətə olan təsiri və s.
- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
- Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər

587 Bakı şəhərindəki arixi-mədəni memarlıq abidələrinə aşağıdakılar aid edilir:

- Mömünə Xatun Türbəsi, «İsmailiyyə» binası, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası

- «İsmailiyyə» binası, Koroğlu qalası, Şəki Xan Sarayı, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Mömünə Xatun Türbəsi, Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası
- Koroğlu qalası, «İsmailiyyə» binası, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası
- «İsmailiyyə» binası, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası
- Şəki Xan Sarayı, «İsmailiyyə» binası, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası

588 Turizm və sosial-mədəni xidmətlərinin təşkilində mədəniyyət və incəsənət müəssisələrinin dolay maliyyələşdirilməsinin inkişafı hansı dotasiyalar hesabına həyata keçirilir

- Əsaslı vəsait qoyuluşu, ana və uşaqların mühafizəsi, sanitariya tədbirlərinin reallaşdırılması
- Kadrlar uçotu üzrə sənədlər, üzvlük haqqı üzrə uçot jurnalı və üzvlük haqqının ödənilmə qəbz, pullu dərnəklərin işi üzrə məxaric smetası
- Güzəştlər, əmanətli və ya güzəştli kreditlərin verilməsi
- Təşkilatlara, mədəniyyət xadimlərinə, gənc yaradıcılara qrantlar, vergilər, sosial müdafiə xərcləri, əmanətli və ya güzəştli kreditlərin verilməsi
- Dərnək rəhbərlərinin əmək müqavilələri, kadrlar uçotu üzrə sənədlər, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetasının layihəsi

589 Turların təşkili zamanı memarlıq şəhərsalma ekskursiyalarına daxildir

- İstehsalat-tarixi, istehsalat-iqtisadi, istehsalat-texniki, şagirdlər üçün peşə yönümlü
- Müəyyən tarixi dövrün memarlıq ədidələrinin nümayişi, bir memarın yaradıcılığını əks etdirən müasir memarlıq nümunələrinin nümayişi
- Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün
- Tarixi-ölkəşünaslıq, arxeoloji, maddi tarixi mənbələrin nümayişi, etnoqrafik, hərbi-tarixi, tarixi-bioqrafik, tarixi muzeylər ekskursiyaları
- Ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi, milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii

590 Turizmdə resursların ədalətli bölünməsinə təmin edən liberal bazar iqtisadiyyatının qurulması üçün hansı vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir

- Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri hesabına inkişaf istiqamətinin müəyyən olunması
- İstehlak dəyərlərinin yaradılması ilə əlaqədar olmayan sahələr
- Yeni istehlak dəyəri yaradan, əvvəl yaradılmış istehlak dəyərlərinin saxlanılması və bərpası ilə məşğul olan sahələr
- Dünya iqtisadiyyatına inteqrasiya, ekoloji təhlükəsizliyin təmin olunması, tarazlı iqtisadi inkişafın təminatı, əhəlinin layiqli həyat səviyyəsinə nail olunması
- Zəhmətkeşlərin gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, asudə vaxtdan səmərəli istifadə

591 Təhsilin modernləşdirilməsinin məqsədlərinə aiddir:

- Təhsil sistemində yeni metodların tətbiqi
- Təhsil sisteminin davamlı inkişaf mexanizminin yaradılması
- Təhsil sisteminin yeni mexanizminin yaradılması
- Təhsil sisteminin keyfiyyətinin yüksəldilməsi
- Təhsil sisteminin yeni qaydada maliyyələşdirilməsi

592 Məktəbəqədər təhsil müəssisəsində qruplar üzrə uşaqların sıxlığı aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir. Hansı doğru deyil?

- 5 yaşdan 6 yaşadək 25 uşaq
- 1 yaşdan 2 yaşadək 15 uşaq
- 2 yaşdan 3 yaşadək 15 uşaq
- 3 yaşdan 4 yaşadək 20 uşaq

- 4 yaşdan 5 yaşadək 20 uşaq

593 Elmin normativ göstəricilərinə aid deyil:

- Elmi işçilərin sosial təminatı göstəriciləri
 Elmə qoyulan kapital qoyuluşunun ümumi daxili məhsulda həcmi
 Hər manat kapital qoyuluşunun verdiyi nəticə
 Elmi işçilərin sayı, maddi – texniki bazası normaları
 Elmi-texniki prioritetlər

594 Məktəb fondunun maliyyə mənbələrinə aid deyil:

- Məktəbin təsərrüfatından, şagirdlərin əmək haqqı istisna olmaqla, şagird istehsalat briqadası, məktəb sahəsi və s. alınan gəlirlər
 Məktəb üçün yerli büdcədən ayrılmış vəsait
 Nazirliklərin, baş idarələrin, baza müəssisələrinin və başqa müəssisələrin, dövlət idarələrinin, ictimai təşkilatların, birliklərin məqsədli vəsait qoyuluşları
 Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin, xarici təşkilatların ödədikləri vəsait
 Valideynlərin, digər vətəndaşların, xeyriyyə cəmiyyətlərinin, kooperativlərin, təsisçilərin könüllü olaraq verdikləri vəsait

595 Pedaqoji işçilərin vəzifələrinə daxil deyil:

- Peşə-ixtisas səviyyəsini, pedaqoji ustalığını, ümumi mədəniyyətini yüksəltmək, onun nəticəsindən istifadə etmək, əlavə məşğələlər keçirmək
 Dövlətin təhsil siyasətini, rəhbər, təhsil orqanlarının qərar və göstərişlərini yerinə yetirmək
 Uşaqların tərbiyəsi və təhsili ilə bağlı olaraq müxtəlif orqanlara müraciət etmək
 Şagirdlərin proqramın tələbləri səviyyəsində bilik almalarını təmin etmək
 Şagirdlərin şəxsiyyətinə hörmət bəsləmək, onları zərərli vərdislərdən çəkindirmək

596 Ümumtəhsil məktəblərinin əsas vəzifəsi deyil:

- Azərbaycanın inkişafı naminə fədakarcasına çalışan vətəndaş tərbiyə etmək
 Xalq təsərrüfatında ixtisaslı kadrlara olan tələbatı təmin etmək
 Fərdin təbii imkanlarını inkişaf etdirmək, ona elmin əsaslarını öyrətmək
 Fərdin fiziki, əqli, intellektual imkanlarını, meyl, maraq və idrak qabiliyyətlərini nəzərə alaraq onun şəxsiyyətini formalaşdırmaq
 Fərdin həyatda və cəmiyyətdə səmərəli fəaliyyətə hazırlanmasına, müstəqil, yaradıcı düşünən, ümumi mədəniyyətə malik milli mənəviyyətli şəxsiyyətin yetişdirilməsinə xidmət etmək

597 Vençur investisiyalaşması nədir?

- Təhsilin inkişafına kapital qoyuluşu
 Elmi layihələrin reallaşmasına qoyulan vəsait
 Elmin inkişafına qoyulan vəsait
 Elmin dövlət tərəfindən maliyyələşdirilməsi
 Elmi tədqiqatların qeyri-kommersiya üsulu ilə inkişafı

598 Təhsil sistemi islahatının kommunitar modeli nəyə əsaslanır?

- Təhsil alanların mədəni inkişafa aorientasiyasına
 Xarici dillərin və yeni informasiya texnologiyalarının öyrənilməsinə
 Təhsil seçimi azadlığına
 İctimai həmrəyliyin dəyərliliyinə
 Şəxsi ləyaqət hissəsinə

599 Özünütəhsil yolu ilə biliklərə yiyələnmənin forması:

- Formal təhsil
- İnfomal təhsil
- Qeyri-formal təhsil
- Fərdi təhsil
- Evdə təhsil

600 Təhsil sistemi xidmətlərinə daxil edilmir:

- Məktəbəqədər uşaq müəssisələrində işçilərə verilən yeməyə görə onların ödədiyi haqq, bu müəssisələrin saxlanması üçün müəssisə və idarələrin vəsaiti
- Məktəbəqədər tərbiyə sistemində uşaqların saxlanması üzrə xidmətlər və əlavə xidmətlərə görə əhali tərəfindən ödənen haqq
- Məktəb, gimnaziya, litsey, digər orta təhsil müəssisəsinə və ali məktəblərə daxil olmaq, orada təhsil almaq və göstərilən əlavə xidmətlər üçün ödənen haqq
- Ali məktəblərə, texnikumlara və peşə məktəblərinə daxil olmaq üçün pullu kursların göstərdiyi xidmətlər, xarici dillər kurslarında təhsil haqqı
- Əhaliyə avtomobil sürmək, informatika və hesablama texnikasının əsaslarını öyrədən kursların göstərdikləri xidmətlər

601 Hər bir təhsil pilləsində və səviyyəsində təhsilalanların təhsildə nailiyyətlərinin və təhsilverənlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi proseduru:

- Lisenziya
- Nostrifikasiya
- Akkreditasiya
- Attestasiya
- Monitorinq

602 əlavə təhsil hesab olunmur:

- Yaşlıların təhsili
- İxtisasartırma
- Stajkeçmə və kadrların təkmilləşdirilməsi
- Evdə təhsil
- Təkrar ali təhsil və orta ixtisas təhsili

603 Orta ixtisas təhsili müəssisəsi təhsil və tərbiyə mərkəzi kimi öz nizamnaməsinə uyğun aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir. Hansı doğru deyil?

- Xarici əlaqələrin təmin edilməsi
- Hər bir şəxsin intellektual, mədəni və mənəvi inkişafı, orta ixtisas təhsili alma tələblərinin ödənilməsi
- Təlim-tərbiyə prosesinin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi
- Ali təhsilli kadrların hazırlanması
- İxtisasartırma və kadrların yenidən hazırlanmasının təmin edilməsi

604 Orta ixtisas təhsili pilləsində aşağıdakı təhsilalma formaları müəyyən edilir. Hansı doğru deyil?

- Evdə təhsil
- Əyani
- Qiyabi
- Distant (məsafədən)
- Sərbəst (eksternat)

605 Məktəbəqədər təhsilin dövlət standartı aşağıdakıları müəyyən edir. Hansı doğru deyil?

- Təhsilalanların bilik, bacarıq və vərdislərinin səviyyəsini
- Məktəbəqədər təhsilin idarə olunmasını

- Məktəbəqədər təhsilin maddi-texniki və tədris bazasını, infrastrukturunu
- Məktəbəqədər təhsilin maliyyəsini
- Təhsilverənlərin keyfiyyət göstəricilərini

606 Auditoriya dərsləri həftədə bakalavriat səviyyəsində neçə saatdan çox olmamalıdır?

- 24 saatdan
- 18 saatdan
- 30 saatdan
- 20 saatdan
- 40 saatdan

607 Magistratura səviyyəsində auditoriya dərsləri neçə saatdan çox olmamalıdır?

- 28 saatdan
- 12 saatdan
- 14 saatdan
- 16 saatdan
- 24 saatdan

608 Təhsilin inkişafını əsas hansı tələbat müəyyən edir?

- Maddi-texniki baza
- İnformasiya təminatı
- Tədris metodiki vəsaitlər
- Kadr təminatı
- Maliyyə təminatı

609 Ali təhsildə humanitar fənn bölməsinə məcburi fənlər kimi hansı fənlər daxildir?

- "Xarici dil", "İnformatika" və "Psixologiya"
- "Fəlsəfə", "İnformatika" və "Psixologiya"
- "Xarici dil", "Ali məktəb pedaqogikası" və "Psixologiya"
- Fəlsəfə, "Ali məktəb pedaqogikası" və "Psixologiya"
- "Xarici dil", "Ali məktəb pedaqogikası" və "Fəlsəfə"

610 Rezidenturada təhsil müddəti neçə ildir?

- 2-3 il
- 3-5 il
- 4-5 il
- 2-4 il
- 2-5 il

611 Akademik saat neçə dəqiqədir?

- 40
- 45
- 80
- 90
- 75

612 Dövlət attestasiyası bütün təhsilənlər üçün məcburidir, onun hazırlanmasına və təşkilinə ayrılan müddət neçə həftədir?

- 3 həftə
- 6 həftə
- 2 həftə
- 10 həftə
- 4 həftə

613 Fərdin, cəmiyyətin, dövlətin tələbatına uyğun olaraq, elmi-pedaqoji prinsiplər əsasında hazırlanan və müəyyən dövr (ən azı 5 il) üçün vahid dövlət tələblərini əks etdirən ümumi normalar məcmusudur:

- Təhsil sahəsində proqnozlaşdırma
- Təhsil sahəsində dövlət proqramları
- Təhsil sahəsində islahatlar
- Təhsil sahəsində dövlət standartları
- Ali təhsil üzrə dövlət proqramı

614 Elmin normativ əsasları:

- Elmi işçilərin sayı ilə müəyyən olunur
- Elmə qoyulan kapital qoyuluşu ilə müəyyən olunur
- Elmi kadrların sayı ilə müəyyən olunur
- Cəmiyyətin ETT –yə olan tələbatı ilə müəyyən olunur
- Elmi-texniki prioritetlərlə müəyyən olunur

615 Elmin normativ göstəriciləriləri deyil:

- Elmin normativ planlaşması hər elmi işçiyə düşən maliyyə resursları ilə müəyyən olunur
- Elmə qoyulan kapital qoyuluşunun ümumi daxili məhsulda həcmi
- Hər manat kapital qoyuluşunun verdiyi nəticə
- Maddi – texniki bazası normaları, nəhayət elmi işçilərin sosial təminatı göstəriciləri daxildir
- Cəmiyyətin ETT –yə olan tələbatı ilə müəyyən olunur

616 Azərbaycanda elmə ayrılan vəsait ümumi daxili məhsulun neçə faizini təşkil edir?

- 0,2%
- 0,1%
- 0,4%
- 0,6%
- 0,8%

617 Təhsilin nəzərdə tutulan yeni iqtisadi modeli aşağıdakı prinsiplərə əsaslanır:

- Təhsil müəssisələrinə elmi və təsərrüfat sərbəstliyinin verilməsi
- Sertifikatlar tətbiq etməklə təhsil sahəsinə dövlət nəzarətinin saxlanılması
- Təhsil üzrə yerli və regional xüsusiyyətləri nəzərə almaqla ümumi dövlət standartlarının həyata keçirilməsi və təhsil sisteminin fəaliyyətini normal səviyyədə təmin edən dövlət maliyyələşdirmə normativinin müəyyən edilməsi
- Resursla təminatın normativ üsulla formalaşdırılması, böhran dövründə zəmanətli dövlət təminatının saxlanılması
- Təhsil müəssisə və təşkilatlarının fəaliyyəti üzrə mənfəətinə, habelə belə müəssisələrin təsisçiləri və investorlarının bu istiqamətdə sərf etdiyi vəsaitə vergilərin ləğv edilməsi

618 Ali təhsil müəssisəsinin bakalavr pilləsində tələbələrin həftəlik maksimal tədris yükünün həcmi neçə saatdır?

- 45 saat
- 25 saat
- 30 saat
- 55 saat

35 saat

619 İEÖ – də elmə ayrılan vəsait ümumi daxili məhsulun neçə faizini təşkil edir?

- 4% - ni
 3% - ni
 2% - ni
 5% - ni
 1% - ni

620 Təhsil siyasəti prinsiplərinə aid deyildir:

- Elitar təhsil sistemi
 Hüquq bərabərliyi
 Humanizm
 Təhsildə azadlıq və plüralizm
 Təhsilin dünyəvi xarakteri

621 Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində professor-müəllim heyətinin və konsertmeysterlərin bir stavka üzrə illik dərş yükü:

- 500 saat
 450 saat
 600 saat
 650 saat
 400 saat

622 Akkreditasiya nədir?

- Təhsil müəssisəsinin fəaliyyətinin dövlət təhsil standartlarına uyğunluğunun və onun statusunun müəyyənəşdirilib təsdiq edilməsi proseduru
 Təhsil müəssisəsinin fəaliyyətinin dövlət təhsil standartlarına uyğunluğunun qiymətləndirilməsi proseduru
 Hər bir təhsil pilləsində və səviyyəsində təhsilalanların təhsildə nailiyyətlərinin və təhsilverənlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi proseduru
 Dövlət təhsil müəssisəsinin hər bir pilləsində və səviyyəsində təhsilalanların təhsildə nailiyyətlərinin və təhsilverənlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi proseduru
 Ali təhsil müəssisəsinin fəaliyyətinin dövlət təhsil standartlarına uyğunluğunun və onun statusunun müəyyənəşdirilib təsdiq edilməsi proseduru

623 Tibb ixtisasları üzrə baza ali təhsili əsasında həkim-mütəxəssis hazırlığı forması:

- Rezidentura
 Universitet
 Doktorantura
 Adyunktura
 Ordinatura

624 Müxtəlif səbəblərdən ümumi təhsildən kənarda qalan şəxslərə təhsil almaq və ya təhsilalana ümumi təhsilin hər hansı pilləsini vaxtından əvvəl bitirmək hüququ verən təhsilalma forması:

- Formal təhsil
 İnfomal təhsil
 Fərdi təhsil
 Qeyri-formal təhsil
 Sərbəst təhsil

625 Müvafiq maddi-texniki bazaya və infrastruktura malik təhsil kompleksi:

- Gimnaziya
- Universitet
- Kampus
- Kollec
- Lisey

626 . Müxtəlif təşəbbüslər, elmi tədqiqatlar əsasında formalaşan mütərəqqi xarakterli yeniliklər:

- Elmi mərkəz
- Elmi konfrans
- İnternet
- İnnovasiya
- Elmi-texniki tərəqqi

627 Müstəqil və ya universitetlərin struktur bölməsi olaraq, konkret ixtisaslar üzrə ali təhsilli mütəxəssis hazırlığını və əlavə təhsil proqramlarını həyata keçirən, tətbiqi tədqiqatlar aparan ali təhsil müəssisəsi:

- İxtisasartırma müəssisəsi
- Universitet
- Akademiya
- Elmi tədqiqat mərkəzi
- İnstitut

628 Müvafiq təhsil sənədində təsbit olunan peşə, bir peşə daxilində fəaliyyət növü:

- İxtisasartırma
- Elmi tədqiqat
- Peşəyönümü
- İxtisas
- İxtisaslaşma

629 Müvafiq peşə-ixtisas təhsili istiqamətinin tərkib hissələrindən biri üzrə alınan peşə ixtisası:

- Magistr
- İxtisaslaşma
- Elmi ad
- Elmi dərəcə
- Bakalavr

630 Yüksək elm və təhsil göstəricilərinə nail olan təcrübəli elmlər doktorlarına verilən elmi ad, ali təhsil müəssisəsində seçkili vəzifə:

- Əməkdar elm xadimi
- Professor
- Akademik
- Fəlsəfə doktoru
- Fəxri doktor

631 Təhsil haqqında sənədin ekvivalentliyinin müəyyən edilməsi proseduru:

- Differensasiya
- Startifikasiya
- Nostrifikasiya

- Klassifikasiya
- Determinizasiya

632 Təhsil krediti:

- Fənnin məzmununa və həcminə uyğun olaraq onun ödənilməsinə verilən pul
- Fənnin məzmununa və həcminə uyğun olaraq onun mənimsənilməsinə ayrılan vəsaitin məbləği
- Fənnin məzmununa və həcminə uyğun olaraq onun mənimsənilməsinə ayrılan vaxtın ölçüsü
- Tələbənin ixtisasına və həcminə uyğun olaraq onun ödənilməsinə verilən vaxtın müddəti
- Tələbənin ixtisasına və həcminə uyğun olaraq onun ödənilməsinə verilən pul

633 İnsan inkişafı indeksini müəyyən edərkən hansı göstəricidən istifadə edilir:

- Adambaşına düşən ÜDM, təhsil səviyyəsi
- Adambaşına düşən ÜDM, azad iqtisadi zonaların yaradılmasının təsiri və təhsil səviyyəsi
- Adambaşına düşən ÜDM, azad iqtisadi zonaların yaradılmasının təsiri, gözlənilən ömrün uzunluğu, təhsil səviyyəsi
- Adambaşına düşən ÜDM, gözlənilən ömrün uzunluğu, təhsil səviyyəsi
- Adambaşına düşən ÜDM, gözlənilən ömrün uzunluğu

634 Təhsilin hər bir pilləsi üzrə təlim nəticələri və məzmun standartlarını, tədris fənlərini, həftəlik dərslər və dərslərdən məşğələ saatlarının miqdarını, pedaqoji prosesin təşkili, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi və monitorinqin aparılması sistemini özündə əks etdirən dövlət sənədi:

- Təhsil məhsulu
- Təhsilin akkreditasiyası
- Tədris planı
- Təhsil proqramı
- Təhsil planı

635 Təhsil frənzayınqı nədir?

- Təhsil məhsullarının müvafiq şərtlərlə təhsil bazarında reallaşdırılması üzrə kompleks xidmətlər sistemi
- Təhsil müəssisəsinin müvafiq şərtlərlə menecer tərəfindən idarə olunması
- Təhsil məhsullarının müvafiq şərtlərlə beynəlxalq bazarda reallaşdırılması
- Təhsil müəssisəsinin müvafiq şərtlərlə icarə əsasında kompleks idarə olunması
- Təhsil məhsullarının müqavilə əsasında beynəlxalq bazara çıxarılması

636 . Təhsil sahəsində innovasiyalar, orijinal təhsil və fənn proqramları, təlim metodları sistemi, təhsil modulları, təhsil layihələri necə adlandırılır?

- Təhsil proqramı
- Təhsil prosesi
- Təhsil məhsulu
- Təhsilin modernləşməsi
- Elektron təhsil

637 Təhsil investisiyası nədir?

- Təhsil krediti
- Sistemləşdirilmiş bilik, bacarıq və vərdislərin mənimsənilməsi prosesi və onun nəticəsi
- Təhsilin maliyyələşdirilməsi
- Təhsilin inkişafına sərmayə qoyuluşu
- İnsan kapitalı

638 Təhsildə keyfiyyətlik:

- Təhsilin mövcud standartlara, normalara, sosial-iqtisadi tələblərə, şəxsiyyətin, cəmiyyətin və dövlətin maraqlarına uyğunluğu
- Milli təhsil sisteminin dünya təhsil sisteminə səmərəli formada qoşulması, uyğunlaşması və qovuşması əsasında inkişafı
- Bütün vətəndaşların bərabər şərtlər əsasında təhsil almasına imkanlar yaradılması və təhsil hüququnun təmin olunması
- Təhsilin və elmi yaradıcılığın daim inkişaf edən, faydalı və son nəticəyə istiqamətlənən müasir metodlarla təşkili
- Təhsil sahəsində əldə olunmuş bilik və təcrübənin ardıcıl olaraq növbəti nəsələ ötürülməsi

639 Təhsildə səmərəlilik:

- Mövcud təhsil standartları, tədris proqramları və planları əsasında təhsilin bir neçə səviyyədə əldə edilməsi imkanı, təhsilin ayrı-ayrı pillələri arasında sıx dialektik qarşılıqlı əlaqənin təmin olunması və onun insanın bütün həyatı boyu ardıcıl davam etməsi
- Milli təhsil sisteminin dünya təhsil sisteminə səmərəli formada qoşulması, uyğunlaşması və qovuşması əsasında inkişafı
- Təhsilin və elmi yaradıcılığın daim inkişaf edən, faydalı və son nəticəyə istiqamətlənən müasir metodlarla təşkili
- Bütün vətəndaşların bərabər şərtlər əsasında təhsil almasına imkanlar yaradılması və təhsil hüququnun təmin olunması
- Təhsilin mövcud standartlara, normalara, sosial-iqtisadi tələblərə, şəxsiyyətin, cəmiyyətin və dövlətin maraqlarına uyğunluğu

640 Respublikanın təhsil sistemi hansı mərhələlərə bölünür:

- Ali və orta ixtisas təhsil müəssisələri
- Məktəbəqədər təlim tərbiyə müəssisələri, litseylər, kolleclər
- Məktəbəqədər təlim tərbiyə müəssisələri, ümumi təhsil müəssisələri, ali və orta ixtisas təhsil müəssisələri
- Məktəbəqədər təlim tərbiyə müəssisələri, peşə təhsili müəssisələri, ali və orta ixtisas təhsil müəssisələri
- Ümumi təhsil müəssisələri, ali və orta ixtisas təhsil müəssisələri

641 Tələbatın əsas ölçüsü hesab edilir

- qıtlıq
- maddi və mənəvi nemətlər
- az təminatlılıq
- əmtəə təklifi
- qiymət

642 İstehlakın makro modelinə daxildir

- ixracat tələbi
- ÜDM
- maksimum istehlak
- minimum məsrəf
- istehlak tələbi

643 ərzaq tələbatını ödəmək üçün nə etmək lazımdır

- subsidiyalar vermək
- bazarı qorumaq
- istehsalı artırmaq
- gəlirləri artırmaq
- idxala yer vermək

644 Bölgü münasibətlərinin iqtisadi mexanizmlərinə daxildir

- Tədiyyə qabiliyyəti ilə alıcılıq qabiliyyəti arasında fərqin formalaşması
- İshsal və istehlak arasında tarazlıq

- Maddi-əşya strukturu, ümumi daxili məhsul və milli gəlir
- Pul şəklində istehlakın ümumi həcmi
- Gəlirlər, qiymət, istehlakın həcmi və strukturu

645 Alıcılıq qabiliyyəti makro-iqtisadi səviyyədə müəyyən edir

- Maddi-əşya strukturu, ümumi daxili məhsul və milli gəlir
- Gəlirlər, qiymət, istehlakın həcmi və strukturu
- Pul şəklində istehlakın ümumi həcmi
- Tədiyyə qabiliyyəti ilə alıcılıq qabiliyyəti
- Struktur siyasət, mübadilə prosesi, idxal və ixrac, makro-iqtisadi problemlər

646 İstehlakın formalaşmasının əsas mənbələrinə daxildir

- Tədiyyə qabiliyyəti ilə alıcılıq qabiliyyəti arasında fərqin formalaşması
- Gəlirlər, qiymət, istehlakın həcmi və strukturu
- Konseptual tənzimləmə siyasətinin formalaşması
- Maddi-əşya strukturu, ümumi daxili məhsul və milli gəlir
- Struktur siyasət, mübadilə prosesi, idxal və ixrac, makro-iqtisadi problemlər

647 İstehlakın formalaşması mənbələrinin tətbiqi və nisbətləri dövlət səviyyəsində kömək edir

- Struktur siyasət, mübadilə prosesi, idxal və ixrac, makro-iqtisadi problemlər
- Gəlirlər, qiymət, istehlakın həcmi və strukturu
- Tədiyyə qabiliyyəti ilə alıcılıq qabiliyyəti arasında fərqin formalaşması
- Maddi-əşya strukturu, ümumi daxili məhsul və milli gəlir
- Konseptual tənzimləmə siyasətinin formalaşmasına

648 İstehlakın formalaşması dinamikası və meyilləri əsasında tənzimlənən problemlərə daxildir

- Maddi-əşya strukturu, ümumi daxili məhsul və milli gəlir
- Tədiyyə qabiliyyəti ilə alıcılıq qabiliyyəti arasında fərqin formalaşması
- Konseptual tənzimləmə siyasətinin formalaşması
- Struktur siyasət, mübadilə prosesi, idxal və ixrac, makro-iqtisadi problemlər
- Gəlirlər, qiymət, istehlakın həcmi və strukturu

649 Normal inkişaf edən iqtisadiyyatda, dövlətin əhali ilə münasibətləri hansı istiqamətlərdə qurulur

- Bütçə hesabına məcburi qaydada sığorta olunanlar deyil, əmək qabiliyyəti olmayan kateqoriyalar və ya əmək fəaliyyətində peşəkar xüsusiyyətlərə malik olanlar
- İnsanların iqtisadi, hüquqi, ekoloji, tibbi və mənəvi müdafiəsini, həmçinin onların həyatının təhlükəsizliyinin təminatını, cinayət qəsdlərindən müdafiəsini, təbii fəlakətlər zamanı fəvqəladə vəziyyətlərdə yardımını
- Əhalinin demoqrafik tərkibi, pensiyaçıların sayı, azyaşlı uşqların ümumi sayı və onun təminatı səviyyəsi, respublikamız üçün xarakterik olan qaçqın və köçkünlər
- İmtiyazların və güzəştlərin verilməsi, qiymətlərə dotasiyaların ayrılması, istehlak qiymətlərinin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi, məcburi sosial sığorta, sosial təminat və sosial yardım, işə götürənlə işçi arasında sosial partnyorluq
- Əhali mülkiyyətə malikdir, çalışır, ÜDM və öz gəlirlərini yaradır, vergiləri ödəyir, xidmətlərdən istifadə etməklə, dövlətin sosial müdafiə funksiyasının obyektidir

650 Real istifadə olunan gəlir necə müəyyən olunur

- Real istifadə olunan gəlir= əhalinin real gəlirləri / könüllü ödənişlər və üzvlük haqları
- Real istifadə olunan gəlir= əhalinin real gəlirləri – könüllü ödənişlər və üzvlük haqları
- Əhalinin adam başına düşən ÜDM və bütçə gəlirləri, istehlak olunan maddi və mənəvi nemətlərin məcmusu, işsizlik səviyyəsi ilə
- Real istifadə olunan gəlir= əhalinin real gəlirləri + könüllü ödənişlər və üzvlük haqları
- Real istifadə olunan gəlir= əhalinin real gəlirləri x könüllü ödənişlər və üzvlük haqları

651 Tələbatın regionlaşması necə müəyyən olunur

- inkişaf səviyyəsi
- əhalinin sayı
- məhsuldar qüvvələr
- iş yerləri
- yoxsulluq

652 Tələbatın ödənilməsi meyarına daxildir

- region istehlakı
- maksimum istehlak
- minimum istehlak
- adam başına istehlak
- ailə istehlakı

653 Tələbatın meyarı kimi nə qəbul olunur

- məhsulun həcmi
- məhsulun keyfiyyəti
- ödənilmə dərəcəsi
- əhalinin güzaranı
- komplekslik

654 Tələbatın resurs təminatına daxildir

- idxal
- yığım
- gəlir
- ÜDM
- Investisiya

655 Tələbatın dinamikasına aiddir

- idxal
- yığım
- gəlir
- ÜDM
- Investisiya

656 Tələbatın dinamikasına aiddir

- kortəbii
- azalan artan
- struktur
- dəyişmə
- idarə olunmayan

657 Dövlət tələbatı hansı yollarla tənzimləyir

- iqtisadi
- istehsal yolu
- gəlirlər
- sosial müdafiə

inzibati

658 Tələbatın sosial mənasına aiddir

- hərtərəfli inkişaf
 inkişaf
 yoxsulluğun azalması
 həyat səviyyəsi
 mənəviyyat

659 İstehlak və gəlir normativləri arasında əlaqəni qiymətləndirmək üçün aşağıdakı təhlil metodologiyasından istifadə olunur

- Balans
 Faydalılıq effekti
 Reqressiya
 Korrelyasiya
 Reqressiya və korrelyasiya

660 İqtisadi tələbat hansı yolla ödənilir

- Maddi tələbata, mənəvi tələbata və fiziki tələbata
 Xarici aləmdə baş verən proseslərlə ödənilir.
 Yalnız istehsal olunan məhsullar ilə
 Qeyri-iqtisadi tələbata və fiziki tələbata
 Sosial tələbatla və intellektual tələbatla

661 Sosial-iqtisadi tələbatın elmi təsnifatı hansı əlamətlər üzrə müəyyənləşdirilir

- Bazar iqtisadiyyatı şəraitində əhalinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq
 İnsanın fiziki tələbatlarının ödənilməsi üçün zəruri olan istehlak nemətləri
 Fiziki tələbatların ödənilməsinin minimum normalarını və ölkənin iqtisadi inkişaf səviyyəsinə uyğun olaraq mənəvi və sosial tələbatların ödənilməsi üçün zəruri olan əmtəə və xidmətlərə çəkilən xərcləri
 Tələbatın yaranma təbiəti, tələbatın təzahür sferası, tələbatın subyektivi, yaxud daşıyıcısı, tələbatın kəmiyyətə müəyyənləşdirilməsi, tələbatın ödənilmə dərəcəsi
 Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri

662 Tələbatın əsas xüsusiyyətlərini necə formalaşdırmaq olar

- Maksimal mümkün maliyyə resursları formalaşdırmaq üçün şərtlərin təmin edilməsi, maliyyə resurslarının istifadəsinin və bölgüsünün təşkili, maliyyə metodları ilə iqtisadi və sosial proseslərin tənzimlənməsinin təşkili
 Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə
 İqtisadi artımın stimullaşdırılması, rifahların məqsədəuyğun bölgüsü, təhsilə və tibbi xidmət
 Dialektik və tarixi xarakteri, onların daimi dəyişmə, artmaq, təkmilləşmək, yenidən yaranmaq qabiliyyəti və həmçinin hər bir tarixi dövr üçün konkret iqtisadi təzahür formasına malik olması
 Səhiyyənin məqsədli kompleks proqramının işlənilib hazırlanmasına və yerinə yetirilməsinə, dövlət səhiyyə müəssisələrinin maddi-texniki bazasının inkişafına

663 Tələbat funksiyasının meyar kimi qəbul edilməsində ölçü vahidi

- Minimum məsrəflərin qəbulu
 Tələbatın ödənilmə dərəcəsinin maksimumlaşması
 Orta illik tələbin ölçülməsi
 İstehlakın tələbata yaxınlaşması
 Ərzaq tələbatının maksimumlaşması

664 Tələbatın formalaşmasının əsas aparıcı amilinin seçilməsi asılıdır

- istehlak səviyyəsindən
- konkret vəziyyətdən
- tələbatın subyekti
- onun quruluşu
- həyat şəraitindən

665 əhali istehlakının iqtisadi-riyazi təhlili və proqnozu modelləri hansı əsaslarla həyata keçirilir

- Sosial müdafiə səviyyəsini artırmaq və sosial fondların formalaşdırılması üçün, bütün maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə prinsipi, sosial münasibət göstərmə prinsipi üzrə
- Sintetik ümumiləşmiş göstəricilər əsasında
- İstehsal amilləri, iqtisadi amillər, sosial amillər, coğrafi-iqtisadi amillər, təşkilati-iqtisadi amillər, siyasi amilləri üzrə
- Funksional və reqressiya tənlikləri üzrə
- Xidmət sahələrinin inkişafı, əhaliyə xidmət göstərdikləri sahələrin strukturu, demoqrafik tərkib, məşğuliyyətin quruluşu üzrə

666 Tələbat dedikdə nə başa düşürsünüz

- Gələcək inkişaf istiqamətlərinin müəyyən edilməsidir
- Xüsusi kapitalın təkrar istehsalına sərfəli mühitin yaranmasıdır
- Əhalinin həyat fəaliyyəti prosesində müxtəlif şeylərə olan ehtiyaclarının məcmusudur
- Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələrinin məcmusudur
- Bazar tarazlığının pozulması əlamətidir

667 Tələbatın elmi təsnifatı aşağıdakı əlamətlər üzrə müəyyənləşdirilir

- Tələbatın yaranma təbiəti, təzahür sferası, subyekti, ödənilmə dərəcəsi və kəmiyyətə müəyyənləşdirilməsi
- İnsanın fərdi xarakteristikaları və keyfiyyətləri, iqtisadi sistemin səmərəliliyi, sahə, müəssisə, regional xüsusiyyətlər, mülkiyyət formalarının müəyyənləşdirilməsi
- Sintetik və natural göstəricilər, maddi rifahın bölgüsünün strukturu və mütənəsiblikləri
- Məşğuliyyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu baxımından qiymətləndirmə
- İstehlak büdcəsinə daxil olan maddi və mənəvi nemətlərin məcmuu və onların qiymətinin dəyişmə meylləri

668 İstehlak davranışı necə başa düşülür

- Dövlət büdcəsinə yığılan vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta ödəmələri, xüsusi vəsaitlər sistemidir
- Əhalinin zəruri olan ehtiyaclarının ödənilməsi prosesidir
- Əmək haqqının və pensiya təminatının nisbətinin müəyyənləşdirilməsi göstəricisidir
- Əhali qruplarının istehlak prosesində qəbul etdiyi qərarların nəticəsidir
- İşsizlik həcminin işçi qüvvəsinə olan nisbəti kimi başa düşülür

669 Tələbat və istehlakın proqnozu hansı funksional vəzifələrdən asılı olaraq formalaşdırılır

- Təhlil, proqnoz metodlarının müasir iqtisadi idarəetmə baxımından təkmilləşdirilməsi baxımından
- Müqayisəli təhlil və tədbirlər hazırlamaq, tələbat və istehlakın dinamikasına təsir etməklə idarəetmə baxımından
- Xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi və məskunlaşma dərəcəsi, səhiyyənin planlaşması baxımından
- İqtisadi islahatların konsepsiyası və reallaşma mexanizmi göstəriciləri ilə
- Məşğuliyyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi və məskunlaşma dərəcəsi ilə

670 İstehlakın struktur təhlili hansı normativlərə əsaslanır

- Ərzaq, qeyri-ərzaq, xidmət növləri üzrə ayrı-ayrı sahələrin məhsullarının istehlak həcmində xüsusi çəkisinə görə
- Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab, yaradıcı əməyin inkişaf etdirilməsi, ictimai münasibətlərin humanistləşdirilməsi prinsipləri əsasında
- Əhalinin müxtəlif sosial risqlərdən sığortalanmasının təşkili prosesində yaranan iqtisadi münasibətlər əsasında
- Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab, yaradıcı əməyin inkişaf etdirilməsi, ictimai münasibətlərin humanistləşdirilməsi prinsiplərinə əsasən
- İstehlak standartlarına uyğunlaşdırılmış, nisbi və proqnozlaşdırılan yoxsulluq həddinin müəyyən olunması prinsipləri əsasında

671 İstehlak davranışa təsir edən amillər

- Təhsil səviyyəsi
- Əhali gəlirləri
- Ailə tərkibi
- Qiymət indeksi
- İş yerləri

672 əhali istehlakı üçün potensial resurslar necə hesablanır

- Sosial müdafiə səviyyəsini artırmaq və sosial fondların formalaşdırılması əsasında
- İstehlak resursunun ümumi artımı – Əhalinin həyat səviyyəsinin stabilliyini təmin edən resurslar
- Əhali istehlakı üçün potensial resurslar – Bazis ilində əhalinin son gəlirləri
- Milli gəlirdə istehlak fondu + pullu xidmətlər + ev təsərrüfatında yığım – mənzil fondunun aşınması – elm və idarəetmə müəssisələrinin material xərcləri
- Pul gəlirləri, məhsul və xidmətlərin alınmasına sərf olunmayan gəlirlər

673 Milli gəlirdə istehlak fondu necə hesablanır

- Milli gəlirdə istehlak fondu + pullu xidmətlər + ev təsərrüfatında yığım – mənzil fondunun aşınması – elm və idarəetmə müəssisələrinin material xərcləri
- Pul gəlirləri, məhsul və xidmətlərin alınmasına sərf olunmayan gəlirlər
- Əhali istehlakı üçün potensial resurslar – Bazis ilində əhalinin son gəlirləri
- İstehlak resursunun ümumi artımı – Əhalinin həyat səviyyəsinin stabilliyini təmin edən resurslar
- Milli hesablar sistemi və sahələrarası balans əsasında

674 İstehlak resursunun ümumi artımı necə hesablanır

- Tələbatın təbiəti və dəyişilməsi səbəblərinin insanların istehsal fəaliyyəti ilə müəyyən edilməsi
- İstehlak resursunun ümumi artımı – Əhalinin həyat səviyyəsinin stabilliyini təmin edən resurslar
- Əhali istehlakı üçün potensial resurslar – Bazis ilində əhalinin son gəlirləri
- Milli gəlirdə istehlak fondu + pullu xidmətlər + ev təsərrüfatında yığım – mənzil fondunun aşınması – elm və idarəetmə müəssisələrinin material xərcləri
- Pul gəlirləri, məhsul və xidmətlərin alınmasına sərf olunmayan gəlirlər

675 əhalinin real gəlirlərinin artımını təmin edən resurslardan istifadə olunması necə hesablanır

- Tələbatın təbiəti və dəyişilməsi səbəblərinin insanların istehsal fəaliyyəti ilə müəyyən edilməsi
- Milli gəlirdə istehlak fondu + pullu xidmətlər + ev təsərrüfatında yığım – mənzil fondunun aşınması – elm və idarəetmə müəssisələrinin material xərcləri
- Əhali istehlakı üçün potensial resurslar – Bazis ilində əhalinin son gəlirləri
- Pul gəlirləri, məhsul və xidmətlərin alınmasına sərf olunmayan gəlirlər
- İstehlak resursunun ümumi artımı – Əhalinin həyat səviyyəsinin stabilliyini təmin edən resurslar

676 Proqnozlaşdırılan dövr üçün milli gəlir necə hesablanır

- Pul gəlirləri, məhsul və xidmətlərin alınmasına sərf olunmayan gəlirlər

- Milli gəlirdə istehlak fondu + pullu xidmətlər + ev təsərrüfatında yığım – mənzil fondunun aşınması – elm və idarəetmə müəssisələrinin material xərcləri
- İstehlak resursunun ümumi artımı – Əhalinin həyat səviyyəsinin stabilliyini təmin edən resurslar
- Əhali istehlakı üçün potensial resurslar – Bazis ilində əhalinin son gəlirləri
- Milli hesablar sistemi və sahələrarası balans əsasında

677 Proqnozlaşdırılan dövr üçün əhalinin real gəlirinin hesablanması hansı struktur əsasında həyata keçirilir

- Sosial təminatın yeni sisteminin yaradılması, sosial köməkliliyin ünvanlılığı, bazar mexanizmi əsasında sosial sektorun inkişafı
- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri
- Orta təbəqənin istehlak standartlarına uyğun əmtəə və xidmətlərin istehsalı
- İqtisadiyyatın strukturu və dinamikasını təhlil etmək, iqtisadiyyatın inkişafını proqnozlaşdırmaq
- Pul gəlirləri, məhsul və xidmətlərin alınmasına sərf olunmayan gəlirlər, əhalinin əmanətinin dəyişilməsi, məhsul və xidmətlərin alınmasına gedən pul gəlirləri, ev təsərrüfatından cinsi gəlirlər, ictimai xidmətdən material istehlakı, qiymətin enib-qalxmasından əhalinin uduşu, son reallaşdırılan gəlir, əhalinin sayı, əhalinin 1 nəfərinə real gəlir, real gəlirlərin dinamikası, artıb-azalma

678 əhali tələbatı, onun formalaşması və ödənilməsi probleminin tədqiq edilməsinə keçid hansı istiqamət üzrə müəyyən edilir

- İstehsal edilmiş maddi nemətlər vasitəsilə ödənilməsi prinsipi
- Fiziki tələbatların ödənilməsinin minimum normalarını və ölkənin iqtisadi inkişaf səviyyəsinə uyğun olaraq müəyyən edilməsi
- Tələbatın təbiəti və dəyişilməsi səbəblərinin insanların istehsal fəaliyyəti ilə müəyyən edilməsi
- Kateqoriyanın mahiyyətinin müəyyən edilməsi
- Maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə və sosial münasibət göstərmə prinsipi

679 Tələbatın ən xarakterik xüsusiyyətlərinə daxildir

- Məhsuldar qüvvələr və itehsal münasibətlərinin inkişafı ilə əlaqədar onun kəmiyyət və keyfiyyətə daim dəyişilməsi
- Sosial fondların formalaşdırılması üçün, bütün maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə və sosial münasibət göstərmə prinsipi
- İstehsalın və cəmiyyətin inkişafının müəyyən tarixi dövründə əldə edilmiş həyat şəraitini xarakterizə edir və istehsal edilmiş maddi nemətlər vasitəsilə ödənilməsi
- Fiziki tələbatların ödənilməsinin minimum normalarını və ölkənin iqtisadi inkişaf səviyyəsinə uyğun olaraq mənəvi və sosial tələbatların ödənilməsi üçün zəruri olan əmtəə və xidmətlərə çəkilən xərcləri
- Əhalinin gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı, əhaliyə xidmət göstərdikləri sahələrin strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi, məşğuliliyin quruluşu, əhalinin məskunlaşma dərəcəsi

680 İstehlak strukturu hansı normativ göstəricilərlə müəyyən olunur

- Ayrı-ayrı maddi nemətlərin bütövlükdə istehlak həcmində xüsusi çəkisi əsasında sosial idarəetmənin metodoloji prinsipi
- Xidmət sahələrinin sosial xidmətinin tənzimlənməsi mexanizmi formasında
- İqtisadi və sosial idarəetmənin metodoloji prinsipi kimi
- Sosial-iqtisadi idarəetmə meyarları əsasında
- İqtisadi islahatların konsepsiyası və reallaşma mexanizmi baxımından

681 Tələbatı yaranma təbiətinə görə hansı növlərə ayrılır

- Real və normativ
- Maddi və mənəvi
- Fiziki, sosial və intellektual
- Qeyri-iqtisadi və iqtisadi
- Fizioloji və mənəvi

682 Tələbat təzahür sferasına görə necə qruplaşdırılır

- Maddi tələbata, mənəvi tələbata və fiziki tələbata
- Maddi tələbata və mənəvi tələbata
- Sosial tələbata və zehni (intellektual) tələbata
- Maddi tələbata və fiziki tələbata
- Qeyri-iqtisadi tələbata və fiziki tələbata

683 Tələbat və istehlakın proqnozlaşdırılması aşağıdakı normativlər əsasında həyata keçirilir

- Dinamiklik, komplekslilik, sistemlilik, optimallıq, əks əlaqə, əməlilik, tarixilik və varislik
- Humanitar, sosial-psixoloji, etik, komplekslilik, sistemlilik, optimallıq
- Regional, əyani, əks əlaqə, əməlilik, tarixilik
- Ekoloji, statistik, komplekslilik, sistemlilik, optimallıq
- Sosial-psixoloji, etik, komplekslilik, əks əlaqə, əməlilik, tarixilik

684 Tələbatın ödənilməsinin aşağıdakı formaları mövcuddur

- Xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi və məskunlaşma dərəcəsi, səhiyyənin planlaşması
- Pul ödənişlərinin əvəzsiz, lakin normalar əsasında təyin edilməsi, güzəştlərin verilməsinin qarşılıqlı-ekvivalentsiz əsaslarla həyata keçirilməsi
- İstehlakın sosial inkişafda rolunun qiymətləndirilməsi, gəlir və əmək haqqının diferensiasiyasının qarşısının alınması
- İstehsal və istehlakın tarazlığının, dinamikasının və artım sürətinin müəyyənəndirilməsi
- Təhsilli və yüksək ixtisaslı əhalinin payının artması, gəlirlərin səviyyəsinin yüksəldilməsi, əhalinin sərəncamında olan aktivlərin leqallaşdırılması

685 İstehlakın öyrənilməsi və planlaşdırılmasında hansı metodologiyadan istifadə olunur

- Elementar
- Balans
- Statistik
- Universal
- Funksional

686 Tələbatın formalaşmasına təsir edən normativ göstəricilər aşağıdakılardır

- Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab
- Məhsulların keyfiyyəti, çeşidi və texniki-iqtisadi göstəriciləri
- İqtisadi sistemin səmərəliliyi, sahə, müəssisə, regional xüsusiyyətlər, mülkiyyət formaları
- Sosial tənzimləmənin maliyyə əsasları
- Coğrafi-iqtisadi, iqtisadi, əhali və ekoloji amillər

687 İstehlak formaca hansı xidmətlərə bölünür

- Maddi və mənəvi xidmətlər istehlakına
- Konsaltinq və mənəvi xidmətlərə
- Lizing və mənəvi xidmətlərə
- Marketing və maddi xidmətlərə
- Konsaltinq və maddi xidmətlər istehlakına

688 İstehlak amilləri hansı qruplara bölünür

- Ümumi səviyyədə
- Mikro səviyyədə
- Makro və mikro səviyyədə
- Makro səviyyədə

- Məqə səviyyədə

689 İstehlakın formalaşma normativlərinə aiddir

- İstehlakın regional iqtisadi və sosial inkişafda rolunun qiymətləndirilməsi
- İstehsal və istehlakın tarazlığı, dinamikası və artım sürəti
- İstehlak təyinatına görə qruplaşan əmtəə və xidmətlər sosial idarəetmənin metodoloji prinsipidir
- Məşğuliyyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi və məskunlaşma dərəcəsi
- Xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi və məskunlaşma dərəcəsi, səhiyyənin planlaşması

690 İstehlak strukturunun təhlili hansı metodologiyaya əsaslanır

- İstehlakın regional iqtisadi və sosial inkişafda rolunun qiymətləndirilməsi
- Təhlil, proqnoz metodlarının müasir iqtisadi idarəetmə baxımından təkmilləşdirilməsi
- İstehlak təyinatı əsasında qruplaşan əmtəə, xidmət növlərinə, istehlakın faydalılığı və formalaşması mənbələri strukturuna görə təhlili
- Sosial-iqtisadi idarəetmənin məqsəd və vəzifələrinin təhlili
- Həyat səviyyəsinin tənzimlənməsi baxımından təhlil metodologiyası

691 İstehlaka təsir edən aparıcı amillər

- Əmtəə təklifi
- Gəlirlər
- Xərclər
- İstehsal
- Tələbat

692 əhalinin istehlakının tənzimlənməsi nəzəri-metodoloji baxımdan hansı əsaslarla həyata keçirilir

- Sosial müdafiə səviyyəsini artırmaq və sosial fondların formalaşdırılması üçün, bütün maliyyə-iqtisadi amillərdən istifadə prinsipi; sosial münasibət göstərmə prinsipi əsasında həyata keçirilir
- Sosial müdafiə əhalinin aztəminatlı və sağlamlığı imkan verməyən qrupların maddi və mənəvi tələbatını ödəmək üçün dövlətin həyata keçirdiyi tədbirlərin, iqtisadi və sosial mexanizmlərin tətbiqi
- Geniş təbəqəsinin formalaşdırılması, perspektiv növlərinin və istiqamətlərinin stimullaşdırılması, investisiya resurslarının yığılmasına və onların prioritet istiqamətlərdə istifadə olunmasına təsir göstərmək, beynəlxalq rəqabət şəraitində sabitliyinin təmin edilməsi
- İctimai rifah, insanların maddi, sosial və intellektual tələbatının ödənilməsi, insan ləyaqətinə hörmətin formalaşdırılması və cəmiyyətdə sosial sabitlik və sosial sülhün bərqərar olması ilə bilavasitə bağlı olan siyasət
- Həyat səviyyəsinin tənzimlənməsi üçün sintetik ümumiləşmiş göstərici olduğuna görə həyat səviyyəsinin formalaşması baxımından, istehsalın təkmilləşdirilməsi, əsas istiqamətlərini müəyyən etməsi üçün

693 Bazar iqtisadiyyatında istehsalın təşkilinin əmtəə-pul münasibətləri şəraitində aşağıdakı əsas amilləri qruplaşdırılır

- Əhalinin gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı, əhaliyə xidmət göstərdikləri sahələrin strukturası, əhalinin demoqrafik tərkibi, məşğuliyyətin quruluşu, əhalinin məskunlaşma dərəcəsi
- Geniş təbəqəsinin formalaşdırılması, perspektiv növlərinin və istiqamətlərinin stimullaşdırılması, investisiya resurslarının yığılmasına və onların prioritet istiqamətlərdə istifadə olunmasına təsir göstərmək, beynəlxalq rəqabət şəraitində sabitliyinin təmin edilməsi
- Sosial müdafiə əhalinin aztəminatlı və sağlamlığı imkan verməyən qrupların maddi və mənəvi tələbatını ödəmək üçün dövlətin həyata keçirdiyi tədbirlərin, iqtisadi və sosial mexanizmlərin tətbiqi
- İctimai rifah, insanların maddi, sosial və intellektual tələbatının ödənilməsi, insan ləyaqətinə hörmətin formalaşdırılması və cəmiyyətdə sosial sabitlik və sosial sülhün bərqərar olması ilə bilavasitə bağlı olan siyasət
- Həyat səviyyəsinin tənzimlənməsi üçün sintetik ümumiləşmiş göstərici olduğuna görə həyat səviyyəsinin formalaşması baxımından, istehsalın təkmilləşdirilməsi, əsas istiqamətlərini müəyyən edilməsi

694 əhalinin istehlakı hansı prinsiplər əsasında formalaşır

- Xarici-iqtisadi əlaqələr
- İstehsal, bölgü, mübadilə
- Təşkilati-iqtisadi amillər
- İstehsal olunmuş milli məhsul
- Coğrafi-iqtisadi amillər

695 İstehlakın formalaşmasının maddi əsasını nə təşkil edir

- Təşkilati-iqtisadi amillər
- Coğrafi-iqtisadi amillər
- İstehsal, bölgü, mübadilə
- İstehsal olunmuş milli məhsul
- Xarici-iqtisadi əlaqələr

696 əhali istehlakının formalaşmasına təsir edən iqtisadi və sosial amillər hansılardır

- Əhalinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq, bazar münasibətlərinə uyğun gələn yeni sosial-sinfi quruluşu formalaşdırmaq, sosial ədalət və müdafiəni həyata keçirmək, millətlərarası və etnoslararası münasibətləri tənzimləmək, ölkədə demokratik və ekoloji şərait amili
- Sərbəstlik, dövlətin iqtisadiyyatına müdaxiləsi, dövlətin gəlir və xərclərinin balanslaşdırılması, maliyyə ehtiyatlarının yaradılması
- Demografik, təbii artım, əhali amili, iqtisadi vəziyyət, inkişaf amili, təbii coğrafi şərait, xarici-iqtisadi əlaqələr, əməkdaşlıq, idxal, ixrac, sosial müdafiə, əhali gəlirləri, əmtəə təklifi
- Sərbəstlik, dövlətin iqtisadiyyatına müdaxiləsi, dövlətin gəlir və xərclərinin balanslaşdırılması, maliyyə ehtiyatlarının yaradılması
- İstehsal amilləri, iqtisadi amillər, sosial amillər, coğrafi-iqtisadi amillər, təşkilati-iqtisadi amillər, siyasi amillər, xarici-iqtisadi əlaqələr amili

697 İstehlak funksiyası dedikdə nə başa düşülür

- İstehsal amilləri, iqtisadi amillər, sosial amillər, coğrafi-iqtisadi amillər, təşkilati-iqtisadi amillər, siyasi amillər, xarici-iqtisadi əlaqələr amili istehlak funksiyasıdır
- Onun maddi həyat fəaliyyəti sferasında təzahür etməsi və yalnız əmək məhsulları ilə deyil, həm də təbiət nemətləri vasitəsilə ödənilməsidir
- Demografik, təbii artım, əhali amili, iqtisadi vəziyyət, inkişaf amili, təbii coğrafi şərait, xarici-iqtisadi əlaqələr, əməkdaşlıq, idxal, ixrac, sosial müdafiə, əhali gəlirləri, əmtəə təklifi
- Sərbəstlik, dövlətin iqtisadiyyatına müdaxiləsi, dövlətin gəlir və xərclərinin balanslaşdırılması, maliyyə ehtiyatlarının yaradılması
- Şəxsi və ailə tələbatının səviyyəsi ilə gəlirlərin arasındakı qarşılıqlı əlaqə

698 Engel qanunu hansı məqsədə əsaslanır

- Gəlirlər artdıqca tələbat daha çox bahalı məhsullara yönəldilir
- Dövlət büdcəsi, büdcədənəknar fondlar, qeyri-dövlət maliyyələşmə mənbələri
- Maddi nemətlər və xidmətlər vasitəsilə ödənilən hissəsidir
- Gəlirlər azaldıqca tələbat daha çox bahalı məhsullara yönəldilir
- Gəlirlər artdıqca tələbat daha çox ucuz məhsullara yönəldilir

699 Maddi tələbatı fiziki tələbatdan fərqləndirən cəhət hansıdır

- Bazarda hökmran mövqə tutan və mövqə subyektlərinin yaranmasının məhdudlaşdırılması tədbirləri, idarəetmə, icra orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin birgə fəaliyyəti haqqında sazişlər nəticəsində təsərrüfat subyektlərinin müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması
- Şəxsi və ailə tələbatının səviyyəsi ilə gəlirlərin arasındakı qarşılıqlı əlaqədir
- Fiziki tələbat maddi tələbatın bir hissəsi olub, onun yalnız maddi nemətlər və xidmətlər vasitəsilə ödənilən hissəsini təşkil edir.
- Onun maddi həyat fəaliyyəti sferasında təzahür etməsi və yalnız əmək məhsulları ilə deyil, həm də təbiət nemətləri vasitəsilə ödənilməsidir

- Bazar iqtisadiyyatı şəraitində əhalinin həyat səviyyəsinin və əmək şəraitini yaxşılaşdırmaq

700 Tələbat amilləri aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir

- Sosial sığorta üzrə, univevsal və sosial müavinətlər
- İstehlak büdcəsinə daxil olan maddi və mənəvi nemətlərin məcmuu və onların qiymətinin dəyişmə meylləri
- İstehlakın regional iqtisadi və sosial inkişafda rolunun qiymətləndirilməsi
- Sıxışdırılmış təkrar istehsal və ya neqativ demoqrafik situasiya, sosial-iqtisadi idarəetmənin məqsəd və vəzifələrinin təhlili obyektləri
- Demoqrafiya, iqtisadi inkişaf, təbii-coğrafi şərait, sosial müdafiə sistemi, xarici-iqtisadi əlaqələr, əməkdaşlıq